

Πρακτικά της Βουλής των Αντιπροσώπων

Ι΄ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ - ΣΥΝΟΔΟΣ Δ΄

Συνεδρίαση 15^{ης} Δεκεμβρίου 2014

Ωρα έναρξης: 4.14 μ.μ.

Αρ. 14

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(Σ. ΦΥΤΤΗΣ)

Καλό απόγευμα σε όλους.

Να καλωσορίσουμε τους δύο υπουργούς.

Καλή έναρξη της συζήτησης του προϋπολογισμού του 2015. Κηρύσσω την έναρξη των εργασιών της σημερινής συνεδρίας της Βουλής. Παρακαλώ το γραμματέα να διαπιστώσει αν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

(Α. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ)

Υπάρχει απαρτία, έντιμε κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, αρχίζουμε σήμερα τη συζήτηση του κρατικού προϋπολογισμού για το 2015. Όπως συμφωνήθηκε, σήμερα θα μιλήσουν οι αρχηγοί ή εκπρόσωποι των κομμάτων, ξεκινώντας από το μικρότερο κόμμα. Παρακαλώ επίσης όλους τους ομιλητές να περιοριστούν αυστηρά στο χρόνο που τους έχει δοθεί, όπως άλλωστε είναι η ομόφωνη απόφαση όλων των εν τη Βουλή κομμάτων.

Καλώ τώρα τον αναπληρωτή πρόεδρο της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού κ. Άγγελο Βότση να καταθέσει σε συντομία, όχι πάνω από δέκα λεπτά, τα κύρια συμπεράσματα που αναδεικνύονται μέσα από την έκθεση της επιτροπής, που έχει ήδη κυκλοφορήσει και βρίσκεται στα χέρια όλων μας.

(Η έκθεση αποσπάσματα της οποίας ανέγνωσε ο αναπληρωτής πρόεδρος της επιτροπής.)

Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού για το νομοσχέδιο «Ο περί Προϋπολογισμού του 2015 Νόμος του 2014»

Μέλη της επιτροπής:

Νικόλας Παπαδόπουλος, πρόεδρος

Γιάννος Λαμάρης

Άγγελος Βότσης

Πάμπος Παπαγεωργίου

Πρόδρομος Προδρόμου

Νίκος Νικολαΐδης

Μάριος Μαυρίδης

Γιώργος Περδίκης

Μαρία Κυριακού

Νίκος Κουτσού

Σταύρος Ευαγόρου

ΜΕΡΟΣ Α

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

1. Εισαγωγή

Ο κρατικός προϋπολογισμός για το οικονομικό έτος 2015, κατατέθηκε στη Βουλή των Αντιπροσώπων σύμφωνα με το άρθρο 81 του Συντάγματος της Κυπριακής Δημοκρατίας και ακολούθως παραπέμφθηκε

ενώπιον της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού για μελέτη και υποβολή σχετικής έκθεσης προς το σώμα. Σημειώνεται ότι, μαζί με τον κρατικό προϋπολογισμό για το έτος 2015 κατατέθηκε επίσης το Μεσοπρόθεσμο Δημοσιονομικό Πλαίσιο (ΜΔΠ) για τα έτη 2015-2017.

Η κατάθεση του υπό συζήτηση προϋπολογισμού έγινε στις 9 Οκτωβρίου 2014, εντός των προβλεπόμενων συνταγματικών πλαισίων, δηλαδή τρεις μήνες πριν από την έναρξη του επόμενου οικονομικού έτους.

Η εξέταση του υπό αναφορά προϋπολογισμού, άρχισε στις 17 Οκτωβρίου 2014 με την παρουσίαση της οικονομικής πολιτικής και δημοσιονομικής κατάστασης από τον Υπουργό Οικονομικών κ. Χάρη Γεωργιάδη και έληξε στις 27 Νοεμβρίου 2014, με την ολοκλήρωση της παρουσίασης των επιμέρους προϋπολογισμών, καθώς και των στόχων και της πολιτικής, όλων των υπουργείων και ανεξάρτητων υπηρεσιών.

Πραγματοποιήθηκαν συνολικά δεκαεπτά συνεδρίες της επιτροπής, ως ακολούθως:

- Δεκαπέντε συνεδρίες για τη συζήτηση των επί μέρους προϋπολογισμών των υπουργείων και ανεξάρτητων υπηρεσιών και ειδικότερα για την ανάλυση των στόχων και της πολιτικής τους,
- μία συνεδρία, η οποία πραγματοποιήθηκε στις 8 Δεκεμβρίου 2014, για σκοπούς έγκρισης του προσχεδίου έκθεσης της επιτροπής,
- μία συνεδρία, η οποία πραγματοποιήθηκε στις 11 Δεκεμβρίου 2014 για έγκριση αριθμού τροποποιήσεων¹ στον κρατικό προϋπολογισμό του 2015, οι οποίες κατατέθηκαν στην επιτροπή από το Υπουργείο Οικονομικών μετά την επίσημη κατάθεση του προϋπολογισμού.

Περαιτέρω, στα πλαίσια της συζήτησης του κρατικού προϋπολογισμού, βάσει πάγιας πρακτικής των τελευταίων ετών, προσήλθε επίσης ενώπιον της επιτροπής η Διοικήτρια της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου την 1^η Δεκεμβρίου 2014, σε συνεδρία που πραγματοποιήθηκε μετά τη λήξη της συζήτησης των επί μέρους προϋπολογισμών των υπουργείων και ανεξάρτητων υπηρεσιών. Στη συνεδρίαση αυτή η Διοικήτρια της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου κατέθεσε τις θέσεις και εκτιμήσεις της εποπτικής αρχής αναφορικά με την ευρύτερη οικονομική και δημοσιονομική κατάσταση.

Τέλος, ο Υπουργός Οικονομικών στις 11 Δεκεμβρίου 2014² ανέλυσε ενώπιον της ολομέλειας του σώματος τη γενική οικονομική πολιτική της κυβέρνησης, τη δημοσιονομική κατάσταση, καθώς και τις προτεραιότητες και τους στόχους της κυβέρνησης για το έτος 2015, όπως διαγράφονται μέσα από τον υπό συζήτηση προϋπολογισμό.

Το τελικό πρόγραμμα συνεδριών για τη συζήτηση του κρατικού προϋπολογισμού του 2015, διαμορφώθηκε ως ακολούθως:

- Παρασκευή, 17 Οκτωβρίου 2014
 - Υπουργός Οικονομικών
 - α. Ανάλυση κρατικών εσόδων
 - β. Δημοσιονομικοί δείκτες
 - γ. Οικονομική πολιτική και δημοσιονομική κατάσταση
 - Υπουργείο Οικονομικών
 - Γενικό Λογιστήριο
 - Γενική Διεύθυνση Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων, Συντονισμού και Ανάπτυξης
- Τετάρτη, 22 Οκτωβρίου 2014
 - Γραφείο Επιτρόπου Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα
 - Αναθεωρητική Αρχή Προσφορών
- Δευτέρα, 27 Οκτωβρίου 2014
 - Υπουργείο Υγείας
- Τετάρτη, 29 Οκτωβρίου 2014
 - Ελεγκτική Υπηρεσία
 - Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου

¹ Μέχρι την έναρξη συζήτησης του υπό αναφορά προϋπολογισμού στις 15 Δεκεμβρίου 2014, είχαν κατατεθεί συνολικά 19 τροποποιήσεις.

² Στοιχεία της ομιλίας του Υπουργού Οικονομικών ενώπιον της ολομέλειας του σώματος δεν έχουν περιληφθεί στην παρούσα έκθεση.

- Πέμπτη, 30 Οκτωβρίου 2014
 - Γραφείο Επιτρόπου Διοικήσεως
 - Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού
- Δευτέρα, 3 Νοεμβρίου 2014
 - Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως
- Τετάρτη, 5 Νοεμβρίου 2014
 - Δικαστική Υπηρεσία
 - Νομική Υπηρεσία
 - Γραφείο Επιτρόπου Νομοθεσίας και Γραφείο Επιτρόπου Προστασίας των Δικαιωμάτων του Παιδιού
- Πέμπτη, 6 Νοεμβρίου 2014
 - Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού
- Δευτέρα, 10 Νοεμβρίου 2014
 - Υπουργείο Εσωτερικών
- Τετάρτη, 12 Νοεμβρίου 2014
 - Επιτροπή Προστασίας του Ανταγωνισμού
 - Υπηρεσία Συνεργατικών Εταιρειών
 - Αναθεωρητική Αρχή Προσφύγων
 - Βουλή των Αντιπροσώπων
- Πέμπτη, 13 Νοεμβρίου 2014
 - Υπουργείο Εξωτερικών
 - Κυβερνητικός Εκπρόσωπος (Κονδύλια Διαφώτισης)
- Δευτέρα, 17 Νοεμβρίου 2014
 - Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος
- Πέμπτη, 20 Νοεμβρίου 2014
 - Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων
- Δευτέρα, 24 Νοεμβρίου 2014
 - Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων
- Πέμπτη, 27 Νοεμβρίου 2014
 - Γραφείο Εφόρου Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων
 - Υπουργείο Άμυνας
- Δευτέρα, 1^η Δεκεμβρίου 2014
 - Διοικητής Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου
- Δευτέρα, 8 Δεκεμβρίου 2014
 - Έγκριση προσχεδίου έκθεσης της επιτροπής
- Πέμπτη, 11 Δεκεμβρίου 2014
 - Έγκριση τροποποιήσεων του κρατικού προϋπολογισμού για το 2015 που κατατέθηκαν από το Υπουργείο Οικονομικών

Στα πλαίσια των ειδικότερων διαδικασιών που ακολουθούνται κάθε χρόνο για τη συζήτηση του κρατικού προϋπολογισμού, βάσει πάγιας πρακτικής, τηρήθηκαν/κατατέθηκαν ενώπιον της επιτροπής τα ακόλουθα:

- Πλήρη στενογραφημένα πρακτικά για όλες τις συζητήσεις, τα οποία αποστενογραφήθηκαν και βρίσκονται στη διάθεση όλων των βουλευτών.
- Ειδικό παρουσιολόγιο, προσυπογραφέν από τον πρόεδρο της επιτροπής σύμφωνα με τις διατάξεις του Κανονισμού της Βουλής.
(Οι παρουσίες των βουλευτών μελών και μη μελών της επιτροπής στις συνεδρίες εμφανίζονται στο παρουσιολόγιο, το οποίο περιλαμβάνεται στο Μέρος Γ της παρούσας έκθεσης.)
- Γραπτά σημειώματα/ομιλίες των υπουργών και των προϊσταμένων των συνταγματικών εξουσιών και υπηρεσιών καθώς και των ανεξάρτητων υπηρεσιών, με συγκεκριμένα στοιχεία αναφορικά με τις δαπάνες κάθε υπουργείου, τους στόχους και την πολιτική και άλλα συναφή στοιχεία, κατ' απαίτηση της επιτροπής.
- Ειδική διαδικασία υποβολής ερωτήσεων, με βάση την οποία όλοι οι βουλευτές έχουν το δικαίωμα να υποβάλλουν γραπτώς ερωτήσεις επί ειδικών κονδυλίων του υπό αναφορά προϋπολογισμού, οι οποίες διαβιβάζονται αρμοδίως στα αντίστοιχα υπουργεία/υπηρεσίες για κατάθεση γραπτώς των σχετικών απαντήσεων.

- Ειδικός κατάλογος όλων των στοιχείων, των οποίων ζητήθηκε η κατάθεση κατά τη διάρκεια των συζητήσεων.
- Κατατέθηκε επίσης Έκθεση Δημοσιονομικών Κινδύνων, δυνάμει του άρθρου 58 του περί Δημοσιονομικής Ευθύνης και Δημοσιονομικού Πλαισίου Νόμου, στην οποία αναγνωρίζονται και αναλύονται οι πιθανοί δημοσιονομικοί κίνδυνοι και περιλαμβάνονται μέτρα τα οποία ήδη λαμβάνονται ή προγραμματίζεται να ληφθούν με στόχο το μετριασμό των εν λόγω κινδύνων.

2. Στοιχεία/Πληροφορίες

Η παρούσα έκθεση βασίζεται στα στοιχεία του κρατικού προϋπολογισμού για το 2015 και του ΜΔΠ για τα έτη 2015-2017, στο Επεξηγηματικό Υπόμνημα και στα Παραρτήματα αυτού που συνοδεύουν τον υπό αναφορά προϋπολογισμό, στα στοιχεία που κατατέθηκαν ενώπιον της επιτροπής από τον Υπουργό Οικονομικών κατά την έναρξη της συζήτησης³, όπως και στα στοιχεία που περιλαμβάνονται στους αναλυτικούς πίνακες για τα μεγέθη του προϋπολογισμού και τους μακροοικονομικούς δείκτες 2008-2015, οι οποίοι κατατέθηκαν μαζί με τον υπό αναφορά προϋπολογισμό.

Στο Μέρος Α της παρούσας έκθεσης, παρατίθεται η ανάλυση του Υπουργού Οικονομικών αναφορικά με την ακολουθούμενη οικονομική πολιτική της κυβέρνησης, το οικονομικό πλαίσιο επί του οποίου βασίζεται ο κρατικός προϋπολογισμός του 2015, οι θέσεις της Διοικήτριας της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, όπως και άλλα συναφή ζητήματα.

Στο Μέρος Β παρατίθενται οι παρατηρήσεις των κοινοβουλευτικών ομάδων και άλλων κομμάτων για τον κρατικό προϋπολογισμό του 2015.

Στο Μέρος Γ παρατίθεται το παρουσιολόγιο βουλευτών κατά τις συνεδρίες της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού για τη μελέτη του κρατικού προϋπολογισμού του 2015.

Στο Μέρος Δ παρατίθενται πίνακες, οι οποίοι κατατέθηκαν από το Υπουργείο Οικονομικών και οι οποίοι αποτυπώνουν τη δημοσιονομική κατάσταση.

Στο Μέρος Ε παρατίθεται πίνακας συγκεκριμένων οφειλών και δαπανών κατά Κεφάλαιο (Υπουργεία, Συνταγματικές Εξουσίες, Συνταγματικές Υπηρεσίες, Ανεξάρτητες Υπηρεσίες).

Στο Μέρος ΣΤ παρατίθεται πίνακας, ο οποίος κατατέθηκε από το Υπουργείο Οικονομικών, που αποτυπώνει τους δημοσιονομικούς δείκτες σύμφωνα με το Μεσοπρόθεσμο Δημοσιονομικό Πλαίσιο 2014-2016.

Στο Μέρος Ζ παρατίθενται οι πίνακες με τα νέα και υφιστάμενα έργα που προγραμματίζεται να πραγματοποιηθούν/υλοποιηθούν κατά το 2015.

Στο Μέρος Η παρατίθενται οι τροποποιήσεις στον κρατικό προϋπολογισμό του 2015, οι οποίες κατατέθηκαν από το Υπουργείο Οικονομικών μετά τη λήξη της κυρίως συζήτησης από την επιτροπή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

1. Υπουργός Οικονομικών

α. Οικονομικό πλαίσιο

Αναλύοντας ο Υπουργός Οικονομικών στις 17 Οκτωβρίου 2014, το οικονομικό πλαίσιο επί του οποίου βασίζεται ο κρατικός προϋπολογισμός του 2015, κατέθεσε τα ακόλουθα:

- Η κυπριακή οικονομία συνεχίζει να βρίσκεται σε ύφεση και κατά το 2014, ωστόσο ο ρυθμός της ύφεσης παρουσιάζει σημαντική επιβράδυνση σε σχέση με το 2013.
- Παρόλο που κατά το 2013 τα προβλήματα της κυπριακής οικονομίας και ειδικότερα τα προβλήματα στον τραπεζικό τομέα και στα δημόσια οικονομικά κορυφώθηκαν, κατά το 2014 επιτεύχθηκε σταθεροποίηση του τραπεζικού συστήματος, των δημόσιων οικονομικών και της πραγματικής οικονομίας και επανακτήθηκε σε μεγάλο βαθμό η διεθνής εμπιστοσύνη προς την κυπριακή οικονομία και τις προοπτικές της.
- Παρά το αντίξοο οικονομικό περιβάλλον, η κυπριακή οικονομία κατά τα έτη 2013 και 2014 κινήθηκε σε καλύτερα από τα αναμενόμενα με βάση τα μακροοικονομικά μεγέθη επίπεδα, καθώς η ύφεση περιορίστηκε σε πολύ χαμηλότερα επίπεδα σε σχέση με τις αρχικές προβλέψεις.
- Η Κυπριακή Δημοκρατία συνεχίζει να εφαρμόζει για δεύτερη συνεχή χρονιά το μακροοικονομικό

³ Επιστολή Υπουργού Οικονομικών προς τον Πρόεδρο της Βουλής των Αντιπροσώπων ημερομηνίας 8 Οκτωβρίου 2014. (Παρουσίαση στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού - Υπουργός Οικονομικών - 17 Οκτωβρίου 2014).

πρόγραμμα προσαρμογής, που έχει συμφωνηθεί με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και μέχρι στιγμής έχει τύχει τεσσάρων επιτυχημένων αξιολογήσεων.

- Οι εν λόγω αξιολογήσεις συνέβαλαν σημαντικά στην επανάκτηση της εμπιστοσύνης των αγορών προς την κυπριακή οικονομία, τόσο σε διεθνές όσο και σε εθνικό επίπεδο, γεγονός το οποίο επέτρεψε για πρώτη φορά μετά το Νοέμβριο του 2010, την έκδοση κρατικών ομολόγων στις διεθνείς αγορές.
- Η καλύτερη από την αναμενόμενη απόδοση της οικονομίας, η καλή πορεία της αναδιάρθρωσης του τραπεζικού συστήματος και το κλίμα της βελτιωμένης εμπιστοσύνης προς την κυπριακή οικονομία συνέβαλαν στις προσπάθειες για άρση των περιορισμών στη διακίνηση κεφαλαίων.
- Ενώ το 2013 χαρακτηρίστηκε ως η χρονιά της κρίσης και το 2014 ως η χρονιά της σταθεροποίησης, το 2015 αναμένεται να είναι η χρονιά της ανάκαμψης, υπό την προϋπόθεση ότι θα συνεχιστεί η προσπάθεια για μεταρρύθμιση και εξυγίανση των δημόσιων οικονομικών.

Ο αρμόδιος υπουργός καταθέτοντας ειδικότερα στοιχεία αναφορικά με το ρυθμό ανάπτυξης της κυπριακής οικονομίας, δήλωσε τα ακόλουθα:

- Η κυπριακή οικονομία συνεχίζει να συρρικνώνεται και κατά το 2014, ωστόσο η συρρίκνωση αυτή περιορίζεται πιο κάτω από την προβλεπόμενη στο επικαιροποιημένο μακροοικονομικό πρόγραμμα προσαρμογής του Ιουλίου 2014.
- Σύμφωνα με το κεντρικό μακροοικονομικό σενάριο που περιλήφθηκε στο επικαιροποιημένο μακροοικονομικό πρόγραμμα προσαρμογής του Ιουλίου 2014, ο ρυθμός ανάπτυξης της κυπριακής οικονομίας για το έτος 2014 αναμένεται να είναι αρνητικός και να κυμανθεί στο -4,2% σε πραγματικούς όρους. Ωστόσο, σύμφωνα με τις τελικές προβλέψεις του Υπουργείου Οικονομικών η ύφεση εκτιμάται να περιοριστεί κάτω από το -3% σε πραγματικούς όρους.
- Σε σχέση με το 2013 ο ρυθμός ανάπτυξης της κυπριακής οικονομίας περιορίστηκε στο -5,4% έναντι των προβλέψεων της τριόικια και των οίκων αξιολόγησης για αρνητικό ρυθμό ανάπτυξης ύψους -8,7%.
- Ο περιορισμός της ύφεσης οφείλεται κυρίως στην υψηλότερη από την αναμενόμενη ιδιωτική κατανάλωση και στις καλές, υπό τις περιστάσεις, αποδόσεις της οικονομίας στον τομέα του τουρισμού, των επαγγελματικών υπηρεσιών και του εμπορίου.
- Από το 2015 προβλέπεται ότι η οικονομία θα ανακάμψει και θα αρχίσει να καταγράφει θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης. Ειδικότερα, για το 2015 προβλέπεται θετικός ρυθμός ανάπτυξης, ο οποίος θα ανέλθει στο 0,4%.
- Υπό το φως των πιο πάνω δεδομένων παρατηρείται σταδιακή βελτίωση στην απόδοση της οικονομίας, γεγονός το οποίο υποδηλοί ότι η ύφεση έχει ολοκληρώσει τον κύκλο της, υπό την προϋπόθεση ότι η κυπριακή οικονομία θα παραμείνει στην ίδια κατεύθυνση και κατά τα επόμενα έτη.

Ο ίδιος αξιωματούχος, αναφορικά με την απασχόληση, την ανεργία και τον πληθωρισμό κατέθεσε τα ακόλουθα στοιχεία:

- Η απασχόληση συνεχίζει να καταγράφει μείωση μέχρι και το πρώτο εξάμηνο του 2014, ωστόσο η μείωση αυτή άρχισε να επιβραδύνεται από το τρίτο τρίμηνο του 2013.
- Η συνολική εκτίμηση για το 2014 προβλέπει αύξηση της απασχόλησης και σταδιακή αποκλιμάκωση της ανεργίας, όπως αυτή άρχισε να καταγράφεται από το δεύτερο τρίμηνο του τρέχοντος έτους και η οποία οφείλεται κυρίως στην ανθεκτικότητα και στην προοπτική των βασικών παραγωγικών τομέων της κυπριακής οικονομίας.
- Για το 2014 η ανεργία αναμένεται να κυμανθεί στο 15,6% του εργατικού δυναμικού σε σύγκριση με 15,9% για το 2013, ενώ για το 2015 προβλέπεται να παρουσιάσει περαιτέρω τάσεις αποκλιμάκωσης.
- Ο πληθωρισμός για το 2014, με βάση τον Εναρμονισμένο Δείκτη Τιμών Καταναλωτή, συνεχίζει να παρουσιάζει μείωση παρά την αύξηση των συντελεστών του ΦΠΑ και του φόρου κατανάλωσης στα καύσιμα κίνησης και αναμένεται να προσεγγίσει το 0% σε σχέση 0,4% για το 2013, ενώ για το 2015 προβλέπεται να αυξηθεί οριακά και να ανέλθει στο 0,9%.

Ο αρμόδιος υπουργός αναφερόμενος στο δημοσιονομικό ισοζύγιο και στο δημόσιο χρέος κατέθεσε τα ακόλουθα:

- Η επίδοση των δημόσιων οικονομικών για το 2014 με βάση τις προβλέψεις του Υπουργείου Οικονομικών, παρουσιάζεται βελτιωμένη σε σχέση με τις προβλέψεις και τους στόχους της τριτοετίας στο μακροοικονομικό πρόγραμμα προσαρμογής, μετά την πέμπτη αξιολόγηση του (Ιούλιος 2014).
- Ειδικότερα, σύμφωνα με τις προβλέψεις του Υπουργείου Οικονομικών αναμένεται εξάλειψη του πρωτογενούς ελλείμματος από το 2014, με ενδεχόμενη δημιουργία οριακού πλεονασματικού πρωτογενούς ισοζυγίου⁴ ύψους 0,5% του ΑΕΠ, ενώ σύμφωνα με τις προβλέψεις του επικαιροποιημένου μακροοικονομικού προγράμματος προσαρμογής το πρωτογενές έλλειμμα για το 2014 εκτιμάται στο -1,3% του ΑΕΠ.
- Σε σχέση με το δημοσιονομικό έλλειμμα, σύμφωνα με τις ίδιες εκτιμήσεις του Υπουργείου Οικονομικών, αναμένεται για το 2014 να περιοριστεί στο -2,5% του ΑΕΠ και να υπερκαλύψει τόσο τον στόχο του -4,7% που είχε τεθεί μετά την πέμπτη αξιολόγηση του προγράμματος μακροοικονομικής προσαρμογής, όσο και τη μεταγενέστερη διόρθωση του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου σύμφωνα με την οποία ο εν λόγω δείκτης καθορίστηκε στο -4,4% του ΑΕΠ.
- Στη βάση των πιο πάνω δεδομένων, κατά το 2014 υπερκαλύπτονται οι στόχοι του προγράμματος μακροοικονομικής προσαρμογής, καθώς και ο στόχος για εξάλειψη του υπερβολικού ελλείμματος (3%) μέχρι το 2016, όπως αυτός καθορίστηκε με σύσταση του ECOFIN.
- Το δημόσιο χρέος, η βιωσιμότητα του οποίου καθορίζεται σε μεγάλο βαθμό από το πρωτογενές και το δημοσιονομικό ισοζύγιο, σύμφωνα με το βασικό σενάριο προβλέψεων του Υπουργείου Οικονομικών, εκτιμάται να περιοριστεί στο 105% του ΑΕΠ. Η εκτίμηση αυτή βρίσκεται πιο κάτω από τις προβλέψεις του επικαιροποιημένου μακροοικονομικού προγράμματος προσαρμογής (Ιούλιος 2014), σύμφωνα με τις οποίες το δημόσιο χρέος εκτιμήθηκε να ανέλθει στο 117,8% του ΑΕΠ.

Η θετική ως προς την εκτίμηση του δημοσίου χρέους εξέλιξη, οφείλεται στην προς τα πάνω στατιστική αναθεώρηση⁵ του μεγέθους του ΑΕΠ της Κύπρου από την Eurostat.

Με βάση τη στατιστική αναθεώρηση του ΑΕΠ αναμένεται ανάλογη διαφοροποίηση των δημοσιονομικών δεικτών που εκφράζονται ως ποσοστό του ΑΕΠ και οι οποίοι περιλαμβάνονται στις παραμέτρους βάσει των οποίων καταρτίστηκε ο κρατικός προϋπολογισμός για το 2015.

- Συναφώς, το δημόσιο χρέος από το 2014 αρχίζει να παρουσιάζει πτωτική τάση και το ύψος του αρχίζει να διαμορφώνεται σε διαχειρίσιμα επίπεδα. Για το 2015, παρόλο που το μακροοικονομικό πρόγραμμα προσαρμογής προβλέπει αύξηση του δημοσίου χρέους στο 126%, με βάση τις πρόσφατες προβλέψεις του Υπουργείου Οικονομικών δεν αναμένεται να παρουσιάσει οποιαδήποτε αύξηση σε σχέση με το 2014, αλλά αναμένεται να συνεχίσει την πτωτική του πορεία.

Ο Υπουργός Οικονομικών, αναφερόμενος στη βιωσιμότητα του δημοσίου χρέους κατέθεσε περαιτέρω τα ακόλουθα:

- Η βιωσιμότητα του δημοσίου χρέους, αποτελεί τη βασική παράμετρο για την επανάκτηση της εμπιστοσύνης της κυπριακής οικονομίας από τις διεθνείς αγορές και της οριστικής αποκατάστασης της δυνατότητας του κράτους να δανειζεται από αυτές.
- Στη βάση των νέων δεδομένων που προκύπτουν από τις εκτιμήσεις του Υπουργείου Οικονομικών, το δημόσιο χρέος κρίνεται βιώσιμο, υπό την προϋπόθεση ότι αυτό θα συνεχίσει την προβλεπόμενη πτωτική του πορεία και ότι θα επιτευχθεί πλεονασματικό πρωτογενές ισοζύγιο, το οποίο θα συκρατήσει το συνολικό ύψος του δημοσίου χρέους.
- Ο μακροπρόθεσμος στόχος για το δημόσιο χρέος, είναι η μείωσή του πριν από το 2020 σε επίπεδα κάτω του 100% του ΑΕΠ, στόχος ο οποίος κρίνεται απόλυτα εφικτός. Ο εν λόγω στόχος αναμένεται ότι θα επιτευχθεί μέσω του περιορισμού των ελλειμμάτων, της αναθεώρησης του ΑΕΠ και του περιορισμού των αναγκών για πρόσθετη κεφαλαιοποίηση των τραπεζών.
- Με την επίτευξη πτωτικής πορείας του δημοσίου χρέους αναμένεται μελλοντικά να απελευθερωθούν χρηματοδοτικοί πόροι, οι οποίοι θα είναι δυνατόν να αξιοποιηθούν για την

⁴ Το πρωτογενές ισοζύγιο αποτελείται από το δημοσιονομικό ισοζύγιο εξαιρουμένης της εξυπηρέτησης του δημοσίου χρέους.

⁵ Η στατιστική αναθεώρηση του μεγέθους του ΑΕΠ οφείλεται στην υιοθέτηση του Ευρωπαϊκού Συστήματος Οικονομικών Λογαριασμών του 2010 και της υιοθέτησης νέων πηγών πληροφόρησης.

ανάπτυξη και την κοινωνική συνοχή.

- Το κόστος εξυπηρέτησης του δημόσιου χρέους, δηλαδή το μέσο σταθμικό επιτόκιο δανεισμού, το οποίο επηρεάζει σε μεγάλο βαθμό το ύψος του δημόσιου χρέους, παρουσίασε κατά το τρίτο τρίμηνο του 2014 σημαντική μείωση σε σύγκριση με το 2012, γεγονός το οποίο συνέβαλε στην επάνοδο της Κύπρου στις διεθνείς αγορές με την έκδοση των κρατικών ομολόγων.
- Η δραστική μείωση του κόστους εξωτερικού δανεισμού που παρατηρήθηκε, η οποία αντανακλάται στη μείωση της απόδοσης των κυπριακών ομολόγων, οφείλεται κυρίως στις ευνοϊκές συνθήκες που επικρατούσαν στις χρηματαγορές, στο ενδυναμωμένο επενδυτικό ενδιαφέρον για την περιφέρεια της Ευρωζώνης, στην εξυγίανση και βελτίωση βασικών οικονομικών μεγεθών της κυπριακής οικονομίας, καθώς στις θετικές αξιολογήσεις του μακροοικονομικού προγράμματος προσαρμογής της Κύπρου από την τρέχουσα.

β. Στρατηγικές επιδιώξεις της κυβέρνησης

Σε σχέση με τις στρατηγικές επιδιώξεις της κυβέρνησης, ο αρμόδιος υπουργός δήλωσε ότι αυτές έχουν καταρτιστεί λαμβάνοντας υπόψη τις ισχύουσες οικονομικές συνθήκες του κράτους και η υλοποίησή τους αντικατοπτρίζεται σε μεγάλο βαθμό στον κρατικό προϋπολογισμό για το 2015. Ειδικότερα-

- Κύρια στρατηγική επιδίωξη της κυβέρνησης είναι η επιστροφή της κυπριακής οικονομίας σε τροχιά βιώσιμης ανάπτυξης, με αύξηση της απασχόλησης και ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής, η οποία θα επιτευχθεί κυρίως μέσω της υλοποίησης του μακροοικονομικού προγράμματος προσαρμογής και του επαναπροσδιορισμού του οικονομικού μοντέλου της κυπριακής οικονομίας, το οποίο θα πρέπει να επικεντρώνεται στους τομείς στους οποίους η Κύπρος διαθέτει συγκριτικό πλεονέκτημα.

Για την επίτευξη του πιο πάνω στόχου καθορίστηκαν επιμέρους στρατηγικοί στόχοι, οι οποίοι αναμένεται μεταξύ άλλων να συμβάλουν στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της κυπριακής οικονομίας και συνοψίζονται στα ακόλουθα:

- διατήρηση της μακροοικονομικής σταθερότητας,
- συνέχιση της αναδιάρθρωσης του χρηματοοικονομικού τομέα,
- εφαρμογή διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων, όπως είναι η μεταρρύθμιση της δημόσιας οικονομικής διαχείρισης, η μεταρρύθμιση της δημόσιας διοίκησης, η αποκρατικοποίηση δημοσίων οργανισμών και η φιλελευθεροποίηση ορισμένων επαγγελματιών.

γ. Κρατικός Προϋπολογισμός 2015 και Μεσοπρόθεσμο Δημοσιονομικό Πλαίσιο (ΜΔΠ) 2015-2017

Ο Υπουργός Οικονομικών παρουσιάζοντας τον κρατικό προϋπολογισμό για το έτος 2015 και το ΜΔΠ 2015-2017, στις 17 Οκτωβρίου 2014, μεταξύ άλλων, κατέθεσε τα ακόλουθα:

- Ο κρατικός προϋπολογισμός για το 2015 και το ΜΔΠ 2015-2017 στοχεύουν στην ενίσχυση της προσπάθειας της κυβέρνησης για:
 - έξοδο από την οικονομική ύφεση,
 - περαιτέρω βελτίωση των δημόσιων οικονομικών με σκοπό την επίτευξη με απόλυτο τρόπο όλων των δημοσιονομικών στόχων χωρίς τη δημιουργία νέου πρωτογενούς ελλείμματος,
 - απελευθέρωση πόρων και διοχέτευση τους προς επενδύσεις με υψηλή προστιθέμενη αξία.
- Τόσο ο κρατικός προϋπολογισμός για το 2015, όσο και το ΜΔΠ 2015-2017:
 - διαμορφώθηκαν λαμβάνοντας υπόψη τις επικρατούσες συνθήκες της κυπριακής οικονομίας,
 - καθορίζουν, σε συνάρτηση με τους στόχους του μακροοικονομικού προγράμματος προσαρμογής, το πλαίσιο της δημοσιονομικής πολιτικής του κράτους και
 - ενσωματώνουν σε μεγάλο βαθμό τις μεταρρυθμίσεις της Διαχείρισης των Δημοσίων Οικονομικών, των οποίων απώτερος στόχος είναι ο εκσυγχρονισμός του κρατικού προϋπολογισμού στη βάση διεθνών βέλτιστων πρακτικών και ειδικότερα η μετατροπή του από προϋπολογισμό εισροών σε προϋπολογισμό εκροών/αποτελεσμάτων.
- Περαιτέρω, ο κρατικός προϋπολογισμός για το 2015:
 - Καταρτίστηκε σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές του Στρατηγικού Πλαισίου

Δημοσιονομικής Πολιτικής (ΣΠΔΠ) 2015-2017⁶, το οποίο προσδιορίζει και παρουσιάζει συνολικά τις βασικές στρατηγικές κατευθύνσεις και προτεραιότητες πολιτικής της κυβέρνησης για την επόμενη τριετία.

- Εισάγει καινοτομίες και αλλαγές στον τρόπο παρουσίασης και στο περιεχόμενό του με σκοπό την αύξηση της ευελιξίας και της υπευθυνότητας στη διαχείριση των πιστώσεων του προϋπολογισμού.
Η νέα μορφή του προϋπολογισμού βελτιώνει τον τρόπο παρουσίασής του, ενισχύει τη διαφάνεια καθώς και τον τρόπο διαχείρισης των διαθέσιμων πόρων.
- Οδηγεί στην πλήρη επίτευξη όλων των δημοσιονομικών στόχων που έχουν τεθεί σε συνεργασία με την τρόικα, χωρίς την επιβολή οποιασδήποτε νέας φορολογίας ή νέας επιβάρυνσης της ιδιωτικής οικονομίας, των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων ή της επιβολής νέων αποκοπών.
- Συμβάλλει στην επιτάχυνση των συγχρηματοδοτούμενων έργων.
- Ενσωματώνει νέα αναπτυξιακά έργα προτεραιότητας για ώθηση της οικονομικής δραστηριότητας.

Παρουσιάζοντας τις κυριότερες πτυχές του κρατικού προϋπολογισμού για το 2015, ο Υπουργός Οικονομικών κατέθεσε τα ακόλουθα:

- Τα δημόσια έσοδα κατά τα τελευταία χρόνια παρουσιάζουν υποτονικούς ρυθμούς ανάπτυξης, λόγω του αρνητικού κλίματος που επικρατεί στην οικονομία.
- Τα έσοδα της κεντρικής κυβέρνησης για το 2015 (εξαιρουμένων των χρηματοοικονομικών ροών) προϋπολογίζονται στα €5.928 εκατομ., τα οποία αντιστοιχούν στο 37% του ΑΕΠ. Σε σύγκριση με τα αναθεωρημένα έσοδα για το 2014, τα οποία ανήλθαν στα €5.952 εκατομ., τα προϋπολογιζόμενα έσοδα για το 2015 παρουσιάζονται οριακά μειωμένα κατά 0,5%. Η διαφορά αυτή οφείλεται κυρίως σε προσωρινά έσοδα που εισπράχθηκαν κατά το 2014, όπως είναι το μέρος που εισπράχθηκε από την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου.
- Οι κυριότερες κατηγορίες των κρατικών εσόδων είναι οι άμεσοι και έμμεσοι φόροι, οι οποίοι για το 2015 συνολικά προϋπολογίζονται στα €4.930 εκατομ. και αποτελούν το 83% των συνολικών εσόδων. Το υπόλοιπο 17% των εσόδων προέρχεται από μη φορολογικά έσοδα, τα οποία αφορούν πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών και μεταβιβάσεις, τα οποία προϋπολογίζονται στα €999 εκατομ.
- Οι συνολικές δαπάνες της κεντρικής κυβέρνησης για το 2015 (εξαιρουμένων των χρηματοοικονομικών ροών) προϋπολογίζονται στα €6.662 εκατομ., οι οποίες αντιστοιχούν στο 41,5% του ΑΕΠ και παρουσιάζουν οριακή αύξηση κατά 0,6% σε σύγκριση με τις αντίστοιχες δαπάνες για το έτος 2014, οι οποίες ανήλθαν στα €6.622 εκατομ.
- Η οριακή αύξηση που παρατηρείται στις προϋπολογιζόμενες δαπάνες οφείλεται κυρίως:
 - α. Στη μεταρρύθμιση του συστήματος κοινωνικής πρόνοιας με την εισαγωγή του Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος (ΕΕΕ).
 - β. Στις αυξημένες πιστώσεις για την ολοκλήρωση των συγχρηματοδοτούμενων αναπτυξιακών έργων, ενόψει και της επικείμενης λήξης της προγραμματικής περιόδου 2007-2013 και για την υιοθέτηση νέων έργων για την προγραμματική περίοδο 2014-2020.
 - γ. Στην περίληψη πιστώσεων για την κάλυψη διάφορων υποχρεώσεων έναντι του προγράμματος μακροοικονομικής προσαρμογής που πιθανόν να προκύψουν κατά τη διάρκεια του έτους, όπως είναι η καταβολή ποσών για κυβερνητικές εγγυήσεις.
- Παρά την οριακή αύξηση των δημοσίων δαπανών, στον κρατικό προϋπολογισμό για το 2015 οι δαπάνες προσωπικού, οι οποίες αποτελούν τη μεγαλύτερη κατηγορία δαπανών του κρατικού προϋπολογισμού, είναι μειωμένες κατά 3,1% σε σύγκριση με τις αντίστοιχες δαπάνες για το 2014 και προϋπολογίζονται στα €2.504 εκατομ.
Η μείωση αυτή οφείλεται κυρίως στην παγοποίηση του μισθολογίου, στις αφυπηρετήσεις στη δημόσια υπηρεσία και στη μη πλήρωση των κενών θέσεων που κενώνονται με τις αφυπηρετήσεις.

⁶ Με βάση το ΣΠΔΠ 2015-2017 καθορίστηκαν ανώτατες οροφές δαπανών ανά υπουργείο και ανακατανεμήθηκαν οι δαπάνες στη βάση των προτεραιοτήτων πολιτικής του κράτους, ώστε να διασφαλιστεί η επίτευξη των μεσοπρόθεσμων δημοσιονομικών στόχων.

- Οι μεταβιβαστικές πληρωμές, οι οποίες αποτελούνται κυρίως από τις κοινωνικές παροχές, τις χορηγίες προς τους ημικρατικούς οργανισμούς και τις αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης καθώς και τη συνεισφορά προς το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων και τον προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης, προβλέπεται να αυξηθούν κατά 4,6% σε σύγκριση με το 2014 και να ανέλθουν σε €1.936 εκατομ.
Η αύξηση αυτή οφείλεται κυρίως στη μεταρρύθμιση του συστήματος κοινωνικής πρόνοιας με την εισαγωγή του ΕΕΕ, καθώς και στην κάλυψη διαφόρων υποχρεώσεων έναντι του προγράμματος μακροοικονομικής προσαρμογής που πιθανόν να προκύψουν κατά τη διάρκεια του έτους όπως είναι οι πληρωμές λόγω εγγυήσεων.

Σε σχέση με το ΜΔΠ 2015-2017, ο Υπουργός Οικονομικών δήλωσε ότι αυτό καταρτίζεται στη βάση των απαιτήσεων που προκύπτουν από το ευρωπαϊκό κερτημένο και ειδικότερα από το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης και συνοπτικά προβλέπει:

	Προϋπολογισμός 2015 €εκατομ.	Προϋπολογισμός 2016 €εκατομ.	Προϋπολογισμός 2017 €εκατομ.
Έσοδα	5.928	6.088	6.256
Δαπάνες	6.662	6.791	6.776

2. Διοικήτρια Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου

Η Διοικήτρια της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου καταθέτοντας τις θέσεις της εποπτικής αρχής σε σχέση με την πορεία της κυπριακής οικονομίας εξέφρασε τη θέση ότι το 2015 μπορεί να αποτελέσει την αφετηρία για επάνοδο της οικονομίας σε θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης.

Σύμφωνα με την ίδια αξιωματούχο, η πρόβλεψη για ανάκαμψη της κυπριακής οικονομίας κατά το 2015 βασίζεται στη διαπίστωση ότι η μέχρι σήμερα πορεία προόδου σε σχέση με την έξοδο της κυπριακής οικονομίας από την κρίση, επιτυγχάνεται με ταχύτερους ρυθμούς και με αποτελέσματα πιο θετικά από τα προβλεπόμενα. Το γεγονός αυτό επιβεβαιώνεται επίσης από τις πρόσφατα αναθεωρημένες προβλέψεις (εκτός του πλαισίου του προγράμματος μακροοικονομικής προσαρμογής) του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (ΔΝΤ) και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής όσον αφορά το ρυθμό ανάπτυξης του πραγματικού ΑΕΠ και του δημοσιονομικού ελλείμματος για το 2014, οι οποίες παρουσιάζονται σαφώς βελτιωμένες σε σχέση με τις προβλέψεις που περιλήφθηκαν στο αναθεωρημένο πρόγραμμα προσαρμογής του Ιουλίου 2014.

Αναφερόμενη ειδικότερα στον τραπεζικό τομέα, η Διοικήτρια της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου δήλωσε ότι μετά την κρίση που ο τομέας βίωσε το 2013, κατά τη διάρκεια του οποίου οι κυπριακές τράπεζες αντιμετώπισαν έντονα προβλήματα ρευστότητας και ανισοσκελειών στους ισολογισμούς τους, το τραπεζικό σύστημα άρχισε να επανατοποθετείται σε υγιή βάση μέσω της εφαρμογής σειράς διορθωτικών μέτρων που στοχεύουν στην αντιμετώπιση των προβλημάτων του τραπεζικού τομέα.

Η ίδια αξιωματούχος κατέθεσε σε σχέση με τις εξελίξεις στον χρηματοπιστωτικό τομέα τα ακόλουθα:

- Το τραπεζικό κανονιστικό και εποπτικό πλαίσιο έχουν ενδυναμωθεί σημαντικά.
- Τα συστημικά πιστωτικά ιδρύματα έχουν ενισχύσει την κεφαλαιακή τους επάρκεια, ενώ τα μεγαλύτερα πιστωτικά ιδρύματα προχωρούν στην υλοποίηση σχεδίων για σκοπούς αναδιάρθρωσής τους.
- Τα θετικά αποτελέσματα για τις τέσσερις μεγάλες τράπεζες της Κύπρου που έλαβαν μέρος στην Ευρωπαϊκή Άσκηση Προσομοίωσης Ακραίων Καταστάσεων (EU Stress Tests), παρέχουν τη δυνατότητα στον τραπεζικό τομέα να επικεντρωθεί στις συνήθεις εργασίες του και να διαδραματίσει πρωταγωνιστικό ρόλο στην πορεία ανάκαμψης της κυπριακής οικονομίας μέσω της χορήγησης βιώσιμων δανείων σε νοικοκυριά και μικρομεσαίες επιχειρήσεις.
- Στη βάση των αποτελεσμάτων της συνολικής αξιολόγησης των κυπριακών τραπεζών, διαφαίνεται ότι το ποσό ύψους €1 δις που είχε περιληφθεί στη δανειακή σύμβαση μεταξύ της Κυπριακής Δημοκρατίας, της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του ΔΝΤ και το οποίο προοριζόταν να καλύψει ενδεχόμενες κεφαλαιακές ανάγκες του τραπεζικού συστήματος δεν θα καταστεί αναγκαίο. Η εξέλιξη αυτή αναμένεται να έχει θετική επίδραση στο ύψος του δημοσίου χρέους, αφού το ποσό αυτό είναι δυνατό να μην αξιοποιηθεί ή να χρησιμοποιηθεί για σκοπούς αναχρηματοδότησης υφιστάμενου χρέους, το οποίο φέρει ψηλότερο κόστος δανεισμού.

Υπό το φως των πιο πάνω δεδομένων, όπως η ίδια πιο πάνω αξιωματούχος σημείωσε, η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου θα επικεντρωθεί εφεξής στο θέμα της αναδιάρθρωσης των δανείων, η οποία στοχεύει να επιτύχει μείωση στα μη εξυπηρετούμενα δάνεια και να επιφέρει θετικές επιπτώσεις στα επιτόκια και στο γενικότερο οικονομικό κλίμα προς όφελος των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων. Οι θετικές εξελίξεις στο τραπεζικό σύστημα, στα δημόσια οικονομικά και στην οικονομία ευρύτερα αντικατοπτρίζονται και στις πρόσφατες αναβαθμίσεις της κυπριακής οικονομίας από τους διεθνείς οίκους αξιολόγησης, οι οποίες αντανακλούν τη σταδιακή και σταθερή επανάκτηση της αξιοπιστίας των αγορών έναντι του κυπριακού χρηματοπιστωτικού τομέα και της οικονομίας γενικότερα.

Σε σχέση με τον κρατικό προϋπολογισμό για το 2015, η Διοικήτρια της ΚΤΚ δήλωσε ότι, παρόλο που πρόκειται για ένα συντηρητικό προϋπολογισμό, ο οποίος καταρτίστηκε σύμφωνα με τις προβλέψεις της τριτοκταξίας μετά την πρόσφατη επικαιροποίηση του μακροοικονομικού προγράμματος προσαρμογής, η υλοποίησή του θα επιτρέψει την ταχύτερη επίτευξη των τεθέντων δημοσιονομικών στόχων. Με τον τρόπο αυτό θα επιτευχθεί η ανάκτηση της πλήρους εμπιστοσύνης στην οικονομία και θα επανέλθει η οικονομική δραστηριότητα σε θετικά και βιώσιμα επίπεδα: Για το λόγο αυτό επιβάλλεται η συνεχής προσήλωση στους δημοσιονομικούς στόχους και η αυστηρή υλοποίηση των μέτρων που περιλαμβάνονται στον προϋπολογισμό για το 2015.

Εν κατακλείδι, η Διοικήτρια της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου δεσμεύτηκε όσον αφορά την προσήλωση της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου στο στόχο της πλήρους σταθεροποίησης του τραπεζικού συστήματος και της οικονομίας. Τόνισε παράλληλα την ανάγκη για συνέχιση εξυγίανσης όλων των τομέων της οικονομίας, ώστε η χώρα να εισέλθει σε πορεία βιώσιμης ανάπτυξης και πλήρους απασχόλησης.

3. Συναφή ζητήματα

α. Βαθμός υλοποίησης αναπτυξιακών δαπανών (Προϋπολογισμός 2014)

Βάσει των στοιχείων που κατατίθενται στην επιτροπή επί τακτής βάσεως από το Γενικό Λογιστήριο της Δημοκρατίας σε σχέση με την πορεία υλοποίησης των αναπτυξιακών δαπανών της κυβέρνησης (ανά ομάδα δαπανών) και σύμφωνα με την τελευταία ενημέρωση που είχε η επιτροπή για την περίοδο από 1^{ης} Ιανουαρίου 2014 μέχρι την 31^η Οκτωβρίου 2014, προκύπτουν τα ακόλουθα:

- Ποσοστό υλοποίησης κεφαλαιουχικών δαπανών (έργα συγχρηματοδοτούμενα από κοινοτικούς πόρους, αγορά γης και κτιρίων, ανεγέρσεις, επεκτάσεις και βελτιώσεις κτιρίων, δρόμοι, έργα υποδομής κ.ά.) για την πιο πάνω αναφερόμενη περίοδο 39%, σε σχέση με ποσοστό υλοποίησης για την αντίστοιχη περίοδο του 2013, 33%.
- Ποσοστό υλοποίησης άλλων αναπτυξιακών δαπανών (συντηρήσεις και επιδιορθώσεις, εκπαίδευση προσωπικού/συνέδρια, συμβουλευτικές υπηρεσίες/έρευνες, επιχορηγήσεις, κοινωνικές παροχές κ.ά.) για την ίδια πιο πάνω αναφερόμενη περίοδο 99%, σε σχέση με ποσοστό υλοποίησης για την αντίστοιχη περίοδο του 2013, 66%.
- Ποσοστό υλοποίησης του συνόλου των αναπτυξιακών δαπανών για την ίδια περίοδο του 2014, 46% έναντι ποσοστού υλοποίησης 45% για την αντίστοιχη περίοδο του 2013.

Σημειώνεται ότι η επιτροπή αναμένει την κατάθεση των τελικών στοιχείων για το συνολικό βαθμό υλοποίησης αναπτυξιακών δαπανών για το έτος 2014, στοιχεία τα οποία μέχρι το χρόνο ολοκλήρωσης της παρούσας έκθεσης δεν ήταν διαθέσιμα.

β. Συμπληρωματικοί προϋπολογισμοί του κρατικού προϋπολογισμού του 2014

Κατά τη διάρκεια του τρέχοντος έτους, η κυβέρνηση κατέθεσε στη Βουλή δύο νομοσχέδια συμπληρωματικών προϋπολογισμών για το 2014.

Το σύνολο των συμπληρωματικών πιστώσεων, των οποίων ζητήθηκε η έγκριση από τη Βουλή ανέρχεται σε €158.959.138.

Οι υπό αναφορά συμπληρωματικοί προϋπολογισμοί αναλύονται ως ακολούθως:

- Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού (Αρ. 1) Νόμος του 2014 [Αρ. Νόμου 13(II) του 2014], προβλέπει συμπληρωματική δαπάνη ύψους €236.732 για την κάλυψη δαπάνης απασχόλησης πέντε επιπλέον Επαρχιακών Δικαστών και τη μεταφορά μίας κενής θέσης Προέδρου Δικαστηρίου Ελέγχου Ενοικιάσεων.
- Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού (Αρ. 2) Νόμος του 2014 [Αρ. Νόμου 47(II) του 2014], προβλέπει συμπληρωματική δαπάνη ύψους €158.722.406 για την κάλυψη διαφόρων δαπανών, οι οποίες αφορούν μεταξύ άλλων την κάλυψη κοινωνικών παροχών, παροχών υγείας, την καταβολή της κυβερνητικής συνεισφοράς προς τα συμβούλια αποχετεύσεων και επιστροφές Φόρου Προστιθέμενης Αξίας.

γ. Τροποποιήσεις του κρατικού προϋπολογισμού για το 2015

Ο Υπουργός Οικονομικών στις 10 και 12 Δεκεμβρίου 2014 κατέθεσε στη Βουλή δεκαεννέα τροποποιήσεις του κρατικού προϋπολογισμού του 2015 για σκοπούς ενσωμάτωσής τους στον κυρίως προϋπολογισμό και υποβολής τους με τον τρόπο αυτό προς έγκριση από την ολομέλεια του σώματος.

Όπως σχετικά αναφέρεται, μετά την έγκριση του προϋπολογισμού του 2015 από το Υπουργικό Συμβούλιο και την κατάθεσή του στη Βουλή των Αντιπροσώπων, διαπιστώθηκε ότι δεν ενσωματώθηκαν στο προσχέδιο του νομοσχεδίου του περί Προϋπολογισμού του 2015 Νόμου και του Μεσοπρόθεσμου Δημοσιονομικού Πλαισίου (ΜΔΠ) 2015-2017 πιστώσεις για κάποιες ρυθμίσεις που αφορούν προγενέστερες αποφάσεις ή εντοπίστηκαν ορισμένα λάθη ή παραλείψεις.

(Επεξηγήσεις αναφορικά με το περιεχόμενο των προτεινόμενων εκ μέρους του Υπουργείου Οικονομικών τροποποιήσεων περιλαμβάνονται στο Μέρος Η.)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

1. Ανάλυση του κρατικού προϋπολογισμού του 2015

Ο κρατικός προϋπολογισμός του 2015 όπως αρχικά κατατέθηκε στη Βουλή, προβλέπει δαπάνες (τακτικές και αναπτυξιακές) για τις οποίες ζητείται έγκριση πληρωμής (μη περιλαμβανομένων των δαπανών που βαρύνουν το Πάγιο Ταμείο της Δημοκρατίας) ύψους €5.241.500.582⁷ (αρχικός προϋπολογισμός χωρίς τις τροποποιήσεις που κατατέθηκαν στο μεταξύ από το Υπουργείο Οικονομικών) και παρουσιάζει οριακή αύξηση δαπανών της τάξης του 1,7% σε σύγκριση με τις αρχικά προϋπολογισθείσες και εγκριθείσες δαπάνες του προϋπολογισμού του 2014 (μη περιλαμβανομένων των συμπληρωματικών προϋπολογισμών του 2014).

Τα μεγέθη του υπό συζήτηση προϋπολογισμού αναλύονται ειδικότερα ως ακολούθως:

- α. **Το ΑΕΠ (σε τρέχουσες τιμές) προβλέπεται για το 2015** σε €15.922,1 εκατομ. έναντι €15.705,3 εκατομ. για το 2014 και €16.503,7 εκατομ. για το 2013.
- β. **Τα συνολικά έσοδα για το 2015** προϋπολογίζονται σε €5.928,4⁸ εκατομ. (εξαιρουμένων των χρηματοοικονομικών ροών), τα οποία αναμένεται να προκύψουν κατά κύριο λόγο από τις πιο κάτω κατηγορίες εσόδων:
- **Άμεσοι φόροι** €2.210.062.207 (13,88% του ΑΕΠ) έναντι €2.202.361.190 (αναθεωρημένα) για το 2014 και €2.172.365.530 (πραγματικά) για το 2013.
Με βάση το ΜΔΠ, για το 2016 προϋπολογίζονται σε €2.263.252.019 και για το 2017 σε €2.280.131.862.
 - **Έμμεσοι φόροι** €2.719.689.074 (17,1% του ΑΕΠ) έναντι €2.631.348.722 (αναθεωρημένα) για το 2014 και €2.570.299.559 (πραγματικά) για το 2013.
Στα πλαίσια του ΜΔΠ για το 2016 προϋπολογίζονται σε €2.806.944.333 και για το 2017 σε €2.925.537.038.
- γ. **Οι συνολικές δαπάνες που περιλαμβάνονται στον κρατικό προϋπολογισμό του 2015⁹** (περιλαμβανομένων και των δαπανών που βαρύνουν απευθείας το Πάγιο Ταμείο της Δημοκρατίας όπως και των αποπληρωμών δανείων, οι οποίες δεν χρήζουν έγκρισης από τη Βουλή), προϋπολογίζονται σε €9.197.140.434 (προϋπολογισθείσες) έναντι €8.714.942.278 (προϋπολογισθείσες) για το 2014.
Για το 2016 οι συνολικές δαπάνες προϋπολογίζονται σε €8.034.556.524 και για το 2017 σε €7.220.253.866.
- δ. **Η συγκεφαλαίωση οφειλών και δαπανών, κατά κατηγορία δαπάνης,¹⁰ στον προϋπολογισμό του 2015** (σε σύγκριση με τα έτη 2014 και 2013), έχει ως ακολούθως:

⁷ Οι συνολικές δαπάνες που προβλέπονται στον προϋπολογισμό του 2015 ανέρχονται σε €9.197.140.434 και περιλαμβάνουν τις δαπάνες του Πάγιου Ταμείου της Δημοκρατίας (€3.955.639.852), οι οποίες δεν χρήζουν νομοθετικής έγκρισης. Στον ίδιο προϋπολογισμό προϋπολογίζονται έσοδα ύψους €9.487.835.962 (περιλαμβανομένων και των χρηματοοικονομικών ροών) έναντι €7.945.882.065 (προϋπολογισθέντα για το 2014), για τα οποία επίσης δε χρειάζεται νομοθετική έγκριση.

⁸ Για το σκέλος των εσόδων του κρατικού προϋπολογισμού, δεν απαιτείται νομοθετική έγκριση.

⁹ Ανάλυση των οφειλών και δαπανών ανά κατηγορία δαπάνης και ανά Κεφάλαιο παρατίθεται στο Μέρος Ε της παρούσας έκθεσης.

¹⁰ Κρατικός προϋπολογισμός 2015, σελ. 45.

	2013	2014	2015	
	Πραγματική Δαπάνη	Εγκεκριμένος Προϋπολογισμός	Εγκεκριμένος Προϋπολογισμός	Μεταβολή 2015/2014
	€	€	€	€
Ολικό	9.373.153.838	8.714.942.278	9.197.140.434	+482.198.156
Πάγιο Ταμείο	4.064.811.456	3.561.766.052	3.955.639.852	+393.873.800
Τακτικές Δαπάνες	4.731.681.245	4.436.496.409	4.487.413.008	+50.916.599
Αναπτυξιακές Δαπάνες	576.661.137	716.679.817	754.087.574	+37.407.757

ε. Τα μεγέθη του προϋπολογισμού του 2015, όπως κατατέθηκε στη Βουλή (σε σύγκριση με τα έτη 2007-2015) έχουν ως ακολούθως:

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
ΕΣΟΔΑ	5.664,5	7.061,7	6.755,9	6.331,2	6.309,2	7.740,3	7.624,3	7.945,9	9.487,8
ΔΑΠΑΝΕΣ	6.954,0	7.509,6	8.131,6	8.626,8	8.861,8	8.770,3	9.487,8	7.740,1	9.197,1
ΕΛΛΕΙΜΜΑ	-1.289,5	-447,9	-1.375,7	-2.295,6	-2.552,6	-1.030	-1.863,5	205,8	290,7

στ. Οι δαπάνες για την εξυπηρέτηση του δημόσιου χρέους για το 2015 προϋπολογίζονται σε €684.983.000 έναντι €781.659.000 για το 2014 (προϋπολογισθείσες), €601.458.000 για το 2013 (προϋπολογισθείσες) και €656.030.000 (πραγματικές) για το 2012.

Για τα έτη 2016 και 2017 τα ποσά προϋπολογίζονται σε €728.359.000 και €750.413.000, αντίστοιχα.

ζ. Οι δαπάνες προσωπικού για το 2015 προϋπολογίζονται σε €2.504.628.000 έναντι €2.586.102.000 για το 2014 (προϋπολογισθείσες), €2.583.690.000 για το 2013 (προϋπολογισθείσες) και €2.753.142.000 (πραγματικές) για το 2012.

Για τα έτη 2016 και 2017 τα ποσά προϋπολογίζονται σε €2.508.536.000 και €2.559.814.000, αντίστοιχα.

Ειδικότερα, οι προϋπολογιζόμενες δαπάνες προσωπικού για τα έτη 2015-2017 αναλύονται ως ακολούθως:

- **Αποδοχές προσωπικού:** €1.898.879.000 για το 2015, €1.890.534.000 για το 2016 και €1.912.977 για το 2017.

- **Συντάξεις και φιλοδωρήματα:** €605.749.000 για το 2015, €618.002.000 για το 2016 και €646.837.000 για το 2017.

η. Οι λειτουργικές δαπάνες για το 2015 προϋπολογίζονται σε €1.031.994.000 έναντι €942.009.000 για το 2014 (προϋπολογισθείσες), €900.543.000 για το 2013 (προϋπολογισθείσες) και €817.029.000 (πραγματικές) για το 2012.

Για τα έτη 2016 και 2017 τα ποσά προϋπολογίζονται σε €1.131.140.000 και €1.130.022.000, αντίστοιχα.

θ. Οι δαπάνες για μεταβιβάσεις για το 2015 προϋπολογίζονται σε €1.936.027.000 έναντι €1.850.132.000 για το 2014 (προϋπολογισθείσες), €2.232.805.000 για το 2013 (προϋπολογισθείσες) και €2.078.212.000 (πραγματικές) για το 2012.

Για τα έτη 2016 και 2017 τα ποσά προϋπολογίζονται σε €1.928.732.000 και €1.899.425.000, αντίστοιχα.

Στις εν λόγω δαπάνες περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων και οι δαπάνες για κοινωνικές παροχές, οι οποίες για το 2015 προϋπολογίζονται συνολικά σε €880.105.000 έναντι €835.869.000 για το 2014 (προϋπολογισθείσες), €884.312.000 για το 2013 (προϋπολογισθείσες) και €1.039.108.000 (πραγματικές) για το 2012.

Για τα έτη 2016 και 2017 τα ποσά προϋπολογίζονται σε €881.174.000 και €863.360.000, αντίστοιχα.

- ι. **Οι δαπάνες για τα έργα υπό κατασκευή για το 2015** προϋπολογίζονται σε €206.492.000 έναντι €193.587.000 για το 2014 (προϋπολογισθείσες), €151.331.000 για το 2013 (προϋπολογισθείσες) και €269.200.000 (πραγματικές) για το 2012. Για τα έτη 2016 και 2017 τα ποσά προϋπολογίζονται σε €209.642.000 και €164.313.000, αντίστοιχα.
- ια. **Οι δαπάνες για τα δάνεια για το 2015** (έκδοση δανείων, αποπληρωμές εξωτερικού και εσωτερικού, συνεισφορά στα εξοφλητικά αποθέματα) προϋπολογίζονται σε €2.532.422.000 έναντι €2.059.208.000 για το 2014 (προϋπολογισθείσες), €1.202.172.000 για το 2013 (προϋπολογισθείσες) και €1.378.516.000 (πραγματικές) για το 2012. Για τα έτη 2016 και 2017 τα ποσά προϋπολογίζονται σε €1.243.529.000 και €444.131.000, αντίστοιχα.
- ιβ. **Η κατάσταση μόνιμων θέσεων στη δημόσια υπηρεσία** στον προϋπολογισμό του 2015 (σύγκριση με το 2014), **σύμφωνα με τα στοιχεία που υποβλήθηκαν μέχρι τον Οκτώβριο του 2014**, είναι η ακόλουθη:

Συνοπτική Κατάσταση	2014	2015
Αξιωματούχοι της Δημοκρατίας	140	144
Δημόσια Υπηρεσία	15.030	15.016
Δικαστική Υπηρεσία	294	293
Άμυνα	4.346	4.381
Εσωτερική Ασφάλεια	5.632	5.631
Παιδεία	11.558	11.554
Σύνολο	37.000	37.019

Σημειώνεται ότι, στον προϋπολογισμό του 2015 προβλέπεται:

- Η δημιουργία τεσσάρων (4) θέσεων αξιωματούχων [μία (1) θέση κάτω από το Κεφάλαιο Προεδρία και Προεδρικό Μέγαρο και τρεις (3) θέσεις στο Τμήμα Φορολογίας].
- Η δημιουργία τριάντα έξι (36) νέων θέσεων εκ των οποίων τριάντα πέντε (35) αφορούν τον Κυπριακό Στρατό και η μία (1) το Τμήμα Δημοσίων Έργων του Υπουργείου Συγκοινωνιών και Έργων.
- Η κατάργηση εκατόν πενήντα δύο (152) θέσεων στη δημόσια υπηρεσία.

Περαιτέρω, προβλέπεται:

- Η μεταφορά στη δημόσια υπηρεσία εκατόν τριάντα δύο (132) θέσεων από τον ευρύτερο δημόσιο τομέα και ειδικότερα από τον Οργανισμό Κυπριακής Γαλακτοκομικής Βιομηχανίας, την Ελεγκτική Υπηρεσία Συνεργατικών Εταιρειών, το Συμβούλιο Αμπελοοινικών Προϊόντων και την Αρχή Κρατικών Εκθέσεων, υποχρέωση η οποία προκύπτει δυνάμει σχετικών νομοθεσιών που θεσπίστηκαν κατά το έτος 2014.
- Η διαγραφή της θέσης του Διευθυντή του Τμήματος Εσωτερικών Προσόδων μετά τη συνένωση του Τμήματος Εσωτερικών Προσόδων και της Υπηρεσίας Φόρου Προστιθέμενης Αξίας σε Τμήμα Φορολογίας.

2. **Παρατηρήσεις και σχόλια**

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού, λαμβάνοντας υπόψη τις θέσεις του Υπουργού Οικονομικών, όπως και της Διοικήτριας της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου σε σχέση με τη δημοσιονομική κατάσταση, την ευρύτερη κατάσταση της οικονομίας της Κύπρου, καθώς και το πλαίσιο επί του οποίου έχει βασιστεί η κατάρτιση του κρατικού προϋπολογισμού του 2015, **προβαίνει στις ακόλουθες διαπιστώσεις:**

- Η κυπριακή οικονομία συνέχισε την υφεσιακή της πορεία και κατά το 2014. Ωστόσο, σύμφωνα με τον Υπουργό Οικονομικών, ο αρνητικός ρυθμός ανάπτυξης επιβραδύνθηκε και η ύφεση περιορίστηκε πολύ πιο κάτω από τα προβλεφθέντα επίπεδα.
- Παρά ταύτα, το μακροοικονομικό περιβάλλον συνεχίζει να παραμένει δύσκολο κυρίως λόγω έλλειψης ρευστότητας στην οικονομία, μείωσης των εισοδημάτων και συνέχισης της εφαρμογής της περιοριστικής δημοσιονομικής πολιτικής της κυβέρνησης.
- Το εξωτερικό περιβάλλον, το οποίο χαρακτηρίζεται από αβεβαιότητα εξαιτίας των γεγονότων που διαδραματίζονται στη Μέση Ανατολή καθώς και της πολιτικής αστάθειας μεταξύ Ρωσίας και Ουκρανίας, επηρεάζει την πορεία της κυπριακής οικονομίας.

- Παρά τις δύσκολες οικονομικές συνθήκες, η σταθεροποίηση του τραπεζικού συστήματος, η άρση του αποκλεισμού της Κύπρου από τις διεθνείς αγορές μέσω της έκδοσης των κρατικών ομολόγων, οι πρόσφατες αναβαθμίσεις της κυπριακής οικονομίας από τους οίκους αξιολόγησης, οι θετικές αξιολογήσεις του προγράμματος μακροοικονομικής προσαρμογής, καθώς και η πρόσφατη αναθεώρηση του μεγέθους του ΑΕΠ προς τα πάνω, σημειώνονται ως σημαντικές εξελίξεις για την κυπριακή οικονομία.
- Για το 2015, η κυπριακή οικονομία καλείται να αντιμετωπίσει σημαντικές προκλήσεις όπως είναι η μείωση της ανεργίας, ο περιορισμός του δημοσίου χρέους, η περαιτέρω σταθεροποίηση του τραπεζικού συστήματος, η προσέλκυση ξένων επενδύσεων, η ολοκλήρωση της μεταρρύθμισης της δημόσιας υπηρεσίας, η εφαρμογή του Γενικού Συστήματος Υγείας, η επαναφορά της οικονομίας σε αναπτυξιακή πορεία και ταυτόχρονα η διατήρηση της κοινωνικής συνοχής.

Σημειώνεται ότι σύμφωνα με πρόσφατες εκτιμήσεις του Υπουργείου Οικονομικών (Οκτώβριος 2014), η επίδοση των μακροοικονομικών δεικτών και κατ' επέκταση της κυπριακής οικονομίας παρουσιάζεται καλύτερη σε σύγκριση με τις προβλέψεις του επικαιροποιημένου μακροοικονομικού προγράμματος προσαρμογής του Ιουλίου 2014.

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Υπουργείου Οικονομικών, οι εν λόγω δείκτες έχουν ως ακολούθως:

- Ο ρυθμός ανάπτυξης για το 2014, σύμφωνα με το επικαιροποιημένο μακροοικονομικό πρόγραμμα προσαρμογής (Ιούλιος 2014), εκτιμάται στο -4,2%, ενώ με βάση τις εκτιμήσεις του Υπουργείου Οικονομικών αναμένεται να είναι βελτιωμένος και να περιοριστεί στο -3%.

Αναφορικά με το 2015, οι προβλέψεις τόσο του επικαιροποιημένου μακροοικονομικού προγράμματος προσαρμογής (Ιούλιος 2014), όσο και του Υπουργείου Οικονομικών παρουσιάζονται αισιόδοξες, με θετικό ρυθμό ανάπτυξης της τάξης του 0,4% και 0,5%, αντίστοιχα.

Σε σχέση με το ρυθμό ανάπτυξης για τα έτη 2014 και 2015, παρατηρείται ότι:

- α. Οι προβλέψεις του επικαιροποιημένου μακροοικονομικού προγράμματος προσαρμογής (Ιούλιος 2014) παρουσιάζουν αρνητική απόκλιση, σε σύγκριση με τις αρχικές προβλέψεις του μακροοικονομικού προγράμματος προσαρμογής (Απρίλιος 2013), ενώ οι πρόσφατες εκτιμήσεις του Υπουργείου Οικονομικών παρουσιάζονται βελτιωμένες σε σύγκριση με τις προβλέψεις του μακροοικονομικού προγράμματος προσαρμογής.

Οι εν λόγω αποκλίσεις έχουν ως ακολούθως:

	Ρυθμός Ανάπτυξης	
	2014	2015
Εκτιμήσεις Μακροοικονομικού Προγράμματος Προσαρμογής		
Προβλέψεις Απριλίου 2013	-3,9%	1,1%
Προβλέψεις Νοεμβρίου 2013	-4,8%	0,9%
Προβλέψεις Ιουλίου 2014	-4,2%	0,5%
Εκτιμήσεις Υπουργείου Οικονομικών		
Προβλέψεις Οκτωβρίου 2014	-3%	0,5%

- β. Οι εκτιμήσεις για αρνητικό ρυθμό ανάπτυξης της κυπριακής οικονομίας για το 2014, τοποθετούν συγκριτικά τη χώρα σε επίπεδο χαμηλότερο από το ρυθμό ανάπτυξης της υπόλοιπης Ευρώπης όπου ο ρυθμός ανάπτυξης αναμένεται να ανέλθει στο 1,3% για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στο 0,8% για την Ευρωζώνη.¹¹ Για το 2015, παρόλο που προβλέπεται θετικός ρυθμός ανάπτυξης για την κυπριακή οικονομία, αυτός θα εξακολουθήσει να βρίσκεται πιο κάτω από τα προβλεπόμενα επίπεδα της υπόλοιπης Ευρώπης, σύμφωνα με τα οποία ο εν λόγω δείκτης προβλέπεται στο 1,5% για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στο 1,1% για την Ευρωζώνη.

- Όσον αφορά το δημοσιονομικό έλλειμμα για το 2014, αυτό αναμένεται να παρουσιάσει βελτίωση σε σύγκριση με το 2013 όταν είχε ανέλθει στο -5,4% του ΑΕΠ. Ειδικότερα οι προβλέψεις του επικαιροποιημένου προγράμματος μακροοικονομικής προσαρμογής

¹¹ Δελτίο Τύπου Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Φθινοπωρινές Οικονομικές Προβλέψεις 2014, 4 Νοεμβρίου 2014.

(Ιούλιος 2014) καθορίζουν το έλλειμμα για το 2014 στο -4,7% του ΑΕΠ, ενώ με βάση τις εκτιμήσεις του Υπουργείου Οικονομικών αυτό περιορίζεται στο -2,5% του ΑΕΠ, ποσοστό που κινείται εντός των πλαισίων των εκτιμήσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το δημοσιονομικό έλλειμμα στην Ευρωπαϊκή Ένωση και στην Ευρωζώνη, ύψους -3% και -2,6%, αντίστοιχα.¹²

Για το 2015, με βάση το πρόγραμμα μακροοικονομικής προσαρμογής (Ιούλιος 2014), το δημοσιονομικό έλλειμμα προβλέπεται να επιδεινωθεί και να φτάσει στο -5,2% του ΑΕΠ, ενώ με βάση τις προβλέψεις του Υπουργείου Οικονομικών προβλέπεται να περιοριστεί στο -1,7% του ΑΕΠ. Με βάση τις Φθινοπωρινές Οικονομικές Προβλέψεις 2014 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής το δημοσιονομικό έλλειμμα για το 2015 προβλέπεται στο -2,7% για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στο -2,4% για την Ευρωζώνη.

- Το δημόσιο χρέος για το 2014 ως ποσοστό του ΑΕΠ παρουσιάζει μικρή επιδείνωση σε σχέση με το 2013. Σύμφωνα με το επικαιροποιημένο πρόγραμμα μακροοικονομικής προσαρμογής (Ιούλιος 2014), το δημόσιο χρέος για το 2013 εκτιμήθηκε στο 112% του ΑΕΠ και για το 2014 αναμένεται να ανέλθει στο 118% του ΑΕΠ, ενώ σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του Υπουργείου Οικονομικών το δημόσιο χρέος περιορίζεται στο 102% του ΑΕΠ και στο 105% του ΑΕΠ για τα έτη 2013 και 2014, αντίστοιχα.

Σε σχέση με το 2015 το δημόσιο χρέος, με βάση το πρόγραμμα μακροοικονομικής προσαρμογής (Ιούλιος 2014), προβλέπεται να ανέλθει στο 126% του ΑΕΠ, ενώ με βάση τις προβλέψεις του Υπουργείου Οικονομικών προβλέπεται να παρουσιάσει πτωτική πορεία και να μειωθεί στο 103% του ΑΕΠ.

Σε απόλυτους αριθμούς, το δημόσιο χρέος για το 2015 προβλέπεται να αυξηθεί κατά €1.600 εκατομ. και να ανέλθει στα €20.100 εκατομ. σε περίπτωση πλήρους χρησιμοποίησης των διαθέσιμων πιστώσεων για τις ανάγκες του χρηματοπιστωτικού τομέα, σε σύγκριση με €18.500 εκατομ., που αυτό εκτιμάται για το 2014. Σημειώνεται ότι ποσό ύψους €1 δις το οποίο περιλήφθηκε στο δημόσιο χρέος για σκοπούς ενδεχόμενης κεφαλαιοποίησης των πιστωτικών ιδρυμάτων δεν έχει χρησιμοποιηθεί.

Σημειώνεται περαιτέρω ότι η διαφοροποίηση που παρατηρείται στο ύψος του δημοσίου χρέους για το 2015 οφείλεται και στην αλλαγή της μεθοδολογίας υπολογισμού του ΑΕΠ.

- Η ανεργία για το 2014, σύμφωνα με το πρόγραμμα μακροοικονομικής προσαρμογής (Ιούλιος 2014) παρουσιάζει σημαντική επιδείνωση σε σύγκριση με τα επίπεδα ανεργίας του 2013. Για το 2014 εκτιμάται να ανέλθει στο 17,6% σε σύγκριση με 15,9% για το 2013, ενώ για το 2015 προβλέπεται να μειωθεί στο 17%. Αντίθετα, σύμφωνα με τις προβλέψεις του Υπουργείου Οικονομικών η ανεργία για το 2014 περιορίζεται στο 15,6% και για το 2015 στο 14,8%.

Ωστόσο, σύμφωνα με τα στοιχεία που κατατέθηκαν από το Υπουργείο Οικονομικών, επισημαίνεται ότι κατά το πρώτο εξάμηνο του 2014 παρατηρήθηκε αύξηση στην ανεργία σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο για το 2013, η οποία ανήλθε στο 16,2% έναντι 15,8%, αντίστοιχα.

Με βάση τα πιο πάνω στοιχεία, η επιτροπή σημειώνει τη σημαντική αρνητική απόκλιση που παρουσιάζει η ανεργία στην Κύπρο τόσο για το 2014 όσο και για το 2015, σε σύγκριση με τα επίπεδα ανεργίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, τα οποία αναμένεται για το 2014 να ανέλθουν στο 11,6% (Ευρωζώνη) και 10,3% (Ευρωπαϊκή Ένωση) και για το 2015 στο 11,3% (Ευρωζώνη) και 10% (Ευρωπαϊκή Ένωση).¹³

Σε απόλυτους αριθμούς, με βάση τα στοιχεία των Επαρχιακών Γραφείων Εργασίας, ο αριθμός των εγγεγραμμένων ανέργων στο τέλος Νοεμβρίου 2014, έφτασε τα 47.603 πρόσωπα. Σε σύγκριση με τον αντίστοιχο μήνα του 2013 σημειώθηκε μείωση κατά 3,5% (1.731 πρόσωπα), η οποία παρουσιάζεται κυρίως στους τομείς των κατασκευών, του εμπορίου, των χρηματοπιστωτικών και ασφαλιστικών δραστηριοτήτων, της μεταποίησης, των επαγγελματικών, επιστημονικών και τεχνικών δραστηριοτήτων, της εκπαίδευσης, καθώς και στους νεοεισερχομένους στην αγορά εργασίας, όπου σημειώθηκε μείωση κατά 138 άνεργους. Κατά την ίδια περίοδο παρουσιάστηκε αύξηση στην ανεργία στους τομείς των δραστηριοτήτων υπηρεσιών παροχής καταλύματος και υπηρεσιών εστίασης και της δημόσιας διοίκησης.

¹² Δελτίο Τύπου Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Φθινοπωρινές Οικονομικές Προβλέψεις 2014, 4 Νοεμβρίου 2014.

¹³ European Commission, European Economic Forecast, Autumn 2014.

- Ο κρατικός προϋπολογισμός για το 2015, αποτελεί το δεύτερο προϋπολογισμό που κατατίθεται στη Βουλή στα πλαίσια της εφαρμογής του Μνημονίου Συναντίληψης και σύμφωνα με τον Υπουργό Οικονομικών έχουν ενσωματωθεί σε αυτόν όλοι οι δημοσιονομικοί στόχοι που καθορίστηκαν από την κυβέρνηση σε συνεννόηση με την τρόικα.
- Σε σχέση με τα προηγούμενα έτη, ο υπό συζήτηση προϋπολογισμός παρουσιάζει διαφοροποιήσεις, οι οποίες θα ισχύσουν όπως έχει κατατεθεί και για το μέλλον, οι κυριότερες από τις οποίες έχουν ως ακολούθως:
 - Η ενσωμάτωση του ετήσιου προϋπολογισμού για το 2015 και του ΜΔΠ 2015-2017 στο ίδιο έγγραφο.
 - Η παρουσίαση προϋπολογιζόμενων εσόδων και δαπανών σε επίπεδα ομάδων και υποομάδων, αντί σε άρθρα, τα οποία εφεξής θα αποτελούν λογιστικούς κώδικες.
 - Η παρουσίαση των θέσεων προσωπικού σε σύνολα υποομάδας, κατά υποκατηγορία μισθών, αντί σε εδάφια του προϋπολογισμού.
 - Η περίληψη όλων των μισθολογικών θέσεων σε παράρτημα του προϋπολογισμού, στο οποίο παρουσιάζονται όλες οι θέσεις στη δημόσια υπηρεσία περιλαμβανομένων των θέσεων των συνταγματικών εξουσιών και υπηρεσιών, καθώς και των ανεξάρτητων αρχών, καθώς και η αντίστοιχη μισθοδοσία (βασικός μισθός, γενικές και τιμαριθμικές αυξήσεις, επιδόματα).
- Όσον αφορά ειδικότερα τις προβλεπόμενες δαπάνες, ο προϋπολογισμός για το 2015, όπως αρχικά κατατέθηκε στη Βουλή και υπό την επιφύλαξη της αναγκαιότητας τροποποίησης συγκεκριμένων κονδυλίων του ως αποτέλεσμα κατατεθεισών στο μεταξύ τροποποιήσεων, παρουσιάζει αύξηση των αναπτυξιακών δαπανών κατά 5,2% σε σχέση με τις προϋπολογισθείσες αναπτυξιακές δαπάνες που προβλέφθηκαν στον προϋπολογισμό του 2014 (€754 εκατομ. έναντι €716,7 το 2014) και αύξηση των τακτικών δαπανών κατά 1,1% (€4.487 εκατομ. σε σύγκριση με €4.436,5 εκατομ. το 2014).
Σημειώνεται όμως ότι, παρά την αύξηση των αναπτυξιακών δαπανών, αυτές αποτελούν μόνο το 11% του συνόλου του προτεινόμενου προϋπολογισμού, καθ' ήν στιγμή οι τακτικές δαπάνες αποτελούν το 48,8% του συνόλου των προϋπολογιζόμενων δαπανών.
- Ο κρατικός προϋπολογισμός για το 2015 παρουσιάζει αύξηση δαπανών για σκοπούς κοινωνικών παροχών κατά 5,3%, οι οποίες προϋπολογίζονται στα €880 εκατομ., σε σύγκριση με €836 τον προηγούμενο χρόνο. Η αύξηση αυτή αφορά κυρίως τις προϋπολογιζόμενες δαπάνες στις παροχές κοινωνικής πρόνοιας (€522 εκατομ. σε σύγκριση με €482 εκατομ. για το 2014) και στις παροχές παιδείας (€174 εκατομ. σε σύγκριση με €167 εκατομ. για το 2014).
- Οι λειτουργικές δαπάνες προϋπολογίζονται για το 2015 στα €1.032 εκατομ. σε σύγκριση με €942 εκατομ. το 2014, σημειώνοντας αύξηση κατά 9,6%. Η αύξηση που παρατηρείται στις προϋπολογιζόμενες λειτουργικές δαπάνες, σύμφωνα με τα στοιχεία του Υπουργείου Οικονομικών, οφείλεται κυρίως στην αυξημένη πρόνοια για επιστροφές ΦΠΑ, στην αγορά φαρμάκων και εμβολίων, καθώς και στις αυξημένες πιστώσεις για φωτισμό και θέρμανση.
- Οι δαπάνες προσωπικού για το 2015 συνεχίζουν να αποτελούν την κυριότερη κατηγορία δαπανών του κρατικού προϋπολογισμού παρουσιάζοντας όμως μείωση κατά -3,2%, σε σύγκριση με τις αντίστοιχες δαπάνες για το 2014. Σε απόλυτους αριθμούς, η προϋπολογιζόμενη δαπάνη, περιλαμβανομένων συντάξεων και φιλοδωρημάτων, προϋπολογίζεται για το 2015 στα €2.504,6 εκατομ., σε σύγκριση με €2.586,1 εκατομ. το 2014.
Η επιτροπή υπογραμμίζει τη μείωση που παρατηρείται στις δαπάνες προσωπικού κατά -3,2%, σύμφωνα με τα στοιχεία που κατατέθηκαν από το Υπουργείο Οικονομικών.
- Σε σχέση με τις δαπάνες για την εξυπηρέτηση του δημόσιου χρέους (τόκοι), αυτές παρουσιάζουν για το 2015 μείωση κατά 12,4%, σε σύγκριση με το 2014 και περιορίζονται στα €685 εκατομ., σε σύγκριση με €782 εκατομ. το 2014. Η μείωση αυτή, σύμφωνα με το Υπουργείο Οικονομικών οφείλεται στην αναδιάρθρωση του δημόσιου χρέους.

Στο στάδιο της συζήτησης του υπό αναφορά προϋπολογισμού, μέλη της επιτροπής εξέφρασαν επιφυλάξεις και κατέθεσαν διστάμενες απόψεις αναφορικά με τον κρατικό προϋπολογισμό για το 2015 και τους στόχους που επιδιώκονται σε αυτόν, ως ακολούθως:

Ο προτεινόμενος προϋπολογισμός δεν μπορεί να αποτελέσει το μέσο για έξοδο της κυπριακής οικονομίας από το μνημόνιο κατά το 2015, αφού πρόκειται για προϋπολογισμό λιτότητας. Συναφώς, ο

υπό συζήτηση προϋπολογισμός καταρτίστηκε στη βάση των προβλέψεων της τρούικα, οι οποίες ενδέχεται να μη συνάδουν με τα πραγματικά δεδομένα.

Εκφράστηκε επίσης η θέση ότι, ο κρατικός προϋπολογισμός για το 2015 αντικατοπτρίζει μόνο την προσπάθεια της κυβέρνησης για ικανοποίηση των μνημονιακών της υποχρεώσεων, αντί της αντιμετώπισης των πραγματικών αναγκών και προβλημάτων της κυπριακής οικονομίας και ότι συνεπώς δεν μπορεί να αποτελέσει αποτελεσματικό εργαλείο πρόωθης της ανάπτυξης.

Επιπροσθέτως άλλα μέλη της επιτροπής, δήλωσαν ότι παρόλο που αναγνωρίζεται η ανάγκη για “νοικοκυρεμένους” προϋπολογισμούς, η πρακτική αυτή δεν θα πρέπει να ακολουθείται εις βάρος της ανάπτυξης και της κοινωνικής συνοχής και τόνισαν την ανάγκη εξεύρεσης πόρων προς ενίσχυση της ανάπτυξης είτε μέσω ευρωπαϊκών κονδυλίων, είτε μέσω περαιτέρω εξοικονομήσεων στον κρατικό προϋπολογισμό.

Όσον αφορά επιμέρους εκφρασθείσες θέσεις, μέλη της επιτροπής θεωρούν ότι ο κρατικός προϋπολογισμός για το 2015 δεν συνεισφέρει στην προσπάθεια για επανεκκίνηση της οικονομίας, γεγονός το οποίο αντανάκλαται στο μικρό μερίδιο που οι αναπτυξιακές δαπάνες αντιπροσωπεύουν στο σύνολο του προϋπολογισμού για το 2015, οι οποίες συνεχίζουν να διατηρούνται σε χαμηλά επίπεδα. Όπως σημείωσαν, παρά το ότι στον υπό συζήτηση προϋπολογισμό προβλέπεται η συνέχιση και ολοκλήρωση υπό εξέλιξη έργων, απουσιάζουν ικανοποιητικές προβλέψεις για νέα έργα, όπως συμπεραίνεται από τα στοιχεία που κατατέθηκαν από το Υπουργείο Οικονομικών.¹⁴

Σε σχέση με τις παρατηρήσεις της επιτροπής αναφορικά με τις αναπτυξιακές δαπάνες, ο Υπουργός Οικονομικών στα πλαίσια της συζήτησης του προτεινόμενου προϋπολογισμού δήλωσε ότι πέραν των έργων που προβλέπονται και παρατίθενται στα παραρτήματα του κρατικού προϋπολογισμού για το 2015, προβλέπονται επίσης πιστώσεις υπό μορφή αποθεματικού για κατανομή τους στα διάφορα υπουργεία για σκοπούς κάλυψης των αυξημένων συγχρηματοδοτούμενων αναπτυξιακών προγραμμάτων. Επιπρόσθετα αναπτυξιακές δαπάνες περιλαμβάνονται και στα λειτουργικά έξοδα.

Σε σχέση με τις κοινωνικές παροχές, μέλη της επιτροπής σημειώνουν ότι οι προβλέψεις διατηρούνται σε χαμηλά επίπεδα, τα οποία όπως τελικά διεφάνη κατά τον προηγούμενο χρόνο, απέβησαν ανεπαρκή για την αντιμετώπιση των μεγάλων κοινωνικών προβλημάτων που προέκυψαν συνεπεία της οικονομικής κρίσης.

Από άλλα μέλη της επιτροπής, αναγνωρίστηκε η θετική πορεία διόρθωσης των δημόσιων οικονομικών, ο περιορισμός του κόστους του δανεισμού της Κύπρου και οι αναβαθμίσεις της κυπριακής οικονομίας από τους διεθνείς οίκους αξιολόγησης και ότι η κυβέρνηση θα πρέπει να παραμείνει προσηλωμένη στη διατήρηση της σταθερής πορείας που άρχισε να διαφαίνεται στην οικονομία και να συνεχίσει την ολοκλήρωση των απαιτούμενων μεταρρυθμίσεων.

Σε σχέση με την ανεργία, επισημάνθηκε από μέλη της επιτροπής ότι παρόλο που σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του Υπουργείου Οικονομικών υπολογίζεται σταδιακή αποκλιμάκωσή της, για τον υπολογισμό της δεν λαμβάνονται υπόψη η μετανάστευση του εργατικού δυναμικού, η αποχώρηση των μακροχρόνια ανέργων από την αγορά εργασίας και η παραμονή των φοιτητών στο εξωτερικό με σκοπό την αναζήτηση εργασίας, γεγονός που έχει ως αποτέλεσμα η εικόνα που παρουσιάζεται να είναι εν μέρει πλασματική. Η επισήμανση αυτή, όπως σημειώθηκε αντικατοπτρίζεται μέσα από τη μείωση των θέσεων εργασίας κατά το 2014.

Επιπροσθέτως τονίστηκε από κάποια μέλη της επιτροπής, ότι η σταθεροποίηση του τραπεζικού τομέα αποτελεί σημαντική παράμετρο για έξοδο της κυπριακής οικονομίας από την ύφεση, αλλά παράγοντες όπως τα ψηλά δανειστικά επιτόκια, ο αριθμός των μη εξυπηρετούμενων δανείων και η μη εφαρμογή δικτύου προστασίας των δανειοληπτών που αντιμετωπίζουν αδυναμία στην εξυπηρέτηση των δανείων λόγω της οικονομικής κρίσης, θα πρέπει να τύχουν άμεσου χειρισμού ώστε να αποφευχθεί επιδείνωση των προβλημάτων της κυπριακής οικονομίας.

Η επιτροπή, λαμβάνοντας υπόψη όλα όσα έχουν κατατεθεί ενώπιόν της, καταλήγει στα ακόλουθα:

Το οικονομικό περιβάλλον της Κύπρου παραμένει δύσκολο, παρά τις προβλέψεις του Υπουργείου Οικονομικών για ανάκαμψη της οικονομίας κατά το 2015.

Ο κρατικός προϋπολογισμός για το 2015, ο οποίος έχει καταρτιστεί στη βάση των προβλέψεων του επικαιροποιημένου μακροοικονομικού προγράμματος προσαρμογής του Ιουλίου 2014, αποτελεί τον δεύτερο κατά σειρά κρατικό προϋπολογισμό, ο οποίος κατατίθεται στα πλαίσια του συναφθέντος Μνημονίου Συναντίληψης.

¹⁴ Μέρος Ζ - Προγραμματισμός Έργων.

Ως προς τις προβλεπόμενες δαπάνες για το 2015, η επιτροπή κατά πλειοψηφία σημειώνει την αδυναμία που παρατηρείται ως προς το αναπτυξιακό σκέλος αυτών, αφού η οριακή αύξηση των αναπτυξιακών δαπανών κατά 5,2% δεν κρίνεται επαρκής για την επανεκκίνηση της οικονομίας. Συναφώς, η απουσία σημαντικών νέων έργων στον προτεινόμενο προϋπολογισμό, παρά τις μεμονωμένες περιπτώσεις έργων που περιλήφθηκαν στους προϋπολογισμούς ορισμένων υπουργείων για το 2015, περιορίζει περαιτέρω τη δυνατότητα του κράτους να επανέλθει σε θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης.

Ως προς τη νέα μορφή του προϋπολογισμού, επισημαίνεται ότι αυτή δυσκολεύει στη μελέτη και ανάγνωσή του.

Πέραν των πιο πάνω, η μη διοχέτευση ρευστότητας στην οικονομία, τα ψηλά επιτόκια, τα ψηλά ποσοστά μη εξυπηρετούμενων δανείων, η δυστοκία των τραπεζών στην παραχώρηση νέων δανείων, καθώς και η απουσία ενός αποτελεσματικού δικτύου προστασίας των δανειζομένων αποτελούν επίσης ανασταλτικούς παράγοντες για την ανάκαμψη της οικονομίας.

Επιπρόσθετα, τα οξύτατα προβλήματα του τραπεζικού τομέα, τα οποία εξακολουθούν να υφίστανται, αποτελούν έναν από τους σημαντικότερους παράγοντες που εμποδίζουν την ανάπτυξη της κυπριακής οικονομίας.

3. Εισήγηση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού

Στη βάση των πιο πάνω εκφρασθεισών θέσεων της πλειοψηφίας, όσο και άλλων μελών της, η επιτροπή με την παρούσα έκθεσή της υποβάλλει τον υπό συζήτηση προϋπολογισμό στην ολομέλεια του σώματος για λήψη τελικής αποφάσεως σε σχέση με την έγκριση ή απόρριψη αυτού εν όλω ή εν μέρει.

Ταυτόχρονα επιφυλάσσει το δικαίωμα των μελών της όπως και των υπόλοιπων βουλευτών για υποβολή τροπολογιών σε σχέση με περικοπές ή/και δεσμεύσεις ειδικών κονδυλίων στο στάδιο της κατά κεφάλαιο και άρθρο ψήφισής του σε νόμο.

Οι τελικές θέσεις όλων των κοινοβουλευτικών πλευρών αναμένεται να διατυπωθούν κατά τη συζήτηση του προϋπολογισμού στην ολομέλεια του σώματος.

Σημειώνεται επίσης ότι οι επιμέρους παρατηρήσεις όλων των κοινοβουλευτικών πλευρών τόσο επί θεμάτων οικονομικής πολιτικής όσο και επί του υπό αναφορά προϋπολογισμού περιλαμβάνονται στο Μέρος Β της παρούσας έκθεσης.

Τέλος η επιτροπή σημειώνει ότι, υποβάλλοντας με την παρούσα έκθεσή της τον υπό συζήτηση προϋπολογισμό στην ολομέλεια του σώματος για συζήτηση και έγκριση ή απόρριψή του, επιφυλάσσεται σε σχέση με τα τελικά του μεγέθη, τα οποία ενδέχεται να διαφοροποιηθούν στη βάση περικοπών ειδικών κονδυλίων του όπως και των συνολικών του δαπανών, υπό το φως της έγκρισης ή απόρριψης τροποποιήσεων σ' αυτόν, οι οποίες κατατέθηκαν ή ενδέχεται να κατατεθούν στο μεταξύ εκ μέρους της κυβέρνησης, για σκοπούς υλοποίησης των κυβερνητικών δεσμεύσεων σχετικά με εξοικονομήσεις κοινωνικών ή άλλων δαπανών αυτού.

ΜΕΡΟΣ Β

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΟΜΑΔΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΚΟΜΜΑΤΩΝ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΡΑΤΙΚΟ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟ ΤΟΥ 2015

(Οι θέσεις όλων των κοινοβουλευτικών πλευρών που περιλαμβάνονται στο παρόν Παράρτημα δεν έχουν υποστεί γλωσσική ή άλλη επεξεργασία.)

A. Παρατηρήσεις της κοινοβουλευτικής ομάδας του Δημοκρατικού Συναγερμού

Αν ο προϋπολογισμός του 2015 θα είχε κάποιο τίτλο, αυτός θα ήταν "επιστροφή σε ισορροπίες και ομαλότητα, με προοπτική ανάπτυξης".

ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΙΟΡΘΩΣΗΣ ΚΑΙ ΙΣΟΡΡΟΠΙΑΣ

Πρόκειται για το δεύτερο προϋπολογισμό δημοσιονομικής διόρθωσης, στο πλαίσιο του Προγράμματος Διάσωσης της κυπριακής οικονομίας. Η Κύπρος εντάχθηκε σε πρόγραμμα στήριξης μετά το επίσημο αίτημα που απηύθυνε η κυπριακή κυβέρνηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση, τον Ιούνιο 2012. Από την αρχή της εφαρμογής του Προγράμματος, η χώρα έχει κάνει τεράστια πρόοδο που φαίνεται και στη δημοσιονομική εξισορρόπηση.

Ο Προϋπολογισμός αυτός χαρακτηρίζεται από την περαιτέρω μείωση του δημοσιονομικού ελλείμματος σε 1,7% το 2015, έναντι 2,5% φέτος και 5,0% το 2013. Αυτή η αποκλιμάκωση των ελλειμμάτων επέτρεψε από φέτος να έχουμε μια δημοσιονομική άσκηση με πρωτογενές πλεόνασμα, καθιστώντας ρεαλιστικό το στόχο για συνολικό δημοσιονομικό πλεόνασμα, το οποίο και θα επιτρέψει τη σταδιακή μείωση του δημοσίου χρέους.

Συγκρίνοντας τα αποτελέσματα των δημοσιονομικών ασκήσεων των δυο τελευταίων χρόνων και τα όσα προβλέπονται στον προϋπολογισμό που βρίσκεται ενώπιόν μας με τις αρχικές εκτιμήσεις και προδιαγραφές

που είχαν τεθεί στο “Μνημόνιο”, διαπιστώνουμε με ικανοποίηση μια πραγματική ανατροπή των δεδομένων προς το βέλτιστο.

Σύμφωνα με τα όσα προβλέπονταν στο αναθεωρημένο Μνημόνιο Συναντίληψης του Φεβρουαρίου 2014 προϋπολογισμός του 2014 στόχευε να μειώσει το δημοσιονομικό έλλειμμα σε ποσοστό 8,4% του ΑΕγχΠ και ακολούθως υπήρχε στόχος δημοσιονομικών ελλειμμάτων 6,3% του ΑΕγχΠ το 2015 και 2,9% του ΑΕγχΠ το 2016. Με τα σημερινά δεδομένα, μετά από δημοσιονομικό έλλειμμα 2,5% το 2014, ο προϋπολογισμός που βρίσκεται ενώπιόν μας προβλέπει έλλειμμα μόλις 1,7% (έναντι 6,3%) και 1,3% το 2016.

ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΥΤΕΡΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Ενώ, στο ευρύτερο οικονομικό περιβάλλον σημειώνονται:

- τερματισμός του κύκλου της ύφεσης φέτος και η πρόβλεψη για αύξηση του ΑΕΠ το 2015,
- συγκράτηση της ανεργίας από φέτος, για πρώτη φορά εδώ και αρκετά χρόνια,
- δυνατότητα της χώρας να προσφεύγει για δανεισμό στις διεθνείς αγορές,
- σταθεροποίηση του χρηματο-οικονομικού τομέα.

Οι προβλέψεις που γίνονταν στην περσινή αντίστοιχη έκθεση της Επιτροπής Οικονομικών για συρρίκνωση του ΑΕγχΠ της χώρας κατά 4,8%, μετά από εκτιμώμενη τότε μείωση κατά 7,7% το 2013, έχουν διαψευστεί με ευνοϊκό τρόπο. Η εκτιμώμενη σήμερα μείωση του ΑΕγχΠ για τη φετινή χρονιά είναι χαμηλότερη από 3%, μετά από υποχώρηση 5,4% το 2013.

Αντίστοιχα, οι επιπτώσεις στην αγορά εργασίας και στην απασχόληση ήταν λιγότερο επαχθείς από ότι είχε προβλεφθεί, αφού η ανεργία δεν έφτασε στο προβλεπόμενο ύψος 19,8% του οικονομικά ενεργού πληθυσμού το 2014, αλλά ήδη σημείωσε για πρώτη φορά μείωση φέτος και δείχνει σημεία σταθεροποίησης σε επίπεδο 16% προτού αρχίσει να υποχωρεί επηρεαζόμενη από την ανάκαμψη της οικονομικής δραστηριότητας.

Με την εφαρμογή του προϋπολογισμού αυτού αναμένεται να συνεχιστεί και να ενισχυθεί η πορεία αποκατάστασης της αξιοπιστίας του κυπριακού κράτους, η οποία έχει ήδη οδηγήσει σε διαδοχικές αναβαθμίσεις της πιστοληπτικής ικανότητας, όπως και σε επιτυχή έκδοση κρατικού χρέους στις διεθνείς αγορές. Η εξέλιξη αυτή οδηγεί, εξάλλου, σε μείωση του κόστους του δημοσίου χρέους της χώρας. Το μέσο κόστος εξυπηρέτησης του δημοσίου χρέους της Κύπρου έπεσε το 2014 κάτω από 3%, ενώ το 2012 ήταν 4,2%. Ταυτόχρονα, η απόδοση του κρατικού ομολόγου λήξεως 2020 κυμαίνεται γύρω και κάτω από 5%, ενώ τον Ιούλιο 2012 είχε φτάσει πάνω από 16%.

Ταυτόχρονα σημειώνεται ότι οι δαπάνες της κεντρικής Κυβέρνησης ως μερίδιο της οικονομικής δραστηριότητας σημειώνουν έστω και μικρή μείωση το 2015 και αναλογούν σε 41,8% του ΑΕγχΠ, σε σύγκριση με 42,2% τον προηγούμενο χρόνο και με την προοπτική, μέσα από την αναμενόμενη αύξηση του ΑΕγχΠ, να αφήνουν στο μέλλον περισσότερο χώρο για την κατ'εξοχήν οικονομική δραστηριότητα.

Η αποκατάσταση των δημοσιονομικών ισορροπιών έχει ευεργετικές επιδράσεις στο ευρύτερο οικονομικό κλίμα. Στη συνέχεια αναμένεται να γίνονται ολοένα και περισσότερο αισθητές. Η ταχύτερη του αναμενόμενου βελτίωση του δημοσιονομικού ισοζυγίου επιτρέπει την προσδοκία ανάλογης ταχείας βελτίωσης και άλλων μακρο-οικονομικών μεγεθών, με ιδιαίτερη έμφαση στην αύξηση των επενδύσεων, την οικονομική επέκταση, ιδιαίτερα σε τομείς με αυξημένη προστιθέμενη αξία και εξαγωγικό προσανατολισμό και τη δημιουργία θέσεων εργασίας.

ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΣΕ ΠΟΡΕΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Μόλις δυο χρόνια από την έναρξη του Προγράμματος Διάσωσης, η κυπριακή οικονομία επιστρέφει σε τροχιά ανάπτυξης. Έχοντας διαψεύσει θετικά τις προβλέψεις του Προγράμματος, η κυπριακή οικονομία παρουσιάζει χαμηλότερη ύφεση από ότι ήταν οι προβλέψεις: -5,4% το 2013 έναντι πρόβλεψης -7,8% και κάτω από 3% το 2014 έναντι πρόβλεψης -4,8%. Για το επόμενο έτος προβλέπεται αύξηση του ΑΕγχΠ, η οποία μετά την πέμπτη αξιολόγηση εκτιμήθηκε ότι θα κυμανθεί γύρω στο 0,5%. Αν όμως συνεχιστεί η τάση των προηγούμενων δυο χρόνων μπορεί να είναι και μεγαλύτερη.

Είναι αξιοσημείωτο ότι, παρά την αυστηρή διόρθωση που επιχειρείται, οι αναπτυξιακές δαπάνες στον Προϋπολογισμό του 2015 δεν μειώνονται, αλλά παρουσιάζουν αύξηση. Χωρίς να λαμβάνονται υπόψη οι τροποποιήσεις που έχουν κατατεθεί, οι αναπτυξιακές δαπάνες θα αυξηθούν κατά 5,1%, από €716,7 εκ. το 2014 σε € 754,1 εκ. το 2015. Μικρότερη, αλλά αυξητική πάντως τάση, 1,7%, παρουσιάζουν στο σύνολό τους τακτικές και αναπτυξιακές δαπάνες.

ΕΞΟΡΘΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ

Επιβεβαιώνοντας για δεύτερη συνεχόμενη χρονιά την τάση εξυγίανσης των δημόσιων οικονομικών, ο Προϋπολογισμός 2015 παρουσιάζει έσοδα που υπερβαίνουν τις δαπάνες κατά € 290,7 εκ. Εντούτοις, οι δαπάνες του κράτους το 2015 αυξάνονται κατά € 1.457 εκ. ή 18,8%. Η δημοσιονομική βελτίωση επιτυγχάνεται

χάρη στην ταχύτερη αύξηση των δημοσίων εσόδων. Τα προϋπολογιζόμενα έσοδα αυξάνονται κατά € 1.541,9 εκ. ή 19,4%.

Παρά τις δυσκολίες που επικρατούν γενικά στην οικονομία, η άσκηση μιας δημοσιονομικής πολιτικής με αύξηση των δημοσίων δαπανών δεν θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως “πολιτική λιτότητας”. Η λελογισμένη διαχείριση των δημοσίων οικονομικών πρέπει να οδηγήσει σε συνθήκες που τα δημόσια οικονομικά στο σύνολό τους να μην είναι τροχοπέδη, αλλά να συντείνουν στη δημιουργία ενός υγιούς αναπτυξιακού περιβάλλοντος.

Σημειώνεται με ικανοποίηση ότι οι δαπάνες προσωπικού (μισθοί και συντάξεις), έχοντας περιοριστεί σε ύψος € 2.505 εκ. το 2015, έναντι € 2.586 εκ. το 2014 και € 2.583 εκ. το 2013, παρουσιάζουν πραγματική μείωση 3,1% σε σχέση με πέρσι. Κατόπιν τούτου, το μερίδιο των δαπανών προσωπικού περιορίστηκε σε 27,2 % του συνόλου των δαπανών, έναντι 29,7% το 2014.

Χαρακτηριστικότερη ακόμη θα ήταν σύγκριση των δαπανών προσωπικού για το 2015 με εκείνες του 2012. Οι προϋπολογιζόμενες δαπάνες προσωπικού για το 2015 είναι κατά 9,0% χαμηλότερες από τις πραγματικές δαπάνες προσωπικού ύψους €2.753 το 2012. Η συνεχιζόμενη εφαρμογή των μέτρων περισυλλογής αναμένεται να επιφέρει περαιτέρω μείωση και τα επόμενα χρόνια, ενώ η εφαρμογή της σχεδιαζόμενης μεταρρύθμισης στον ευρύτερο δημόσιο τομέα αναμένεται να μονιμοποιήσει τα οφέλη για τη δημοσιονομική ισορροπία.

ΤΟ ΒΑΡΟΣ ΤΟΥ ΣΥΣΣΩΡΕΥΜΕΝΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΧΡΕΟΥΣ

Ένα άλλο ενδεικτικό συστατικό της δημοσιονομικής βελτίωσης είναι η μείωση των δαπανών για την εξυπηρέτηση του δημοσίου χρέους από € 781,7 εκ. το 2014 σε € 685,0 εκ. το 2015. Μέρος αυτής της βελτίωσης οφείλεται σε αποφάσεις της κυβέρνησης σχετικά με την αναδιάρθρωση του δημοσίου χρέους. Αυτή η μείωση κατά 12,4% φέρνει το μερίδιο της εξυπηρέτησης του χρέους να αντιστοιχεί σε 7,4% επί του συνόλου των δημοσίων δαπανών.

Συνολικά, όμως, οι δαπάνες για τα δάνεια του δημοσίου (έκδοση, αποπληρωμές, εξοφλητικά αποθέματα) θα ανέλθουν σε € 2.532,4 εκ. το 2015 έναντι € 2.059,2 εκ. το 2014, παρουσιάζοντας μίαν αύξηση 23%. Η σύγκριση με τα αντίστοιχα ποσά των ετών 2013 (€ 1.202,2 εκ.) και 2012 (€ 1.378,5 εκ.) μαρτυρά περίπου υπερδιπλασιασμό και αύξηση πέραν του ενός δισεκατομμυρίου. Τέτοιος είναι ο αντίκτυπος της εκτροπής των δημοσίων οικονομικών που είχε σημειωθεί τα προηγούμενα χρόνια.

Στην ουσία, η χώρα μας είδε το χρέος της να αυξάνεται ραγδαία προκειμένου να χρηματοδοτηθούν οι μεγάλες ανισορροπίες της περιόδου 2009-12, όταν το κράτος είχε μέσο ετήσιο δημοσιονομικό έλλειμμα 6,1%. Η χρηματοδότηση του σωρευτικού ελλείμματος της περιόδου εκείνης, ύψους € 4,2 δις (που αντιστοιχεί σε περίπου το ένα τέταρτο του ΑΕΠ), είχε οδηγήσει σε αύξηση του δημοσίου χρέους κατά 83%, ή €7 δις. Από €8,3 δις στο τέλος του 2008, το δημόσιο χρέος έφτασε σε ύψος €15,3 δις στο τέλος του 2012, ενώ από το 2011 η χώρα είχε ήδη τεθεί εκτός των διεθνών αγορών, προσφεύγοντας σε διακρατικό “δανεισμό σωτηρίας”.

ΜΕΙΩΣΗ ΤΟΥ ΠΟΣΟΣΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΧΡΕΟΥΣ ΤΟ 2015 - ΕΠΙΤΥΓΧΑΝΕΤΑΙ Ο ΣΤΟΧΟΣ ΑΠΟ ΤΟ 2016

Παρά τη σημαντική βελτίωση στη δημοσιονομική πολιτική, το δημόσιο χρέος εξακολουθεί να βρίσκεται σε ψηλό επίπεδο. Ωστόσο, με την εφαρμογή του Προϋπολογισμού του 2015 αναμένεται να μειωθεί ως ποσοστό του ΑΕγχΠ για πρώτη φορά εδώ και έξι χρόνια. Συγκεκριμένα, στο τέλος του 2015 προβλέπεται να αντιστοιχεί σε 103% του ΑΕγχΠ, συγκρινόμενο με 106% το 2014 και 102% το 2013. Με αυτά τα δεδομένα, το δημόσιο χρέος της Κύπρου προβλέπεται να έχει περιοριστεί σε επίπεδο χαμηλότερο του ΑΕγχΠ από το 2016. Συγκεκριμένα, το δημόσιο χρέος ως ποσοστό του ΑΕγχΠ προβλέπεται να μειωθεί σε 98% στο τέλος του 2016. Πρέπει, βέβαια, να σημειωθεί ότι αυτή η ταχύτατη αποκλιμάκωση του ποσοστού του χρέους οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στην ανοδική στατιστική αναθέρωση του προϊόντος της χώρας μας από την Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία.

Η αύξηση του δημοσίου χρέους που σημειώθηκε κατά τα έτη 2013 και 2014, οφείλεται στη μαζική χρηματοδότηση της κυπριακής οικονομίας με δάνεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου, στο πλαίσιο του Προγράμματος Στήριξης.

Πρέπει να έχουμε επίγνωση ότι στη διάρκεια αυτού του έτους η Κυπριακή Δημοκρατία έχει εκταμιεύσει βοήθεια, με τη μορφή μακροπρόθεσμου χαμηλότοκου δανεισμού από την “τρίκα”, ύψους € 917,3 εκ., σε συνέχεια εκταμιεύσεων € 4.853,2 εκ. το 2013. Εξαιρούμενου του ποσού € 1.500 εκ. που έχει διατεθεί για την ανακεφαλαιοποίηση του συνεργατικού πιστωτικού συστήματος, το υπόλοιπο ποσό € 4.270,5 εκ. έχει διατεθεί για τη χρηματοδότηση των δημοσίων δαπανών και αντιστοιχεί σε ποσοστό 23,6% του συνόλου των πραγματικών και προϋπολογισμένων κρατικών δαπανών του 2013 και του 2014.

Αυτό το ποσό των εκταμιεύσεων δανείων στο πλαίσιο του Προγράμματος (εξαιρούμενης της ανακεφαλαιοποίησης του Συνεργατισμού) είναι περίπου 1,5 φορές μεγαλύτερο από το σύνολο των αναπτυξιακών και των δαπανών για κοινωνικές παροχές. Επομένως, σχολιάζοντας το ύψος αυτών των δαπανών για ανάπτυξη ή κοινωνική πολιτική θα πρέπει να έχουμε υπόψη ότι χωρίς τον προνομιακό χαμηλότοκο δανεισμό στο πλαίσιο του Προγράμματος τέτοιες δαπάνες δεν θα μπορούσαν καν να υπάρξουν.

Είναι εμφανές ότι χωρίς το Πρόγραμμα το κυπριακό κράτος δεν θα ήταν σε θέση να έχει καν προϋπολογισμό τα δυο τελευταία χρόνια. Η ταχεία διόρθωση των δημοσιονομικών μεγεθών και ο έλεγχος του δημοσίου χρέους δίνουν στη χώρα τη δυνατότητα απεξάρτησης από το πρόγραμμα διάσωσης σε σύντομο χρόνο.

Συνεχίζοντας την πολιτική λελογισμένης δημοσιονομικής διαχείρισης και αναδιάρθρωσης του δημοσίου χρέους μέσα από τη δυνατότητα της χώρας να αποτείνεται πλέον στις διεθνείς αγορές, το ποσοστό του δημοσίου χρέους προς το ΑΕγχΠ μετά τη μείωση από 105% το 2014 σε 103% το 2015, προβλέπεται να είναι μόλις 98% το 2016. Η αποκατάσταση της δυνατότητας του κυπριακού κράτους να δανείζεται στις διεθνείς αγορές μπορεί να χαρακτηριστεί ως «κλειδί» για την όλη επιτυχία του προγράμματος.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Εξίσου σημαντικό, με δεδομένες τις δυσχερείς οικονομικές συνθήκες στη χώρα, είναι ότι η εξισορροπιστική δημοσιονομική πολιτική δεν αποτρέπει, αλλά δημιουργεί και περιθώρια για την ενίσχυση της κοινωνικής πολιτικής του κράτους. Προσπαθώντας να αντιμετωπίσει τις έκτακτες συνθήκες της οικονομικής κρίσης και τις επιπτώσεις του γενικότερου προγράμματος διόρθωσης, η κυβέρνηση αναπτύσσει ένα νέο σύστημα κοινωνικής προστασίας, με επίκεντρο την πολιτική του Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος. Η πολιτική αυτή, που επέτρεψε τον εξορθολογισμό και τον καλύτερο έλεγχο του συστήματος κοινωνικής πρόνοιας, εξασφαλίζοντας την επιθυμητή ακριβή στόχευση των χορηγιών και επιδομάτων, έχει επιφέρει και κάποια αύξηση των δαπανών κοινωνικής πολιτικής.

Οι δαπάνες για σκοπούς κοινωνικών παροχών αυξάνονται από € 836 εκ. το 2014 σε € 880 εκ. 2015, δηλαδή κατά 5,3%. Η αύξηση αφορά τόσο στις δαπάνες κοινωνικής πρόνοιας, όσο και στις κοινωνικές εκπαιδευτικές δαπάνες.

ΠΗΓΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ - ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΚΟΝΔΥΛΙΑ

Θεωρείται ότι το μεγαλύτερο λειτουργικό πρόβλημα που παρουσιάζει η κυπριακή οικονομία στην προσπάθεια ανάκαμψης είναι εκείνο της χρηματοδότησης. Ως συνέπεια της δραστηρικής διόρθωσης και έχοντας περιοριστεί δραστηρικά σε μέγεθος το τραπεζικό σύστημα της χώρας, ενώ ταυτόχρονα αντιμετωπίζει οξύ πρόβλημα μη εξυπηρετούμενων δανείων, αντιμετωπίζει μεγάλη στενότητα σε όρους ρευστότητας.

Η μέθοδος που επιβλήθηκε για την ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών από «ιδίους πόρους» και όχι με κρατική στήριξη όπως σε άλλες χώρες, είχε ως αποτέλεσμα μίαν άνευ προηγουμένου αποδιάρθρωση του τραπεζικού τομέα. Μεταξύ των άλλων μειώθηκε απότομα το χαρτοφυλάκιο καταθέσεων. Έτσι, παρά τη δέουσα αποκατάσταση της κεφαλαιακής επάρκειας, οι κυπριακές εμπορικές τράπεζες δεν είναι σε θέση να χρηματοδοτήσουν παρά ελάχιστα την οικονομική δραστηριότητα.

Πρέπει να γίνει μνεία των επιτυχιών προσπαθειών της Κυβέρνησης και της σχετικής ανταπόκρισης από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Τόσο η αύξηση του ποσοστού στα συγχρηματοδοτούμενα σχέδια, όσο και η παρουσία στην Κύπρο της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων και της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Ανοικοδόμησης και Ανάπτυξης ανοίγουν κάποιες προοπτικές για την ενίσχυση της αναπτυξιακής προσπάθειας.

Ταυτόχρονα, όμως, πρέπει να επισημανθούν συστημικές αδυναμίες για το σκοπό της προώθησης των διαθέσιμων πόρων χρηματοδότησης στους επιθυμητούς αποδέκτες που είναι οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Πρέπει να βρεθούν τρόποι ούτως ώστε να αξιοποιηθεί στο μέγιστο δυνατό βαθμό η συνδρομή των ευρωπαϊκών θεσμών και να δημιουργηθεί πραγματική ρευστότητα στη διάθεση της πραγματικής οικονομίας.

ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΟΝ ΧΡΗΜΑΤΟ-ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΤΟΜΕΑ

Πρόσθετα, απαραίτητη και κεντρική παράμετρος για την ανάταξη της οικονομίας και την επιστροφή σε δρόμους ανάπτυξης και ευημερίας, είναι η πλήρης εξομάλυνση του τραπεζικού τομέα και του ευρύτερου χρηματοοικονομικού περιβάλλοντος. Μετά την πλήρη αποκατάσταση της κεφαλαιακής βάσης των τραπεζικών ιδρυμάτων και την επιτυχία στις δοκιμασίες αντοχής εν όψει της ένταξης του κυπριακού τραπεζικού συστήματος στην Τραπεζική Ένωση και την άμεση υπαγωγή των τεσσάρων “συστημικών” τραπεζών στην εποπτεία της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, έχουν γίνει σημαντικά βήματα για την αποκατάσταση της εμπιστοσύνης και τη σταθεροποίηση του τραπεζικού τομέα. Αυτό εξάλλου αντικατοπτρίζεται στη σταδιακή άρση σχεδόν όλων των εσωτερικών έκτακτων περιορισμών που είχαν επιβληθεί μετά τις αποφάσεις του Γιούρογκρουπ το Μάρτιο 2013.

Στο εξής, η εξυγίανση και αναδιοργάνωση των τραπεζών αναμένεται να τους επιτρέψει να λειτουργήσουν ξανά ως πλήρη χρηματοοικονομικά ιδρύματα με ρόλο και στη χρηματοδότηση της οικονομίας. Ενώ η προσοχή θα πρέπει να στραφεί σε αποτελεσματικές προσπάθειες για τη μείωση των επιτοκίων σε λογικό επίπεδο.

Σημειώνοντας ότι αυτές τις μέρες έχουν κατατεθεί από την Κυβέρνηση τα πρώτα νομοσχέδια του πλαισίου αφερεγγυότητας-προστασίας, αναμένουμε ότι ο επόμενος στόχος προτεραιότητας στο χρηματοοικονομικό σύστημα είναι η αντιμετώπιση του οξύτατου προβλήματος των προβληματικών δανείων. Η εφαρμογή του απαραίτητου θεσμικού πλαισίου θα επιτρέψει να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα των μη εξυπηρετούμενων

δανείων μέσα από αναδιαρθρώσεις των δυνητικά βιώσιμων δανείων, αφήνοντας τη δυνατότητα των εκποιήσεων ως έσχατο μέτρο.

ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΕΣ - ΝΕΑ ΜΟΡΦΗ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ

Εκτός της δημοσιονομικής πολιτικής, ο προϋπολογισμός του 2015 παρουσιάζει μια σημαντική καινοτομία. Στο εξής ο ετήσιος προϋπολογισμός και το Μεσοπρόθεσμο Δημοσιονομικό Πλαίσιο ενσωματώνονται στο ίδιο έγγραφο και παρουσιάζονται από κοινού. Με αυτό τον τρόπο μπορεί να συνεκτιμάται ο ετήσιος προϋπολογισμός με τις εξελίξεις στα δημόσια οικονομικά, σε βάθος τριετίας.

Εξάλλου, στο Επεξηγηματικό Υπόμνημα περιλαμβάνονται στρατηγικά σχέδια για κάθε υπουργείο, σύμφωνα με την υποχρέωση που έχουν στο εξής να ετοιμάζουν και καταθέτουν στρατηγικό σχέδιο. Ενώ ο ίδιος ο Προϋπολογισμός αναλύεται πλέον στη βάση εκροών/αποτελεσμάτων και όχι εισροών. Θα γίνει επιπλέον δυνατό να αξιολογούνται οι επιδράσεις του Προϋπολογισμού μέσα από την αξιολόγηση προκαθορισμένων δεικτών απόδοσης. Ήδη πέντε υπουργεία έχουν προχωρήσει «πιλοτικά» με κοστολόγηση των δραστηριοτήτων.

Σημαντική καινοτομία είναι ακόμα ότι συνοδεύεται από “Εκθεση Δημοσιονομικών Κινδύνων” που έχει επίσης κατατεθεί από την κυβέρνηση.

Β. Παρατηρήσεις της κοινοβουλευτικής ομάδας ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις

Ως ΑΚΕΛ καταθέτουμε τις πιο κάτω απόψεις, παρατηρήσεις και εκτιμήσεις σε σχέση τόσο με τον Προϋπολογισμό του 2015 όσο και την πορεία της οικονομίας ευρύτερα:

1. Σε παγκόσμιο επίπεδο παρατηρείται ασθενική ανάπτυξη, η οποία βασίζεται στις αναπτυσσόμενες οικονομίες.
2. Οι κοινωνικές ανισότητες εντείνονται οδηγώντας εκατομμύρια ανθρώπους στη φτώχεια και στη διαβίωση σε συνθήκες στέρησης και δυστυχίας.
3. Σε ευρωπαϊκό επίπεδο η κρίση έχει μεγαλύτερη διάρκεια λόγω των ακολουθούμενων νεοφιλελεύθερων οικονομικών επιλογών που προωθούν τις περικοπές και την λιτότητα σε βάρος της ανάπτυξης.
4. Τόσο σε διεθνές όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο παρατηρείται διόγκωση του χρέους, δημόσιου και ιδιωτικού, με ταυτόχρονη επιδείνωση των συνθηκών αποπληρωμής.
5. Στην Ευρωπαϊκή Ένωση η ανεργία παραμένει σε υψηλά επίπεδα χωρίς σημάδια αποκλιμάκωσης στο προσεχές μέλλον. Ιδιαίτερα δύσκολη είναι η κατάσταση στον ευρωπαϊκό νότο, στην Ελλάδα, Ισπανία, Ιταλία.
6. Η εφαρμογή των μνημονίων ενίσχυσε ακόμα περισσότερο την ένταση των κοινωνικών ανισοτήτων στην περιφέρεια της Ε.Ε.
7. Ιδιαίτερα στην Ευρωζώνη οι προοπτικές ανάκαμψης παραμένουν χαμηλές.
8. Λόγω της πολιτικής των περικοπών και της λιτότητας η Κυπριακή οικονομία βιώνει σημαντική υποχώρηση των αναπτυξιακών προοπτικών.
9. Το 2013 η ύφεση έφθασε στο 5,4%, ενώ αναμένεται να συνεχίσει και για το 2014, πολύ πιθανόν και το 2015.
10. Συνολικά η ύφεση θα κλείσει σε διάρκεια τουλάχιστον 18 τρίμηνα, επιβεβαιώνοντας το φαύλο κύκλο ύφεσης – λιτότητας.
11. Το δημόσιο χρέος συνεχίζει την ανοδική του πορεία και σήμερα έχει ξεπεράσει το 100% του Α.Ε.Π. Τον τελευταίο χρόνο έχει σημειωθεί σημαντική μετατόπιση του δανεισμού από τους εγχώριους πιστωτές προς τους ξένους αυξάνοντας έτσι και την οικονομική και ενδεχομένως πολιτική εξάρτηση της Κύπρου από τον εξωτερικό δανεισμό. Ως ΑΚΕΛ καταγράφουμε ότι το ύψος του δημόσιου χρέους θα ήτο πολύ μεγαλύτερο. Ο περιορισμός του γύρω στο 100% του ΑΕΠ οφείλεται απλά στην διαφοροποίηση του τρόπου υπολογισμού του.
12. Η συνεχής αύξηση του χρέους μειώνει επίσης τις προοπτικές ανάπτυξης, αφού ένα μεγάλο μέρος των δημοσίων πόρων αποτελεί τη δαπάνη για τόκους.
13. Το δημοσιονομικό έλλειμμα έχει βελτιωθεί, εντούτοις το κόστος στην ανάπτυξη όσο και στην κοινωνική συνοχή είναι δυσβάστακτο. Η βελτίωση προήλθε μέσα από τις πολιτικές λιτότητας και περικοπών και λόγω των αυξημένων εσόδων της κυβέρνησης από πρόσθετες φορολογίες, όπως ο Φόρος Ακίνητης Ιδιοκτησίας, ο ΦΠΑ και οι Φόροι Κατανάλωσης.
14. Η ένταση των μέτρων λιτότητας συνεχίζει να έχει ισχυρή επίδραση στην αγορά εργασίας, τόσο στο μέγεθος της απασχόλησης όσο και στο μέγεθος της ανεργίας, η οποία παραμένει σε ιστορικά ψηλά

επίπεδα με αυξητική τάση. Το πρώτο εξάμηνο του 2014 η ανεργία παρουσίασε αύξηση σε σύγκριση με το αντίστοιχο του 2013 (από 15,8% το 2013 σε 16,2% το 2014).

15. Η ισχνή και παροδική μείωση των ποσοστών ανεργίας στο επόμενο διάστημα δεν είναι αποτέλεσμα της βελτίωσης των όρων εργασίας αλλά αντίθετα αντίδραση στην ανυπαρξία προοπτικών εργασίας στο μέλλον (μετανάστευση, φυγή κοινοτικών).
16. Ταυτόχρονα, η μείωση μισθών στην Κυπριακή οικονομία, επηρεάζει πρώτα και κύρια την ικανότητα αποπληρωμής του ιδιωτικού χρέους και κατ' επέκταση μειώνει την φερεγγυότητα των Κυπριακών νοικοκυριών.
17. Η μείωση του εργατικού κόστους δεν βελτίωσε την ανταγωνιστικότητα της κυπριακής οικονομίας αλλά αντίθετα συνέβαλε στην αύξηση του περιθωρίου κέρδους για τις επιχειρήσεις
18. Επιπλέον, η εφαρμογή σειράς διαρθρωτικών αλλαγών στην οικονομία συνοδεύεται και από τη βίαιη μεταφορά δημόσιου πλούτου από την κοινωνία προς τα ξένα κατά κύριο λόγο επενδυτικά (κερδοσκοπικά) κεφάλαια.
19. Κατά τη διάρκεια του 2014 παρατηρήθηκε σημαντική μείωση στη συνεισφορά του πρωτογενή και δευτερογενή τομέα της οικονομίας στην παραγωγή του Α.Ε.Π, αυξάνοντας την εξάρτηση της οικονομίας από τον τουρισμό και τις υπηρεσίες.
20. Ιδιαίτερα δραματική είναι η μείωση της παραγωγής στον κλάδο των κατασκευών. Αν συγκρίνουμε με το απόγειο του κλάδου το 2008 η πτώση σήμερα ανέρχεται στο 70%. Τραγικές είναι οι επιπτώσεις στην απασχόληση στον συγκεκριμένο κλάδο.
21. Η συμβολή του τομέα των υπηρεσιών στο Α.Ε.Π. κατέστησε ηπιότερη την ύφεση. Θετικές επιδόσεις παρατηρούνται στους τομείς του τουρισμού και του εμπορίου.
22. Ο τραπεζικός κλάδος αντιμετωπίζει τρία βασικά προβλήματα. Η Κύπρος διατηρεί τα υψηλότερα στεγαστικά και επιχειρηματικά επιτόκια στην Ευρωζώνη. Ενδεικτικό της κατάστασης είναι επίσης και το γεγονός ότι οι τράπεζες, λόγω της απουσίας κινήτρων που να τις πιέζει, δεν έχουν προχωρήσει σε σημαντικές αναδιαρθρώσεις δανείων. Τέλος, σημαντική απώλεια εμπιστοσύνης υφίσταται για το σύνολο του τραπεζικού συστήματος με αποτέλεσμα να επιδεινώνεται ακόμα περισσότερο η δυνατότητα των τραπεζών να διοχετεύσουν εκ νέου δάνεια προς την οικονομία.
23. Ο προϋπολογισμός του 2014 είναι ο δεύτερος μνημονιακός προϋπολογισμός της Κυβέρνησης Αναστασιάδη. Δυστυχώς ακολουθεί την αντιαναπτυξιακή πεπατημένη του μνημονίου τόσο ως προς τη φιλοσοφία όσο και προς τη συγκρότηση του.
24. Οι δαπάνες παραμένουν στάσιμες μετά τις περσινές συνολικές περικοπές δαπανών ύψους €626 εκ., τις περικοπές κατά 20% στις αναπτυξιακές δαπάνες και τις περικοπές ύψους €126 εκ στις κοινωνικές παροχές και τις παροχές υγείας και παιδείας.
25. Η Κυβέρνηση απέτυχε να υλοποιήσει την επανεκτίμηση των αξιών των ακινήτων αξιόπιστα και με ορθή διαδικασία με αποτέλεσμα το βάρος της φορολογίας να συνεχίζει να είναι πολύ ψηλό για τα πλατιά λαϊκά στρώματα.
26. Στις διαρθρωτικές αλλαγές στην οικονομία η Κυβέρνηση όχι μόνο δεν προχώρησε στην υλοποίηση του ΓεΣΥ όπως είχε συμφωνηθεί αλλά προχώρησε και σε αλλαγή της φιλοσοφίας του με στόχο την παράδοση του σε ιδιωτικά συμφέροντα.
27. Ταυτόχρονα προχωρεί ταχύτατα με την διαδικασία των ιδιωτικοποιήσεων ενώ μεθοδεύει και το κλείσιμο των Κυπριακών Αερογραμμών.
28. Ο προϋπολογισμός δεν έχει καταφέρει ν' αντιμετωπίσει σημαντικές προκλήσεις στον αναπτυξιακό και στον κοινωνικό τομέα. Πρόκειται για ένα Προϋπολογισμό αιματηρής λιτότητας και περικοπών. Ένα Προϋπολογισμό ο οποίος εγκλωβίζει την χώρα στον φαύλο κύκλο λιτότητας - ύφεσης. Ένας Προϋπολογισμός που υποβαθμίζει την ανάπτυξη, αποδομεί την κοινωνική συνοχή και υποσκάπτει τους κοινωνικούς τομείς της Υγείας, της Πρόνοιας και της Παιδείας.
Τέλος ο Πολιτισμός παραμένει ο φτωχός συγγενής του Προϋπολογισμού.
29. Στη βάση των πιο πάνω το ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις θα καταψηφίσει τον Κρατικό Προϋπολογισμό για το 2015.

Γ. Παρατηρήσεις της κοινοβουλευτικής ομάδας του Δημοκρατικού Κόμματος

Ο φεινός Κρατικός Προϋπολογισμός είναι ο δεύτερος στα χρονικά της Κυπριακής Δημοκρατίας που βρίσκει την χώρα μας ενταγμένη σε μηχανισμό στήριξης και υπό την αυστηρή επιτήρηση των διεθνών δανειστών της.

Στη βάση των υποχρεώσεων της Κυπριακής Δημοκρατίας έναντι των διεθνών δανειστών της, ο Κρατικός Προϋπολογισμός για το 2015, όπως και των προηγούμενων ετών χαρακτηρίζεται από μέτρα αυστηρής λιτότητας και δημοσιονομικής πειθαρχίας και από περαιτέρω περιορισμό των λειτουργικών και μη παραγωγικών δαπανών, αλλά δυστυχώς και των αναπτυξιακών δαπανών.

Με άλλα λόγια, ο προϋπολογισμός του 2015 είναι ο δεύτερος μνημονιακός προϋπολογισμός τον οποίο καλούμαστε να συζητήσουμε και ο οποίος ουσιαστικά καταγράφει και εκφράζει την πολιτική και τη φιλοσοφία της τρόικας.

Η φετινή συζήτηση διεξάγεται μέσα σε πολύ βαρύ κλίμα και εν μέσω πολύ σοβαρών γεγονότων τόσο με τις απαράδεκτες τουρκικές προκλήσεις στην κυπριακή ΑΟΖ, όσο και γενικότερα στην ευρύτερη περιοχή της Μεσογείου.

Η ανάγκη για δραστική δημοσιονομική διόρθωση και εξυγίανση, αλλά και η δραματική και απότομη συρρίκνωση του βασικού πυλώνα ανάπτυξης της κυπριακής οικονομίας που ήταν μέχρι πρότινος ο χρηματοπιστωτικός τομέας, έχουν επιφέρει δυσάρεστες παρενέργειες στο βιοτικό επίπεδο των Κύπριων πολιτών, ωθώντας παράλληλα την κυπριακή οικονομία σε μια παρατεταμένη ύφεση.

Το ΔΗΚΟ δεν συμμερίζεται την αισιοδοξία της Κυβέρνησης ότι ο προϋπολογισμός για το 2015 είναι αυτός που θα μας βοηθήσει να βγούμε από το μνημόνιο την επόμενη χρονιά. Σίγουρα έχουν γίνει θετικά βήματα προς τη κατεύθυνση της δημοσιονομικής εξυγίανσης και είχαμε συγκεκριμένα θετικά αποτελέσματα σε ότι αφορά τους δημοσιονομικούς δείκτες.

Δεν πρέπει όμως να συγχύζουμε την Κυβέρνηση με την πραγματική οικονομία.

Το ότι έχει σταθεροποιηθεί η πορεία συρρίκνωσης της Κυπριακής οικονομίας είναι γεγονός. Όμως αυτό δεν σημαίνει πως το επίπεδο ποιότητας ζωής των Κυπρίων πολιτών έχει επιστρέψει σε προηγούμενα επίπεδα. Κάθε άλλο.

Η ανεργία συνεχίζει να παρουσιάζει το αρνητικό της πρόσωπο. Το 2012 χάθηκαν 13.000 θέσεις εργασίας, το 2013 χάθηκαν 20.000 θέσεις εργασίας και τα δύο πρώτα τρίμηνα του 2014, χάθηκαν 4.500 θέσεις εργασίας από την Κυπριακή οικονομία.

Η μετανάστευση κύπριων εργαζομένων και ιδιαίτερα των νέων μας σε χώρες του εξωτερικού αποτελεί πλέον ένα συνεχές, αυξανόμενο και δυσάρεστο φαινόμενο.

Ένας στους τρεις συμπατριώτες μας, 240.000 κύπριοι, ζουν κάτω από το όριο της φτώχειας. Τα κοινωνικά παντοπωλεία πληθαίνουν και ενώ αυξάνονται οι ανάγκες τους περιορίζονται οι δυνατότητες τους.

Το πρόβλημα της κυπριακής οικονομίας σήμερα δεν έχει να κάνει τόσο με τις δημοσιονομικές μεταρρυθμίσεις, αλλά με τα πραγματικά δεδομένα της οικονομίας, τα οποία δεν είναι αυτά όπως παρουσιάζονται από την κυβέρνηση.

Εάν συγκρίνουμε τις τότε προβλέψεις της Τρόικας και της Κυβέρνησης με τις σημερινές προβλέψεις, διαπιστώνεται ότι σε σημαντικούς τομείς έχουμε επιδείνωση των δημοσιονομικών δεικτών της κυπριακής οικονομίας.

Πέραν των πιο πάνω προβλημάτων που αντιμετωπίζει η κυπριακή οικονομία, το μεγαλύτερο πρόβλημα εξακολουθεί να εστιάζεται στον χρηματοπιστωτικό τομέα.

Μπορεί οι τράπεζες να πέρασαν με σχετική επιτυχία τα τεστ αντοχής (stress tests) του περασμένου Νοεμβρίου και είναι γεγονός πως υπήρξαν αναβαθμίσεις του Κυπριακού τραπεζικού συστήματος, όμως παραμένει η θλιβερή διαπίστωση ότι οι τράπεζες εξακολουθούν να αποτελούν το μεγαλύτερο πρόβλημα της κυπριακής οικονομίας.

Τα κενά που παρουσιάζονται στα δανειστικά χαρτοφυλάκια των τραπεζικών ιδρυμάτων, οδηγούν αναπόφευκτά σε έλλειψη ρευστότητας στην κυπριακή οικονομία, σε δυστοκία δανεισμού, σε ψηλά επιτόκια και σε ψηλά επίπεδα και ποσοστά μη εξυπηρετούμενων δανείων, τα οποία ξεπερνούν πλέον το 52%. Το υψηλότερο ποσοστό μη εξυπηρετούμενων δανείων στο κόσμο.

Αυτή η κατάσταση στραγγαλίζει τα κυπριακά νοικοκυριά και τις κυπριακές επιχειρήσεις και εμποδίζει την επίτευξη του στόχου επανεκκίνησης της κυπριακής οικονομίας.

Το ΔΗΚΟ επιμένει πως θα έπρεπε μέχρι σήμερα να είχε κατατεθεί και εγκριθεί το Πλαίσιο Αφερεγγυότητας, ενώ την ίδια ώρα η κυβέρνηση μαζί με την Κεντρική Τράπεζα θα έπρεπε να προχωρήσουν σε βελτιωθεί του νομικού πλαισίου για τις αναδιαρθρώσεις, να αλλάξουν οι σχετικές οδηγίες της Κεντρικής Τράπεζας, να καθιερωθεί και να εγκαθιδρυθεί μία Κρατική Εταιρεία Διαχείρισης Προβληματικών Δανείων και να επιστρέψουν κεφάλαια που έφυγαν από την κυπριακή οικονομία.

Είναι γι' αυτόν ακριβώς το λόγο, που το Δημοκρατικό Κόμμα, ενώ δηλώνει ότι είναι έτοιμο να συνεχίσει να στηρίζει τις προσπάθειες μεταρρύθμισης της κυπριακής οικονομίας, επιμένει ότι θα πρέπει να καταβληθούν

προσπάθειες επαναδιαπραγμάτευσης του μνημονίου, έτσι ώστε να βελτιώσουμε πρόνοιες του, που είναι καταφανώς προβληματικές και επιδεινώνουν τα δεδομένα της κυπριακής οικονομίας.

Οι επιπτώσεις των οδυνηρών αποφάσεων σε βάρος του λαού μας, πέραν των οικονομικών επιπτώσεων, έχουν, επίσης και σοβαρές κοινωνικές επιπτώσεις. Η αυξανόμενη ανεργία, φτώχεια και δυσπραγία έχουν, δυστυχώς, αυξήσει τα κρούσματα εγκληματικών συμπεριφορών, γεγονός που καθιστά ακόμα πιο επιτακτική την ανάγκη για ικανοποίηση της απαίτησης της κοινωνίας για απονομή της δικαιοσύνης σε ότι αφορά τους υπαίτιους της οικονομικής κρίσης.

Το 2015 η κυπριακή οικονομία καλείται να αντιμετωπίσει σημαντικές προκλήσεις, όπως είναι η οικονομική ύφεση, η αυξανόμενη ανεργία, το δημοσιονομικό έλλειμμα και το πολύ ψηλό ποσοστό δημόσιου χρέους, η αναδιάρθρωση του χρηματοπιστωτικού τομέα καθώς και η αντιμετώπιση άλλων διαρθρωτικών θεμάτων, όπως είναι η μεταρρύθμιση της δημόσιας υπηρεσίας, η εφαρμογή του γενικού συστήματος υγείας, καθώς και η μεταρρύθμιση της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Ως ΔΗΚΟ θα παρακολουθούμε στενά τις εξελίξεις, στηρίζοντας κάθε συλλογική προσπάθεια προς ελαχιστοποίηση των επιπτώσεων της διεθνούς οικονομικής κρίσης.

Δικός μας μόνιμος στόχος είναι η εμπέδωση συνθηκών μακροοικονομικής σταθερότητας και ανάπτυξης, ώστε να υπάρχουν ασφαλή και γερά θεμέλια για άσκηση μιας πιο γενναϊόδωρης κοινωνικής πολιτικής, προς όφελος του πολίτη και στήριξης των ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού.

Δ. Παρατηρήσεις του Κινήματος Σοσιαλδημοκρατών ΕΔΕΚ

Το 2015 αποτελεί ένα ακόμα δύσκολο έτος για την πορεία της Κυπριακής οικονομίας. Η Κύπρος βρίσκεται στα μέσα της εφαρμογής του μνημονίου συναντήληψης και εξακολουθεί ακόμα να υφίσταται τις σκληρές συνέπειες της οικονομικής κρίσης αλλά και των προνοιών του μνημονίου. Η Κυπριακή Δημοκρατία βρίσκεται κάτω από την εκβιαστική πίεση της εφαρμογής εντός της περιόδου αυτής μια σειράς από σημαντικές θεσμικές αλλαγές. Παράλληλα, τα προβλήματα της κυπριακής οικονομίας παραμένουν τεράστια, ενώ το κύριο ζητούμενο είναι τότε θα μπορέσει η κυπριακή οικονομία να επανέλθει σε θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης.

Οι δημοσιονομικοί δείκτες φαίνεται να σταθεροποιούνται και οι στόχοι του μνημονίου να πετυχαίνονται, με ένα βαρύτατο όμως κόστος και με αιματηρές θυσίες από πλευράς των πολιτών. Το δημοσιονομικό έλλειμμα το 2014 αναμένεται να είναι πιο κάτω από το στόχο που είχε τεθεί ενώ μετά την αλλαγή στον τρόπο που εφαρμόζει η Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία για υπολογισμό του ΑΕΠ, το ποσοστό του δημόσιου χρέους ως ποσοστό του ΑΕΠ φαίνεται να μειώνεται σε διαχειρίσιμα επίπεδα.

Όμως οι μεγάλες προκλήσεις και τα ανοικτά ζητήματα της κυπριακής οικονομίας παραμένουν. Η ανεργία και το κόστος του χρήματος βρίσκονται σε ψηλά επίπεδα, ενώ η διαχείριση των μη εξυπηρετούμενων δανείων δεν έχει ακόμα μπει σε πορεία αποτελεσματικής αντιμετώπισης. Πολλοί συμπολίτες μας αντιμετωπίζουν προβλήματα διαβίωσης, με το φόβο απώλειας των κατοικιών τους και την αμφιβολία κατά πόσο μπορούν να εξασφαλίσουν τα απαραίτητα, ενώ οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις κλείνουν η μια μετά την άλλη.

Οι αυξημένες φορολογίες και οι αποκοπές σε μισθούς και συντάξεις έχουν μειώσει σημαντικά το διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών με αποτέλεσμα να μειώνεται η κατανάλωση, διαιωνίζοντας με τον τρόπο αυτό το φαύλο κύκλο της ύφεσης και της απουσίας αναθέρμανσης της οικονομίας. Παράλληλα, οι μειώσεις στα εισοδήματα των δανειζομένων οδηγούν στη συνέχιση των σημαντικών αδυναμιών στην εξυπηρέτηση των δανειακών τους υποχρεώσεων προς τα τραπεζικά ιδρύματα.

Η επιτυχία των κυπριακών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων στα τεστ αντοχής αποτελεί θετική εξέλιξη, η οποία όμως θα είναι χωρίς πρακτικό όφελος για την οικονομία αν δεν μεταφραστεί σύντομα σε παραχώρηση χορηγήσεων και αποκλιμάκωση των δανειστικών επιτοκίων.

Επιπλέον είναι σημαντικό να υπάρξει επιτάχυνση των βιώσιμων αναδιαρθρώσεων δανείων και να αποφευχθούν οι οποιεσδήποτε μαζικές πωλήσεις. Προς αυτή την κατεύθυνση θεωρούμε την εφαρμογή του πλαισίου αφερεγγυότητας άμεση ανάγκη. Αναμένουμε ότι μέσα από τις πρόνοιες του πλαισίου θα καταστεί δυνατή η προστασία της κύριας κατοικίας βιώσιμων δανειοληπτών αλλά και θα διασφαλιστεί η επιβίωση των βιώσιμων επιχειρήσεων, κυρίως των μικρομεσαίων, ώστε να μην χαθούν άλλες θέσεις εργασίας.

Πέραν του πλαισίου αφερεγγυότητας που αφορά βιώσιμους δανειολήπτες, αναμένουμε από την Κυβέρνηση να προχωρήσει στη λήψη μέτρων, μέσα από αυστηρά κριτήρια, για δανειολήπτες που εντάσσονται στις ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού και οι οποίοι θεωρούνται μη βιώσιμοι. Δυστυχώς όμως δεν είδαμε ακόμα να υλοποιείται η εξαγγελία της κυβέρνησης για θεσμοθέτηση του προγράμματος ενοικίου αντί δόσης, ενώ η προτεινόμενη κυβερνητική στεγαστική πολιτική δεν οδηγεί στη διαφύλαξη της κοινωνικής συνοχής.

Υπάρχουν σημαντικές διαρθρωτικές αλλαγές που απαιτούνται στην Κυπριακή οικονομία ώστε να μπορέσει να ανταποκριθεί στις αλλαγές του διεθνούς οικονομικού περιβάλλοντος, να είναι ευέλικτη και να αυξάνεται ο πολλαπλασιαστικός χαρακτήρας των δαπανών. Είναι σημαντικό να αρθούν οποιαδήποτε γραφειοκρατικά εμπόδια ώστε να ανταποκρινόμαστε άμεσα στις ανάγκες των επενδυτών.

Η αναδιάρθρωση της δημόσιας υπηρεσίας, με την κατάργηση ή συγχώνευση τμημάτων και υπηρεσιών και την πλήρη εφαρμογή του θεσμού της εναλλαξιμότητας, η μηχανογράφηση και αυτοματοποίηση των διαδικασιών και η ενίσχυση της παραγωγικότητας είναι ορισμένες από τις αλλαγές στις οποίες θα έπρεπε ήδη να είχαμε προχωρήσει.

Η φορολόγηση της ακίνητης ιδιοκτησίας το 2014 έγινε με δεδομένα του 1980, οι επανεκτιμήσεις σε τιμές 2013 χρήζουν σημαντικών βελτιώσεων, πολλά ακίνητα μένουν χωρίς τίτλο ιδιοκτησίας, ενώ αναμένεται ακόμα η νέα φορολογική πρόταση της κυβέρνησης.

Στον τομέα της υγείας, οι κυβερνητικοί χειρισμοί για το ΓΕΣΥ δεν φαίνεται να οδηγούν στο ζητούμενο, στην εφαρμογή δηλαδή ενός βιώσιμου, αποτελεσματικού καθολικού συστήματος υγείας για τον κυπριακό λαό.

Η ενοποίηση του Τμήματος Εσωτερικών Προσόδων και του ΦΠΑ αποτελούν θετική εξέλιξη, και αναμένουμε την υιοθέτηση νέων σύγχρονων διαδικασιών ελέγχου της φοροδιαφυγής παρόμοιους με αυτούς που εφαρμόζονται σε άλλες χώρες, ώστε να παταχθεί το φαινόμενο αυτό.

Στρατηγικός μας στόχος πρέπει να είναι η διαμόρφωση ενός ολοκληρωμένου σχεδιασμού για έξοδο από την κρίση και την ύφεση το συντομότερο δυνατόν μέσα από τον επανασχεδιασμό του οικονομικού μοντέλου της χώρας, ώστε να μπορέσει η πατρίδα μας να διαμορφώσει τις προϋποθέσεις για επάνοδο στην ομαλότητα και την ευημερία.

Η έξοδος από την κρίση πρέπει να αποτελέσει και το σημείο εισόδου σε μια διατηρήσιμη κοινωνική οικονομία της αγοράς, σε μια πιο έξυπνη, πιο πράσινη οικονομία στην οποία η ευημερία μας θα προέρχεται από την καινοτομία και την καλύτερη αξιοποίηση των πόρων που έχουμε στη διάθεσή μας και στην οποία οι γνώσεις θα αποτελούν τη βασική εισροή στην παραγωγική διαδικασία. Η κινητοποίηση των δυνάμεων αυτών θα μας βοηθήσει να βρούμε νέες πηγές ανάπτυξης, να δημιουργήσουμε νέες θέσεις απασχόλησης και να προστατεύσουμε τα εισοδήματα των εργαζομένων.

Στρατηγικός στόχος, πρέπει να είναι η όσον το δυνατό γρηγορότερη πλήρης επάνοδος στις αγορές, κάτι το οποίο κατάφερε η Ιρλανδία. Για να επιτευχθεί κάτι τέτοιο πρέπει μέσα από ένα σωστό στρατηγικό σχεδιασμό να επανακτήσουμε την αξιοπιστία της χώρας και την πιστοληπτική αναβάθμιση της. Είναι σημαντικό να υπάρξει σωστή προετοιμασία για την έξοδο στις αγορές, διότι υπάρχουν αρκετές λήξεις ομολόγων αμέσως μετά την ολοκλήρωση του μνημονίου το 2016, όμως αυτό προϋποθέτει άντληση κεφαλαίων με τη σωστή μέθοδο, την κατάλληλη χρονική περίοδο και στο σωστό κόστος. Επιπλέον πολύ προσεχτικοί χειρισμοί θα πρέπει να γίνουν με το θέμα των κρατικών εγγυήσεων.

Με βάση τις πρόνοιες του μνημονίου, το 2015 αναμένεται να υλοποιηθούν τα χρονοδιαγράμματα για το ΓΕΣΥ, και για τις αποκρατικοποιήσεις των μεγάλων οργανισμών. Το ΚΣ ΕΔΕΚ εμμένει στη θέση του ότι μπορεί να υπάρξει μετοχοποίηση των συγκεκριμένων οργανισμών για να ενισχυθεί η βιωσιμότητα και η κερδοφορία τους, αλλά σε καμία περίπτωση δεν πρέπει, για λόγους εθνικούς και οικονομικούς, οι οργανισμοί αυτοί να ιδιωτικοποιηθούν.

Τέλος, μπορεί να αποτελεί θετικό γεγονός ότι οι αξιολογήσεις για την πορεία του προγράμματος από την Τρόικα είναι θετικές, όμως πρέπει να γίνει αντιληπτό ότι δεν μπορεί αυτό να συνεχίσει να μεθοδεύεται μέσα από τον εκβιασμό του Κοινοβουλίου να ψηφίζει νομοθεσίες που η κυβέρνηση αρνείται ή δεν μπορεί να διαμορφώσει έγκαιρα και ικανοποιητικά.

Πέρα από τα πιο πάνω αμιγώς οικονομικά δεδομένα, το κρισιμότερο σημείο που πρέπει να τονιστεί είναι η ανάγκη να επισπευστούν από τη Νομική Υπηρεσία και τις εμπλεκόμενες αρχές οι διαδικασίες που αφορούν το σκάνδαλο της οικονομίας ώστε να παρουσιαστούν ενώπιον της δικαιοσύνης όσοι οδήγησαν τη χώρα μας ένα βήμα πριν τη χρεοκοπία.

Προϋπολογισμός 2015

Ο κρατικός Προϋπολογισμός για τα 2015 καταρτίστηκε στα πλαίσια των συγκεκριμένων δημοσιονομικών στόχων που καθορίστηκαν στο Μνημόνιο Συναντίληψης, μετά από την έγκριση της Τρόικα. Ο Προϋπολογισμός όμως ουσιαστικά αποτυγχάνει να αξιοποιήσει τη δυνατότητα που προσφέρει η βελτιωμένη απόδοση των δεικτών το 2014 η οποία θα μπορούσε να οδηγήσει στη διαμόρφωση ενός προϋπολογισμού με προοπτικές καλύτερευσης των συνθηκών διαβίωσης και ενίσχυσης της προσπάθειας επαναφοράς της οικονομίας σε θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης.

Αναμφίβολα η επίτευξη των στόχων όσον αφορά στα κρατικά έσοδα θα εξαρτηθεί από το ποσοστό ύφεσης. Συνεπώς ο περιορισμός αυτού του ποσοστού παραμένει η μεγάλη πρόκληση, και αναμέναμε προς την κατεύθυνση αυτή συγκεκριμένα μέτρα από την κυβέρνηση. Η πτώση στην ισοτιμία του ρουβλιού, ο νέος νόμος του deoffshorisation αλλά και οι κυρώσεις που επιβλήθηκαν στη Ρωσία από την ΕΕ, αναμένεται να επηρεάσουν αρνητικά δύο από τους τομείς οι οποίοι έδειξαν ανθεκτικότητα στην οικονομική κρίση, τον τουρισμό και τον τομέα των επαγγελματικών υπηρεσιών.

Επιπλέον η Κύπρος λόγω της ανοικτής οικονομίας που διαθέτει επηρεάζεται σημαντικά από το εξωγενές περιβάλλον δηλαδή την παγκόσμια οικονομία και την κατάσταση στην Ευρώπη.

Αντί να αντιμετωπίζονται οι πιο πάνω προκλήσεις και προβληματισμοί, ο Προϋπολογισμός του 2015 χαρακτηρίζεται από μειωμένες αναπτυξιακές δαπάνες, με κίνδυνο να αποστερηθεί ο τόπος από ένα ουσιαστικό εργαλείο προώθησης της δυναμικής της ανάπτυξης, ιδιαίτερα σε μια περίοδο πιστωτικής ανεπάρκειας για την αγορά.

Το θέμα της κοινωνικής πολιτικής του κράτους, και πιο ειδικά της στεγαστικής μετά τη ψήφιση του νόμου για τις εκποιήσεις, αποκτά καθοριστική σημασία μέσα στις εξαιρετικά σκληρές οικονομικές συνθήκες που περνά ο λαός μας. Αναμέναμε να δούμε ένα προϋπολογισμό που μέσα από τον ουσιαστικό εξορθολογισμό των δαπανών να στηρίζει την κοινωνική συνοχή και να προσφέρει την απαιτούμενη προστασία και ανακούφιση προς εκείνες τις κοινωνικές ομάδες που έχουν μεγαλύτερη ανάγκη και να δίνει τη δυνατότητα σε μη βιώσιμους δανειολήπτες αυτής της κατηγορίας να διατηρήσουν την κατοικία τους. Δυστυχώς τέτοια σχέδια δεν έχουν ενσωματωθεί στον προϋπολογισμό παρόλο που υπάρχουν δημοσιονομικά πλεονάσματα από το 2014.

Θέλουμε επίσης να τονίσουμε, πως παράλληλα θα πρέπει να προχωρήσει και η λήψη διαρθρωτικών μέτρων που θα εκσυγχρονίσουν και θα βελτιώσουν την κρατική μηχανή, κάτι που αποτελεί και την απαραίτητη προϋπόθεση για να έχει η χώρα μας πραγματικά αποτελεσματικούς προϋπολογισμούς.

Είναι αυτονόητο ότι το ΚΣ ΕΔΕΚ στηρίζει κάθε προσπάθεια για ενίσχυση της αμυντικής θωράκισης της χώρας υπό το φως και των τουρκικών προκλήσεων στην Κυπριακή ΑΟΖ.

Μέτρα ώθησης της ανάπτυξης

Το ΚΣ ΕΔΕΚ έχει κατ' επανάληψη εισηγηθεί σειρά μέτρων που θα μπορούσαν να ενισχύσουν και να στηρίξουν την ανάπτυξη. Μέτρα όπως τα παρακάτω:

- Δραστικός περιορισμός της γραφειοκρατίας και της αβεβαιότητας με περιορισμό της πολυνομίας και απλοποίηση διοικητικών διαδικασιών
- Τροποποίηση της υπάρχουσας νομοθεσίας για προσέλκυση διασυνοριακών ταμείων προνοίας
- Προώθηση των νομοθεσιών για χρηματοδοτικές μισθώσεις και παροχή κινήτρων για προσέλκυση εταιρειών που ασχολούνται στο συγκεκριμένο τομέα
- Αναδιάρθρωση των τομέων της Γεωργίας και της Κτηνοτροφίας στα πρότυπα άλλων χωρών με εκσυγχρονισμό των διαδικασιών και μείωση του κόστους παραγωγής
- Προώθηση των Οργανισμών Συλλογικών Επενδύσεων, της Πράσινης Ανάπτυξης και της Οπτικοακουστικής βιομηχανίας
- Φορολογική κίνητρα για εταιρείες ή άτομα που εγκαθίστανται στην Κύπρο και δραστηριοποιούνται σε θέματα έρευνας, καινοτομίας και πληροφορικής
- Ενίσχυση και εκσυγχρονισμός του Εφόρου Εταιρειών και της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς
- Δημιουργία ταμείου ανάπτυξης για χρηματοδότηση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων
- Παραχώρηση φορολογικών και πολεοδομικών κινήτρων στον τομέα των κατασκευών

Πέρα όμως από τα οποιαδήποτε συγκεκριμένα μέτρα εκείνο που χρειάζεται η χώρα μας είναι να υπάρξει ένας συνολικός στρατηγικός προγραμματισμός από την κυβέρνηση που θα έχει στόχο την αξιοποίηση όλων των υπάρχουσών δυνατοτήτων του τόπου και της οικονομίας μας, ώστε να αρχίσει αποφασιστικά και δυναμικά η πορεία προς την ανάπτυξη και την έξοδο από την οικονομική κρίση.

E. Παρατηρήσεις του Ευρωπαϊκού Κόμματος

Η συζήτηση του κρατικού προϋπολογισμού για το 2015 συμπίπτει με το δεύτερο χρόνο της μνημονιακής σύμβασης της οποίας βασικός πυλώνας είναι και ο εξορθολογισμός των δημοσίων οικονομικών. Ο κρατικός προϋπολογισμός, ως ένα κατ' εξοχή εργαλείο άσκησης δημοσιονομικής πολιτικής, αποκτά ιδιαίτερη σημασία και επαυξάνει τις υποχρεώσεις όλων για άσκηση πολιτικής οικονομικών και περισυλλογής. Με βάση τις δικές μας εκτιμήσεις οι δαπάνες στο δημόσιο τομέα οι οποίες αφέθηκαν για σειρά ετών να αυξηθούν ανεξέλεγκτα, αν δεν τιθασευτούν, θα συνεχίσουν να ακυρώνουν κάθε προσπάθεια εξορθολογισμού τους αλλά και συγκράτησής τους μέσα σε αποδεκτά πλαίσια.

Συνακόλουθα το Ευρωπαϊκό Κόμμα θα στηρίζει και θα υποστηρίξει κάθε πρόταση που περιορίζει τις καταναλωτικές δαπάνες και περιορίζει το σπάταλο κράτος. Αμετάθετη θέση μάς είναι ότι το μισθολόγιο και τα λογής-λογής επιδόματα που καταβάλλονται, φανερά ή συγκαλυμμένα, ως αυξήσεις στα εισοδήματα, θα πρέπει να μειωθούν ακόμα περισσότερο. Σε μια εποχή οικονομικής δυσπραγίας, δεν νοείται οι υψηλά αμειβόμενοι να συνεχίσουν να εισπράττουν προκλητικά επιδόματα για καθηκόντως επιτελούμενη εργασία πράγμα που δεν δικαιολογείται κάτω από οποιεσδήποτε περιστάσεις.

Από την άλλη, διαπιστώνουμε ότι η δημόσια υπηρεσία εξακολουθεί να λειτουργεί χωρίς να έχει συνειδητοποιηθεί πλήρως η παρούσα κρίση, προβαίνοντας σε καταναλωτικές δαπάνες που μπορεί κάλλιστα να περικοπούν. Κυβερνητικά γραφεία στεγάζονται σε πολυτελή κτίρια με πανάκριβα ενοίκια ενώ υπάρχει πλεόνασμα στεγαστικού χώρου που θα μπορούσε να καλύψει τις ανάγκες άλλων τμημάτων και υπηρεσιών.

Οι σημερινές συνθήκες μας υπαγορεύουν να ξεφύγουμε από την πεπατημένη και να επινοήσουμε τρόπους και μεθόδους που να καθιστούν την εργασία όλων μας πιο αποτελεσματική και παραγωγική.

Το Ευρωπαϊκό Κόμμα, από της ίδρυσής του, έχει θέσει ως στρατηγική του επιδίωξη τη μεταρρύθμιση και την επανίδρυση του κράτους το οποίο με λιγότερο κόστος να προσφέρει στον πολίτη τις καλύτερες δυνατές υπηρεσίες και με λιγότερη ταλαιπωρία.

Στα πλαίσια της γενικότερης προσπάθειας για μεταρρύθμιση έχουμε ετοιμάσει πρακτικές προτάσεις που θα μπορούσαν άμεσα να τεθούν σε εφαρμογή χωρίς το παραμικρό κόστος, κάμνοντας χρήση του προσωπικού που υπηρετεί στις διάφορες υπηρεσίες και το οποίο διαθέτει την αναγκαία επιστημονική επάρκεια και γνώση.

Ξεκινώντας από το δικό μας χώρο έχουμε έντονη την αίσθηση ότι επιβάλλεται, χωρίς άλλη καθυστέρηση, η ενίσχυση του οικονομικού ελέγχου που ασκείται από το Σώμα της Βουλής των Αντιπροσώπων.

Το δημοσιονομικό σύμφωνο που έχει προσυπογραφεί από τους ηγέτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε συνδυασμό με τις δημοσιονομικές εξουσίες της Βουλής των Αντιπροσώπων έχει αναμφισβήτητα επαυξήσει το ρόλο της τελευταίας. Η σημασία του ρόλου αυτού επιβάλλει την επινόηση και εισαγωγή τέτοιων μέτρων και διαδικασιών που να επιτρέπουν την περιοδική αξιολόγηση των αποτελεσμάτων από την εν γένει κυβερνητική δράση.

Η μεγαλύτερη δυνατή εμπλοκή της Βουλής, σε συνεργασία με τους άλλους καθ' ύλην αρμόδιους αξιωματούχους, θα επιτρέψει πληρέστερη παρακολούθηση του βαθμού εκτέλεσης των όσων προνοούνται στον προϋπολογισμό αλλά και τη λήψη διορθωτικών μέτρων εκεί όπου διαπιστώνεται παρέκκλιση από τους τιθέντες στόχους. Η συνεχής εκτίμηση και αξιολόγηση των οικονομικών αποτελεσμάτων από τις διατιθέμενες πιστώσεις θα εμπεδώσει και επαυξήσει το βαθμό ευθύνης όσων διαχειρίζονται το δημόσιο χρήμα.

Η ροή πληροφόρησης του Σώματος της Βουλής πρέπει να είναι συνεχής και αδιάλειπτος. Παλιές νοσοτροπίες που ήθελαν την απόκρυψη στοιχείων και δεδομένων για λόγους αμφίβολης σημασίας εμπιστευτικότητας έχουν ξεπεραστεί από τα ίδια τα πράγματα. Οι σημερινές πραγματικές συνθήκες σε μια παγκοσμιοποιημένη και ανοικτή οικονομία της αγοράς υπαγορεύουν την πλήρη διαφάνεια ώστε οι Αντιπρόσωποι του Λαού να γνωρίζουν έγκαιρα και έγκυρα αλλά και να φέρουν το μερίδιο της ευθύνης για τα οικονομικά δρώμενα στο βαθμό και στην έκταση που εμπλέκονται.

Για την επίτευξη του στόχου αυτού η Βουλή από κοινού με την κυβέρνηση θα πρέπει, μέσα σε εύλογο χρόνο, να εγκαθιδρύσουν μηχανισμούς που να διευκολύνουν τον κοινοβουλευτικό αυτό έλεγχο. Ταυτόχρονα δημοσιονομικά και άλλα οικονομικά μέτρα θα πρέπει να προωθούνται με τη δέουσα ταχύτητα ώστε να επιτυγχάνεται ο ανώτερος βαθμός ωφέλειας από τα μέτρα που προτείνονται μέσα πάντοτε από δημόσια διαβούλευση και τον καθιερωμένο κοινωνικό διάλογο.

Ως ένα κατ' εξοχή δημοκρατικό σώμα που εκλέγεται απ' ευθείας από το λαό πρέπει, πάσα θυσία, να ανακτήσουμε την εμπιστοσύνη του πολίτη. Η εμπιστοσύνη αυτή θεωρείται μέγιστο κεφάλαιο για την οικονομία και την κοινωνία γενικότερα. Η έλλειψη εμπιστοσύνης αποτελεί τροχοπέδη στην επιτυχή προώθηση του οποιοδήποτε σχεδίου δράσης γι' αυτό και για την αποκατάστασή της χρειάζεται η εισαγωγή θεσμικών μέτρων που να απαντούν πειστικά και αποτελεσματικά στις επιφυλάξεις του πολίτη. Ο τελευταίος πρέπει να γίνει και να είναι το βασικό σημείο αναφοράς μας, να νιώθει ασφαλής και κάθε θεσμική λειτουργία να εμπνέει εμπιστοσύνη.

Η ενεργός συμμετοχή του πολίτη συνιστά βασική προϋπόθεση για κάθε μεταρρύθμιση και αλλαγή. Η συμμετοχή αυτή πρέπει να εκφράζεται χωρίς αποκλεισμούς και όλοι να έχουν ίσες δυνατότητες πρόσβασης στα κοινωνικά και δημόσια αγαθά. Από την άλλη, η ευρύτατη κοινωνική συναίνεση προϋποθέτει την υιοθέτηση πολιτικών που να υπηρετούν τα αδύναμα και ευάλωτα στρώματα του λαού και που να εξαλείφουν τις ανισότητες εκεί και όπου υπάρχουν.

Η ενεργός συμμετοχή του πολίτη, ως βασική λειτουργία σε μια συμμετοχική δημοκρατία, προϋποθέτει συνάμα νέα συστήματα αποκέντρωσης σε όλους τους τομείς οικονομικής και κοινωνικής δράσης.

Είναι εδώ που υπεισέρχεται ο ρόλος των ΜΚΟ οι οποίες, εφόσον αναθεωρήσουν και εκσυγχρονίσουν τον τρόπο λειτουργίας τους, θα δημιουργήσουν τα αναγκαία ερείσματα και θα επανακαθορίσουν τις σχέσεις μεταξύ δημόσιου και ιδιωτικού τομέα και αυτές των πολιτών. Η τρίτη αυτή διάσταση που δημιουργείται θα έχει θετικό αντίκτυπο σε όλους του τομείς δράσης, σφυρηλατώντας την ίδια ώρα την κοινωνική συνοχή, η οποία θα πρέπει να διαφυλαχθεί ως κόρη οφθαλμού.

Η καθολική αυτή συστράτευση δυνάμεων προσδίδει ολόένα και μεγαλύτερη σημασία στην προώθηση της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης που αποτελεί θεσμοθετημένο στόχο και επιδίωξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η

κοινωνικά υπεύθυνη διαχείριση των ανθρώπινων πόρων από τις επιχειρήσεις αναμφίβολα διαμορφώνει ένα νέο περιβάλλον για την πρόοδο και ευημερία του τόπου.

Αποκαθιστά μια σχέση αμοιβαίας εμπιστοσύνης ανάμεσα στους εργοδότες και εργοδοτούμενους και θωρακίζει ακόμα περισσότερο την τόσο αναγκαία κοινωνική συνοχή κάτω από τις σημερινές δύσκολες συνθήκες.

Η καθιέρωση της αρχής της πλήρους διαφάνειας πρέπει να διέπει όλους τους τομείς της κυβερνητικής δράσης. Η θέση αυτή αποτελεί πάγια απαίτηση της κοινωνίας των πολιτών, ενισχύει τους δημοκρατικούς θεσμούς και αποκαθιστά την αυτονομία του πολιτικού συστήματος.

Όλες οι αποφάσεις των δημοσίων φορέων και οργάνων πρέπει να δημοσιοποιούνται. Το πόθεν έσχες των πολιτικών να ελέγχεται από Ανεξάρτητη Αρχή που εγκαθιδρύεται για το σκοπό αυτό και της οποίας τα ευρήματα να δημοσιοποιούνται με τη μορφή περιοδικών εκθέσεων.

Η δημόσια διοίκηση οφείλει και πρέπει να δημοσιοποιεί όλες τις διοικητικές πράξεις και αποφάσεις της που επηρεάζουν τα δικαιώματα τρίτων. Εισηγούμαστε να εισαχθεί ο θεσμός της δημόσιας διαβούλευσης, ως συστατικό στοιχείο λήψης μιας απόφασης, με δικαίωμα συμμετοχής των πολιτών που αποδεδειγμένα έχουν νομικό συμφέρον ως προς τα αποφασιζόμενα ζητήματα.

Ανεξάρτητα από τα πιο πάνω, όλοι οι δημόσιοι φορείς και όσοι βρίσκονται σε πολιτικές θέσεις θα πρέπει να λογοδοτούν σε τακτά χρονικά διαστήματα και να δημοσιοποιούν τα περιουσιακά τους στοιχεία πριν την ανάληψη των καθηκόντων τους και κατά τη λήξη της θητείας τους.

Οι δημόσιοι φορείς θα πρέπει να συνέρχονται σε τακτά χρονικά διαστήματα για την αξιολόγηση του έργου τους. Η έγκαιρη άσκηση αυτοκριτικής επιτρέπει τη λήψη διορθωτικών μέτρων για τη μέγιστη επίτευξη των στόχων που έχουν τεθεί. Τα διορθωτικά μέτρα πρέπει να επιβάλλεται να αναθεωρούν πρακτικές που λειτούργησαν αρνητικά ως προς τους στόχους που έχουν τεθεί χωρίς να αποκλείεται η αναθεώρηση της στρατηγικής του οικείου φορέα.

Ο διαφανής τρόπος λήψης αποφάσεων καλύπτει όλες τις περιπτώσεις, περιλαμβανομένων αυτών που έχουν ανατεθεί σε άλλα όργανα του οικείου φορέα και οι αποφάσεις που λαμβάνονται, δεόντως αιτιολογημένες, πρέπει με σαφήνεια να ορίζουν τα κριτήρια, τους παράγοντες και το εν γένει σκεπτικό στο οποίο στηρίχθηκαν.

Οι αποφάσεις που λαμβάνονται να στηρίζονται σε επαρκή πληροφόρηση και ύστερα από τη στήριξη και υποστήριξη της αναγκαίας, κατά περίπτωση, επιστημοσύνης και τεχνογνωσίας.

Θα αποτελούσε αποτελεσματικό σύστημα αξιολόγησης και εκτίμησης κινδύνων αν πριν από κάθε απόφαση εξειδικεύονταν οι εν δυνάμει λειτουργικοί και οικονομικοί κίνδυνοι, η συνεκτίμηση της αποτελεσματικότητας των προσφερόμενων μέσων ελέγχου και η διαφανής και αποτελεσματική διαχείριση των κινδύνων με σαφή δέσμευση των δημοσίων φορέων ως προς τις ευθύνες τους.

Οι εμπλεκόμενοι δημόσιοι φορείς, πρόσθετα από τις ετήσιες εκθέσεις που ετοιμάζουν κατά νόμο, οφείλουν να απαντούν σε ερωτηματολόγιο ως προς το βαθμό υλοποίησης των στόχων τους με τη συμμετοχή των πολιτών, ως ο βασικός παράγοντας αναφοράς σχετικά με τη λειτουργία του κάθε δημόσιου φορέα.

Η Βουλή των Αντιπροσώπων θα πρέπει, τάχιστα, να υιοθετήσει την αναγκαία νομοθεσία και να πάρει όλα τα αναγκαία μέτρα για την εφαρμογή της αρχής για «καλή νομοθέτηση». Για το σκοπό αυτό επιβάλλεται η εγκαθίδρυση των απαραίτητων νομοπαρασκευαστικών επιτροπών οι οποίες να αξιολογούν από κάθε άποψη τα προτεινόμενα νομοθετήματα, κωδικοποιώντας τις προτεινόμενες ρυθμίσεις και μειώνοντας τα διοικητικά βάρη.

Η εξάλειψη της πολυνομίας και κακονομίας πρέπει να αποτελεί το πρώτιστο μέλημα όλων μας. Κάθε θεσμική νομοθεσία, αναλυόμενη σε εύληπτη και κατανοητή γλώσσα, πρέπει να γνωστοποιείται στο ευρύ κοινό με την ευθύνη των καθ' ύλην αρμοδίων. Με εξαίρεση τα επείγοντα νομοθετικά μέτρα, καμιά νομοθεσία δεν τίθεται σε εφαρμογή εκτός εάν προηγουμένως αποτελέσει αντικείμενο δημόσιας και επαρκούς ανάλυσης.

Οι προωθούμενες αποφάσεις νομοθετικού περιεχομένου που λαμβάνονται στα πλαίσια εναρμόνισης με οδηγίες/κανονισμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα πρέπει να υποβάλλονται στην ίδια πιο πάνω διαδικασία. Βασικό μέλημα της δημόσιας διοίκησης είναι ο πολίτης να γνωρίζει με επάρκεια τα δικαιώματα και τις τυχόν υποχρεώσεις του που απορρέουν από τη συμμετοχή της Κυπριακής Δημοκρατίας στην Ε.Ε.

Στα πλαίσια της πολυσυζητημένης εισαγωγής θεσμικών αλλαγών, η εισαγωγή και εφαρμογή κώδικα πρακτικής κατέχει πρωτεύουσα θέση. Η χρηστή διοίκηση στον κώδικα αξιών της δημόσιας υπηρεσίας είναι περισσότερο από ποτέ άλλοτε επιβεβλημένη.

Η ποικιλία των φορέων που συνθέτουν τον κρατικό μηχανισμό υπαγορεύουν τον καθορισμό κοινών αρχών που πρέπει να διακρίνουν κάθε δημόσιο φορέα στην καθημερινή του δράση. Οι αρχές αυτές, ως οδηγός καθημερινής δράσης, θα διευκολύνουν τους κρατικούς φορείς να αντιλαμβάνονται και να εφαρμόζουν τις κατευθυντήριες γραμμές χρηστής διοίκησης αλλά και να ξεπερνούν τις παρουσιαζόμενες αδυναμίες με μοναδικό και αμετάθετο στόχο την αποτελεσματική διακυβέρνηση.

Οι καταγραφόμενες αρχές δεν αναιρούν εξειδικευμένες ρυθμίσεις που ισχύουν καθόσον αφορά του υφιστάμενους φορείς, αντίθετα τις ενισχύουν και ενδυναμώνουν, δημιουργώντας γέφυρες συναντίληψης με τις υπόλοιπες αρχές δημόσιας διοίκησης. Οι βασικές αρχές που προτείνουμε προσφέρουν τη βάση μιας χρηστής λειτουργίας κάθε δημόσιου φορέα.

Οι βασικές αρχές χρηστής διοίκησης πρέπει να διακρίνονται από:

- (α) σταθερή προσήλωση κάθε δημόσιου φορέα στους σκοπούς της εγκαθίδρυσής του με προεξάρχοντα στόχο και επιδίωξη την ποιοτική εξυπηρέτηση του πολίτη και διασφάλιση του μέγιστου οφέλους από τους χρησιμοποιούμενους κατά περίπτωση πόρους,
- (β) τον αυστηρό περιορισμό κάθε φορέα στο χώρο δράσης του με προσήλωση στα οριζόμενα καθήκοντα και τις ευθύνες του,
- (γ) την προαγωγή των αξιών που κάθε φορέας καλείται να υπηρετήσει,
- (δ) τη λήψη αποφάσεων μέσα από διαφανείς διαδικασίες και με την επιμελή άσκηση των καθηκόντων και ευθυνών του,
- (ε) την ανάπτυξη της ικανότητας άσκησης του ανατιθέμενου ρόλου του ώστε να παράγονται τα καλύτερα δυνατά αποτελέσματα,
- (στ) την ανάπτυξη συνθηκών αιτιολόγησης και απολογισμού ως προς τα πεπραγμένα κάθε φορέα με πλήρη ετοιμότητα ανάληψης των ευθυνών κάθε διοικητικού και διευθυντικού οργάνου.

ΣΤ. Παρατηρήσεις του Κινήματος Οικολόγων Περιβαλλοντιστών

Η Βουλή των Αντιπροσώπων καλείται να υπερψηφίσει τον δεύτερο, μετά την υπογραφή του Μνημονίου, προϋπολογισμό της Κυπριακής Δημοκρατίας. Δεν θα είναι βέβαια η πρώτη φορά που η Βουλή των Αντιπροσώπων θα κληθεί να ψηφίσει προϋπολογισμό που να αντικατοπτρίζει την δεινή οικονομική κατάσταση στην οποία έχει περιέλθει η χώρα μας τα τελευταία χρόνια. Από το 2011 ήδη ο προϋπολογισμός της Κυπριακής Δημοκρατίας έπαυσε να είναι αναπτυξιακός αποκτώντας πλέον αρνητικό χαρακτήρα και πρόσημο. Όμως είναι πλέον γεγονός ότι η νομοθετική εξουσία έχει δεμένα τα χέρια της και πολύ μικρές αλλαγές μπορεί να επιφέρει στο τελικό νομοσχέδιο του προϋπολογισμού, λόγω της εκ των προτέρων έγκρισης του από την Τρόικα.

Ο προϋπολογισμός αυτός, με την έμφαση που δίνεται στις τεράστιες περικοπές στις δαπάνες του κοινωνικού κράτους, θα επιδεινώσει περαιτέρω την κατάσταση της πραγματικής οικονομίας και θα μεγαλώσει την ήδη μεγάλη ψαλίδα μεταξύ φτωχών και πλουσίων.

Πρέπει να απεγκλωβιστούμε από το κυνήγι των αριθμών και των δεικτών. Δεν συμφωνούμε με την άποψη ότι πρέπει με αιματηρές θυσίες, που μπορεί ακόμα και να προκαλέσουν μόνιμες αναπηρίες στην κοινωνική συνοχή, στην ποιότητα ζωής και στο περιβάλλον της πατρίδας και του λαού μας, να βελτιωθούν οι δείκτες της Κυπριακής οικονομίας, γεγονός που θα προσελκύσει επενδύσεις που στη συνέχεια θα φέρουν θέσεις εργασίας και ευημερία. Στη φύση παρατηρούμε ότι στην καμένη γη δεν φυτρώνει πάντα χορτάρι, αλλά συχνά το έδαφος διαβρώνεται και επέρχεται η ερημοποίηση. Κατά την άποψή μας ο παρόν προϋπολογισμός συνεχίζει την πολιτική της καμένης γης χωρίς να δημιουργεί νησίδες ανάκαμψης και ανάπτυξης, και οδηγεί στην κοινωνική ερημοποίηση.

Είναι αλήθεια ότι γίνεται μια προσπάθεια για οριακή αύξηση κονδυλίων που έχουν σχέση με τις αναπτυξιακές δαπάνες των υπουργείων ενώ ταυτόχρονα καταγράφεται ελαφριά μείωση των τακτικών δαπανών. Όμως δεν μπορούμε να μη σημειώσουμε ότι η μείωση των τακτικών δαπανών οφείλεται κυρίως στη μείωση του προσωπικού, λόγω μη ανανέωσης του προσωπικού στο δημόσιο εξαιτίας της απαγόρευσης των προσλήψεων και λόγω των πολλών πρόωρων αφυπηρετήσεων. Δυστυχώς εντοπίζουμε ακόμα σπατάλες και μη δικαιολογημένες δαπάνες, προσωπικά επιδόματα αξιωματούχων και ύποπτες χρηματοδοτήσεις έργων ή υπηρεσιών. Από την άλλη στα πλαίσια της κατάθεσης των τριετών προϋπολογισμών, σημειώνεται η μείωση των αναπτυξιακών δαπανών για το 2016 γεγονός που περιορίζει σημαντικά την οριακά θετική σημείωση που καταγράφουμε πιο πάνω.

Στα θετικά καταγράφεται η αύξηση της χορηγίας για τα καταφύγια ζώων ενώ ανοικτό παραμένει το θέμα της καθολικής αποκοπής της χορηγίας για την Ομοσπονδία Περιβαλλοντικών και Οικολογικών Οργανώσεων Κύπρου. Παρόμοιας φύσης περικοπή γίνεται αδικαιολόγητα επιλεκτικά και εις βάρος κι άλλων κοινωνικών μη κυβερνητικών οργανώσεων, επειδή εξασκούν κριτική κατά της πολιτικής της Κυβέρνησης.

Αναγνωρίζουμε τις δυσκολίες που αντιμετωπίζει η Κυπριακή οικονομία και το Κυπριακό κράτος αυτήν τη χρονική περίοδο. Όμως άλλο πράγμα είναι η οικονομική περισυλλογή και άλλο η μονόπλευρη και ισοπεδωτική λιτότητα. Άλλο πράγμα είναι το κούρεμα και άλλο ο αποκεφαλισμός. Δυστυχώς, ο προϋπολογισμός που κατέθεσε η Κυβέρνηση είναι προϋπολογισμός ύφεσης, που αντικατοπτρίζει την έλλειψη μιας αποτελεσματικής στρατηγικής και ενός ρεαλιστικού οράματος εξόδου από την κρίση. Ο προϋπολογισμός περιλαμβάνει μέτρα κοινωνικής οπισθοδρόμησης, αναπτυξιακής υποβάθμισης και εργασιακής υποχώρησης. Κυρίως όμως

θέλουμε να τονίσουμε πως, αντίθετα με τις συμβουλές που λαμβάνουμε από Διεθνείς Οργανισμούς και άλλα παραδείγματα χωρών, που εξήλθαν ή αντιμετώπισαν την οικονομική κρίση, δεν υπάρχει καμία πρόνοια στον προϋπολογισμό που να δίνει την ελπίδα, ή έστω την ένδειξη, ότι θα προκύψει κάποιας μορφής δυναμική που θα αλλάξει ριζικά το υφιστάμενο οικονομικό και αναπτυξιακό μοντέλο, που μας έφερε σε αυτό το σημείο ευθύς εξαρχής.

Εξακολουθούν οι ιθύνοντες να μιλούν για προσέλκυση ξένων επενδύσεων και καταθέσεων, για πωλήσεις ακινήτων, αδειοδότηση καζίνων, γηπέδων γκολφ και μαρίνων και για ξεπούλημα ημικρατικών οργανισμών που θα τονώσουν τάχα την ανταγωνιστικότητα, χωρίς να προσπαθεί κανείς να βρει λύση για επανεκκίνηση της οικονομίας μας προς τα εμπρός και με αλλαγή πλεύσης. Θέλουμε η Κυβέρνηση μέσω του προϋπολογισμού, να δώσει ελπίδα και κατεύθυνση. Να επενδύσει στην επανεκκίνηση της οικονομίας μας βασιζόμενη εξίσου στον πρωτογενή και δευτερογενή τομέα, δηλ. τη γεωργία, την κτηνοτροφία, την αλιεία, τη βιοτεχνία, την παραγωγή ενέργειας κοκ και όχι μόνο στον τριτογενή τομέα των υπηρεσιών και των τραπεζών. Ο προϋπολογισμός που έχουμε μπροστά μας δεν μας αφήνει σε καμία αμφιβολία ότι επιδιώκεται η επαναδημιουργία μιας οικονομίας βασισμένης ανισομερώς σε υπηρεσίες, μιας οικονομίας που θα είναι για πάντα εξαρτημένη από εξωγενείς παράγοντες.

Εμείς θα συνεχίσουμε να υπερασπιζόμαστε την ανάγκη προώθησης ομοιόμορφης ανάπτυξης και προστασίας του πρωτογενούς και δευτερογενούς τομέα της οικονομίας, σε σχέση με τον τριτογενή τομέα μέσω της εφαρμογής νέων οικολογικών και πράσινων πολιτικών, βασισμένων στις νέες τεχνολογίες, στην πληροφορική και την καινοτομία. Αυτό που πραγματικά χρειάζεται η οικονομία μας και έπρεπε να αντικατοπτρίζεται στον προϋπολογισμό του 2015, είναι μια *de profundis* -δηλαδή εκ βάθρων- αλλαγή, που να αντικαταστήσει το κερδοσκοπικό και ανθρωποφάγο σύστημα της αλόγιστης και χωρίς όρια ανάπτυξης, που θα οδηγεί πάντα τον τόπο σε κρίσεις ύφεσης, σαν αυτή που ζούμε τώρα, με ένα νέο πράσινο και αειφόρο μοντέλο βιώσιμης ανάπτυξης.

Z. Παρατηρήσεις του βουλευτή κ. Νίκου Κουτσού, εκπροσωπώντας τη Συμμαχία Πολιτών

Ο Κρατικός προϋπολογισμός είναι η συλλογική απόφαση ως προς το πώς και που θα δαπανήσουμε τις εισπράξεις από τις φορολογίες που το Κράτος βάζει στους κατοίκους αυτού του τόπου. Ο προϋπολογισμός του Κράτους δείχνει την κατεύθυνση και την πρόθεση της Κυβέρνησης όσον αφορά στην αξία που προσδίδει στην καθημερινότητα και στην ποιότητα ζωής του κάθε πολίτη στην Κυπριακή Δημοκρατία.

Ο 2^{ος} Μνημονιακός προϋπολογισμός της Κυβέρνησης Αναστασιάδη συνεχίζει να αγνοεί, την ανάγκη για αναπτυξιακές δαπάνες, οι οποίες είναι ο καλύτερος τρόπος για να ενισχυθεί η οικονομική δραστηριότητα, να δημιουργηθούν νέες θέσεις εργασίας και να αυξηθούν τα έσοδα του κράτους μειώνοντας ταυτόχρονα και τις δαπάνες τους κράτους σε κοινωνικές παροχές.

Στο 2^ο Μνημονιακό προϋπολογισμό, η όλη προσπάθεια εστιάζει ακόμη περισσότερο στη συρρίκνωση του κοινωνικού κράτους. Απουσιάζει η στήριξη σε ιδιωτικές επενδύσεις και σε εξαγωγές και δυστυχώς δεν γίνεται η παραμικρή προσπάθεια για να δοθούν ανάσες στους Κύπριους φορολογούμενους.

Εδώ και 22 μήνες η Κυβέρνηση Αναστασιάδη, αυξάνει ή βάζει νέες φορολογίες καθ' υπόδειξη της Τρόικα. Ούτε ένα σχέδιο για φορολογική ελάφρυνση των πολιτών δεν έχει φέρει μέχρι στιγμής. Τους πολίτες που τόσο πολύ λοιδορεί ο Υπουργός Οικονομικών, αφού όπως λέει όλοι αυτοί ξόδευαν πέραν των δυνατοτήτων τους.

Είναι φανερό ότι η Κυβέρνηση Αναστασιάδη στις διαπραγματεύσεις της με την Τρόικα δεν διεκδικεί, δεν αναλαμβάνει πρωτοβουλίες και δεν μάχεται όσο θα έπρεπε για την Κύπρο και τους πολίτες της, οι οποίοι πληρώνουν τον λογαριασμό της υποδούλωσης της Κυβέρνησης Αναστασιάδη στην Τρόικα.

Στις συζητήσεις για τον προϋπολογισμό ακούσαμε πολλά. Μεταρρύθμιση, βέλτιστες πρακτικές, μετατροπή προϋπολογισμού από προϋπολογισμό εισροών σε προϋπολογισμό αποτελεσμάτων, στρατηγικό σχεδιασμό στα υπουργεία και αξιολόγηση στην βάση προκαθορισμένων δεικτών απόδοσης.

Περίπου 67,000 συμπολιτών μας είναι άνεργοι, και άλλες 57,000 εργάζονται με μερική απασχόληση, δηλαδή 124,000 συμπολίτες μας ψάχνουν ελπίδα για ένα καλύτερο μέλλον, και αυτός ο προϋπολογισμός απλούστατα τους ζητά να κάνουν και άλλη υπομονή. Μήπως η κυβέρνηση Αναστασιάδη πραγματικά αντιλαμβάνεται τι πρέπει να κάνει για να μειωθεί η ανεργία; Σίγουρα δεν είναι στον προϋπολογισμό εκτός και αν το κρύβει για να μην μάθουμε το μυστικό της επιτυχίας τους.

Ως Συμμαχία Πολιτών δεν είμαστε ικανοποιημένοι με την κατανομή των αποκοπών στις κοινωνικές παροχές με αποτέλεσμα να την πληρώνουν οι συμπολίτες μας λήπτες δημοσίου βοηθήματος και οι χαμηλοσυνταξιούχοι αλλά και την κατανομή των φορολογιών με αποτέλεσμα να πληρώνουν φόρο ακίνητης περιουσίας άτομα τα οποία είναι άνεργα ή έχουν χαμηλά εισοδήματα και η ακίνητη περιουσία τους δεν τους προσφέρει κανένα έσοδο και το Κτηματολόγιο ανεβάζει την φορολογική αξία του στα ύψη.

Ως Συμμαχία Πολιτών, βλέπουμε μια σειρά από κίνδυνους οι οποίοι δεν αντικατοπτρίζονται στον προϋπολογισμό όπως τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια και η πιστωτική στενότητα, τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι κύριοι εμπορικοί μας εταίροι όπως η Ελλάδα και η Ρωσία καθώς και η όλο και αναβαλλόμενη

μεταρρύθμιση στο δημόσιο. Όντως η κυβέρνηση Αναστασιάδη δεν βιάζεται και δεν φαίνεται να προβληματίζεται για την κρισιμότητα των καιρών, η δικής σας απραξία θα κοστίσει στον Κύπριο πολίτη, όπως κόστισε η απραξία της προηγούμενης κυβέρνησης.

Το μέλλον δεν φαίνεται να είναι καλύτερο. Μέχρι το 2017, οι άμεσοι και έμμεσοι φόροι υπολογίζεται ότι θα αυξηθούν κατά περίπου 10% χωρίς να υπάρχει η ανάλογη αύξηση του ΑΕΠ. Αυτή η συνεχής φορολόγηση θα οδηγήσει σε σημαντικά προβλήματα στην πραγματική οικονομία και τα δημόσια οικονομικά.

Με βάση αυτές τις πραγματικότητες, η Συμμαχία Πολιτών απορρίπτει και τη φιλοσοφία και τη λογική που διέπει το Προϋπολογισμό που κατέθεσε η Κυβέρνηση. Όπως δηλώσαμε και πέρσι μόνο με καινοτόμα και ριζοσπαστικά μέτρα ανάπτυξης μπορεί να επέλθει η παραγωγική ανασυγκρότηση, να προστατευθεί η κοινωνική συνοχή και η κοινωνική ενότητα.

ΜΕΡΟΣ Γ**ΠΑΡΟΥΣΙΟΛΟΓΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΩΝ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΤΟΥ ΚΡΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΤΟΥ 2015**

Ημερομηνία συζήτησης	Υπουργείο/ανεξάρτητη Υπηρεσία	Παρόντες βουλευτές
Παρασκευή 17 Οκτωβρίου 2014	<ul style="list-style-type: none"> Υπουργός Οικονομικών Ανάλυση κρατικών εσόδων Δημοσιονομικοί δείκτες Οικονομική πολιτική και δημοσιονομική κατάσταση <p><u>Επιμέρους προϋπολογισμοί:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Υπουργείο Οικονομικών Γενικό Λογιστήριο Γενική Διεύθυνση Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων, Συντονισμού και Ανάπτυξης <p><i>Υπουργός Οικονομικών:</i> <i>Χάρης Γεωργιάδης</i></p>	<p>Μέλη της επιτροπής: Νικόλας Παπαδόπουλος, πρόεδρος Άγγελος Βότσης Πρόδρομος Προδρόμου Μαρία Κυριακού Σταύρος Ευαγόρου Πάμπος Παπαγεωργίου Νίκος Νικολαΐδης Γιώργος Πεردίκης Νίκος Κουτσού</p> <p>Μη μέλη της επιτροπής: Νίκος Νουρής Χρίστος Μέσης Δημήτρης Συλλούρης</p>
Τετάρτη 22 Οκτωβρίου 2014	<ul style="list-style-type: none"> Γραφείο Επιτρόπου Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα <i>Επίτροπος Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα:</i> <i>Γιάννης Δανιηλίδης</i> <ul style="list-style-type: none"> Αναθεωρητική Αρχή Προσφορών <i>Πρόεδρος Αναθεωρητικής Αρχής Προσφορών:</i> <i>Έφη Παπαδοπούλου</i> 	<p>Μέλη της επιτροπής: Νικόλας Παπαδόπουλος, πρόεδρος Μάριος Μαυρίδης Μαρία Κυριακού Σταύρος Ευαγόρου Γιάννος Λαμάρης Πάμπος Παπαγεωργίου Νίκος Νικολαΐδης Γιώργος Πεردίκης</p> <p>Μη μέλη της επιτροπής: Ρούλα Μαυρονικόλα</p> <p>Μέλη της επιτροπής: Νικόλας Παπαδόπουλος, πρόεδρος Πρόδρομος Προδρόμου Μάριος Μαυρίδης Σταύρος Ευαγόρου Γιάννος Λαμάρης Πάμπος Παπαγεωργίου Νίκος Νικολαΐδης</p>

Ημερομηνία συζήτησης	Υπουργείο/ανεξάρτητη Υπηρεσία	Παρόντες βουλευτές
		<p>Γιώργος Πεردίκης</p> <p>Μη μέλη της επιτροπής: Ρούλα Μαυρονικόλα</p>
<p>Δευτέρα 27 Οκτωβρίου 2014</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Υπουργείο Υγείας <p><i>Υπουργός Υγείας:</i> <i>Φίλιππος Πατσαλής</i></p>	<p>Μέλη της επιτροπής: Νικόλας Παπαδόπουλος, πρόεδρος Άγγελος Βότσης Πρόδρομος Προδρόμου Μάριος Μαυρίδης Νίκος Νικολαΐδης Γιώργος Πεردίκης</p> <p>Μη μέλη της επιτροπής: Ανδρέας Μιχαηλίδης Νίκος Νουρής Αδάμος Αδάμου Στέλλα Μισιαούλη Δημητρίου Ειρήνη Χαραλαμπίδου Χρίστος Μέσης Αθηνά Κυριακίδου Ρούλα Μαυρονικόλα Δημήτρης Συλλούρης</p>
<p>Τετάρτη 29 Οκτωβρίου 2014</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ελεγκτική Υπηρεσία <p>Γενικός Ελεγκτής: Οδυσσέας Μιχαηλίδης</p> <ul style="list-style-type: none"> • Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου <p><i>Έφορος Εσωτερικού Ελέγχου:</i> <i>Ανδρέας Λαμπριανού</i></p>	<p>Μέλη της επιτροπής: Νικόλας Παπαδόπουλος, πρόεδρος Πρόδρομος Προδρόμου Μάριος Μαυρίδης Πάμπος Παπαγεωργίου Γιώργος Πεردίκης Νίκος Κουτσού</p> <p>Μη μέλη της επιτροπής: Φειδίας Σαρίκας Δημήτρης Συλλούρης Ρούλα Μαυρονικόλα</p> <p>Μέλη της επιτροπής: Νικόλας Παπαδόπουλος, πρόεδρος Πρόδρομος Προδρόμου Μάριος Μαυρίδης</p>

Ημερομηνία συζήτησης	Υπουργείο/ανεξάρτητη Υπηρεσία	Παρόντες βουλευτές
		<p>Πάμπος Παπαγεωργίου Γιώργος Πεردίκης</p> <p>Μη μέλη της επιτροπής: Φειδίας Σαρίκας Ρούλα Μαυρονικόλα Δημήτρης Συλλούρης</p>
	<ul style="list-style-type: none"> • Γραφείο Επιτρόπου Διοικήσεως <p><i>Επίτροπος Διοικήσεως:</i> <i>Ελίζα Σαββίδου</i></p>	<p>Μέλη της επιτροπής: Νικόλας Παπαδόπουλος, πρόεδρος Μάριος Μαυρίδης Γιώργος Πεردίκης</p> <p>Μη μέλη της επιτροπής: Φειδίας Σαρίκας Ρούλα Μαυρονικόλα</p>
<p>Πέμπτη 30 Οκτωβρίου 2014</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού <p><i>Υπουργός Παιδείας και Πολιτισμού:</i> <i>Κώστας Καδής</i></p>	<p>Μέλη της επιτροπής: Νικόλας Παπαδόπουλος, πρόεδρος Άγγελος Βότσης Πρόδρομος Προδρόμου Γιώργος Βαρνάβα, εκπροσωπώντας τον κ. Νίκο Νικολαΐδη Γιώργος Πεردίκης Νίκος Κουτσού</p> <p>Μη μέλη της επιτροπής: Γεώργιος Τάσου Ευθύμιος Δίπλαρος Ανδρέας Μιχαηλίδης Γιώργος Λουκαΐδης Γιώργος Γεωργίου Αντρέας Καυκαλιάς Αθηνά Κυριακίδου Γεώργιος Προκοπίου Ρούλα Μαυρονικόλα Δημήτρης Συλλούρης</p>
<p>Δευτέρα 3 Νοεμβρίου 2014</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως <p><i>Υπουργός Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως:</i></p>	<p>Μέλη της επιτροπής: Νικόλας Παπαδόπουλος, πρόεδρος Μάριος Μαυρίδης Μαρία Κυριακού</p>

Ημερομηνία συζήτησης	Υπουργείο/ανεξάρτητη Υπηρεσία	Παρόντες βουλευτές
	<i>Ιωνάς Νικολάου</i>	<p>Γιάννος Λαμάρης Πάμπος Παπαγεωργίου Νίκος Νικολαΐδης Γιώργος Περδίκης Νίκος Κουτσού</p> <p>Μη μέλη της επιτροπής: Ρίκκος Ματπουρίδης Άριστος Δαμιανού Πανίκκος Σταυριανός Σκεύη Κούτρα Κουκουμά Σοφοκλής Φυττής Ρούλα Μαυρονικόλα Δημήτρης Συλλούρης</p>
<p>Τετάρτη 5 Νοεμβρίου 2014</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Δικαστική Υπηρεσία <i>Πρόεδρος Ανωτάτου Δικαστηρίου:</i> <i>Μύρων Νικολάτος</i> • Νομική Υπηρεσία <i>Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας:</i> <i>Κώστας Κληρίδης</i> • Γραφείο Επιτρόπου Νομοθεσίας και Γραφείο Επιτρόπου Προστασίας των Δικαιωμάτων του Παιδιού 	<p>Μέλη της επιτροπής: Νικόλας Παπαδόπουλος, πρόεδρος Μάριος Μαυρίδης Μαρία Κυριακού Πάμπος Παπαγεωργίου Γιώργος Περδίκης</p> <p>Μη μέλη της επιτροπής: Σωτήρης Σαμψών Ρίκκος Ματπουρίδης Σκεύη Κούτρα Κουκουμά Πανίκκος Σταυριανός</p> <p>Μέλη της επιτροπής: Νικόλας Παπαδόπουλος, πρόεδρος Μαρία Κυριακού Πάμπος Παπαγεωργίου</p> <p>Μη μέλη της επιτροπής: Πανίκκος Σταυριανός</p> <p>Μέλη της επιτροπής: Νικόλας Παπαδόπουλος, πρόεδρος Μαρία Κυριακού Πάμπος Παπαγεωργίου</p>

Ημερομηνία συζήτησης	Υπουργείο/ανεξάρτητη Υπηρεσία	Παρόντες βουλευτές
	<p><i>Εκπρόσωπος Γραφείου Επιτρόπου Νομοθεσίας και Γραφείου Επιτρόπου Προστασίας των Δικαιωμάτων του Παιδιού:</i></p> <p><i>Αικατερίνη Συμεού</i></p>	<p>Γιώργος Περδίκης</p>
<p>Πέμπτη 6 Νοεμβρίου 2014</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού <p><i>Υπουργός Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού:</i></p> <p><i>Γιώργος Λακκοτύπης</i></p>	<p>Μέλη της επιτροπής:</p> <p>Νικόλας Παπαδόπουλος, πρόεδρος Άγγελος Βότσης Μάριος Μαυριδής Νίκος Νικολαΐδης Γιώργος Περδίκης Νίκος Κουτσού</p> <p>Μη μέλη της επιτροπής:</p> <p>Ζαχαρίας Ζαχαρίου Ανδρέας Μιχαηλίδης Ευθύμιος Δίπλαρος Κώστας Κώστα Γιαννάκης Γαβριήλ</p>
<p>Δευτέρα 10 Νοεμβρίου 2014</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Υπουργείο Εσωτερικών <p><i>Υπουργός Εσωτερικών:</i></p> <p><i>Σωκράτης Χάσιος</i></p>	<p>Μέλη της επιτροπής:</p> <p>Νικόλας Παπαδόπουλος, πρόεδρος Μάριος Μαυριδής Μαρία Κυριακού Σταύρος Ευαγόρου Πάμπος Παπαγεωργίου Νίκος Νικολαΐδης Γιώργος Περδίκης Νίκος Κουτσού</p> <p>Μη μέλη της επιτροπής:</p> <p>Νίκος Νουρής Στέλλα Μισιαούλη Δημητρίου Χρίστος Μέσης Σοφοκλής Φυττής Αθηνά Κυριακίδου Φειδίας Σαρίκας Ρούλα Μαυρονικόλα Δημήτρης Συλλούρης</p>

Ημερομηνία συζήτησης	Υπουργείο/ανεξάρτητη Υπηρεσία	Παρόντες βουλευτές
<p>Τετάρτη 12 Νοεμβρίου 2014</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li data-bbox="544 271 1010 517"> <p>• Επιτροπή Προστασίας του Ανταγωνισμού</p> <p><i>Πρόεδρος Επιτροπής Προστασίας Ανταγωνισμού: Λουκία Χριστοδούλου</i></p> <li data-bbox="544 808 1010 1055"> <p>• Υπηρεσία Συνεργατικών Εταιρειών</p> <p><i>Αναπληρωτής Έφορος Υπηρεσίας Συνεργατικών Εταιρειών: Κύπρος Πρωτοπαπάς</i></p> <li data-bbox="544 1301 1010 1503"> <p>• Αναθεωρητική Αρχή Προσφύγων</p> <p><i>Πρόεδρος Αναθεωρητικής Αρχής Προσφύγων: Χριστόδουλος Τσιέλεπος</i></p> <li data-bbox="544 1659 1010 1861"> <p>• Βουλή των Αντιπροσώπων</p> <p><i>Γενική Διευθύντρια Βουλής των Αντιπροσώπων: Βασιλική Αναστασιάδου</i></p> 	<p>Μέλη της επιτροπής: Νικόλας Παπαδόπουλος, πρόεδρος Πρόδρομος Προδρόμου Μάριος Μαυρίδης Σταύρος Ευαγόρου Νίκος Νικολαΐδης Γιώργος Πεردίκης</p> <p>Μη μέλη της επιτροπής: Γιώργος Λουκαΐδης Δημήτρης Συλλούρης</p> <p>Μέλη της επιτροπής: Νικόλας Παπαδόπουλος, πρόεδρος Πρόδρομος Προδρόμου Σταύρος Ευαγόρου Νίκος Νικολαΐδης Γιώργος Πεردίκης</p> <p>Μη μέλη της επιτροπής: Γιαννάκης Γαβριήλ Δημήτρης Συλλούρης</p> <p>Μέλη της επιτροπής: Νικόλας Παπαδόπουλος, πρόεδρος Πρόδρομος Προδρόμου Μάριος Μαυρίδης Σταύρος Ευαγόρου Νίκος Νικολαΐδης Γιώργος Πεردίκης</p> <p>Μέλη της επιτροπής: Νικόλας Παπαδόπουλος, πρόεδρος Πρόδρομος Προδρόμου Μάριος Μαυρίδης Σταύρος Ευαγόρου Νίκος Νικολαΐδης Γιώργος Πεردίκης</p>

Ημερομηνία συζήτησης	Υπουργείο/ανεξάρτητη Υπηρεσία	Παρόντες βουλευτές
<p>Πέμπτη 13 Νοεμβρίου 2014</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li data-bbox="544 271 868 300">• Υπουργείο Εξωτερικών <li data-bbox="584 360 847 434"><i>Υπουργός Εξωτερικών:</i> Ιωάννης Κασουλίδης <li data-bbox="544 898 927 972">• Κυβερνητικός Εκπρόσωπος (Κονδύλια Διαφώτισης) <li data-bbox="584 1032 903 1106"><i>Κυβερνητικός Εκπρόσωπος:</i> Νίκος Χριστοδουλίδης 	<p>Μέλη της επιτροπής: Νικόλας Παπαδόπουλος, πρόεδρος Πρόδρομος Προδρόμου Μάριος Μαυρίδης Νίκος Νικολαΐδης</p> <p>Μη μέλη της επιτροπής: Αβέρωφ Νεοφύτου Κυριάκος Χατζηγιάννης Γιώργος Λουκαΐδης Φειδίας Σαρίκας Ρούλα Μαυρονικόλα Δημήτρης Συλλούρης</p> <p>Μέλη της επιτροπής: Νικόλας Παπαδόπουλος, πρόεδρος Πρόδρομος Προδρόμου Μάριος Μαυρίδης Νίκος Νικολαΐδης Γιώργος Περδίκης</p> <p>Μη μέλη της επιτροπής: Αβέρωφ Νεοφύτου Γιώργος Λουκαΐδης</p>
<p>Δευτέρα 17 Νοεμβρίου 2014</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li data-bbox="544 1352 959 1413">• Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος <li data-bbox="584 1469 927 1576"><i>Υπουργός Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος:</i> Νίκος Κουγιάλης 	<p>Μέλη της επιτροπής: Νικόλας Παπαδόπουλος, πρόεδρος Άγγελος Βότσης Πρόδρομος Προδρόμου Μάριος Μαυρίδης Πάμπος Παταγεωργίου Νίκος Νικολαΐδης Γιώργος Περδίκης Νίκος Κουτσού</p> <p>Μη μέλη της επιτροπής: Κυριάκος Χατζηγιάννης Γιαννάκης Γαβριήλ Αδάμος Αδάμου Ανδρέας Φακοντής</p>

Ημερομηνία συζήτησης	Υπουργείο/ανεξάρτητη Υπηρεσία	Παρόντες βουλευτές
		Γιώργος Γεωργίου Ανδρέας Καυκαλιάς Σοφοκλής Φυττής
<p>Πέμπτη 20 Νοεμβρίου 2014</p>	<ul style="list-style-type: none"> Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων <p><i>Υπουργός Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων:</i> <i>Ζέτα Αιμιλιανίδου</i></p>	<p>Μέλη της επιτροπής: Νικόλας Παπαδόπουλος, πρόεδρος Άγγελος Βότσης Πρόδρομος Προδρόμου Νίκος Νικολαΐδης</p> <p>Μη μέλη της επιτροπής: Ανδρέας Φακοντής Σκεύη Κούτρα Κουκουμά Νίκος Νουρής Αθηνά Κυριακίδου Ρούλα Μαυρονικόλα Δημήτρης Συλλούρης</p>
<p>Δευτέρα 24 Νοεμβρίου 2014</p>	<ul style="list-style-type: none"> Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων <p><i>Υπουργός Συγκοινωνιών και Έργων:</i> <i>Μάριος Δημητριάδης</i></p>	<p>Μέλη της επιτροπής: Άγγελος Βότσης, αναπλ. πρόεδρος Πρόδρομος Προδρόμου Μάριος Μαυριδής Μαρία Κυριακού Πάμπος Παπαγεωργίου Νίκος Νικολαΐδης Γιώργος Περδίκης</p> <p>Μη μέλη της επιτροπής: Αντώνης Αντωνίου Ζαχαρίας Ζαχαρίου Ανδρέας Μιχαηλίδης Αντρέας Φακοντής Κώστας Κώστα Χριστάκης Τζιοβάνης</p>
<p>Πέμπτη 27 Νοεμβρίου 2014</p>	<ul style="list-style-type: none"> Γραφείο Εφόρου Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων <p><i>Εκπρόσωπος Γραφείου Εφόρου Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων:</i> <i>Ονούφριος Κουλλάς</i></p>	<p>Μέλη της επιτροπής: Νικόλας Παπαδόπουλος, πρόεδρος Πρόδρομος Προδρόμου Μάριος Μαυριδής Πάμπος Παπαγεωργίου</p>

Ημερομηνία συζήτησης	Υπουργείο/ανεξάρτητη Υπηρεσία	Παρόντες βουλευτές
	<ul style="list-style-type: none"> • Υπουργείο Άμυνας <p><i>Υπουργός Άμυνας: Χριστόφορος Φωκαΐδης</i></p>	<p>Νίκος Νικολαΐδης Γιώργος Πεردίκης</p> <p>Μέλη της επιτροπής: Νικόλας Παπαδόπουλος, πρόεδρος Πρόδρομος Προδρόμου Νίκος Νικολαΐδης Γιώργος Πεردίκης Νίκος Κουτσού</p> <p>Μη μέλη της επιτροπής: Γιώργος Βαρνάβα Σωτήρης Σαμψών Ανδρέας Μιχαηλίδης Αριστοτέλης Μισός Κώστας Κώστα Νεόφυτος Κωνσταντίνου Γιώργος Προκοπίου Ζαχαρίας Κουλίας</p>
<p>Δευτέρα 1^η Δεκεμβρίου 2014</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Διοικήτρια Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου <p><i>Διοικήτρια Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου: Χρυστάλλα Γιωρκάτζη</i></p>	<p>Μέλη της επιτροπής: Νικόλας Παπαδόπουλος, πρόεδρος Άγγελος Βότσης Μάριος Μαυριδής Μαρία Κυριακού Σταύρος Ευαγόρου Πάμπος Παπαγεωργίου Νίκος Νικολαΐδης Γιώργος Πεردίκης Νίκος Κουτσού</p>
<p>Δευτέρα 8 Δεκεμβρίου 2014</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Έγκριση προσχεδίου έκθεσης της επιτροπής 	<p>Μέλη της επιτροπής: Νικόλας Παπαδόπουλος, πρόεδρος Άγγελος Βότσης Πρόδρομος Προδρόμου Μάριος Μαυριδής Μαρία Κυριακού Σταύρος Ευαγόρου Πάμπος Παπαγεωργίου Νίκος Νικολαΐδης Γιώργος Πεردίκης</p>

Ημερομηνία συζήτησης	Υπουργείο/ανεξάρτητη Υπηρεσία	Παρόντες βουλευτές
<p>Πέμπτη 11 Δεκεμβρίου 2014</p>	<ul style="list-style-type: none"> Έγκριση τροποποιήσεων του προϋπολογισμού του 2015 που κατατέθηκαν από το Υπουργείο Οικονομικών 	<p>Μέλη της επιτροπής: Νικόλας Παπαδόπουλος, πρόεδρος Πρόδρομος Προδρόμου Μαρία Κυριακού Σταύρος Ευαγόρου Νίκος Νικολαΐδης Νίκος Κουτσού</p>

ΜΕΡΟΣ Δ**ΠΙΝΑΚΕΣ ΠΟΥ ΑΝΤΙΚΑΤΟΠΤΡΙΖΟΥΝ ΤΗ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ****ΠΙΝΑΚΑΣ 1. ΚΥΡΙΟΤΕΡΟΙ ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ**

	2012 € εκ.	2013 € εκ.	2014 € εκ.	2015 € εκ.	2016 € εκ.	2017 € εκ.
Ακαθάριστο Εγχώριον Προϊόν (τρέχουσες τιμές)	17.720,2	16.503,7	15.705,3	15.922,1	16.430,1	17.071,5
Ρυθμός Ανάπτυξης (%)	(2,4)	(5,7)	(4,2)	0,4	1,6	2,0
Ανεργία ΕΕΔ (%)	11,9	15,9	17,6	17,0	15,8	14,2
Πληθωρισμός (Εναρμονισμένος Δείκτης) (%)	3,1	0,4	0,0	0,9	1,3	1,5
Δημοσιονομικό Έλλειμμα % του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος	-1.134,1 -6,4	-891,2 -5,4	-738,1 -4,7	-828,0 -5,2	-361,5 -2,2	243,0 1,4
Πρωτογενές Έλλειμμα/Πλεόνασμα % του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος	-572,2 -3,2	-337,0 -2,0	-210,0 -1,3	-258,0 -1,6	201,0 1,2	435,0 2,5
Κεφαλαιουχικές Δαπάνες % του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος	441,6 2,5	346,5 2,1	360,4 2,3	361,4 2,3	362,4 2,2	443,9 2,6
Ακαθάριστες Χρηματοδοτικές Ανάγκες % του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος	-4.318,4 -24,4	-3.895,0 -23,6	-3.852,0 -24,5	-3.211,0 -20,2	-1.086,0 -6,6	-152,0 -0,9
Δημόσιο Χρέος % του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος	15.349,5 86,6	18.407,5 111,5	18.500,0 117,8	20.100,0 126,2	20.100,0 122,3	19.850,0 116,3
Δημόσιο Εξωτερικό Χρέος % του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος	8.093,5 45,7	11.548,6 70,0	13.611,0 86,7	15.481,0 97,2	15.615,1 95,0	17.197,0 100,7
Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών % του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος	-1.222,7 -6,9	-313,6 -1,9	-15,7 -0,1	47,8 0,3	98,6 0,6	85,4 0,5

Πηγή: Επικαιροποιημένο Μακροοικονομικό Πρόγραμμα Προσαρμογής.

**ΠΙΝΑΚΑΣ 2. ΜΕΓΕΘΗ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΩΝ ΟΠΩΣ ΕΧΟΥΝ ΚΑΤΑΤΕΘΕΙ
ΣΤΗ ΒΟΥΛΗ ΓΙΑ ΤΑ ΕΤΗ 2006-2015 (σε εκατομμύρια ευρώ)**

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
ΕΣΟΔΑ	5.457,5	5.664,5	7.061,7	6.755,9	6.331,2	6.309,2	7.740,3	7.624,3	7.945,9	9.487,8
ΔΑΠΑΝΕΣ	6.627,3	6.954,0	7.509,6	8.131,6	8.626,8	8.861,8	8.770,3	9.487,8	7.740,1	9.197,1
ΕΛΛΕΙΜΜΑ	-1.169,8	-1.289,5	-447,9	-1.375,7	-2.295,6	-2.552,6	-1.030,0	-1.863,5	205,8	290,7

ΠΙΝΑΚΑΣ 3: ΠΕΡΙΛΗΨΗ-ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΣΟΔΩΝ (διαφορά) 2012-2017 (σε χιλιάδες ευρώ)

	Πραγματικά Έσοδα 2012	Πραγματικά Έσοδα 2013	Διαφορά	Αναθεωρ. Έσοδα 2014	Διαφορά	Προϋπολ. Έσοδα 2015	Διαφορά	Προϋπολ. Έσοδα 2016	Διαφορά	Προϋπολ. Έσοδα 2017	Διαφορά
ΑΜΕΣΟΙ ΦΟΡΟΙ	2.100.583	2.172.365	71.782	2.202.361	29.996	2.210.062	7.701	2.263.252	53.190	2.280.132	16.880
ΕΜΜΕΣΟΙ ΦΟΡΟΙ	2.720.908	2.570.300	-150.608	2.631.349	61.049	2.719.689	88.340	2.806.944	87.255	2.925.537	118.593
ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΑΓΑΘΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	219.580	216.729	-2.851	242.911	26.182	228.951	-13.960	235.117	6.166	241.659	6.542
ΕΝΟΙΚΙΑ, ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΛΛΟΙ ΠΡΟΣΟ.	107.027	346.485	239.458	352.103	5.618	208.595	-143.508	204.776	-3.819	200.311	-4.465
ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΙΣ	218.708	225.788	7.080	251.700	25.912	250.074	-1.626	252.406	2.332	254.122	1.716
ΑΛΛΑ ΕΣΟΔΑ	264.522	109.699	-154.823	91.834	-17.865	178.876	87.042	179.046	170	169.021	-10.025
Έσοδα μη άλλως Κατατάξιμα	211.978	56.162	-155.816	52.595	-3.567	116.149	63.554	116.182	33	106.210	-9.972
Έσοδα Αμυντικής Θωράκισης	138	2.426	2.288	0	-2.426	200	200	200	0	200	0
Άλλα Λειτουργικά Έσοδα	40.770	35.896	-4.874	24.039	-11.857	37.215	13.176	37.250	35	37.321	71
Πρόσοδοι από Τόκους	9.059	13.488	4.429	14.000	512	23.612	9.612	23.714	102	23.590	-124
Πωλήσεις Παγίων/Μετοχών	2.577	1.727	-850	1.200	-527	1.700	500	1.700	0	1.700	0
ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ Α	5.631.329	5.641.366	10.037	5.772.258	130.892	5.796.247	23.989	5.941.541	145.294	6.070.782	129.241
ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	2.338.543	4.575.058	2.236.515	3.257.262	-1.317.796	3.691.589	434.327	1.457.998	-2.233.591	1.247.144	-210.854
Σ Υ Ν Ο Λ Ο ΕΣΟΔΩΝ	7.969.872	10.216.424	2.246.552	9.029.520	-1.186.904	9.487.836	458.316	7.399.539	-2.088.297	7.317.926	-81.613

ΠΙΝΑΚΑΣ 3Α: ΠΕΡΙΛΗΨΗ-ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΣΟΔΩΝ (ποσοστιαία αναλογία) 2012-2017 (σε χιλιάδες ευρώ)

	Πραγματικά Έσοδα 2012	% αναλογία	Πραγματικά Έσοδα 2013	% αναλογία	Αναθεωρ. Έσοδα 2014	% αναλογία	Προϋπολ. Έσοδα 2015	% αναλογία	Προϋπολ. Έσοδα 2016	% αναλογία	Προϋπολ. Έσοδα 2017	% αναλογία
ΑΜΕΣΟΙ ΦΟΡΟΙ	2.100.583	37,3	2.172.365	38,5	2.202.361	38,2	2.210.062	38,1	2.263.252	38,1	2.280.132	37,6
ΕΜΜΕΣΟΙ ΦΟΡΟΙ	2.720.908	48,3	2.570.300	45,6	2.631.349	45,6	2.719.689	46,9	2.806.944	47,2	2.925.537	48,2
ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΑΓΑΘΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	219.580	3,9	216.729	3,8	242.911	4,2	228.951	3,9	235.117	4,0	241.659	4,0
ΕΝΟΙΚΙΑ, ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΆΛΛΟΙ ΠΡΟΣΦ	107.027	1,9	346.485	6,1	352.103	6,1	208.595	3,6	204.776	3,4	200.311	3,3
ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΙΣ	218.708	3,9	225.788	4,0	251.700	4,4	250.074	4,3	252.406	4,2	254.122	4,2
ΆΛΛΑ ΕΣΟΔΑ	264.522	4,7	109.699	1,9	91.834	1,6	178.876	3,1	179.046	3,0	169.021	2,8
Έσοδα μη άλλως Κατατάξιμα	211.978	3,8	56.162	1,0	52.595	0,9	116.149	2,0	116.182	2,0	106.210	1,7
Έσοδα Αμυντικής Θωράκισης	138	0,0	2.426	0,0	0	0,0	200	0,0	200	0,0	200	0,0
Άλλα Λειτουργικά Έσοδα	40.770	0,7	35.896	0,6	24.039	0,4	37.215	0,6	37.250	0,6	37.321	0,6
Πρόσοδοι από Τόκους	9.059	0,2	13.488	0,2	14.000	0,2	23.612	0,4	23.714	0,4	23.590	0,4
Πολήσεις Παγίων/Μετοχών	2.577	0,0	1.727	0,0	1.200	0,0	1.700	0,0	1.700	0,0	1.700	0,0
ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ Α	5.631.329	100,0	5.641.366	100,0	5.772.258	100,0	5.796.247	100,0	5.941.541	100,0	6.070.782	100,0
ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	2.338.543		4.575.058		3.257.262		3.691.589		1.457.998		1.247.144	
Σ Υ Ν Ο Λ Ο ΕΣΟΔΩΝ	7.969.872		10.216.424		9.029.520		9.487.836		7.399.539		7.317.926	

ΠΙΝΑΚΑΣ 3B: ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΣΟΔΩΝ 2012-2017 (σε χιλιάδες ευρώ)

	1 Πραγματικά Έσοδα 2012	2 Πραγματικά Έσοδα 2013	Μεταβολή 2:1 %	3 Αναθεωρ. Έσοδα 2014	Μεταβολή 3:2 %	4 Προϋπολ. Έσοδα 2015	Μεταβολή 4:5 %	5 Προϋπολ. Έσοδα 2016	Μεταβολή 5:4 %	6 Προϋπολ. Έσοδα 2017	Μεταβολή 6:5 %
A. ΑΜΕΣΟΙ ΦΟΡΟΙ	2.100.583	2.172.365	3,4	2.202.361	1,4	2.210.062	0,35	2.263.252	2,41	2.280.132	0,75
1. Φόρος Εισοδήματος- Φυσικά Πρόσωπα	649.002	490.291	-24,5	440.062	-10,2	445.169	1,16	450.421	1,18	464.025	3,02
Υπάλληλοι	521.629	408.709	-21,6	366.991	-10,2	371.250	1,16	375.630	1,18	386.974	3,02
Υπάλληλοι - Υπεράκτιων Εταιρειών	45.726	46.591	1,9	43.329	-7,0	43.832	1,16	44.349	1,18	45.689	3,02
Αυτοεργοδοτούμενοι	81.647	34.991	-57,1	29.742	-15,0	30.087	1,16	30.442	1,18	31.362	3,02
2. Φόρος Εισοδήματος -Νομικά Πρόσωπα	727.562	718.549	-1,2	663.934	-7,6	643.707	-3,05	671.017	4,24	705.055	5,07
Εταιρικός Φόρος	288.036	275.662	-4,3	256.365	-7,0	263.569	2,81	275.298	4,45	289.916	5,31
Εταιρικός Φόρος-Υπεράκτιες Εταιρείες	373.718	366.159	-2,0	340.528	-7,0	350.097	2,81	365.676	4,45	385.094	5,31
Άλλα (Φόρος Πιστωτικών Ιδρυμάτων)	65.808	76.728	16,6	67.041	-12,6	30.041	-55,19	30.043	0,01	30.045	0,01
3. Φόροι Περιουσίας	111.468	142.935	28,2	150.300	5,2	160.360	6,69	170.360	6,24	180.360	5,87
Φόρος Κεφαλαιουχικών Κερδών	57.624	24.364	-57,7	30.000	23,1	35.000	16,67	40.000	14,29	45.000	12,50
Φόρος επί Μερισμάτων	372	4	-98,9	0	-100,0	0	#DIV/0!	0	0	0	#DIV/0!
Δικαιώματα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας	27.592	17.213	-37,6	20.000	16,2	25.000	25,00	30.000	20,00	35.000	16,67
Άλλοι Φόροι Περιουσίας	25.880	101.354	291,6	100.300	-1,0	100.360	0,06	100.360	0,00	100.360	0,00
4. Φόροι Μηχανοκινήτων Οχημάτων	72.024	63.071	-12,4	71.500	13,4	73.500	2,80	74.604	1,50	77.842	4,34
5. Άλλοι	540.528	757.519	40,1	876.565	15,7	887.326	1,23	896.850	1,07	852.850	-4,91
Έκτακτη Εισφορά	37.480	39.085	4,3	65.000	66,3	65.050	0,08	63.050	-3,07	50	-99,92
Αμυντική Εισφορά	419.115	475.107	13,4	451.352	-5,0	459.476	1,80	475.000	3,38	495.000	4,21
Συνεισφορά Σύνταξης Χήρων και Ορφανών	22.734	21.773	-4,2	21.395	-1,7	22.000	2,83	21.000	-4,55	20.000	-4,76
Συνταξιοδοτική Συνεισφορά	40.386	34.432	-14,7	32.518	-5,6	34.000	4,56	33.000	-2,94	33.000	0,00
Μειώσεις Απολαβών	20.813	174.727	739,5	280.000	60,2	280.000	0,00	277.000	-1,07	277.000	0,00
Εισφορά για Ιατροφαρμακευτική Περιήλαση	0	12.395	#DIV/0!	23.000	85,6	23.500	2,17	24.600	4,68	24.600	0,00
Συν. Έναντι φιλοδωρ. Εργαζομ. Συμβασ.				3.300		3.300	0,00	3.200	-3,03	3.200	0,00
B. ΕΜΜΕΣΟΙ ΦΟΡΟΙ	2.720.908	2.570.300	-5,5	2.631.349	2,4	2.719.689	3,36	2.806.944	3,21	2.925.537	4,22
Εισαγωγικοί Δασμοί	25.931	20.568	-20,7	23.587	14,7	24.188	2,55	25.199	4,18	26.594	5,54
Φόροι Κατανάλωσης	588.964	587.565	-0,2	618.559	5,3	636.072	2,83	664.697	4,50	698.395	5,07
Φόρος Προσθεμένης Αξίας	1.715.893	1.628.165	-5,1	1.665.000	2,3	1.715.449	3,03	1.760.566	2,63	1.830.460	3,97
Δικαιώματα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας	54.914	34.271	-37,6	40.000	16,7	50.000	25,00	60.000	20,00	70.000	16,67
Φόροι Μηχανοκινήτων Οχημάτων	30.207	27.072	-10,4	27.431	1,3	31.400	14,47	31.400	0,00	31.400	0,00
Εισφορές στο Ταμείο Κοινωνικής Συνοχής	150.939	137.245	-9,1	130.000	-5,3	135.000	3,85	135.000	0,00	135.000	0,00
Τέλη Χαρτοσήμων	37.751	30.545	-19,1	30.500	-0,1	30.013	-1,60	30.013	0,00	30.013	0,00
Άλλοι	116.310	104.869	-9,8	96.272	-8,2	97.567	1,35	100.069	2,56	103.675	3,60

ΠΙΝΑΚΑΣ 3B: ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΣΟΔΩΝ 2012-2017 (σε χιλιάδες ευρώ)

	1 Πραγματικά Έσοδα 2012	2 Πραγματικά Έσοδα 2013	Μεταβολή 2:1 %	3 Αναθεωρ. Έσοδα 2014	Μεταβολή 3:2 %	4 Προϋπολ. Έσοδα 2015	Μεταβολή 4:5 %	5 Προϋπολ. Έσοδα 2016	Μεταβολή 5:4 %	6 Προϋπολ. Έσοδα 2017	Μεταβολή 6:5 %
Γ. ΠΩΛΗΣΗ ΑΓΑΘΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	219.580	216.729	-1,3	242.911	12,1	228.951	-5,75	235.117	2,69	241.659	2,78
Δ. ΕΝΟΙΚΙΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΛΛΟΙ ΠΡ	107.027	346.485	223,7	352.103	1,6	208.595	-40,76	204.776	-1,83	200.311	-2,18
Ενοίκια και Δικαιώματα	60.483	225.487	272,8	47.845	-78,8	53.295	11,39	54.476	2,22	55.011	0,98
Άλλοι Πρόσοδοι	46.544	120.998	160,0	304.258	151,5	155.300	-48,96	150.300	-3,22	145.300	-3,33
Κέρδη Κεντρικής Τράπεζας	13.241	89.261	574,1	181.392	103,2	113.000	-37,70	113.000	113.000	113.000	0,00
Άλλα Ωφελήματα από Επενδύσεις	0	0	#DIV/0!	0	#DIV/0!	0	0	0	0	0	0,00
Κρατικό Λογείο	26.227	23.385	-10,8	26.500	13,3	26.000	-1,89	26.000	0,00	26.000	0,00
Ε. ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΙΣ	218.708	225.788	3,2	251.700	11,5	250.074	-0,65	252.406	0,93	254.122	0,68
Επιβαρύνσεις Φόρων και Τελών	27.256	31.467	15,4	50.032	59,0	40.574	-18,90	40.599	0,06	40.664	0,16
Πρόστιμα και Χρηματικές Ποινές	19.086	17.343	-9,1	16.683	-3,8	17.702	6,11	17.772	0,40	17.780	0,05
Τέλη Αεροπορικών Ταξιδιών	11	2	-81,4	0	-100,0	2	#DIV/0!	2	0,00	2	0,00
Εισφορές από τα Ταμεία Κοινωνικών Ασφαλίσεων	43.329	41.749	-3,6	42.561	1,9	43.086	1,23	43.086	0,00	43.086	0,00
Εισφορές Αρχών Τοπικής Αυτοδιοίκησης	9.082	5.736	-36,8	4.585	-20,1	7.454	62,57	48.368	548,89	47.821	-1,13
Άλλες	119.943	129.491	8,0	137.839	6,4	141.256	2,48	102.579	-27,38	104.769	2,13
ΣΤ. ΑΛΛΑ ΕΣΟΔΑ	264.522	109.699	-58,5	91.834	-16,3	178.876	94,78	179.046	0,10	169.021	-5,60
Έσοδα μη άλλως Κατατάξιμα	211.978	56.162	-73,5	52.595	-6,4	116.149	120,84	116.182	0,03	106.210	-8,58
Έσοδα Αμυντικής Θωράκισης	138	2.426	1663,6	0	-100,0	200	#DIV/0!	200	0,00	200	0,00
Άλλα Λειτουργικά Έσοδα	40.770	35.896	-12,0	24.039	-33,0	37.215	54,81	37.250	0,09	37.321	0,19
Πρόσοδοι από Τόκους	9.059	13.488	48,9	14.000	3,8	23.612	68,66	23.714	0,43	23.590	-0,52
Πωλήσεις Παγίων/Μετοχών	2.577	1.727	-33,0	1.200	-30,5	1.700	41,67	1.700	0,00	1.700	0,00
ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ Α	5.631.329	5.641.366	0,2	5.772.258	2,3	5.796.247	0,42	5.941.541	2,51	6.070.782	2,18
ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	2.338.543	4.575.058	95,6	3.257.262	-28,8	3.691.589	13,33	1.457.998	-60,50	1.247.144	-14,46
Χορηγίες	101.055	157.328	55,7	179.840	14,3	132.198	-26,49	146.108	10,52	185.453	26,93
Δάνεια	2.237.488	4.417.730	97,4	3.077.422	-30,3	3.559.391	15,66	1.311.890	-63,14	1.061.691	-19,07
ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ	7.969.872	10.216.424	28,2	9.029.520	-11,6	9.487.836	5,08	7.399.539	-22,01	7.317.926	-1,10

ΠΙΝΑΚΑΣ 4: ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΔΑΠΑΝΩΝ (ποσοστιαία αναλογία) 2012-2017 (σε γιλιάρδες ευρώ)

	Πραγματικές Δαπάνες 2012	% αναλογία	Προϋπολ. Δαπάνες 2013	% αναλογία	Προϋπολ. Δαπάνες 2014	% αναλογία	Προϋπολ. Δαπάνες 2015	% αναλογία	Προϋπολ. Δαπάνες 2016	% αναλογία	Προϋπολ. Δαπάνες 2017	% αναλογία
1. ΔΑΠΑΝΕΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ	2.753.142	33,3	2.583.690	32,7	2.586.102	29,7	2.504.628	27,2	2.508.536	31,2	2.559.814	35,5
α. Σύνολο αποδοχών	2.117.330	25,6	1.897.953	24,0	1.949.107	22,4	1.898.879	20,6	1.890.534	23,5	1.912.977	26,5
β. Συντάξεις και Φιλοδορήματα	635.812	7,7	685.737	8,7	636.995	7,3	605.749	6,6	618.002	7,7	646.837	9,0
2. ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	817.029	9,9	900.543	11,4	942.009	10,8	1.031.994	11,2	1.131.140	14,1	1.130.022	15,7
Λειτουργικές Δαπάνες	407.985	4,9	345.963	4,4	325.655	3,7	333.860	3,6	341.092	4,2	334.582	4,6
Συντηρήσεις και Επιδιορθώσεις	97.041	1,2	60.633	0,8	74.076	0,8	81.430	0,9	77.611	1,0	77.573	1,1
Εκπαίδευση Προσωπικού/Συνέδρια/Σεμινάρια και Άλλ Γεγονότα	20.758	0,3	15.163	0,2	19.969	0,2	17.817	0,2	17.987	0,2	18.052	0,3
Συμβουλευτικές Υπηρεσίες	54.475	0,7	45.513	0,6	68.284	0,8	74.368	0,8	70.538	0,9	68.433	0,9
Εκδόσεις και Δημοσιότητα	12.463	0,2	10.843	0,1	12.354	0,1	11.742	0,1	11.285	0,1	12.016	0,2
Δαπάνες Αμυνας και Αστυνόμευσης	6.293	0,1	153.288	1,9	178.265	2,0	180.043	2,0	179.471	2,2	176.244	2,4
Μη Προβλεπόμενες Δαπάνες και Αποθεματικό	0	0,0	0	0,0	56.249	0,6	100.000	1,1	220.000	2,7	230.000	3,2
Δαπάνες σε Σχέση με τα Έσοδα	218.015	2,6	269.140	3,4	207.157	2,4	232.734	2,5	213.156	2,7	213.122	3,0
3. ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΙΣ	2.078.212	25,2	2.232.805	28,3	1.850.132	21,2	1.936.027	21,1	1.928.732	24,0	1.899.425	26,3
Μεταβιβάσεις Εσωτερικού	722.341	8,7	696.250	8,8	669.300	7,7	709.458	7,7	718.285	8,9	722.470	10,0
Μεταβιβάσεις Εξωτερικού	208.377	2,5	217.753	2,8	212.811	2,4	214.329	2,3	215.518	2,7	215.373	3,0
Επιχορηγήσεις	98.107	1,2	100.338	1,3	88.649	1,0	91.041	1,0	86.661	1,1	87.566	1,2
Κοινωνικές Παροχές	1.039.108	12,6	884.312	11,2	835.869	9,6	880.105	9,6	881.174	11,0	863.360	12,0
Αποζημιώσεις και Έξοδα Αγωγών	10.281	0,1	334.152	4,2	43.503	0,5	41.094	0,4	27.094	0,3	10.656	0,1
4. ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΜΕΝΑ ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΑ	58.647	0,7	44.942	0,6	133.794	1,5	156.804	1,7	143.407	1,8	142.074	2,0
5. ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΧΡΕΟΥΣ	656.030	7,9	601.458	7,6	781.659	9,0	684.983	7,4	728.359	9,1	750.413	10,4
Εξυπηρέτηση Δημοσίου Χρέους	656.030	7,9	601.458	7,6	781.659	9,0	684.983	7,4	728.359	9,1	750.413	10,4
6. ΠΑΓΙΑ/ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ	247.054	3,0	181.722	2,3	168.452	1,9	143.790	1,6	141.212	1,8	130.062	1,8
7. ΕΡΓΑ ΥΠΟ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ	269.200	3,3	151.331	1,9	193.587	2,2	206.492	2,2	209.642	2,6	164.313	2,3
8. ΔΑΝΕΙΑ	1.378.516	16,7	1.202.172	15,2	2.059.208	23,6	2.532.422	27,5	1.243.529	15,5	444.131	6,2
Εκδοση Δανείων	90.256	1,1	48.107	0,6	48.000	0,6	46.200	0,5	46.100	0,6	46.100	0,6
Αποπληρωμές Δανείων Εξωτερικού	654.542	7,9	0	0,0	646.346	7,4	1.104.821	12,0	277.937	3,5	63.487	0,9
Αποπληρωμές Δανείων Εσωτερικού	630.297	7,6	1.151.192	14,6	1.362.821	15,6	1.379.360	15,0	917.451	11,4	332.823	4,6
Συνεισφορά στα Εξοφλητικά Αποθέματα	3.421	0,0	2.873	0,0	2.041	0,0	2.041	0,0	2.041	0,0	1.721	0,0
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	8.257.831	100,0	7.898.663	100,0	8.714.943	100,0	9.197.140	100,0	8.034.557	100,0	7.220.254	100,0

ΠΙΝΑΚΑΣ 4Α: ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΔΑΠΑΝΩΝ (ποσοστιαία μεταβολή) 2012-2017(σε χιλιάδες ευρώ)

	1	2	%	3	%	4	%	5	%	6	%
	Πραγματικές Δαπάνες 2012	Προϋπολ. Δαπάνες 2013	Μεταβολή 2:1	Προϋπολ. Δαπάνες 2014	Μεταβολή 3:2	Προϋπολ. Δαπάνες 2015	Μεταβολή 4:3	Προϋπολ. Δαπάνες 2016	Μεταβολή 5:4	Προϋπολ. Δαπάνες 2017	Μεταβολή 6:5
1.ΔΑΠΑΝΕΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ	2.753.142	2.583.690	-6,2	2.586.102	0,1	2.504.628	-3,2	2.508.536	0,2	2.559.814	2,0
α.Σύνολο αποδοχών	2.117.330	1.897.953	-10,4	1.949.107	2,7	1.898.879	-2,6	1.890.534	-0,4	1.912.977	1,2
β.Συντάξεις και Φιλοδορήματα	635.812	685.737	7,9	636.995	-7,1	605.749	-4,9	618.002	2,0	646.837	4,7
2.ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	817.029	900.543	10,2	942.009	4,6	1.031.994	9,6	1.131.140	9,6	1.130.022	-0,1
Λειτουργικές Δαπάνες	407.985	345.963	-15,2	325.655	-5,9	333.860	2,5	341.092	2,2	334.582	-1,9
Συντηρήσεις και Επιδιορθώσεις	97.041	60.633	-37,5	74.076	22,2	81.430	9,9	77.611	-4,7	77.573	0,0
Εκπαίδευση Προσωπικού/Συνέδρια/Σεμινάρια και Άλλα Γεγονότα	20.758	15.163	-27,0	19.969	31,7	17.817	-10,8	17.987	1,0	18.052	0,4
Συμβουλευτικές Υπηρεσίες	54.475	45.513	-16,5	68.284	50,0	74.368	8,9	70.538	-5,2	68.433	-3,0
Εκδόσεις και Δημοσιότητα	12.463	10.843	-13,0	12.354	13,9	11.742	-5,0	11.285	-3,9	12.016	6,5
Δαπάνες Αμυνας και Αστυνόμευσης	6.293	153.288	2336,0	178.265	16,3	180.043	1,0	179.471	-0,3	176.244	-1,8
Δαπάνες Αμυντικής Θωράκισης	4.811	151.896	3057,3	176.787	16,4	178.508	1,0	177.816	-0,4	174.561	-1,8
Μη Προβλεπόμενες Δαπάνες και Αποθεματικό	0	0	#DIV/0!	56.249	#DIV/0!	100.000	77,8	220.000	120,0	230.000	4,5
Δαπάνες σε Σχέση με τα Έσοδα	218.015	269.140	23,5	207.157	-23,0	232.734	12,3	213.156	-8,4	213.122	0,0
Άλλες Λειτουργικές Δαπάνες	0	0		0		0		0		0	
3. ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΙΣ	2.078.212	2.232.805	7,4	1.850.132	-17,1	1.936.027	4,6	1.928.732	-0,4	1.899.425	-1,5
Μεταβιβάσεις Εσωτερικού	722.341	696.250	-3,6	669.300	-3,9	709.458	6,0	718.285	1,2	722.470	0,6
Μεταβιβάσεις Εξωτερικού	208.377	217.753	4,5	212.811	-2,3	214.329	0,7	215.518	0,6	215.373	-0,1
Επιχορηγήσεις	98.107	100.338	2,3	88.649	-11,6	91.041	2,7	86.661	-4,8	87.566	1,0
Κοινωνικές Παροχές	1.039.108	884.312	-14,9	835.869	-5,5	880.105	5,3	881.174	0,1	863.360	-2,0
Αποζημιώσεις και Έξοδα Αγωγών	10.281	334.152	3150,3	43.503	-87,0	41.094	-5,5	27.094	-34,1	10.656	-60,7
4. ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΜΕΝΑ ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΑ	58.647	44.942	-23,4	133.794	197,7	156.804	17,2	143.407	-8,5	142.074	-0,9
5. ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΧΡΕΟΥΣ	656.030	601.458	-8,3	781.659	30,0	684.983	-12,4	728.359	6,3	750.413	3,0
6. ΠΑΓΙΑ/ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ	247.054	181.722	-26,4	168.452	-7,3	143.790	-14,6	141.212	-1,8	130.062	-7,9
7. ΕΡΓΑ ΥΠΟ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ	269.200	151.331	-43,8	193.587	27,9	206.492	6,7	209.642	1,5	164.313	-21,6
8. ΔΑΝΕΙΑ	1.378.516	2.676.663	94,2	2.059.208	-23,1	2.532.422	23,0	1.243.529	-50,9	444.131	-64,3
Εκδόση Δανείων	90.256	48.107	-46,7	48.000	-0,2	46.200	-3,8	46.100	-0,2	46.100	0,0
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	8.257.831	9.373.154	13,5	8.714.943	-7,0	9.197.140	5,5	8.034.557	-12,6	7.220.254	-10,1

ΠΙΝΑΚΑΣ 4B: ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΑΠΑΝΩΝ 2012-2017 (σε χιλιάδες Ευρώ)

	1	2	Διαφορά	%	3	Διαφορά	%	4	5	6	Διαφορά	%
	Πραγματικές	Πραγματικές	2-1	Μεταβολή	Προϋπολ.	3-2	Μεταβολή	Προϋπολ.	Προϋπολ.	Προϋπολ.	6-5	Μεταβολή
	Δαπάνες	Δαπάνες		2:1	Δαπάνες		3:2	Δαπάνες	Δαπάνες	Δαπάνες		6:5
	2012	2013			2014			2015	2016	2017		
1.ΔΑΠΑΝΕΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ	2.753.142	2.583.690	-169.452	-6,2	2.586.102	2.412	0,1	2.504.628	2.508.536	2.559.814	51.278	2,0
α.Σύνολο αποδοχών	2.117.330	1.897.953	-219.377	-10,4	1.949.107	51.154	2,7	1.898.879	1.890.534	1.912.977	22.443	1,2
Απολαβές προσωπικού	1.871.679	1.673.376	-198.303	-10,6	1.696.666	23.290	1,4	1.654.824	1.647.497	1.669.110	21.613	1,3
Αξιοματούχοι της Δημοκρατίας	9.888	9.435	-453	-4,6	9.743	308	3,3	10.229	10.229	10.300	71	0,7
Κρατικοί υπαλλήλοι	1.654.075	1.483.027	-171.048	-10,3	1.497.781	14.754	1,0	1.458.066	1.450.894	1.468.808	17.914	1,2
Ωρομίσθιο Κυβερνητικό Προσωπικό	207.716	180.914	-26.802	-12,9	189.142	8.228	4,5	186.529	186.374	190.002	3.628	1,9
Προσωπικό Εξωτερικών Υπηρεσιών	16.441	13.233	-3.208	-19,5	14.231	998	7,5	13.838	13.838	13.838	0	0,0
Συνεισφορές της Κυβέρνησης στο Τ.Κ.Α.	182.797	169.574	-13.223	-7,2	196.113	26.539	15,7	189.235	188.392	188.546	154	0,1
Συνεισφορές της Κυβέρνησης σε άλλα Ταμεία	9.352	8.280	-1.072	-11,5	8.969	689	8,3	8.696	8.683	8.841	158	1,8
Συνεισφορά της Κυβέρνησης στο Τ.Α.Θ.	1	1	0	0	20	19	9,5	1	1	1	0	0,0
Συνεισφορά της Κυβέρνησης στο Τ.Κ.Σ.	37.061	33.489	-3.572	-9,6	33.108	-381	-1,1	32.285	32.123	32.641	518	1,6
β.Συντάξεις και Φύλοδορηματα	635.812	685.737	49.925	7,9	636.995	-48.742	-7,1	605.749	618.002	646.837	28.835	4,7
2.ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	817.029	900.543	83.514	10,2	942.009	41.466	4,6	1.031.994	1.131.140	1.130.022	-1.118	-0,1
Λειτουργικές Δαπάνες	407.985	345.963	-62.022	-15,2	325.655	-20.308	-5,9	333.860	341.092	334.582	-6.510	-1,9
α. Οδοιπορικά	5.894	4.005	-1.889	-32,0	4.152	147	3,7	3.837	3.840	3.847	7	0,2
β.Λειτουργικά Έξοδα Γραφείου	51.695	45.694	-6.001	-11,6	44.843	-851	-1,9	46.688	46.666	46.574	-92	-0,2
γ.Λειτουργικά Έξοδα Μη Γραφειακών Χώρων	77.572	58.337	-19.235	-24,8	55.093	-3.244	-5,6	55.228	62.377	55.651	-6.726	-10,8
δ. Άλλα Λειτουργικά Έξοδα	28.934	20.061	-8.873	-30,7	24.010	3.949	19,7	23.785	23.736	23.772	36	0,2
ε. Αγορά Αναλώσιμων Γραφείου	8.133	7.031	-1.102	-13,6	7.219	188	2,7	8.171	8.028	8.010	-18	-0,2
στ. Αγορά Αναλώσιμων Μη Γραφειακών Χώρων	235.757	210.835	-24.922	-10,6	190.338	-20.497	-9,7	196.151	196.445	196.728	283	0,1
Αγορά Υδάτος	49.978	35.235	-14.743	-29,5	37.944	2.709	7,7	37.944	37.944	37.944	0	0,0
Αγορά Φαρμάκων	104.290	108.076	3.786	3,6	93.051	-15.025	-13,9	95.049	95.049	95.049	0	0,0
Άλλες Ιατρικές Προμήθειες	28.586	29.489	903	3,2	26.516	-2.973	-10,1	27.523	27.523	27.523	0	0,0
Συντηρήσεις και Επιδιορθώσεις	97.041	60.633	-36.408	-37,5	74.076	13.443	22,2	81.430	77.611	77.573	-38	0,0
α. Συντηρήσεις Κτιρίων και Γραφείων	15.236	9.281	-5.955	-39,1	10.782	1.501	16,2	13.234	9.629	9.590	-39	-0,4
β. Συντηρήσεις Έργων Υποδομής	32.512	21.031	-11.481	-35,3	28.166	7.135	33,9	29.288	29.731	30.099	368	1,2
γ. Συντηρήσεις Άλλων Χώρων	872	740	-132	-15,2	706	-34	-4,6	789	787	793	6	0,8
δ. Μηχανήματα, Μηχανολογικός και Άλλος Εξοπλισμός	35.959	17.753	-18.206	-50,6	20.995	3.242	18,3	23.784	22.044	21.456	-588	-2,7
ε. Τηλεπικοινωνιακός και Μηχανογραφικός Εξοπλισμός	12.226	11.757	-469	-3,8	13.297	1.540	13,1	14.195	15.280	15.496	216	1,4
στ.Άλλες Συντηρήσεις και Επιδιορθώσεις	235	71	-164	-69,8	130	59	83,1	140	140	139	-1	-0,7

ΠΙΝΑΚΑΣ 4B: ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΑΠΑΝΩΝ 2012-2017 (σε χιλιάδες Ευρώ)

	1	2	Διαφορά	%	3	Διαφορά	%	4	5	6	Διαφορά	%
	Πραγματικές Δαπάνες 2012	Πραγματικές Δαπάνες 2013	2-1	2:1	Προϋπολ. Δαπάνες 2014	3-2	3:2	Προϋπολ. Δαπάνες 2015	Προϋπολ. Δαπάνες 2016	Προϋπολ. Δαπάνες 2017	6-5	6:5
Εκπαίδευση Προσωπικού/Συνέδρια/Σεμινάρια και Άλλα Γεγονότα	20.758	15.163	-5.595	-27,0	19.969	4.806	31,7	17.817	17.987	18.052	65	0,4
Συμβουλευτικές Υπηρεσίες	54.475	45.513	-8.962	-16,5	68.284	22.771	50,0	74.368	70.538	68.433	-2.105	-3,0
Εκδόσεις και Δημοσιότητα	12.463	10.843	-1.620	-13,0	12.354	1.511	13,9	11.742	11.285	12.016	731	6,5
Δαπάνες Άμυνας και Αστυνόμευσης	6.293	153.288	146.995	2336,0	178.265	24.977	16,3	180.043	179.471	176.244	-3.227	-1,8
Δαπάνες Άμυντικής Θωράκισης	4.811	151.896	147.085	3057,3	176.787	24.891	16,4	178.508	177.816	174.561	-3.255	-1,8
Μη Προβλεπόμενες Δαπάνες και Αποθεματικό	0	0	0	#DIV/0!	56.249	56.249	#DIV/0!	100.000	220.000	230.000	10.000	4,5
Δαπάνες σε Σχέση με τα Έσοδα	218.015	269.140	51.125	-25,4	207.157	-61.983	-23,0	232.734	213.156	213.122	-34	0,0
Επιστροφές Άμεσων Φόρων	28.563	28.580	17	0,1	28.493	-87	-0,3	29.037	29.063	29.045	-18	-0,1
Επιστροφές Έμμεσων Φόρων	187.412	239.607	52.195	27,9	177.469	-62.138	-25,9	202.334	182.717	182.708	-9	0,0
Επιστροφές Τελών και Άλλων Προσόδων	2.041	953	-1.088	-53,3	1.195	242	25,4	1.363	1.376	1.369	-7	-0,5
Επιβαρύνσεις/Τόκοι σε επιστροφές	0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0	0	0,0
3. ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΙΣ	2.078.212	2.232.805	568.911	7,4	1.850.132	-382.673	-17,1	1.936.027	1.928.732	1.899.425	-29.307	-1,5
Μεταβιβάσεις Εσωτερικού	722.341	696.250	388.228	-3,6	669.300	-26.950	-3,9	709.458	718.285	722.470	4.185	0,6
Ημικρατικοί Οργανισμοί	236.658	235.165	-1.493	-0,6	218.791	-16.374	-7,0	220.398	219.398	217.398	-2.000	-0,9
Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης	119.610	112.041	-7.569	-6,3	99.385	-12.656	-11,3	98.936	99.131	99.434	303	0,3
Συμβούλια / Επιτροπές / Οργανώσεις	17.779	30.567	12.788	71,9	17.465	-13.102	-42,9	17.026	17.213	17.529	316	1,8
Άλλες Μεταβιβάσεις Εσωτερικού:	348.293	318.477	384.503	-8,6	333.659	15.182	4,8	373.098	382.543	388.109	5.566	1,5
(Γενική Κυβερνητική Εισφορά στο Τ.Κ.Α.)	318.262	290.266	-27.996	-8,8	287.000	-3.266	-1,1	286.000	294.000	298.000	4.000	1,4
Μεταβιβάσεις Εξωτερικού	208.377	217.753	9.376	4,5	212.811	-4.942	-2,3	214.329	215.518	215.373	-145	-0,1
Επιχορηγήσεις	98.107	100.338	2.231	2,3	88.649	-11.689	-11,6	91.041	86.661	87.566	905	1,0
Κοινωνικές Παροχές	1.039.108	884.312	-154.796	-14,9	835.869	-48.443	-5,5	880.105	881.174	863.360	-17.814	-2,0
Παροχές Παιδείας	182.592	198.648	16.056	8,8	166.779	-31.869	-16,0	174.279	176.619	174.449	-2.170	-1,2
Πολιτιστικές Παροχές	12.740	8.373	-4.367	-34,3	8.228	-145	-1,7	8.166	8.066	7.978	-88	-1,1
Παροχές Υγείας	57.203	56.709	-494	-0,9	39.994	-16.715	-29,5	41.915	41.915	41.016	-899	-2,1
Παροχές Στέγασης	81.483	43.347	-38.136	-46,8	50.046	6.699	15,5	44.681	44.231	44.181	-50	-0,1
Παροχές Κοινωνικής Πρόνοιας	613.132	493.251	-119.881	-19,6	482.069	-11.182	-2,3	522.162	522.162	507.562	-14.600	-2,8
Άλλες Κοινωνικές Παροχές	18.229	14.201	-4.028	-22,1	15.008	807	5,7	13.345	12.630	12.630	0	0,0
Ειδικά Ταμεία	73.729	69.783	-3.946	-5,4	73.745	3.962	5,7	75.557	75.551	75.544	-7	0,0
Αποζημιώσεις και Έξοδα Αγωγών	10.281	334.152	323.871	3150,3	43.503	-290.649	-87,0	41.094	27.094	10.656	-16.438	-60,7

ΜΕΡΟΣ Ε**ΣΥΓΚΕΦΑΛΑΙΩΣΗ ΟΦΕΙΛΩΝ ΚΑΙ ΔΑΠΑΝΩΝ ΚΑΤΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟ**

ΥΠΟΥΡΓΕΙΑ/ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΕΞΟΥΣΙΕΣ/ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ/ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	2013 Πραγματική Δαπάνη €	2014 Εγκεκριμένος Προϋπολογισμός €	2015 Εγκεκριμένος Προϋπολογισμός €	2016 Μεσοπρ. Δημοσιον. Πλαίσιο €	2017 Μεσοπρ. Δημοσιον. Πλαίσιο €
Υπουργείο Άμυνας					
Τακτικές Δαπάνες	289.908.603	318.955.266	318.954.940	318.954.940	318.954.940
Αναπτυξιακές Δαπάνες	5.255	80	60	60	60
Σύνολο	289.913.858	318.955.346	318.955.000	318.955.000	318.955.000
Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος					
Τακτικές Δαπάνες	180.762.732	181.040.119	184.603.401	183.991.567	186.185.247
Αναπτυξιακές Δαπάνες	40.855.291	54.251.145	57.782.599	58.394.433	56.200.753
Σύνολο	221.618.023	235.291.264	242.386.000	242.386.000	242.386.000
Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως					
Τακτικές Δαπάνες	255.451.591	255.284.437	253.747.491	257.576.603	257.870.272
Αναπτυξιακές Δαπάνες	6.076.257	13.518.388	15.226.005	11.589.723	9.597.897
Σύνολο	261.527.848	268.802.825	268.973.496	269.166.326	267.468.169
Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού					
Τακτικές Δαπάνες	20.863.463	23.505.754	23.482.017	23.299.739	24.190.108
Αναπτυξιακές Δαπάνες	11.289.135	19.125.330	22.397.330	17.678.330	18.648.340
Σύνολο	32.152.598	42.631.084	45.879.347	40.978.069	42.838.448
Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων					
Πάγιο Ταμείο	132.356	146.550	148.000	148.000	148.000
Τακτικές Δαπάνες	639.510.947	857.702.796	894.077.874	901.787.658	891.527.605
Αναπτυξιακές Δαπάνες	19.483.661	27.994.576	22.637.653	10.539.399	10.188.260

ΥΠΟΥΡΓΕΙΑ/ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΕΞΟΥΣΙΕΣ/ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ/ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	2013 Πραγματική Δαπάνη €	2014 Εγκεκριμένος Προϋπολογισμός €	2015 Εγκεκριμένος Προϋπολογισμός €	2016 Μεσοπρ. Δημοσιον. Πλαίσιο €	2017 Μεσοπρ. Δημοσιον. Πλαίσιο €
Σύνολο	659.126.964	885.843.922	916.863.527	912.475.057	901.863.865
Υπουργείο Εσωτερικών					
Πάγιο Ταμείο	95.628	100.000	100.000	100.000	100.000
Τακτικές Δαπάνες	309.525.131	316.314.695	298.274.609	304.650.625	298.585.592
Αναπτυξιακές Δαπάνες	180.836.902	196.847.562	212.327.274	179.828.044	154.157.434
Σύνολο	490.457.661	513.262.257	510.701.883	484.578.669	452.843.026
Υπουργείο Εξωτερικών					
Τακτικές Δαπάνες	62.839.429	69.110.337	69.095.253	69.077.027	69.290.135
Αναπτυξιακές Δαπάνες	1.090.250	5.390.370	5.179.380	6.119.380	5.819.380
Σύνολο	63.929.679	74.500.707	74.274.633	75.196.407	75.109.515
Υπουργείο Οικονομικών					
Πάγιο Ταμείο	4.053.525.642	3.535.362.726	3.942.620.684	2.702.950.504	1.952.687.020
Τακτικές Δαπάνες	1.317.331.358	782.271.964	819.406.111	825.615.993	820.436.522
Αναπτυξιακές Δαπάνες	89.033.635	87.367.470	78.101.321	151.445.720	146.220.116
Σύνολο	5.459.890.635	4.405.002.160	4.840.128.116	3.680.012.217	2.919.343.658
Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού					
Τακτικές Δαπάνες	765.070.622	772.323.731	765.911.838	761.012.196	769.407.295
Αναπτυξιακές Δαπάνες	156.361.756	150.610.935	159.054.132	163.846.554	154.316.100
Σύνολο	921.432.378	922.934.666	924.965.970	924.858.750	923.723.395
Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων					
Πάγιο Ταμείο	2.814.943	3.333.000	3.333.000	3.333.000	3.183.000
Τακτικές Δαπάνες	226.878.814	226.426.015	229.840.539	229.014.752	230.377.273

ΥΠΟΥΡΓΕΙΑ/ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΕΞΟΥΣΙΕΣ/ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ/ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	2013 Πραγματική Δαπάνη €	2014 Εγκεκριμένος Προϋπολογισμός €	2015 Εγκεκριμένος Προϋπολογισμός €	2016 Μεσοπρ. Δημοσιον. Πλαίσιο €	2017 Μεσοπρ. Δημοσιον. Πλαίσιο €
Αναπτυξιακές Δαπάνες	32.377.947	45.945.225	45.837.103	47.364.248	39.677.891
Σύνολο	262.071.704	275.704.240	279.010.642	279.712.000	273.238.164
Υπουργείο Υγείας					
Τακτικές Δαπάνες	545.700.936	511.309.244	56.276.524	513.917.133	512.832.674
Αναπτυξιακές Δαπάνες	17.096.277	19.218.261	19.306.376	21.665.767	18.702.163
Σύνολο	562.797.213	530.527.505	535.582.900	535.582.900	531.534.837
Προεδρία και Προεδρικό Μέγαρο					
Πάγιο Ταμείο	164.028	165.710	165.712	165.712	167.377
Τακτικές Δαπάνες	5.343.032	5.381.083	5.479.961	5.479.961	5.568.393
Αναπτυξιακές Δαπάνες	0	30	30	30	30
Σύνολο	5.507.060	5.546.823	5.645.703	5.645.703	5.735.800
Υπουργικό Συμβούλιο					
Τακτικές Δαπάνες	1.643.382	1.735.159	1.705.366	1.705.366	1.725.369
Αναπτυξιακές Δαπάνες	0	10	10	10	10
Σύνολο	1.643.382	1.735.169	1.705.376	1.705.376	1.725.379
Βουλή των Αντιπροσώπων					
Τακτικές Δαπάνες	19.147.452	19.564.209	21.349.173	19.375.713	19.347.352
Αναπτυξιακές Δαπάνες	472.612	344.700	429.400	344.700	344.700
Σύνολο	19.620.064	19.908.909	21.778.573	19.720.413	19.692.052
Δικαστική Εξουσία					
Πάγιο Ταμείο	4.020.314	4.198.326	4.072.334	4.072.134	4.090.768
Τακτικές Δαπάνες	21.326.363	22.361.045	22.670.201	22.661.696	22.924.928

ΥΠΟΥΡΓΕΙΑ/ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΕΞΟΥΣΙΕΣ/ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ/ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	2013 Πραγματική Δαπάνη €	2014 Εγκεκριμένος Προϋπολογισμός €	2015 Εγκεκριμένος Προϋπολογισμός €	2016 Μεσοπρ. Δημοσιον. Πλαίσιο €	2017 Μεσοπρ. Δημοσιον. Πλαίσιο €
Αναπτυξιακές Δαπάνες	84.002	620	230	230	230
Σύνολο	25.430.680	26.559.991	26.742.765	26.734.060	27.015.926
Νομική Υπηρεσία					
Πάγιο Ταμείο	3.300.187	4.586.659	4.329.684	4.329.684	4.332.640
Τακτικές Δαπάνες	10.305.043	10.899.089	11.558.201	11.478.883	11.116.592
Αναπτυξιακές Δαπάνες	359.183	577.956	417.596	44.126	150
Σύνολο	13.964.412	16.063.704	16.305.481	15.852.693	15.449.382
Ελεγκτική Υπηρεσία					
Πάγιο Ταμείο	215.800	259.229	217.081	217.081	219.101
Τακτικές Δαπάνες	5.062.579	5.415.368	5.306.949	5.263.556	5.389.682
Αναπτυξιακές Δαπάνες	9.917	8.550	8.550	8.550	8.550
Σύνολο	5.288.295	5.683.147	5.532.580	5.489.187	5.617.333
Επιτροπή Δημόσιας Υπηρεσίας					
Πάγιο Ταμείο	542.556	544.225	553.337	562.843	568.359
Τακτικές Δαπάνες	382.598	369.679	356.953	356.953	362.711
Αναπτυξιακές Δαπάνες	0	10	10	10	10
Σύνολο	925.154	913.914	910.300	919.806	931.080
Επιτροπή Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας					
Τακτικές Δαπάνες	692.837	655.198	653.321	654.384	660.242
Αναπτυξιακές Δαπάνες	0	20	20	20	20
Σύνολο	692.837	655.218	653.341	654.404	660.262
Γραφείο Επιτρόπου Διοικήσεως					

ΥΠΟΥΡΓΕΙΑ/ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΕΞΟΥΣΙΕΣ/ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ/ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	2013 Πραγματική Δαπάνη €	2014 Εγκεκριμένος Προϋπολογισμός €	2015 Εγκεκριμένος Προϋπολογισμός €	2016 Μεσοπρ. Δημοσιον. Πλαίσιο €	2017 Μεσοπρ. Δημοσιον. Πλαίσιο €
Τακτικές Δαπάνες	1.860.929	1.957.842	2.030.283	1.897.293	1.939.381
Αναπτυξιακές Δαπάνες	0	50	50	50	50
Σύνολο	1.860.929	1.957.892	2.030.333	1.897.343	1.939.431
Επιτροπή Προστασίας Ανταγωνισμού					
Τακτικές Δαπάνες	1.494.190	1.529.108	1.523.262	1.526.262	1.531.529
Αναπτυξιακές Δαπάνες	1.600	8.590	8.590	8.590	8.590
Σύνολο	1.495.789	1.537.698	1.531.852	1.534.852	1.540.119
Γραφείο Επιτρόπου Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα					
Τακτικές Δαπάνες	225.120	244.559	240.740	240.740	242.146
Αναπτυξιακές Δαπάνες	0	70	70	70	70
Σύνολο	225.120	244.629	240.810	240.810	242.216
Γραφείο Εφόρου Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων					
Τακτικές Δαπάνες	216.034	179.688	183.093	183.093	183.940
Αναπτυξιακές Δαπάνες	0	70	70	70	70
Σύνολο	216.034	179.758	183.163	183.163	184.010
Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου					
Τακτικές Δαπάνες	1.675.761	1.755.277	1.956.968	1.956.968	1.996.705
Αναπτυξιακές Δαπάνες	28.746	34.310	38.060	37.895	37.895
Σύνολο	1.704.507	1.789.587	1.995.028	1.994.863	2.034.600
Αναθεωρητική Αρχή Προσφορών					
Τακτικές Δαπάνες	485.908	524.499	449.926	449.926	450.713

ΥΠΟΥΡΓΕΙΑ/ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΕΞΟΥΣΙΕΣ/ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ/ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	2013 Πραγματική Δαπάνη €	2014 Εγκεκριμένος Προϋπολογισμός €	2015 Εγκεκριμένος Προϋπολογισμός €	2016 Μεσοπρ. Δημοσιον. Πλαίσιο €	2017 Μεσοπρ. Δημοσιον. Πλαίσιο €
Αναπτυξιακές Δαπάνες	0	40	40	40	40
Σύνολο	485.908	524.539	449.966	449.966	450.753
Υπηρεσία Συνεργατικών Εταιρειών					
Τακτικές Δαπάνες	2.971.483	3.143.518	2.368.864	2.313.519	2.262.791
Αναπτυξιακές Δαπάνες	0	60	60	60	60
Σύνολο	2.971.483	3.143.578	2.368.924	2.313.579	2.262.851
Αναθεωρητική Αρχή Προσφύγων					
Τακτικές Δαπάνες	395.150	428.245	381.938	381.938	385.291
Αναπτυξιακές Δαπάνες	0	30	30	30	30
Σύνολο	395.150	428.275	381.968	381.968	385.321

ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ	2013 Πραγματική Δαπάνη €	2014 Εγκεκριμένος Προϋπολογισμός €	2015 Εγκεκριμένος Προϋπολογισμός €	2016 Μεσοπρ. Δημοσιον. Πλαίσιο €	2017 Μεσοπρ. Δημοσιον. Πλαίσιο €
Γενική Διεύθυνση Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων, Συντονισμού και Ανάπτυξης					
Τακτικές Δαπάνες	4.500.915	3.945.067	4.262.368	4.236.468	4.311.572
Αναπτυξιακές Δαπάνες	21.154.711	95.307.054	115.084.235	143.296.246	142.396.958
Σύνολο	25.655.626	99.252.121	119.346.603	147.532.714	146.708.530
Γενικό Λογιστήριο					
Πάγιο Ταμείο	0	13.069.627	100.020	100.020	100.020
Τακτικές Δαπάνες	40.108.892	42.163.418	31.264.844	37.052.679	38.093.194
Αναπτυξιακές Δαπάνες	44.010	128.305	251.290	251.530	181.530
Σύνολο	40.152.902	55.631.350	31.616.154	37.404.229	38.374.744

ΜΕΡΟΣ ΣΤ**ΜΕΣΟΠΡΟΘΕΣΜΟ ΠΛΑΙΣΙΟ 2014-2016**

	2012	2013	2014ε	2015f	2016f
ΑΕΠ (%)					
5 ^η Αξιολόγηση	-2.4	-5.4	-4.2	0.4	1.6
ΔΝΤ- Άρθρο IV	-2.4	-5.4	-3.2	0.4	1.6
Υπουργείο Οικονομικών	-2.4	-5.4	-3.0	0.5	1.5
Ανεργία (%)					
5 ^η Αξιολόγηση	11.8	15.9	17.6	17.0	15.8
ΔΝΤ- Άρθρο IV	11.8	15.9	16.6	16.1	15.0
Υπουργείο Οικονομικών	11.8	15.9	15.6	14.8	14.0
Πληθωρισμός (ΕνΔΤΚ) (%)					
5 ^η Αξιολόγηση	3.1	0.4	0.0	0.9	1.3
ΔΝΤ- Άρθρο IV	3.1	0.4	0.0	0.7	1.3
Υπουργείο Οικονομικών	3.1	0.4	0.0	0.9	1.3
Δημοσιονομικό Ισοζύγιο (% του ΑΕΠ)					
5 ^η Αξιολόγηση (ESA 95)	-6.4	-5.4	-4.7	-5.2	-2.2
ΔΝΤ- Άρθρο IV (ESA 95)	-6.4	-5.4	-4.4	-3.9	-1.3
Υπουργείο Οικονομικών (ESA 10)	-5.8	-5.0	-2.5	-1.7	-1.3

Δημόσιο Χρέος (% του ΑΕΠ)					
5 ^η Αξιολόγηση (ESA 95)	87	112	118	126	122
ΔΝΤ- Άρθρο IV (ESA 95)	87	112	117	126	122
Υπουργείο Οικονομικών (ESA 10)	79	102	105	103	98

ΜΕΡΟΣ Ζ - ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΕΡΓΩΝ

ΠΙΝΑΚΑΣ 1 - ΝΕΑ ΕΡΓΑ

Αρ. Κεφ.	Περιγραφή	(α)	(β)	(γ)	(δ) = (γ - β)	(ε)	(ζ)	(η) = (α-γ)				Παρατηρήσεις/ Χρονοδιάγραμμα Υλοποίησης
		Εκτίμηση Ολικών Δαπανών Έργου	Δαπάνες Μέχρι 31/12/2013	Εκτίμηση Ολικών Δαπανών Μέχρι 31/12/2014	Προβλεπόμενη Δαπάνη Για Το 2014	Εγκριμένες Προϋπολογισμός Για Το 2014	Δαπάνες Από 1/1/2014 Μέχρι Σήμερα	Προϋπολογισμός Δαπανών Μέχρι Την Υλοποίηση Του Έργου				
		€ .000	€ .000	€ .000	€ .000	€ .000	€ .000	2015	2016	2017	2018+	
13.	Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως	0	0	0	0	0	0	100	100	0	0	
16.	Υπουργείο Εσωτερικών	46.510	0	0	0	8.375	0	5.765	18.580	13.930	8.540	
21.	Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων	40.610	0	0	0	350	0	2.220	9.810	12.850	15.530	
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ €	87.120	0	0	0	8.725	0	8.085	28.490	26.780	24.070	

ΠΙΝΑΚΑΣ 2 - ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΑ ΕΡΓΑ

Αρ. Κεφ.	Περιγραφή	(α)	(β)	(γ)	(δ) = (γ - β)	(ε)	(ζ)	(η) = (α-γ)				Παρατηρήσεις/ Χρονοδιάγραμμα Υλοποίησης
		Εκτίμηση Ολικών Δαπανών Έργου	Δαπάνες Μέχρι 31/12/2013	Εκτίμηση Ολικών Δαπανών Μέχρι 31/12/2014	Προβλεπόμενη Δαπάνη Για Το 2014	Εγκριμένος Προϋπολογισμός Για Το 2014	Δαπάνες Από 1/1/2014 Μέχρι Σήμερα	Προϋπολογισμός Δαπανών Μέχρι Την Υλοποίηση Του Έργου				
		€ .000	€ .000	€ .000	€ .000	€ .000	€ .000	2015	2016	2017	2018+	
12.	Υπ. Γεωργίας, Φυσικών Πόρων & Περιβάλλοντος	102.473	50.434	63.602	13.168	13.115	3.762	10.454	6.726	5.200	14.836	
13.	Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως	45.102	25.421	26.100	1.321	2.430	653	2.012	6.650	5.065	5.300	
16.	Υπουργείο Εσωτερικών	489.419	135.685	825.053	92.355	62.446	15.856	75.111	47.653	28.942	4.992	
20.	Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού	113.524	16.355	26.727	10.622	15.020	3.497	22.379	27.354	21.011	12.650	
21.	Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων	255.789	132.585	150.592	18.007	29.055	3.783	30.675	26.846	16.577	21.772	
22.	Υπουργείο Υγείας	28.041	2.056	6.400	4.344	395	0	7.295	6.385	705	7.256	
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ €	1.034.348	362.536	1.098.474	139.817	122.461	27.551	147.926	121.614	77.500	66.806	

ΜΕΡΟΣ Η

ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΚΡΑΤΙΚΟ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟ ΤΟΥ 2015 ΟΙ ΟΠΟΙΕΣ ΚΑΤΑΤΕΘΗΚΑΝ ΑΠΟ ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΜΕΤΑ ΤΗ ΛΗΞΗ ΤΗΣ ΚΥΡΙΩΣ ΣΥΖΗΤΗΣΗΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Τροποποίηση Αρ. 1

(α) Κεφάλαιο: 010400.2 «Βουλή των Αντιπροσώπων-Κεντρικά Γραφεία-Τακτικές Δαπάνες»

Ομάδα Δαπανών: 03550 «Συμβουλευτικές Υπηρεσίες/Ερευνες»

Υποομάδα Δαπανών: 03580 «Σύμβαση Υπηρεσιών»: €115.300

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2015 Νόμου απαιτούνται πρόσθετες πιστώσεις ύψους €115.300 για αγορά υπηρεσιών. Οι υπηρεσίες αυτές αφορούν:

- i. Πρόσληψη ενός εξωτερικού εγκρίτου και εγνωσμένου κύρους Νομικού, ο οποίος θα παρέχει στη Βουλή γνωμοδοτήσεις επί συνταγματικών ζητημάτων με συμβόλαιο πενταετούς διάρκειας. Πιστώσεις: €60.000.
- ii. Πρόσληψη Εκπροσώπου Τύπου ενημέρωσης των ΜΜΕ επιτόπιων και αλλοδαπών σε σχέση με το επιτελούμενο από τη Βουλή έργο με συμβόλαιο πενταετούς διάρκειας. Πιστώσεις: €44.000.
- iii. Καθαριότητα Κτιρίου. Ανάθεση σε ιδιωτική εταιρεία για σκοπούς καθαρισμού των γραφειακών χώρων λόγω έλλειψης καθαριστριών. Πιστώσεις: €11.300.

(β) Κεφάλαιο: 010400.2 «Βουλή των Αντιπροσώπων-Κεντρικά Γραφεία-Τακτικές Δαπάνες»

Ομάδα Δαπανών: 07650 «Αγορά Εξοπλισμού»

Υποομάδα Δαπανών: 07651 «Μηχανολογικός και Ηλεκτρονικός Εξοπλισμός»: €165.000

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2015 Νόμου απαιτούνται πρόσθετες πιστώσεις ύψους €165.000 για αγορά μηχανολογικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού ως ακολούθως:

- i. Αναβάθμιση ηλεκτρονικού συστήματος: €95.000.
- ii. Προμήθεια Νέου Εκσυγχρονισμένου Τηλεφωνικού Συστήματος: €70.000.

Για το λόγο αυτό πρέπει να συμπεριληφθούν πιστώσεις ύψους €165.000 στην Υποομάδα Δαπανών 07651 «Μηχανολογικός και Ηλεκτρονικός Εξοπλισμός» του Κεφαλαίου 010400.2 «Βουλή των Αντιπροσώπων-Κεντρικά Γραφεία-Τακτικές Δαπάνες» του Προϋπολογισμού του 2015.

Ως εκ τούτου παρίσταται ανάγκη περίληψης στο νομοσχέδιο του Προϋπολογισμού του 2015 και του ΜΔΠ 2015-2017 των πιο πάνω πιστώσεων στις πιο πάνω Υποομάδες Δαπανών.

Τροποποίηση Αρ. 2

Κεφάλαιο: 020100.2 «Νομική Υπηρεσία-Κεντρικά Γραφεία-Τακτικές Δαπάνες»

Ομάδα Δαπανών: 03550 «Συμβουλευτικές Υπηρεσίες/Ερευνες»

Υποομάδα Δαπανών: 03580 «Σύμβαση Υπηρεσιών»: €2.500.000

Το Υπουργικό Συμβούλιο στη συνεδρία του στις 30.9.2014 αποφάσισε την πρόσληψη Εμπειρογνομόνων για παροχή βοήθειας στο ανακριτικό έργο της Νομικής Υπηρεσίας για την καταστροφή της κυπριακής οικονομίας για τη διακρίβωση του ενδεχόμενου διάπραξης ποινικών αδικημάτων.

Για το λόγο αυτό πρέπει να συμπεριληφθούν πιστώσεις ύψους €2.500.000 στην Υποομάδα Δαπανών 03580 «Σύμβαση Υπηρεσιών» του Κεφαλαίου 020100.2 «Νομική Υπηρεσία-Κεντρικά Γραφεία-Τακτικές Δαπάνες» του Προϋπολογισμού του 2015.

Ως εκ τούτου παρίσταται ανάγκη περίληψης στο νομοσχέδιο του Προϋπολογισμού του 2015 και του ΜΔΠ 2015-2017 πιστώσεων ύψους €2.500.000 στην πιο πάνω Υποομάδα Δαπανών.

Τροποποίηση Αρ. 3

Κεφάλαιο: 030800.2 «Υπηρεσία Συνεργατικών Εταιρειών-Κεντρικά Γραφεία-Τακτικές Δαπάνες»

Ομάδα Δαπανών: 02100 «Κρατικοί Υπάλληλοι»

Εδάφιο (25) «Λειτουργοί Συνεργατικών Εταιρειών Α' (Κλίμακα Α11(ii))»

Εδάφιο (70) ++«Λειτουργοί Συνεργατικών Εταιρειών (Κλίμακες Α8, Α10 και Α11)»

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2015 Νόμου, μετά τη μεταφορά της εποπτείας των Συνεργατικών Πιστωτικών Ιδρυμάτων από την Υπηρεσία Συνεργατικών Εταιρειών στην Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου σύμφωνα με σχετική μελέτη καταργήθηκαν έξι θέσεις Λειτουργών Συνεργατικών Εταιρειών Α' (Κλίμακα Α11(ii)) κάτω από το εδάφιο (25) και εννέα θέσεις Λειτουργών Συνεργατικών Εταιρειών (Κλίμακες Α8, Α10 και Α11) κάτω από το εδάφιο (70) του Κεφαλαίου 030800.2 «Υπηρεσία Συνεργατικών Εταιρειών-Κεντρικά Γραφεία-Τακτικές Δαπάνες». Κατόπιν επικαιροποιήθηκε της μελέτης αποφασίστηκε όπως:

- (α) καταργηθούν μόνο πέντε θέσεις Λειτουργών Συνεργατικών Εταιρειών Α' (Κλίμακα Α11(ii)) αντί έξι κάτω από το εδάφιο (25) για πιο ορθολογική δομή της Υπηρεσίας. Για το λόγο αυτό πρέπει να τροποποιηθεί ανάλογα η σημείωση στις Επεξηγήσεις έναντι του εδαφίου (25) «Πέντε θέσεις καταργήθηκαν.» και
- (β) περιληφθεί στο εδάφιο (70) Λειτουργοί Συνεργατικών Εταιρειών (Κλίμακες Α8, Α10 και Α11) σημείωση που να υποδηλώνει ότι 17 θέσεις θα σημειωθούν με διπλό (++) σταυρό. Για το λόγο αυτό πρέπει να τροποποιηθεί ανάλογα η σημείωση στις Επεξηγήσεις έναντι του εδαφίου (70) «Ο διπλός σταυρός ισχύει για δεκαεπτά θέσεις μόνο.».

Ως εκ τούτου με βάση τα πιο πάνω παρίσταται ανάγκη περίληψης στο Νομοσχέδιο του Προϋπολογισμού του 2015 και του ΜΔΠ 2015-2017 των πιο πάνω ρυθμίσεων.

Τροποποίηση Αρ. 4

Κεφάλαιο: 130200.2 «Φυλακές-Κεντρικά Γραφεία-Τακτικές Δαπάνες»

Ομάδα Δαπανών: 02100 «Κρατικοί Υπάλληλοι»

Υποομάδα Δαπανών: 02101 «Μισθοδοσία Κρατικών Υπαλλήλων»: €750.000

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2015 Νόμου παρίσταται ανάγκη τροποποίησης του Άρθρου 16(2) έτσι ώστε να καταστεί δυνατή η πρόσληψη Δεσμοφυλάκων καθορισμένης διάρκειας εντός του 2015, ώστε ανά πάσα στιγμή ο αριθμός των μονίμων εργοδοτούμενων αορίστου χρόνου και καθορισμένης διάρκειας Δεσμοφυλάκων να ανέρχεται σε 390, για την κάλυψη αναγκών που προκύπτουν ως αποτέλεσμα της κένωσης μόνιμων θέσεων στις Φυλακές. Το κόστος των πρόσθετων θέσεων που απαιτούνται και που υπολογίζονται γύρω στις 30 ανέρχεται στις €750.000.

Ως εκ τούτου, παρίσταται ανάγκη περίληψης στο Νομοσχέδιο του Προϋπολογισμού του 2015 τροποποίησης με την προσθήκη της παραγράφου (γ) κάτω από την παράγραφο (β) του εδαφίου 2 του άρθρου 16 του περί Προϋπολογισμού Νομοσχεδίου του 2015, ως εξής: «(γ) στο Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως (Τμήμα Φυλακών: ανώτατος αριθμός μόνιμων και εργοδοτούμενων αορίστου χρόνου/εργοδοτούμενων καθορισμένης διάρκειας, 390 Δεσμοφύλακες)».

Για το λόγο αυτό απαιτείται τροποποίηση του εδαφίου 2 του άρθρου 16 του περί Προϋπολογισμού Νομοσχεδίου του 2015 και του ΜΔΠ 2015-2017 καθώς και περίληψη πιστώσεων ύψους €750.000 κάτω από την υποδιαίρεση 02101 «Μισθοδοσία Κρατικών Υπαλλήλων».

Τροποποίηση Αρ. 5

Κεφάλαιο: 140140.3 «Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού, Διοίκηση-Υπηρεσία Εμπορίου-Αναπτυξιακές Δαπάνες»

Ομάδα Δαπανών: 03650 «Εκδόσεις και Δημοσιότητα»

Υποομάδα Δαπανών: 03730 «Συμμετοχή σε Εκθέσεις»: €103.000

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2015 Νόμου απαιτούνται πρόσθετες πιστώσεις ύψους €103.000 για συνέχιση της λειτουργίας του εκθεσιακού χώρου της Κρατικής Έκθεσης για τη διοργάνωση εξειδικευμένων εκθέσεων.

Το Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού, εκ παραδρομής περιέλαβε μικρότερες πιστώσεις στο προϋπολογισμό του για το 2015 και στο ΜΔΠ 2015-2017 από τις πραγματικές ανάγκες για τη διοργάνωση των εξειδικευμένων εκθέσεων.

Για το λόγο αυτό θα πρέπει να συμπεριληφθούν πιστώσεις ύψους €103.000 κάτω από την Υποομάδα Δαπανών 03730 «Συμμετοχή σε Εκθέσεις» του Κεφαλαίου 140140.3 «Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού, Διοίκηση-Υπηρεσία Εμπορίου-Αναπτυξιακές Δαπάνες».

Ως εκ τούτου παρίσταται ανάγκη περίληψης στο νομοσχέδιο του Προϋπολογισμού του 2015 και του ΜΔΠ 2015-2017 πιστώσεων ύψους €103.000 στην πιο πάνω Υποομάδα Δαπανών.

Τροποποίηση Αρ. 6

Κεφάλαιο: 140210.2 «Υπηρεσίες Εμπορίου και Βιομηχανίας-Κοινές Υπηρεσίες-Τακτικές

Δαπάνες»

Ομάδα Δαπανών: 02700 «Προσωπικό Εξωτερικών Υπηρεσιών»

Υποομάδα Δαπανών: 02701 «Επιτόπιο Προσωπικό Εξωτερικού»: €60.000

Το Υπουργικό Συμβούλιο στη συνεδρία του ημερομηνίας 10.9.2014 αποφάσισε τη δημιουργία μιας θέσης Λειτουργού Εμπορίου και Βιομηχανίας στη Μόνιμη Αντιπροσωπεία της Δημοκρατίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση στις Βρυξέλλες και την πλήρωσή της με όρους απασχόλησης του Επιτόπιου Προσωπικού, σε αντικατάσταση αποσπασμένου λειτουργού, ο οποίος παραιτήθηκε από τη δημόσια υπηρεσία. Πέραν του ότι η λύση αυτή είναι οικονομικά συμφέρουσα δεν υπάρχει δυνατότητα αναπλήρωσης από το μόνιμο προσωπικό του Υπουργείου Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού.

Για το λόγο αυτό πρέπει να συμπεριληφθούν πιστώσεις ύψους €60.000 στην Υποομάδα Δαπανών 02701 «Επιτόπιο Προσωπικό Εξωτερικού» του Κεφαλαίου 140210.2 «Υπηρεσίες Εμπορίου και Βιομηχανίας-Κοινές Υπηρεσίες-Τακτικές Δαπάνες» του Προϋπολογισμού του 2015.

Ως εκ τούτου παρίσταται ανάγκη περίληψης στο νομοσχέδιο του Προϋπολογισμού του 2015 και του ΜΔΠ 2015-2017 πιστώσεων ύψους €60.000 στην πιο πάνω Υποομάδα Δαπανών.

Τροποποίηση Αρ. 7

Κεφάλαιο: 150113.2 «Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Διοίκηση-Παροχές Κοινωνικής Προστασίας-Τακτικές Δαπάνες»

Ομάδα Δαπανών: 04300 «Κοινωνικές Παροχές»

Υποομάδα Δαπανών: 04450 «Παροχές Κοινωνικής Πρόνοιας»: -€280.000

Κεφάλαιο: 150401.2 «Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας-Επαρχιακό Γραφείο Ευημερίας Λευκωσίας-Τακτικές Δαπάνες»

Ομάδα Δαπανών: 04300 «Κοινωνικές Παροχές»

Υποομάδα Δαπανών: 04450 «Παροχές Κοινωνικής Πρόνοιας»: €280.000

Το Υπουργικό Συμβούλιο στη συνεδρία του ημερομηνίας 29.10.2014 αποφάσισε να εγκρίνει την αύξηση του επιδόματος εγκλωβισμένου κατά ποσό ίσο με το ποσό που ο κάθε εγκλωβισμένος λάμβανε μέχρι σήμερα ως επίδομα χαμηλοσυνταξιούχου.

Συγκεκριμένα αναφέρεται ότι, με την αλλαγή της νομοθεσίας και την υιοθέτηση του Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος (ΕΕΕ) οι εγκλωβισμένοι δεν εμπίπτουν στις πρόνοιες της νομοθεσίας αφού δεν διαμένουν στις περιοχές που ελέγχονται από τη δημοκρατία και άρα δεν δικαιούνται την καταβολή του ΕΕΕ. Η ετήσια δαπάνη υπολογίζεται στις €280.000.

Για το λόγο αυτό πρέπει να συμπεριληφθούν πιστώσεις ύψους €280.000 στην Υποομάδα Δαπανών 04450 «Παροχές Κοινωνικής Πρόνοιας» του Κεφαλαίου 150401.2 «Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας-Επαρχιακό Γραφείο Ευημερίας Λευκωσίας - Τακτικές Δαπάνες» με ανάλογη μείωση των πιστώσεων της Υποομάδας Δαπανών 04450 «Παροχές Κοινωνικής Πρόνοιας» του Κεφαλαίου 150113.2 «Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Διοίκηση-Παροχές Κοινωνικής Προστασίας-Τακτικές Δαπάνες» του Προϋπολογισμού του 2015.

Ως εκ τούτου παρίσταται ανάγκη περίληψης στο νομοσχέδιο του Προϋπολογισμού του 2015 και του ΜΔΠ 2015-2017 πιστώσεων ύψους €280.000 στην πιο πάνω Υποομάδα Δαπανών και ισόποση μείωση πιστώσεων της ίδιας Υποομάδας Δαπανών στο Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Τροποποίηση Αρ. 8

Κεφάλαιο: 160114.3 «Υπουργείο Εσωτερικών, Διοίκηση-Ταμείο Αλληλεγγύης- Αναπτυξιακές Δαπάνες»

Ομάδα Δαπανών: 05000 «Έργα και Σχέδια Συγχρηματοδοτούμενα από Κοινοτικούς Πόρους»

Υποομάδα Δαπανών: 05500 «Δράσεις Ταμείων Αλληλεγγύης»: €2.790.000

Κεφάλαιο: 160171.3 «Υπουργείο Εσωτερικών, Διοίκηση-Έργα Συγχρηματοδοτούμενα από Κοινοτικούς Πόρους-Αναπτυξιακές Δαπάνες»

Ομάδα Δαπανών: 05000 «Έργα και Σχέδια Συγχρηματοδοτούμενα από Κοινοτικούς Πόρους»

Υποομάδα Δαπανών: 05500 «Δράσεις Ταμείων Αλληλεγγύης»: -€2.790.000

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2015 Νόμου απαιτείται η μεταφορά πιστώσεων ύψους €2.790.000 από την Υποομάδα Δαπανών 05500 «Δράσεις Ταμείων Αλληλεγγύης» της Υποδιαίρεσης 160171.3 «Υπουργείο Εσωτερικών, Διοίκηση-Έργα Συγχρηματοδοτούμενα από Κοινοτικούς Πόρους-Αναπτυξιακές Δαπάνες» στην Υποομάδα Δαπανών 05500 «Δράσεις Ταμείων Αλληλεγγύης» της Υποδιαίρεσης 160114.3 «Υπουργείο Εσωτερικών, Διοίκηση-Ταμείο Αλληλεγγύης-Αναπτυξιακές Δαπάνες» λόγω του ότι τα κονδύλια αυτά σχετίζονται με το Ταμείο Αλληλεγγύης και όχι με την κατηγορία των Συγχρηματοδοτούμενων Έργων από κοινοτικούς πόρους οι οποίες καλύπτουν δαπάνες που συγχρηματοδοτούνται από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία.

Για το λόγο αυτό απαιτείται η μεταφορά τους στην υποομάδα δαπανών 05500 «Δράσεις Ταμείων Αλληλεγγύης» από την υποομάδα 160171.3 «Υπουργείο Εσωτερικών, Διοίκηση-Έργα Συγχρηματοδοτούμενα από Κοινοτικούς Πόρους-Αναπτυξιακές Δαπάνες».

Ως εκ τούτου παρίσταται ανάγκη περίληψης στο νομοσχέδιο του Προϋπολογισμού του 2015 και του ΜΔΠ 2015-2017 των πιο πάνω πιστώσεων στην πιο πάνω Υποομάδα Δαπανών.

Τροποποίηση Αρ. 9

Κεφάλαιο: 160171.3 «Υπουργείο Εσωτερικών, Διοίκηση-Έργα Συγχρηματοδοτούμενα από Κοινοτικούς Πόρους-Αναπτυξιακές Δαπάνες»

Ομάδα Δαπανών: 05000 «Έργα και Σχέδια Συγχρηματοδοτούμενα από Κοινοτικούς Πόρους»

Υποομάδα Δαπανών: 05700 «Δράσεις Σχεδίου Αγροτικής Ανάπτυξης»

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2015 Νόμου εκ παραδρομής δεν έχει περιληφθεί έναντι της Υποομάδας Δαπανών 05700 η ακόλουθη επεξήγηση:

«Για κατανομή σε άλλες ομάδες/υποομάδες δαπανών των Κεφαλαίων 160200, 160300, 160400, 160500, 160600 που συγχρηματοδοτούνται από Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία μετά από εξουσιοδότηση του Υπουργού Οικονομικών».

Η περίληψη της σημείωσης αυτής κρίνεται απαραίτητη για την απορρόφηση μεγάλου μέρους του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης "Leader" όπου το Υπουργείο Εσωτερικών ενεργεί ως ενδιάμεσος φορέας. Οι πιστώσεις θα κατανέμονται στις Επαρχιακές Διοικήσεις ως αρμόδιες Αρχές για την υλοποίηση των έργων του προγράμματος "Leader".

Ως εκ τούτου παρίσταται ανάγκη περίληψης στο νομοσχέδιο του Προϋπολογισμού του 2015 και του ΜΔΠ 2015-2017 της πιο πάνω επεξήγησης.

Τροποποίηση Αρ. 10

Κεφάλαιο: 160805.3 «Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως-Επαρχιακό Γραφείο Πολεοδομίας Λεμεσού-Αναπτυξιακές Δαπάνες»

Ομάδα Δαπανών: 08830 «Κατασκευαστικά Έργα»

Υποομάδα Δαπανών: 08850 «Πλατείες, Πάρκα και Εξωραϊστικά Σχέδια»: €100.000

Κεφάλαιο: 160806.3 «Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως-Επαρχιακό Γραφείο Πολεοδομίας Πάφου-Αναπτυξιακές Δαπάνες»

Ομάδα Δαπανών: 08200 «Δρόμοι»

Υποομάδα Δαπανών: 08380 «Πρωταρχικοί Δρόμοι Δήμων»: -€100.000

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2015 Νόμου απαιτούνται πρόσθετες πιστώσεις ύψους €100.000 κάτω από την Υποομάδα Δαπανών 08850 «Πλατείες, Πάρκα και Εξωραϊστικά Σχέδια» του Κεφαλαίου 160805.3 «Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως-Επαρχιακό Γραφείο Πολεοδομίας Λεμεσού-Αναπτυξιακές Δαπάνες» για την ανάπλαση του παραδοσιακού Πυρήνα και αναβάθμιση χώρων του χωριού Απεσιά.

Συγκεκριμένα οι πιστώσεις θα διατεθούν για την ολοκλήρωση της ανάπλασης, της πλατείας της εκκλησίας του Αγίου Γεωργίου. Το έργο συγχρηματοδοτείται από το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης "Leader".

Παράλληλα, γίνεται ισόποση μείωση πιστώσεων κάτω από την Υποομάδα Δαπανών 08380 «Πρωταρχικοί Δρόμοι Δήμων» του Κεφαλαίου 160806.3 «Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως-Επαρχιακό Γραφείο Πολεοδομίας Πάφου-Αναπτυξιακές Δαπάνες».

Ως εκ τούτου παρίσταται ανάγκη περίληψης στο νομοσχέδιο του Προϋπολογισμού του 2015 και του ΜΔΠ 2015-2017 πιστώσεων ύψους €100.000 στην Υποομάδα Δαπανών 08850 και ισόποση μείωση πιστώσεων της Υποομάδας Δαπανών 08380.

Τροποποίηση Αρ. 11

Κεφάλαιο: 161000.2 «Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας-Κεντρικά Γραφεία Τακτικές Δαπάνες»

Ομάδα Δαπανών: 03550 «Συμβουλευτικές Υπηρεσίες/Έρευνες»

Υποομάδα Δαπανών: 03580 «Σύμβαση Υπηρεσιών»: €523.000

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2015 Νόμου απαιτούνται πρόσθετες πιστώσεις ύψους €523.000 κάτω από την Υποομάδα Δαπανών 03580 «Σύμβαση Υπηρεσιών» του Κεφαλαίου 161000.2 «Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας-Κεντρικά Γραφεία-Τακτικές Δαπάνες» για κάλυψη των συμβατικών υποχρεώσεων του Τμήματος έναντι της εταιρείας η οποία ανέλαβε, ύστερα από διαγωνισμό, την αεροφωτογράφιση των ελεύθερων περιοχών της Κύπρου, την ψηφιοποίηση και την τρισδιάστατη απεικόνιση κτιρίων και τη δημιουργία βάσεων δεδομένων, την παράδοση δεδομένων και ενδιαμέσων στοιχείων, εξοπλισμού, λογισμικών και εκπαίδευσης.

Το έργο ανεμένετο να ολοκληρωθεί το 2014 για αυτό και δεν περιλήφθηκαν ανάλογες πιστώσεις το 2015. Όμως λόγω καθυστερήσεων που παρατηρήθηκαν στην ολοκλήρωση του έργου παρίσταται ανάγκη περίληψης στο νομοσχέδιο του Προϋπολογισμού του 2015 και του ΜΔΠ 2015-2017 πιστώσεων ύψους €523.000 στην πιο πάνω Υποομάδα Δαπανών.

Τροποποίηση Αρ. 12

Κεφάλαιο: 180113.2 «Υπουργείο Οικονομικών, Διοίκηση-Υπηρεσία Ειδικών Χορηγιών-Τακτικές Δαπάνες»

Ομάδα Δαπανών 04300 «Κοινωνικές Παροχές»

Υποομάδα Δαπανών 04301 «Παροχές Παιδείας»: -€63.000.000

Κεφάλαιο: 200200.2 «Ανώτερη και Ανώτατη Εκπαίδευση-Κεντρικά Γραφεία- Τακτικές Δαπάνες»

Ομάδα Δαπανών 04300 «Κοινωνικές Παροχές»

Υποομάδα Δαπανών 04301 «Παροχές Παιδείας»: €66.750.000

Υποομάδα Δαπανών 04350 «Πολιτιστικές Παροχές»: -€3.200.000

Υποομάδα Δαπανών 04540 «Ειδικά Ταμεία»: -€550.000

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2015 Νόμου απαιτείται η μεταφορά πιστώσεων ύψους €63.000.000 από την Υποομάδα Δαπανών 04301 «Παροχές Παιδείας» του Κεφαλαίου 180113.2 «Υπουργείο Οικονομικών, Διοίκηση-Υπηρεσία Ειδικών Χορηγιών-Τακτικές Δαπάνες» στην Υποομάδα Δαπανών 04301 «Παροχές Παιδείας» (€63.000.000) καθώς και των ποσών των €3.200.000 από την Υποομάδα Δαπανών 04350 «Πολιτιστικές Παροχές» και €550.000 από την Υποομάδα Δαπανών 04540 «Ειδικά Ταμεία» του Κεφαλαίου 200200.2 «Ανώτερη και Ανώτατη Εκπαίδευση-Κεντρικά Γραφεία» δηλαδή συνολικό ποσό ύψους €66.750.000 στο Κεφάλαιο 200200.2 «Ανώτερη και Ανώτατη Εκπαίδευση-Κεντρικά Γραφεία».

Η μεταφορά αυτή γίνεται μέσα στα πλαίσια του ορθολογισμού και της διαφάνειας των δημοσίων δαπανών. Για αυτό η φοιτητική χορηγία ενοποιείται με τη φοιτητική μέριμνα (φοιτητές εσωτερικού και εξωτερικού) οπότε κρίνεται απαραίτητη η μεταφορά των πιστώσεων της φοιτητικής χορηγίας από το Υπουργείο Οικονομικών στο Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού καθώς και η μεταφορά των πιστώσεων της φοιτητικής μέριμνας από την Υποομάδα Δαπανών 04350 «Πολιτιστικές Παροχές» και από την Υποομάδα 04540 «Ειδικά Ταμεία» στην Υποομάδα Δαπανών 04301 «Παροχές Παιδείας».

Ως εκ τούτου παρίσταται ανάγκη μεταφοράς των ανάλογων πιστώσεων στην υποομάδα δαπανών 04301 «Παροχές Παιδείας» στο νομοσχέδιο του Προϋπολογισμού του 2015 και του ΜΔΠ 2015-2017 των πιο πάνω πιστώσεων.

Τροποποίηση Αρ. 13

Κεφάλαιο: 180717.2 «Τμήμα Δημόσιας Διοικήσεως και Προσωπικού-Κέντρα Εξυπηρέτησης του Πολίτη-Τακτικές Δαπάνες»

Ομάδα Δαπανών 03300 «Συντηρήσεις και Επιδιορθώσεις»

Υποομάδα Δαπανών 03301 «Συντηρήσεις Κτιρίων και Γραφείων»: €716.100

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2015 Νόμου δεν περιλήφθηκαν πιστώσεις για παραχώρηση τους στα Τεχνικά Τμήματα, Δημοσίων Έργων και Ηλεκτρομηχανολογικών Υπηρεσιών για τη διαμόρφωση:

- του κτιρίου Διοίκησης της Αρχής Κρατικών Εκθέσεων σε Κέντρο Εξυπηρέτησης του Πολίτη στη Λευκωσία.
- δεύτερου Κέντρου Εξυπηρέτησης του Πολίτη στη Λευκωσία σε υποστατικό της Λεωφόρου Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ.

Για το λόγο αυτό θα πρέπει να περιληφθούν πιστώσεις ύψους €716.100 στην Υποομάδα Δαπανών 03301 «Συντηρήσεις Κτιρίων και Γραφείων» στο νομοσχέδιο του Προϋπολογισμού του 2015 και του ΜΔΠ 2015-2017.

Τροποποίηση Αρ. 14

Κεφάλαιο: 210100.3 «Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων, Διοίκηση-Κεντρικά Γραφεία-Αναπτυξιακές Δαπάνες»

Ομάδα Δαπανών 03550 «Συμβουλευτικές Υπηρεσίες/Ερευνες»

Υποομάδα Δαπανών 03551 «Υπηρεσίες Εμπειρογνομήνων/Συμβούλων»: €250.000

Κεφάλαιο: 210171.3 «Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων, Διοίκηση-Έργα Συγχρηματοδοτούμενα από Κοινοτικούς Πόρους-Αναπτυξιακές Δαπάνες»

Ομάδα Δαπανών 05000 «Έργα και Σχέδια Συγχρηματοδοτούμενα από Κοινοτικούς Πόρους»

Υποομάδα Δαπανών 05100 «Δράσεις Διαρθρωτικών Ταμείων»: -€50.000

Κεφάλαιο: 210271.3 «Τμήμα Δημοσίων Έργων-Έργα Συγχρηματοδοτούμενα από Κοινοτικούς Πόρους-Αναπτυξιακές Δαπάνες»

Ομάδα Δαπανών 08200 «Δρόμοι»

Υποομάδα Δαπανών 08230 «Οδικές Αρτηρίες»: -€200.000

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2015 Νόμου απαιτούνται πρόσθετες πιστώσεις ύψους €250.000 κάτω από την Υποομάδα Δαπανών 03551 «Υπηρεσίες Εμπειρογνομήνων/Συμβούλων» του Κεφαλαίου 210100.3 «Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων-Κεντρικά Γραφεία-Αναπτυξιακές Δαπάνες» για κάλυψη του κόστους διενέργειας μελέτης από οίκο Συμβούλων προς υλοποίηση της απόφασης του Υπουργικού Συμβουλίου με αρ. 934/2014 για αυτονόμηση του Τμήματος Ταχυδρομικών Υπηρεσιών.

Παράλληλα γίνονται ισόποσες μειώσεις πιστώσεων κάτω από τις Υποομάδες Δαπανών 05100 «Δράσεις Διαρθρωτικών Ταμείων» -€50.000 του Κεφαλαίου 210171.3 «Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων-Έργα Συγχρηματοδοτούμενα από Κοινοτικούς Πόρους-Αναπτυξιακές Δαπάνες» και 08230 «Οδικές Αρτηρίες» -€200.000 του Κεφαλαίου 210271.3 «Τμήμα Δημοσίων Έργων-Έργα Συγχρηματοδοτούμενα από Κοινοτικούς Πόρους-Αναπτυξιακές Δαπάνες»

Ως εκ τούτου παρίσταται ανάγκη περίληψης στο νομοσχέδιο του Προϋπολογισμού του 2015 και του ΜΔΠ 2015-2017 πιστώσεων ύψους €250.000 και ισόποση μείωση των πιστώσεων των πιο πάνω Υποομάδων Δαπανών.

Τροποποίηση Αρ. 15

Κεφάλαιο: 210100.2 «Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων, Διοίκηση-Κεντρικά Γραφεία-Τακτικές Δαπάνες»

Ομάδα Δαπανών 04200 «Επιχορηγήσεις»

Υποομάδα Δαπανών 04260 «Άλλες Επιχορηγήσεις»: €55.000.000

Κεφάλαιο: 211216.2 «Τμήμα Οδικών Μεταφορών-Πρόγραμμα Δημόσιων Οδικών Μεταφορών-Τακτικές Δαπάνες»

Ομάδα Δαπανών 04200 «Επιχορηγήσεις»

Υποομάδα Δαπανών 04260 «Άλλες Επιχορηγήσεις»: -€54.999.990

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2015 Νόμου κάτω από Τμήμα Οδικών Μεταφορών-Πρόγραμμα Δημόσιων Οδικών Μεταφορών - Υποομάδα Δαπανών 04200 «Επιχορηγήσεις» -Τακτικές Δαπάνες περιλήφθηκαν πιστώσεις ύψους €55.000.000 για κάλυψη των δαπανών υλοποίησης του προγράμματος Δημόσιων Επιβατικών Μεταφορών. Από το 2015 και μετά η διαχείριση του εν λόγω προγράμματος θα γίνεται από την Διοίκηση του Υπουργείου Συγκοινωνιών και Έργων.

Για το λόγο αυτό κρίνεται απαραίτητη η μεταφορά των πιστώσεων στο Κεφάλαιο 210100.2 «Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων - Κεντρικά Γραφεία Υποομάδα Δαπανών 04260 «Άλλες Επιχορηγήσεις» από το Κεφάλαιο 211216.2 «Τμήμα Οδικών Μεταφορών - Πρόγραμμα Δημόσιων Οδικών Μεταφορών -

Τακτικές Δαπάνες» Υποομάδα Δαπανών 04260 «Άλλες Επιχορηγήσεις».

Παράλληλα γίνεται μείωση -€54.999.990 κάτω από την Υποομάδα Δαπανών 04200 «Επιχορηγήσεις» του Κεφαλαίου 211216.2 «Τμήμα Οδικών Μεταφορών-Πρόγραμμα Δημόσιων Οδικών Μεταφορών-Τακτικές Δαπάνες».

Ως εκ τούτου παρίσταται ανάγκη περίληψης στο νομοσχέδιο του Προϋπολογισμού του 2015 και του ΜΔΠ 2015-2017 των πιο πάνω διαφοροποιήσεων.

Τροποποίηση Αρ. 16

Κεφάλαιο: 220100.2 «Υπουργείο Υγείας, Διοίκηση-Κεντρικά Γραφεία-Τακτικές Δαπάνες»

Ομάδα Δαπανών: 07650 «Αγορά Εξοπλισμού»

Υποομάδα Δαπανών: 07651 «Μηχανολογικός και Ηλεκτρονικός Εξοπλισμός»: €469.990

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2015 Νόμου η Υποομάδα Δαπανών 07651 «Μηχανολογικός και Ηλεκτρονικός Εξοπλισμός» παρουσιάζεται με αρνητικό πρόσημο.

Ως εκ τούτου παρίσταται ανάγκη διόρθωσης της υποομάδας αυτής ώστε να εμφανίζονται ορθά οι πιστώσεις στο Νομοσχέδιο του Προϋπολογισμού του 2015 και του ΜΔΠ 2015-2017.

Τροποποίηση Αρ. 17

1. Μετά την ψήφιση του περί Προϋπολογισμού του 2014, Νόμου του 2013 (Τροποποιητικός) (Αρ.2) Νόμου του 2014, Νόμος Αρ.45(II) του 2014 που αφορά στην αναστολή πλήρωσης κενών θέσεων πρώτου διορισμού, προαγωγής και πρώτου διορισμού και προαγωγής, ώστε να δίνεται η δυνατότητα άμεσης πλήρωσης κενών θέσεων των Δικαστών, προς αποφυγή δημιουργίας πολλαπλών προβλημάτων στην ομαλή λειτουργία των Δικαστηρίων κατά τη δύσκολη αυτή περίοδο που καλείται να διανύσει η Δικαστική Υπηρεσία, λόγω του ιδιαίτερα διογκωμένου αριθμού υποθέσεων που εκκρεμούν στα Κυπριακά Δικαστήρια.
2. Ως εκ τούτου παρίσταται ανάγκη τροποποίησης του εδαφίου (1) του Άρθρου 17 με την προσθήκη αμέσως μετά τη φράση στον παρόντα Νόμο «εξαιρουμένων των θέσεων των Δικαστών στη Δικαστική Υπηρεσία» ώστε να εξαιρείται της αναστολής πλήρωσης θέσεων και η Δικαστική Υπηρεσία.

Τροποποίηση Αρ. 18

1. Η Σημείωση Αρ.32 του νομοσχεδίου του περί Προϋπολογισμού του 2015 Νόμου αναφέρεται σε δικαιούχους για λήψη χαμηλότοκου δανείου για αγορά μηχανοκίνητου οχήματος. Στους δικαιούχους θα περιληφθούν και οι Βοηθοί Ασφαλιστικοί Λειτουργοί (Κλίμακες Α2, Α5 και Α7(ii)) των Υπηρεσιών Κοινωνικών Ασφαλίσεων, στους οποίους ανατίθεται η διενέργεια επιθεωρήσεων, για τις οποίες απαιτείται να κάνουν χρήση του ιδιωτικού τους αυτοκινήτου, εφόσον η Υπηρεσία δεν έχει στη διάθεσή της υπηρεσιακά οχήματα.
2. Ως εκ τούτου παρίσταται ανάγκη τροποποίησης της Σημείωσης Αρ.32 με την προσθήκη στην κατηγορία προσωπικού - Προκαταβολή για αγορά αυτοκινήτου - Κρατικοί Υπάλληλοι 7. «Βοηθοί Ασφαλιστικοί Λειτουργοί (Κλίμακες Α2, Α5 και Α7(ii))» των Υπηρεσιών Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Τροποποίηση Αρ. 19

Κεφάλαιο: 200800.2 «Πολιτιστικές Υπηρεσίες-Κεντρικά Γραφεία Τακτικές Δαπάνες»

Ομάδα Δαπανών: 04300 «Κοινωνικές Παροχές»

Υποομάδα Δαπανών: 04350 «Πολιτιστικές Παροχές»: €30.000

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2015 Νόμου απαιτούνται πρόσθετες πιστώσεις ύψους €30.000 κάτω από την Υποομάδα Δαπανών 04350 «Πολιτιστικές Παροχές» του Κεφαλαίου 200800.2 «Πολιτιστικές Υπηρεσίες-Κεντρικά Γραφεία-Τακτικές Δαπάνες» που μαζί με τις ήδη υπάρχουσες πιστώσεις ύψους €5.000 δηλαδή συνολικά ποσό ύψους €35.000 θα χρησιμοποιηθεί για να καλύψει τις λειτουργικές και άλλες δαπάνες της Επιτροπής Καταρτισμού και Τήρησης Μητρώου Μαχητών της Αντίστασης (Νόμος Αρ. 24(I) του 2000).

Α. ΒΟΤΣΗΣ:

Εκ μέρους των συναδέλφων μου μελών της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού εκφράζω θερμές ευχαριστίες προς τη γραμματεία της επιτροπής για τη συνδρομή και πολύτιμη υποστήριξή της καθ' όλη τη διάρκεια της συζήτησης του προϋπολογισμού και ειδικότερα τους κ. Τασούλα Ιερωνυμίδου, Κωνσταντίνο Πηλείδη, Σταυρούλα Κουσιάππα και Αντώνη Κωνσταντίνου.

Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κι εμείς ευχαριστούμε, κύριε Βότση.

Τώρα καλώ τον κ. Νίκο Κουτσού να μιλήσει για τον προϋπολογισμό εκ μέρους της Συμμαχίας των Πολιτών.

Ν. ΚΟΥΤΣΟΥ:

Μπορώ από τη θέση μου;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ναι, παρακαλώ, από τη θέση σας.

Ν. ΚΟΥΤΣΟΥ:

Ευχαριστώ πολύ.

Αξιότιμε κύριε Πρόεδρε,

Αξιότιμοι κύριοι υπουργοί,

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Το 2014 σηματοδοτήθηκε από τρία γεγονότα: το κοινό ανακοινωθέν Αναστασιάδη-Έρογλου, την εισβολή της Τουρκίας στην κυπριακή ΑΟΖ και τη συμφωνία της κυβέρνησης με τη Βρετανία για τις βάσεις.

Το κοινό ανακοινωθέν της 11^{ης} Φεβρουαρίου, αντί να ξεκαθαρίσει το πλαίσιο και τις αρχές λύσης του Κυπριακού, ενίσχυσε τις τουρκικές θέσεις για διαμελισμό της κυριαρχίας και κατάλυση της Κυπριακής Δημοκρατίας. Προδιέγραψε τον ακρωτηριασμό των ανθρώπινων δικαιωμάτων και των δημοκρατικών ελευθεριών που κατοχυρώνονται από το ευρωπαϊκό κεκτημένο, προκειμένου να διασφαλιστεί η διζωνικότητα που οδηγεί σε δύο χωριστά κράτη με διασφαλισμένο αμιγή εθνικό πληθυσμό στη ρατσιστική λογική του απαρχαίντ.

Είχαμε ως Συμμαχία Πολιτών προειδοποιήσει ότι η εκβιαστική επανέναρξη των συνομιλιών χωρίς τη διαμόρφωση θετικών συνθηκών και προϋποθέσεων, η δογματική και τυφλή εμπιστοσύνη προς τις ΗΠΑ και τη Βρετανία και η υποβάθμιση των σχέσεών μας με παραδοσιακά φιλικές χώρες, όπως η Γαλλία και η Ρωσία, θα φέρουν την πλευρά μας σε δυσμενή θέση. Προειδοποιήσαμε ακόμα πως η εμπλοκή στη χρεοκοπημένη πολιτική των μονομερών υποχωρήσεων όχι μόνο δε θα εξευμενίσει την Τουρκία, αλλά θα την αποθρασύνει. Δυστυχώς, οι εξελίξεις έχουν επιβεβαιώσει τις προβλέψεις μας.

Οι συνομιλίες είχαν καταλήξει σε αδιέξοδο πολύ πριν την εισβολή του Barbaros στην ΑΟΖ της Κυπριακής Δημοκρατίας όχι διαδικαστικά αλλά επί της ουσίας, αφού οι προτάσεις της τουρκικής πλευράς αποσκοπούσαν σε δύο χωριστά κράτη υπό την ομπρέλα μιας συνομοσπονδίας και όχι σε μια υγιή ομοσπονδία. Η τουρκική πλευρά έθεσε από την αρχή ταυτόχρονα σε εφαρμογή το πλάνο βήτα που είχε σχεδιάσει για δύο χωριστά κράτη. Αυτό το στόχο εξυπηρετούσε η πρόταση Έρογλου για οδικό χάρτη των συνομιλιών.

Η απόφαση του Συμβουλίου Εθνικής Ασφάλειας της Τουρκίας για τη διεξαγωγή ερευνών στην κυπριακή ΑΟΖ αποτελεί προσπάθεια για επέκταση της κατοχής από το βόρειο έδαφος στη νότια θάλασσα της Κυπριακής Δημοκρατίας. Η Τουρκία επιχειρεί να δημιουργήσει νέα τετελεσμένα, τα οποία στη συνέχεια θα επιβάλει ως βασικές συνισταμένες της λύσης, όπως ακριβώς έκανε και με την ανακήρυξη του ψευδοκράτους.

Η απόφαση του Προέδρου της Δημοκρατίας να αναστείλει τη συμμετοχή του στις συνομιλίες ήταν ορθή και επιβαλλόμενη, δυστυχώς όμως όχι αρκετή. Δυστυχώς, δεν έχουν υλοποιηθεί όλα τα άλλα μέτρα αντίδρασής μας που είχαν συζητηθεί στις συσκέψεις των αρχηγών των κοινοβουλευτικών κομμάτων, που συγκάλυψε ο Πρόεδρος. Ως αποτέλεσμα αυτής της κυβερνητικής αδράνειας οι πιέσεις στρέφονται προς την πλευρά μας για επάνοδο στις συνομιλίες, ενώ η Τουρκία απειλεί και με γεώτρηση στην κυπριακή ΑΟΖ. Τόσο τα Ηνωμένα Έθνη όσο και οι σύμμαχοι της Τουρκίας μάς πιέζουν με διάφορες φόρμουλες για εμπλοκή των Τουρκοκυπρίων στη διαχείριση του φυσικού αερίου πριν από τη λύση του Κυπριακού. Τυχόν υπαναχώρηση της κυβέρνησης θα μετατρέψει το θέμα του φυσικού αερίου από κυριαρχικό δικαίωμα της Κυπριακής Δημοκρατίας σε δικαιοτικό ζήτημα και θα μας εγκλωβίσει στη μη εκμετάλλευσή του χωρίς προηγούμενη λύση του Κυπριακού.

Για μια ακόμα φορά αποδείχθηκε η μεγάλη αδυναμία της ελληνικής πλευράς, δηλαδή η έλλειψη ολοκληρωμένης διεκδικητικής στρατηγικής. Η όλη πολιτική μας και η διαχείριση της σημερινής κρίσης που πρόκλυσε η Τουρκία γίνεται χωρίς στόχους, χωρίς σχεδιασμό και χωρίς πυξίδα. Προτείνουμε την άμεση σύσταση ομάδας διπλωματών και εμπειρογνομητών για το σχεδιασμό μέτρων ισοδύναμου στρατηγικού αποτελέσματος, έτσι ώστε να είμαστε προετοιμασμένοι για κάθε ενέργεια της Τουρκίας. Δυστυχώς, ούτε και αυτό έγινε αποδεκτό, με αποτέλεσμα η Τουρκία να έχει την πρωτοβουλία των κινήσεων και εμείς να αντιδρούμε σπασμωδικά με αυτοσχεδιασμούς.

Προειδοποιούμε ότι επανέναρξη των συνομιλιών στις δεδομένες συνθήκες, με δεδομένες τις ακραίες επεκτατικές και αδιάλλακτες θέσεις της Τουρκίας, αλλά και την προσπάθεια των ΗΠΑ να αποκαταστήσουν τις σχέσεις τους με την Τουρκία, θα μας οδηγήσει σε φοβερό κλοιό πιέσεων και σε ασφυκτικά χρονοδιαγράμματα.

Εκείνο που επιβάλλεται είναι η διαμόρφωση μιας νέας στρατηγικής και η δημιουργία από μέρος μας νέων δεδομένων με επιβολή κυρώσεων στην Τουρκία. Ελπίζουμε ότι με την αποκατάσταση της υγείας του Προέδρου της Δημοκρατίας και την ανάληψη των καθηκόντων του στις αρχές του νέου χρόνου θα γίνει επιτέλους και η συνεδρία του Εθνικού Συμβουλίου που αποφασίστηκε πριν από έξι μήνες με στόχο τον επανασχεδιασμό της στρατηγικής μας στο Κυπριακό. Ελπίζουμε ακόμη ότι όσες πολιτικές δυνάμεις δημόσια ζητούν νέα στρατηγική αυτό θα στηρίξουν και εντός του Εθνικού Συμβουλίου αποφεύγοντας τη διγλωσσία.

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Ο κρατικός προϋπολογισμός είναι η συλλογική απόφαση ως προς το πώς και πού θα δαπανήσουμε τις εισπράξεις από τις φορολογίες που το κράτος βάζει στους κατοίκους αυτού του τόπου. Ο προϋπολογισμός του κράτους δείχνει την κατεύθυνση και την πρόθεση της κυβέρνησης όσον αφορά στην αξία που προσδίδει στην καθημερινότητα και στην ποιότητα ζωής του κάθε πολίτη στην Κυπριακή Δημοκρατία.

Ο δεύτερος μνημονιακός προϋπολογισμός της κυβέρνησης συνεχίζει να αγνοεί την ανάγκη για αναπτυξιακές δαπάνες, οι οποίες είναι ο καλύτερος τρόπος για να ενισχυθεί η οικονομική δραστηριότητα, να δημιουργηθούν θέσεις εργασίας και να αυξηθούν τα έσοδα του κράτους, μειώνοντας ταυτόχρονα και τις δαπάνες τους κράτους σε κοινωνικές παροχές, τις οποίες δεν επιθυμεί να πραγματοποιήσει.

Στο δεύτερο μνημονιακό προϋπολογισμό η όλη προσπάθεια εστιάζει ακόμη περισσότερο στη συρρίκνωση του κοινωνικού κράτους. Απουσιάζει η στήριξη σε ιδιωτικές επενδύσεις και σε εξαγωγές και δυστυχώς δε γίνεται η παραμικρή προσπάθεια να δοθούν ανάσες στους Κύπριους φορολογούμενους.

Εδώ και είκοσι δύο μήνες η κυβέρνηση αυξάνει τις φορολογίες καθ' υπόδειξιν της τρόικας. Ούτε ένα σχέδιο για φορολογική ελάφρυνση των πολιτών δεν έχει φέρει μέχρι στιγμής. Των πολιτών, που τόσο πολύ λοιδορεί ο Υπουργός Οικονομικών, αφού, όπως λέει, «όλοι αυτοί ξόδευαν πέραν των δυνατοτήτων τους».

Ο Υπουργός Οικονομικών μάς λέει ότι το μνημόνιο επιτυγχάνει τους στόχους του, αλλά αυτό οφείλεται αποκλειστικά στις πολλές και υψηλές φορολογίες που πληρώνει ο Κύπριος πολίτης. Ευημερούν οι αριθμοί και όχι οι άνθρωποι, αφού μόλις τον προηγούμενο μήνα οι άνεργοι αυξήθηκαν κατά επτά χιλιάδες. Ταυτόχρονα, την ώρα που η Τουρκία εντείνει την επιθετικότητά της και τις απειλές της σε βάρος της Κύπρου, η κυβέρνηση διατηρεί τις αμυντικές δαπάνες στο ίδιο επίπεδο. Γέμισε η Κύπρος φτώχεια, δυστυχία, κοινωνική εξαθλίωση και ταπείνωση και η κυβέρνηση πιστεύει ότι είναι lifestyle!

Μήπως η Βουλή για ακόμη μια φορά περιορίζεται σε ρόλο παρατηρητή και δε θέλει να καταλάβει τις δυνατότητές της, αλλά ούτε και να αναλάβει τις ευθύνες της; Η Συμμαχία Πολιτών κατέθεσε σωρεία προτάσεων, όπως η μείωση των επιτοκίων, η απαγόρευση επιβολής τόκων υπερημερίας, η υποχρεωτική αναδιάρθρωση δανείων πριν από την οποιαδήποτε εκποίηση ακινήτων και πολλά άλλα.

Είναι φανερό ότι η κυβέρνηση στις διαπραγματεύσεις της με την τρόικα δε διεκδικεί, δεν αναλαμβάνει πρωτοβουλίες και δε μάχεται όσο θα έπρεπε για την Κύπρο και τους πολίτες της, οι οποίοι πληρώνουν το λογαριασμό της υποδούλωσης της κυβέρνησης στην τρόικα.

Στις συζητήσεις για τον προϋπολογισμό ακούσαμε πολλά. Μεταρρύθμιση, βέλτιστες πρακτικές, μετατροπή προϋπολογισμού από προϋπολογισμό εισροών σε προϋπολογισμό αποτελεσμάτων, στρατηγικό σχεδιασμό στα υπουργεία και αξιολόγηση στη βάση προκαθορισμένων δεικτών απόδοσης. Τίποτα, κύριες και κύριοι συνάδελφοι, από όλα αυτά φοβούμαστε ότι δε θα εφαρμοστεί. Προθέσεις πολλές, πράξη καμία.

Αναγνωρίζουμε την προσπάθεια για δημοσιονομική εξυγίανση, αλλά εφαρμογή πολιτικών κοινωνικής συνοχής δε σημαίνει μείωση των συντάξεων. Πραγματικά, πιστεύει η κυβέρνηση ότι με το να μειώσει τη σύνταξη των πιο φτωχών Κυπρίων -το λένε "στόχευση"- θα εξοικονομήσει λεφτά, όταν για κάθε ευρώ που ξοδεύει ο κάθε συνταξιούχος η κυβέρνηση έχει έσοδα είτε από φορολογίες κατανάλωσης είτε από εισφορές εργοδοτών και εργαζομένων είτε από λιγότερες δαπάνες σε ανέργους και πολλά άλλα; Μήπως η κυβέρνηση δεν αναγνωρίζει την πολλαπλασιαστική δύναμη των δαπανών του κράτους και τα επιπρόσθετα οφέλη που έχει το κράτος από την οικονομική δραστηριότητα της πραγματικής οικονομίας;

Περίπου 67 000 συμπολιτών μας είναι άνεργοι και άλλες 57 000 εργάζονται με μερική απασχόληση. Δηλαδή 124 000 συμπολίτες μας ψάχνουν ελπίδα για ένα καλύτερο μέλλον και αυτός ο προϋπολογισμός απλοΰστατα τους ζητά να κάνουν και άλλη υπομονή. Μήπως η κυβέρνηση πραγματικά αντιλαμβάνεται τι πρέπει να κάνει για να μειωθεί η ανεργία;

Αναγνωρίζουμε ότι μέχρι και τον Οκτώβριο του 2014 οι σχέσεις δημοσίων εσόδων και δημοσίων δαπανών δείχνουν θετικό πρόσημο. Ξέρετε, το εύκολο είναι να κόβεις από τους μη έχοντες και να τους φορολογείς και το δύσκολο είναι να φορολογείς την υπερκατανάλωση και τον υπερπλουτισμό των έχόντων.

Ως Συμμαχία Πολιτών δεν είμαστε ικανοποιημένοι από την κατανομή των αποκοπών στις κοινωνικές παροχές, με αποτέλεσμα να την πληρώνουν οι συμπολίτες μας λήπτες δημοσίου βοηθήματος και οι χαμηλοσυνταξιούχοι, αλλά ούτε και από την κατανομή των φορολογιών, με αποτέλεσμα να πληρώνουν φόρο ακίνητης περιουσίας άτομα τα οποία είναι άνεργα ή έχουν χαμηλά εισοδήματα και που η ακίνητη περιουσία τους δεν τους προσφέρει κανένα έσοδο, ενώ το Κτηματολόγιο ανεβάζει τη φορολογική αξία της στα ύψη.

Ως Συμμαχία Πολιτών βλέπουμε μια σειρά από κινδύνους οι οποίοι δεν αντικατοπτρίζονται στον προϋπολογισμό, όπως τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια και η πιστωτική στενότητα, τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι κύριοι εμπορικοί μας εταίροι, όπως η Ελλάδα και η Ρωσία, καθώς και η όλο και αναβαλλόμενη μεταρρύθμιση στο δημόσιο. Όντως, η κυβέρνηση δε βιάζεται και δε φαίνεται να προβληματίζεται για την κρισιμότητα των καιρών. Η δική της απραξία θα κοστίσει στον Κύπριο πολίτη, όπως κόστισε η απραξία της προηγούμενης κυβέρνησης.

Το μέλλον δε φαίνεται να είναι καλύτερο. Μέχρι το 2017 οι άμεσοι και έμμεσοι φόροι υπολογίζεται ότι θα αυξηθούν κατά 10% περίπου, χωρίς να υπάρχει η ανάλογη αύξηση του ΑΕΠ. Αυτή η συνεχής φορολόγηση θα οδηγήσει σε σημαντικά προβλήματα στην πραγματική οικονομία και τα δημόσια οικονομικά. Εκτίμησή μας είναι ότι η κυβέρνηση θα καταφύγει στην προσφιλή της μέθοδο αυξήσεων των εσόδων της με τις φορολογίες και τις αποκοπές από συμπολίτες μας που έχουν πραγματική ανάγκη.

Για αυτούς τους λόγους ως Συμμαχία Πολιτών θα καταψηφίσουμε τον κρατικό προϋπολογισμό του 2015.

Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστούμε, κύριε Νίκο Κουτσού.

Τώρα καλώ στο βήμα τον κ. Γιώργο Περδίκη εκ μέρους του Κινήματος Οικολόγων Περιβαλλοντιστών.

Ν. ΚΑΤΣΟΥΡΙΔΗΣ:

Έδωκεν και ένα παράδειγμα ο κ. Κουτσού.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πολύ καλό παράδειγμα, κύριε Κατσουριδή!

Ν. ΚΑΤΣΟΥΡΙΔΗΣ:

Ουκ εν τω πολλώ το ευ!

Γ. ΠΕΡΔΙΚΗΣ:

Κυρίες και κύριοι,

Κύριε Πρόεδρε,

Η Βουλή των Αντιπροσώπων καλείται να υπερψηφίσει το δεύτερο μετά την υπογραφή του μνημονίου προϋπολογισμό της Κυπριακής Δημοκρατίας. Δε θα είναι βέβαια η πρώτη φορά που η Βουλή των Αντιπροσώπων θα κληθεί να ψηφίσει προϋπολογισμό που να αντικατοπτρίζει τη δεινή οικονομική κατάσταση στην οποία έχει περιέλθει η χώρα μας τα τελευταία χρόνια. Αξίζει να υπενθυμίσω ότι από το 2012 ο προϋπολογισμός της Κυπριακής Δημοκρατίας φέρει τα τραύματα της ύφεσης, της ισοπεδωτικής λιτότητας και του περιορισμού των κοινωνικών παροχών. Αν και περιορισμένα και μερικώς υιοθετημένα, τα μέτρα και οι ιδέες της τρόικας άρχισαν να εφαρμόζονται από το καλοκαίρι του 2011.

Όμως είναι πλέον σχεδόν από όλους αποδεκτό ότι αυτή η μερική και αποσπασματική εφαρμογή αυτών των πολιτικών επί των ημερών της προηγούμενης κυβέρνησης είχε μόνο αρνητικές συνέπειες, αφού, παρά τις θυσίες τις οποίες υπέστησαν αρχικά οι ευάλωτες ομάδες, η οικογένεια και οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις και αργότερα οι εργαζόμενοι, τελικά η χώρα δεν απέφυγε την οικονομική καταστροφή. Αυτό συνέβη, γιατί συνεχίζονταν τότε ταυτόχρονα οι σπατάλες, η κακοδιοίκηση, η κομματοκρατία, ο αλόγιστος κρατικός δανεισμός, η διασπάθιση του δημοσίου χρήματος, οι πολυτέλειες, η ασυδοσία των τραπεζών και η παροχή εγγυήσεων στις τράπεζες με υποθήκευση της κυπριακής οικονομίας, με ευθύνη της τότε κυβέρνησης και της Βουλής.

Όμως είναι πλέον γεγονός ότι η νομοθετική εξουσία έχει δεμένα τα χέρια της και πολύ μικρές αλλαγές μπορεί να επιφέρει στο τελικό νομοσχέδιο του προϋπολογισμού λόγω της εκ των προτέρων έγκρισής του από την τρόικα ελέω μνημονίου. Οι συζητήσεις στη Βουλή για τον προϋπολογισμό μοιάζουν πλέον άχαρες, άχρωμες και άοσμες, αφού αποφασίζουν άλλοι πριν από εμάς για εμάς. Είμαστε πλέον σε εποχές χρεοκρατίας. Ο λαός μας είναι υποτελής και η πατρίδα μας έχει πλέον μετατραπεί σε ένα οικονομικό προτεκτοράτο της τρόικας και των διεθνών αγορών.

Κύριε Πρόεδρε,

Για να δώσουμε λίγο χρώμα στη συζήτηση -και με την άδειά σας και με την ευκαιρία που είχα στα χέρια μου μια εξαιρετική έκδοση της ΕΣΗΕΑ- θέλω να σας διαβάσω τι έγραφε πριν από εκατό τριάντα χρόνια για την Ελλάδα ο Βλάσης Γαβριηλίδης, ο θεμελιωτής της ελληνικής δημοσιογραφίας και εκδότης της εφημερίδας "Ακρόπολις": «Ποία δε η γενική του τόπου διάθεσις; Εργαζόμεθα διά την μεγάλην ιδέαν; Όχι. Συντασσόμεθα στρατιωτικώς; Όχι. Ετοιμαζόμεθα ναυτικώς; Όχι. Επιμελούμεθα το εμπόριον και την ναυτιλίαν; Όχι. Μεταρρυθμιζόμεν την γεωργίαν; Όχι. Εκμεταλλευόμεθα τους θησαυρούς του τόπου μας, μορφούμεθα βιομηχανικώς; Όχι. Επιχειρούμεν δημόσια έργα, μέσα συγκοινωνίας; Όχι. Είμεθα διοικητικώς πρότυπον βασιλειον;», ήταν βασίλειο τότε. Να το ξαναπούμε για την Κύπρο: Είμεθα διοικητικώς πρότυπος Δημοκρατία; Όχι. «Είμεθα μετά της Ρωσίας; Όχι. Είμεθα μετά της Αγγλίας; Όχι. Τι είμεθα λοιπόν; Δούλοι, δουλεπίδουλοι του ενός και του άλλου. Άρκτοι ας έδεσαν αγοραίοι Αθίγγανοι και μας χορεύουν, χρηματιζόμενοι αυτοί.» Να το επαναλάβω, γιατί η επανάληψις είναι η μήτηρ της μάθησης: «Δούλοι, δουλεπίδουλοι του ενός και του άλλου. Άρκτοι ας έδεσαν αγοραίοι Αθίγγανοι και μας χορεύουν, χρηματιζόμενοι αυτοί.»!

Εδώ θα μπορούσα να τελειώσω την ομιλία μου, διότι νομίζω ότι τα λέει όλα, αλλά επιβάλλεται να συνεχίσω και στα υπόλοιπα και θα τα ακούσετε.

Ο προϋπολογισμός λοιπόν του 2015, με την έμφαση που συνεχίζεται να δίνεται στις τεράστιες περικοπές στις αναπτυξιακές δαπάνες του κράτους και τις αυξημένες φορολογίες, θα επιδεινώσει περαιτέρω την κατάσταση της πραγματικής οικονομίας και θα μεγαλώσει την ήδη μεγάλη ψαλίδα μεταξύ φτωχών και πλουσίων.

Ως Οικολόγοι, έχουμε την άποψη ότι πρέπει να απεγκλωβιστούμε από το κυνήγι των αριθμών και των δεικτών. Δε συμφωνούμε με την άποψη ότι πρέπει πρώτα με αιματηρές θυσίες να βελτιωθούν οι δείκτες της κυπριακής οικονομίας, γεγονός που θα προσελκύσει στη συνέχεια επενδύσεις, που θα φέρουν θέσεις εργασίας και ευημερία. Η θεωρία αυτή -που φαίνεται να υιοθετεί και να εφαρμόζει η κυβέρνηση- εμπεριέχει έναν κίνδυνο. Είναι πιθανό η μονόπλευρη λιτότητα και η ύφεση να προκαλέσουν μόνιμες αναπηρίες στην κοινωνική συνοχή, στην ποιότητα ζωής και στο φυσικό περιβάλλον της πατρίδας μας. Στη φύση παρατηρούμε ότι στην καμένη γη δε φυτρώνει πάντα χορτάρι, αλλά συχνά το έδαφος διαβρώνεται και επέρχεται η ερημοποίησης. Κατά την άποψή μας, ο παρών προϋπολογισμός συνεχίζει την πολιτική της καμένης γης, χωρίς να δημιουργεί νησίδες ανάπτυξης και ανάκαμψης. Είναι ένας προϋπολογισμός που οδηγεί στην κοινωνική ερημοποίηση.

Η εικόνα που δίνεται από κυβερνητικής πλευράς είναι παραπλανητική. Από τη θέση του Δημοκρατικού Συναγερμού "επιστροφή σε ισορροπίες και ομαλότητα με προοπτική ανάπτυξης" μας είπαν είναι ο τίτλος αυτού του προϋπολογισμού. Προς επίρρωση και τεκμηρίωση της θέσης αυτής αραδιάζουν μια σειρά από δείκτες και αριθμούς, αξιολογήσεις των διεθνών οίκων, στατιστικές και νούμερα, με βάση τα στατιστικά -τα αναθεωρημένα βεβαίως- του ΑΕΠ από τη Eurostat.

Θα μπορούσε κανείς με ευκολία να αντιπάρξει την πραγματικότητα της ζωής, για να διαφεύσει αμέσως την ευημερία των αριθμών. Διότι, κυρίες και κύριοι, οι αριθμοί μπορεί να ευημερούν, αλλά οι άνθρωποι δυστυχούν. Πού είδατε την "ισορροπία και ομαλότητα", κύριοι κυβερνώντες; Στα κοινωνικά παντοπωλεία και τα σουσούγια; Στα παιδιά που κρύβουν την ντροπή τους στα δάκρυα για ένα ξερό ψωμί με μισή φέτα χαμ και τυρί; Στις οικογένειες που περιμένουν μήνες τώρα το ΕΕΕ και παίρνουν μόνο αναδρομικές υποσχέσεις; Δε μας είπαν όμως οι κυβερνώντες, πώς θα πληρώσουν αυτοί οι άνθρωποι το ενοίκιο, το λογαριασμό της ΑΗΚ, τον μπακάλη; Πώς θα γιορτάσουν τα Χριστούγεννα οι οικογένειες, κύριοι και κυρίες; Αναδρομικά;

Πού είναι η "ισορροπία και ομαλότητα"; Στο σταθερά πλέον υψηλό ρεκόρ ανεργίας; Στους νέους που δεν επιστρέφουν στην Κύπρο μετά τις σπουδές τους και στους εργαζόμενους που μεταναστεύουν ακατάπαυστα; Στους εργαζόμενους στους ημικρατικούς οργανισμούς και στις Κυπριακές Αερογραμμές ή τους εποχιακούς ωρομίσθιους που δεν ξέρουν αν θα είναι και του χρόνου εργαζόμενοι; Στους μικροεπιχειρηματίες και τους βιοτέχνες που βλέπουν κλειστές τις δουλειές τους και τα μαγαζιά τους κλειστά και καταχρεωμένα;

Πού βλέπουν "την ισορροπία και την ομαλότητα" οι κυβερνώντες; Στους ανθρώπους που πεθαίνουν στο δρόμο από το ένα νοσοκομείο στο άλλο ή που ταλαιπωρούνται στις ουρές των βαρυφορτωμένων δημόσιων νοσοκομείων ή αγωνιούν για τις ελλείψεις στα φάρμακα; Στους καρκινοπαθείς που ζουν την υποβάθμιση των ογκολογικών τμημάτων των δημόσιων νοσοκομείων ή στους ανθρώπους που στην απελπισία τους βάζουν κάποια σκοτεινή ώρα τέρμα στην "ομαλή και ισορροπημένη" κατά εσάς ζωή τους;

Δεν περιγράψω άλλο τον "ισορροπημένο και ομαλό" κόσμο της σημερινής Κύπρου, τον κόσμο της μνημονιακής υποτέλειας. Είναι τόσα πολλά που θέλω να σας πω, αλλά ο χρόνος σας είναι λίγος και η προσοχή σας περιορισμένη. Κινδυνεύω να παραλείψω σίγουρα κάτι σημαντικό. Άλλωστε, είμαι σίγουρος ότι δε με ακούτε. Δεν ακούτε και δεν κατανοείτε τον πόνο, τη δυστυχία και τη δυσκολία χιλιάδων ανθρώπων εκεί έξω. Εσείς με ευκολία θα απαντήσετε σε λίγο στην εξασθενημένη σας συνείδηση από αυτό εδώ το βήμα ότι αυτά είναι "συνθήματα και υπερβολές" -απόσπασμα ομιλίας του Υπουργού Οικονομικών στην παρουσίαση του προϋπολογισμού- και θα πάτε ήσυχοι να κοιμηθείτε απόψε χορτάτοι, χορτασμένοι και ικανοποιημένοι από "την ισορροπία και την ομαλότητά" σας.

Λυπούμαι που σας χαλάω την πλαστή εικόνα των αριθμών με αναφορές στην πραγματικότητα. Θα προσθέσω μόνο τούτο: Οι αριθμοί σας είναι πειραγμένοι! Το ξέρετε άλλωστε και εσείς, όσο κι αν το κρύβετε

πίσω από ευφρείς εκφράσεις. Με τη “στατιστική διόρθωση του μεγέθους του ΑΕΠ” -ήταν ο Υπουργός Οικονομικών που το είπε- ή άλλως, όπως το λέει ο ΔΗΣΥ, με την “ανοδική αναθεώρηση του ΑΕΠ” αποκρύβεται στην ουσία η συρρίκνωση της κυπριακής οικονομίας, η ύφεση και οι βαριές επιπτώσεις, όπως επίσης και η κατάρπωση του βιοτικού επιπέδου των Κυπρίων. Αξίζει μόνο να αναφερθεί ότι το ΑΕΠ της Κύπρου έφτασε στο ανώτατό του σημείο το δεύτερο εξάμηνο του 2012, στα €18 δις, για να κατακυλήσει μέσα σε δύο χρόνια στα €15 δις, το τελευταίο εξάμηνο του 2014. Με την ταχυδακτυλουργική προσθήκη από την Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία επιπλέον €1,6 δις στο ΑΕΠ σε μια νύκτα άλλαξαν οι δείκτες προς το θετικότερο. Καλοδεχούμενη εξέλιξη, αλλά, παρακαλώ, ας μη χρησιμοποιείται για τη δημιουργία πλαστών εικόνων περί της κυπριακής οικονομίας. Έχουμε πάθει από τις πλαστές εικόνες και τον εφησυχασμό. Ποιος μπορεί να ξεχάσει το “αλώβητο” των κυπριακών τραπεζών της προηγούμενης κυβέρνησης;

Μας λένε ότι είμαστε αρνητικοί και δεν έχουμε πρόταση. Μας λένε ότι όλα αυτά είναι οι συνέπειες του μνημονίου, που ήταν μία αναγκαστική επιλογή στο σημείο που μας έφερε η αλόγιστη διαχείριση της οικονομίας από τις εκάστοτε κυβερνήσεις και τους αχόρταγους τραπεζίτες. Καλά! Πώς μπορείτε όμως να απαντήσετε, κύριοι κυβερνώντες, στα εξής ερωτήματα;

Πρώτον, γιατί ακόμα υπάρχουν παχουλοί μισθοί στο δημόσιο, πλουσιοπάροχα επιδόματα φιλοξενίας, παραστάσεως και τηλεφώνων για τους υψηλόβαθμους του δημοσίου τομέα, είτε πρόκειται για αξιωματούχους είτε πρόκειται για πολιτικούς; Θα υιοθετήσετε άραγε τις τροπολογίες των Οικολόγων άυριο, που και φέτος όπως και κάθε χρόνο επιχειρούν να περιορίσουν αυτή την προκλητική σπατάλη; Γιατί δεν υιοθετείται η πρόταση νόμου των Οικολόγων για ανώτερο όριο αμοιβής στον ευρύτερο δημόσιο τομέα;

Ακόμα, γιατί επιτρέπεται η εκτεταμένη φοροδιαφυγή; Γιατί υπάρχουν ακόμα φορολογικοί πρίγκιπες και πριγκιπόπουλα; Γιατί δεν ανοίγουν οι λογαριασμοί στην Ελβετία και τους άλλους τραπεζικούς παραδείσους; Γιατί δε ζητούμε την κυπριακή λίστα Λαγκάρντ; Γιατί δε γίνεται δίκαιη φορολόγηση της ακίνητης ιδιοκτησίας; Γιατί δεν υιοθετείται η πρόταση των Οικολόγων για φορολόγηση του υπερπλούτου; Οι αρμόδιες υπηρεσίες λένε προσπαθούν, υπό αντίξοες όμως συνθήκες. Στήνουν δίχτυα, για να πιάσουν τους μικροπαραβάτες! Στη δική μου αντίληψη όλα αυτά μοιάζουν σαν τα ξόβεργα, που πιάνουν τα μικρά πουλάκια αφήνοντας ελεύθερους τους γύπες και τα όρνεα.

Ακόμα, γιατί δεν προωθούνται νομοθεσίες που να στηρίζουν τους πολίτες και να προστατεύουν τα δικαιώματά τους, όπως η προστασία της πρώτης κατοικίας, η στοχευμένη απομείωση των δανείων και η μείωση των επιτοκίων; Γιατί δεν εφαρμόστηκε μαζί με το νέο νόμο για τις εκποιήσεις ένα αποτελεσματικό δίκτυο προστασίας για τους μικροοφειλότες; Γιατί καθυστέρησε τόσο πολύ -και ακόμα καθυστερεί- η εισαγωγή ενός δίκαιου και λειτουργικού πλαισίου αφερεγγυότητας; Γιατί δεν προστατεύεται η μικρή επιχείρηση από τις αδηφάγες τράπεζες;

Επίσης, γιατί δε δίνεται μια δίκαιη λύση στα προβλήματα που αντιμετωπίζουν τα χιλιάδες θύματα του σκανδάλου των αξιογράφων, οι χιλιάδες γυναίκες που παγιδεύτηκαν στα χρέη των πρώην συζύγων τους, οι κουρεμένοι καταθέτες και οι διαγραμμένοι μέτοχοι των τραπεζών, οι οποίες διασώθηκαν εις βάρος των Κυπρίων βεβαίως;

Απαντήστε ικανοποιητικά, κύριοι κυβερνώντες, σε αυτά τα ερωτήματα και εμείς ως Οικολόγοι καλοπροαίρετα, χωρίς κομματικές και ιδεολογικές παρωπίδες δεσμευόμαστε -δεσμευόμαστε!- ότι θα στηρίξουμε τον προϋπολογισμό σας και τους εν γένει οικονομικούς σχεδιασμούς σας. Αυτό είναι επικοινωνιακή προσέγγιση, κύριοι, και αυτό είναι θετική τοποθέτηση, αλλά φευ! Σε αυτά και σε άλλα πολλά παρόμοια ερωτήματα νομίζω ότι δε θα μπορέσετε να δώσετε ικανοποιητικές απαντήσεις -κυβέρνηση και Βουλή- στο τέλος αυτής της διήμερης συζήτησης του προϋπολογισμού. Έτσι, και αυτή τη χρονιά θα σταλεί ένα μήνυμα απογοήτευσης στους πολίτες που μας παρακολουθούν αναμένοντας λύσεις στα προβλήματά τους. Μου φαίνεται ότι χάνεται οριστικά το παιγνίδι της εμπιστοσύνης και του σεβασμού.

Ουσιώδης βέβαια προϋπόθεση για την ανάκαμψη του αυτοσεβασμού και της εμπιστοσύνης του λαού μας είναι η απόδοση δικαιοσύνης και η επίρριψη των ευθυνών σε αυτούς που είναι οι υπεύθυνοι της τραγωδίας. Δυστυχώς, η πολιτεία -και περιλαμβάνω και τη Βουλή στον όρο αυτό- μέχρι σήμερα απέτυχε να πείσει ότι επιδιώκει με συνέπεια, συνέχεια και αποφασιστικότητα την απόδοση ευθυνών και την επικράτηση της δικαιοσύνης. Σε αυτό το σημείο είμαι υποχρεωμένος να καταγγείλω την καθυστέρηση που παρατηρείται στην προώθηση των ποινικών υποθέσεων που αφορούν το μεγάλο σκάνδαλο της οικονομίας. Στη δική μου αντίληψη δικαιοσύνη που αργεί δεν είναι δικαιοσύνη! Και βέβαια πρέπει να πω ότι για μένα δικαιοσύνη δε σημαίνει σε καμιά περίπτωση μια απλή ολιγόμηνη καταδίκη, αλλά πρέπει να επεκταθεί επιτέλους σε δέσμευση περιουσιών και αναγκαστική επιστροφή των κλεμμένων από τις απάτες, τη διαπλοκή και τη διασπάθιση δημοσίου χρήματος.

Σε αυτή την κατάσταση -ας μην κοροϊδεύουμε τον εαυτό μας- κύρια ευθύνη φέρει το ίδιο το πολιτικό σύστημα. Οι πολίτες πιστεύουν ότι το πολιτικό σύστημα, οι πολιτικοί και τα κόμματα συνδέονται άρρηκτα με το οικονομικό κατεστημένο, που, εκτός ελάχιστων εξαιρέσεων, αποδείχθηκε ότι αποτελείται από μια συμμορία από λαμόγια, απατεώνες, κερδοσκόπους και τυχοδιώκτες.

Η δυστοκία των κομμάτων να αποδεχτούν τη διαφάνεια στη διακίνηση του πολιτικού χρήματος προκαλεί. Αποφεύγουν να υιοθετήσουν και με το παραπάνω τις συστάσεις της επιτροπής GRECO για τη διαφάνεια και τη διαπλοκή. Κουκουλώνουν υποθέσεις, όπως την πολύκροτη περίπτωση της εταιρείας "Focus". Στήνουν τείχη αδιαφάνειας και καλύπτουν υπό κομματικό μανδύα κομματικά στελέχη που θεωρούνται ύποπτοι για σκάνδαλα και διαπλοκή. Αν θέλουμε να αλλάξουν τα πράγματα, αν θέλουμε οι πολίτες να εμπιστευτούν την πολιτική και τη Δημοκρατία, πρέπει το συντομότερο να αλλάξουν συμπεριφορά τα κόμματα και οι πολιτικοί.

Κυρίες και κύριοι,

Σε αυτό το σημείο θα μου επιτρέψετε να καταθέσω τις έντονες ανησυχίες μας για την κατάσταση στα θέματα περιβάλλοντος, οικολογίας και πράσινης ανάπτυξης. Δυστυχώς, εξακολουθούν οι κυβερνώντες να μιλούν για προσέλκυση ξένων επενδύσεων και καταθέσεων, για πωλήσεις ακινήτων, αδειοδότηση καζίνων, γηπέδων γκολφ και μαρίνων και για ξεπούλημα ημικρατικών οργανισμών, που θα τονώσουν τάχα την ανταγωνιστικότητα, χωρίς να προσπαθεί κανείς να βρει λύση για πραγματική επανεκκίνηση της οικονομίας μας, που να συνδέεται και να συνοδεύεται με την αναγκαία αλλαγή αναπτυξιακής κατεύθυνσης.

Εμείς, ως Οικολόγοι, πιστεύουμε ότι η μεγάλη μας ανάγκη δεν πρέπει να μας οδηγήσει σε καταστάσεις παράδοσης σε κερδοσκοπούς και γυρολόγους επενδυτές, "Αθίγγανους". Πρέπει να αναπτύξουμε αντιστάσεις και άμυνες απέναντι στους σπεκουλαδόρους και τους κακόβουλους χρηματοδότες. Η εμπειρία διδάσκει ότι σε περιπτώσεις σαν τη δική μας προσελκύονται διάφοροι εκμεταλλευτές και αετονύχηδες, οι οποίοι νομίζουν ότι οι δυσκολίες ενός λαού είναι για τους ίδιους ευκαιρία για εύκολο και άνομο κέρδος.

Με πολλή λύπη στην αρχή -μετά ομολογώ η λύπη μετατράπηκε σε οργή- άκουσα φίλο βουλευτή από το κυβερνών κόμμα να λέει πρόσφατα σε μια ραδιοφωνική εκπομπή ότι τάχα τέθηκαν εμπόδια σε ξένη επένδυση εταιρείας που παρέχει υποστηρικτικές υπηρεσίες στις πλατφόρμες υδρογονανθράκων στη Βιομηχανική Περιοχή Αραδίππου. Αντί να τρίζει η άμαξα, τρίζει ο αμαξηλάτης δηλαδή! Η αυθαίρετη και έξω από κάθε νομοθεσία ανέγερση ενός τεράστιου υποστατικού στο οποίο θα διαχειρίζονται χημικές, τοξικές, εκρηκτικές και ραδιενεργές ουσίες, χωρίς να γίνει μελέτη επικινδυνότητας και μελέτη επιπτώσεων στο περιβάλλον, πρέπει να νομιμοποιηθεί στο όνομα της ανάπτυξης και της προσέλκυσης επενδύσεων; Όσοι αντιστάθηκαν στην παρανομία -σε αυτήν, όπως και σε άλλες περιπτώσεις, όπως στο λιμάνι της Λάρνακας- πρέπει να νιώθουμε ίσως και ενοχές; Μα, τους χίλιους κροκόδειλους!

Εμείς σας καλούμε να ψάξετε ποιοι παίρνουν τις μίζες, για να παρακάμψουν τους νόμους, ποιοι είναι αυτοί που ακυρώνουν το πράσινο στους διαχωρισμούς οικοπέδων, ποιοι καταπατούν τις περιοχές προστασίας της φύσης για το ιδιωτικό τους κέρδος και το συμφέρον και να παύσετε να θεωρείτε την προστασία του περιβάλλοντος και το σεβασμό των δικαιωμάτων του πολίτη ως "τροχοπέδη της ανάπτυξης".

Θέλω να σας πω λίγα λόγια για την "τροχοπέδη της ανάπτυξης" που είναι επίκαιρη. Όταν πάει να κτίσει κάποιος ή να αναπτύξει μια περιοχή και κλείνει κάποιο ρέμα ή κάποιο ρυάκι τζιαι φωνάζουν οι Οικολόγοι, μαζεύονται τότε βουλευτές, δήμαρχοι, υπουργοί: «Μη βάζετε τροχοπέδη στην ανάπτυξη!»! Άμα ένα πικροσάββατο βρέξει ο Θεός, ο πλάστης μου, τζιαι πνίξει τους τόπους ούλλους, τότε μαζεύονται πάλι οι βουλευτές, οι δήμαρχοι, οι υπουργοί τζιαι λένε: «Εδώ έγινε παρανομία. Μάνα μου, ο φτωχός ο κόσμος! Εκάμαμιν λάθος!»! Αυτή είναι η "τροχοπέδη της ανάπτυξης"! Είναι το εμπόδιο στη διαπλοκή, στη διαφθορά και στην καταστροφή, ο σχεδιασμός, η προστασία του περιβάλλοντος και του πολίτη. Αυτή είναι η "τροχοπέδη" - για κάποιους- "της ανάπτυξης".

Εμείς, ως Οικολόγοι, ανησυχούμε, γιατί συχνά είναι το περιβάλλον και τα δικαιώματα των πολιτών που θυσιάζονται στο βωμό της γρήγορης κι αλόγιστης ανάπτυξης. Ζητούμε να διασφαλιστεί ότι οι διαδικασίες των περιβαλλοντικών μελετών, οι ευρωπαϊκές περιοχές προστασίας της φύσης και οι εν γένει περιβαλλοντικές νομοθεσίες δε θα θυσιαστούν χάριν των επενδύσεων και των αναπτυξιακών φαντασμάτων. Ταυτόχρονα, ζητούμε να διασφαλιστεί ότι παράγοντες όπως η διαφάνεια, η προστασία του δικαιώματος των πολιτών, η ασφάλεια και η υγεία δε θα παραγκωνιστούν, για να προσελκύσουμε τάχα επενδύσεις και ταχύρρυθμη ανάπτυξη.

Διαδικασίες όπως η δημόσια ακρόαση και η δημόσια διαβούλευση έχουν κατοχυρωθεί μέσω του ευρωπαϊκού κεκτημένου και δεν πρέπει να υποβαθμιστούν. Υπάρχουν βέβαια διαδικασίες που μπορούν να γίνουν λιγότερο χρονοβόρες, υπάρχουν προθεσμίες που πρέπει να συντηρηθούν, υπάρχουν κυβερνητικά τμήματα που πρέπει να μάθουν να εργάζονται στη βάση χρονοδιαγραμμάτων, αλλά σε καμία περίπτωση δεν μπορούμε να δεχθούμε την κατάρρευση των αρχών της διαφάνειας και της προστασίας των δικαιωμάτων των πολιτών και της φύσης. Ανάπτυξη που γίνεται καταπατώντας αυτές τις αρχές δεν είναι βιώσιμη και αειφόρος. Τελικά, θα μας φέρει πίσω στον ίδιο παρονομαστή και θα μας οδηγήσει στα ίδια αδιέξοδα.

Κυρίες και κύριοι,

Συνηθίζεται οι ομιλητές κατά τη συζήτηση του κρατικού προϋπολογισμού να τοποθετούνται και επί των εξελίξεων του μείζονος πολιτικού θέματος που απασχολεί το λαό μας, δηλαδή το κυπριακό πρόβλημα. Δεν μπόρεσα ποτέ να κατανοήσω πλήρως αυτή τη συνήθεια. Όταν κατά καιρούς τολμούσα να ρωτήσω, μου έλεγαν ότι μια ανθηρή οικονομία είναι ισχυρό όπλο στη διεκδίκηση μιας δίκαιης και βιώσιμης λύσης του

Κυπριακού. Προφανώς, ισχύει και το αντίθετο. Είναι ολοφάνερο ότι, διαρκούσης της οικονομικής κατάρπτωσης της χώρας, η διεκδίκηση μιας δίκαιης και βιώσιμης λύσης του Κυπριακού γίνεται δυσκολότερη.

Ως εκ τούτου, είχαμε υποδείξει στον Πρόεδρο Αναστασιάδη ότι το εγχείρημα της επανέναρξης των διαπραγματεύσεων υπό συνθήκες μνημονίου και χρεοκρατίας εμπεριέχει κινδύνους. Αναμενόταν -και έτσι έγινε- ότι οι Τούρκοι θα παρουσίαζαν σκληρότερες θέσεις στο Κυπριακό. Ξέρουμε ότι ο Πρόεδρος Αναστασιάδης και η ομάδα του επέδειξαν μεγάλη ευελιξία στην προσπάθεια επίτευξης συμφωνίας σε ένα κοινό ανακοινωθέν. Η τουρκική αδιαλλαξία οδήγησε την προσπάθεια αυτή σε μια πορεία γεμάτη υποχωρήσεις. Φτάσαμε μέσα από το κοινό ανακοινωθέν του Φεβρουαρίου να αμφισβητούνται τα ψηφίσματα του ΟΗΕ και οι συμφωνίες υψηλού επιπέδου, τα οποία, για να πούμε την αλήθεια, αποτελούν οδυνηρή υποχώρηση των Ελληνοκυπρίων και απέχουν από το διεθνές δίκαιο και τις αρχές της δικαιοσύνης.

Σχεδόν όλες οι προσπάθειες του Προέδρου Αναστασιάδη έχουν προσκρούσει στην τουρκική αδιαλλαξία και επιμονή, η οποία τροφοδοτείται από την οικονομική αδυναμία και την εξάρτηση της Κύπρου από την τρόικα και από την ακόρεστη δίψα της Τουρκίας να ελέγξει την πλούσια σε κοιτάσματα υδρογονανθράκων κυπριακή ΑΟΖ. Οι τουρκικές προκλήσεις στην κυπριακή ΑΟΖ έδωσαν ένα τέλος στις φρούδες ελπίδες και προσδοκίες για τον “καλό” Ερντογάν. Απέναντι στο πειρατικό “Μπαρμπαρός” η Κύπρος έπρεπε να προτάξει ένα δυναμικό και συνεκτικό σχέδιο αντιδράσεων. Δυστυχώς, δεν έγινε κάτι τέτοιο, πέραν της ορθής απόφασης του Προέδρου Αναστασιάδη να αποχωρήσει από το τραπέζι των ατέρμωνων συνομιλιών.

Είναι καιρός ο Πρόεδρος Αναστασιάδης και το Εθνικό Συμβούλιο να δουν κατάματα την αλήθεια και να σταματήσουν να προσπαθούν να διακοσμήσουν το τέρας της τουρκικής βουλιμίας, επιθετικότητας και αδιαλλαξίας. Αντί να προσπαθούν με διπλωματικούς ελιγμούς και συνεχείς υποχωρήσεις να συναντήσουν τις ολοένα και πιο επιθετικές θέσεις των Τούρκων, καλύτερα είναι να ασχοληθούν σοβαρά με την ουσία, που είναι η αλλαγή των γεωπολιτικών δεδομένων και των συσχετισμών δυνάμεων στην ευρύτερη περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου.

Σε αυτό το σημείο επιτρέψτε μου να καλέσω τον προεδρεύοντα της Κυπριακής Δημοκρατίας κ. Γιαννάκη Ομήρου στο προσεχές Ευρωπαϊκό Συμβούλιο να ζητήσει την καταδίκη της Τουρκίας για τις προκλήσεις στην κυπριακή ΑΟΖ και να ζητήσει και την επιβολή κυρώσεων από την Ευρωπαϊκή Ένωση κατά της Τουρκίας.

Κυρίες και κύριοι,

Θέλουμε η κυβέρνηση μέσα από τον προϋπολογισμό να δώσει ελπίδα και αιψόφορο κατεύθυνση, να επενδύσει στην πραγματική προς τα εμπρός επανεκκίνηση της οικονομίας μας, που να βασίζεται ισόρροπα στον πρωτογενή και δευτερογενή τομέα, δηλαδή τη γεωργία, την κτηνοτροφία, την αλιεία, τη βιοτεχνία, την παραγωγή ενέργειας, και όχι μόνο στον τριτογενή τομέα των υπηρεσιών και των τραπεζών. Με τους προϋπολογισμούς που έχουμε μπροστά μας δεν υπάρχει καμία αμφιβολία ότι επιδιώκεται η επαναδημιουργία μιας οικονομίας βασισμένης ανισομερώς στις υπηρεσίες, δηλαδή μιας οικονομίας που θα είναι για πάντα εξαρτημένη από εξωγενείς παράγοντες. Αναγνωρίζουμε τις δυσκολίες που αντιμετωπίζει η κυπριακή οικονομία και το κυπριακό κράτος αυτή τη χρονική περίοδο, όμως άλλο πράγμα είναι η οικονομική περισυλλογή και άλλο η μονόπλευρη και ισοπεδωτική λιτότητα, άλλο πράγμα είναι το κούρεμα και άλλο ο αποκεφαλισμός.

Δυστυχώς, ο προϋπολογισμός που κατέθεσε η κυβέρνηση είναι προϋπολογισμός ύφεσης, που αντικατοπτρίζει την έλλειψη μιας αποτελεσματικής στρατηγικής και ενός ρεαλιστικού οράματος εξόδου από την κρίση. Ο προϋπολογισμός περιλαμβάνει μέτρα κοινωνικής οπισθοδρόμησης, αναπτυξιακής υποβάθμισης και εργασιακής υποχώρησης. Δεν υπάρχει καμιά πρόνοια στον προϋπολογισμό που να δίνει την ελπίδα ή έστω την ένδειξη ότι θα προκύψει κάποιας μορφής δυναμική που θα αλλάξει ριζικά το υφιστάμενο οικονομικό και αναπτυξιακό μοντέλο που μας έφερε σε αυτό το σημείο ευθύς εξαρχής.

Εμείς, ως Οικολόγοι, θα συνεχίσουμε να υπερασπιζόμαστε την ανάγκη προώθησης ομοιόμορφης ανάπτυξης και προστασίας του πρωτογενούς και δευτερογενούς τομέα της οικονομίας σε σχέση με τον τριτογενή τομέα, μέσω της εφαρμογής νέων οικολογικών και πράσινων πολιτικών, βασισμένων στις νέες τεχνολογίες, στην πληροφορική και την καινοτομία. Αυτό που πραγματικά χρειάζεται η οικονομία μας και έπρεπε να αντικατοπτρίζεται στον προϋπολογισμό του 2015 είναι μια εκ βάθρων αλλαγή, που να αντικαταστήσει το κερδοσκοπικό και ανθρωποφάγο σύστημα της αλόγιστης και χωρίς όρια ανάπτυξης, το οποίο μέλλει να οδηγήσει πάντα τον τόπο σε κρίσεις ύφεσης σαν αυτή που ζούμε σήμερα. Δε χρειαζόμαστε απλά μια επανάληψη του “οικονομικού θαύματος”, που ήταν στην πραγματικότητα μια φούσκα που ξεφούσκωσε ξαφνικά σκορπίζοντας τον τρόπο και την καταστροφή. Χρειαζόμαστε ένα πενταετές στρατηγικό πλάνο κοινωνικής πολιτικής που να θέτει τις απαιτούμενες προοπτικές επίλυσης των προβλημάτων και καλύτερης διαβίωσης των πολιτών, ιδιαίτερα αυτών που έχουν ανάγκη στήριξης. Έχουμε την άποψη ότι μέσα από μια ορθή κοινωνική στρατηγική υπάρχει και η δυνατότητα οικονομικής ανάπτυξης, γιατί εμείς οι Οικολόγοι θεωρούμε την οικονομική ανάπτυξη και την κοινωνική συνοχή συγκοινωνούντα δοχεία. Χρειαζόμαστε ένα νέο, πράσινο και αιψόφορο μοντέλο βιώσιμης ανάπτυξης, που θα θέτει τις ανθρώπινες αξίες πάνω από τα τραπεζικά κέρδη, την κοινωνική συνοχή πάνω από την ευημερία των δεικτών και των αριθμών και το μέλλον πάνω από το παρελθόν. Θα μας πείτε ρομαντικούς. Το ξέρω! Θα σας απαντήσουμε: Έχουμε ζήσει το ρεαλισμό σας. Ευχαριστώ, δε θα πάροουμε!

Καλά Χριστούγεννα και ευχές για την υγεία του κ. Αναστασιάδη, του Προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Χαίρετε!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ τον κ. Περδίκη.

Το λόγο έχει τώρα ο κ. Δημήτρης Συλλούρης, πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κόμματος και βουλευτής Λευκωσίας.

Δ. ΣΥΛΛΟΥΡΗΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Για τη σημερινή συζήτηση έχουμε δύο επιλογές: Η πρώτη επιλογή είναι να συζητήσουμε μέσα σε κλίμα σύγκρουσης και έντονης αντιπαράθεσης, όπως κάναμε μέχρι τώρα, συζητώντας για το παρελθόν, με τους μισούς να κατηγορούν την προηγούμενη κυβέρνηση και τους άλλους μισούς τη σημερινή. Η δεύτερη επιλογή είναι να συζητήσουμε μέσα σε κλίμα συναίνεσης, συνεργασίας και κοινής ευθύνης, συζητώντας για το μέλλον και κάνοντας απολογισμό για το πού είμαστε σήμερα και πού πρέπει να φτάσουμε αύριο. Η δική μας θέση είναι ότι πρέπει να συζητήσουμε στο δεύτερο πλαίσιο, στο πλαίσιο δηλαδή κοινής ευθύνης. Ως εκ τούτου, θα επικεντρωθώ σε αυτά που πρέπει να γίνουν, προκειμένου να βγούμε από τη σημερινή τραγική κατάσταση και να διασφαλίσουμε ότι δε θα πάθουμε τα ίδια στο μέλλον. Από την κρίση που βρισκόμαστε ή θα βγούμε ενωμένοι ή δε θα βγούμε καθόλου.

Να μου επιτρέψετε να κάνω μια υπόθεση εργασίας. Ας υποθέσουμε ότι οι δανειστές μας ήταν άλλοι και όχι η τρόικα. Ας υποθέσουμε ότι μπορούσαμε να βρούμε με ένα μαγικό τρόπο τα ίδια δάνεια. Ας υποθέσουμε ότι οι δανειστές μας δεν είχαν τις εκβιαστικές και απόλυτες απαιτήσεις της τρόικας. Σε μια τέτοια περίπτωση, μπροστά στους κινδύνους της απόλυτης καταστροφής, θα ήμασταν αναγκασμένοι να συμφωνήσουμε μεταξύ μας, θα ήμασταν υποχρεωμένοι να σχεδιάσουμε τα αναγκαία μέτρα για τη διάσωση της οικονομίας μας και την αποπληρωμή των δανεικών. Έχω την εντύπωση πως, αν όλοι μαζί κατανοούσαμε ότι προέχει η πατρίδα και όχι τα κομματικά μας, τότε θα είχαμε δύο αποτελέσματα: Πρώτον, θα ήταν πολύ λιγότερες οι διαφορές μας αναφορικά με το τι πρέπει να γίνει και, δεύτερον, θα ήταν πιο ισχυρά τα επιχειρήματά μας απέναντι στις εκβιαστικές και υπερβολικές απαιτήσεις της τρόικας. Όμως δεν αναμένω να γίνει αποδεκτή αυτή η ορθολογιστική προσέγγιση. Επομένως, θεωρώ ότι είμαστε δύο χρόνια στη διαδρομή του μνημονίου, συζητούμε ένα συγκεκριμένο προϋπολογισμό και δυστυχώς δεν υπάρχει διάθεση να εγκύψουμε όλοι στην υφιστάμενη κατάσταση, για να βρούμε μια συλλογική προσέγγιση. Στην οικονομία έχουν γίνει πολλά από τα αναγκαία, αλλά δεν είναι αρκετά, γιατί οι κίνδυνοι παραμένουν πολύ σοβαροί.

Η πιστοληπτική ικανότητα της κυπριακής οικονομίας άρχισε να αναβαθμίζεται, όμως η βελτίωση της πιστοληπτικής ικανότητας δεν είναι αυτοσκοπός, είναι το εργαλείο, για να αποκτήσουν ρευστότητα το κράτος και η αγορά, για να προχωρήσουν σε αναπτυξιακές δράσεις για δημιουργία θέσεων εργασίας. Υπάρχει η άποψη ότι οι δείκτες της οικονομίας ευημερούν. Όμως, για να έχει αξία η ευημερία των δεικτών, που είναι αναγκαία, πρέπει να οδηγεί σε ευημερία των πολιτών. Δεν αρκεί να ευημερούν λογιστικά οι αριθμοί, αλλά επιβάλλεται να ευημερούν πραγματικά οι πολίτες. Επομένως, η προσπάθεια για δημοσιονομική προσαρμογή, για μεταρρύθμιση, για θέσεις εργασίας, για επενδύσεις, για στήριξη της επιχειρηματικότητας και των ευάλωτων ομάδων πρέπει να ενταθεί ακόμη περισσότερο.

Από την άλλη, οι κυπριακές τράπεζες επιστρέφουν σε κανονικούς ρυθμούς τραπεζικών εργασιών, υποτίθεται. Αυτό που δεν έγινε στις τράπεζες είναι το νοικοκύρεμα και η εξυγίανση. Έχουν αναβαθμίσει, αντί να τιμωρήσουν και να διώξουν όσους από τα στελέχη τους έχουν αποδεδειγμένα ευθύνες για την καταστροφή του τραπεζικού τομέα. Και πολλοί είναι με ηγεμονικές ακόμα απολαβές. Πρόσφατα, οι κυπριακές τράπεζες πέρασαν και τις ασκήσεις αντοχής, χωρίς μάλιστα να επηρεάζονται από την εκκρεμότητα του νόμου για τις εκποιήσεις. Διαψεύστηκαν δηλαδή τα εκβιαστικά διλήμματα που κάποιιοι πρόβαλλαν όλο το προηγούμενο διάστημα. Τώρα αναμένουμε από τις τράπεζες ότι θα ανοίξουν τις στρόφιγγες των ταμείων τους, για να ενισχύσουν τη ρευστότητα των επιχειρήσεων και της αγοράς. Αναμένουμε ότι θα ασχοληθούν σοβαρά, για να αναδιρθώσουν πολλά από τα προβληματικά δάνεια. Αναμένουμε ότι θα προχωρήσουν σε πραγματικές μειώσεις των δανειστικών τους επιτοκίων. Χωρίς όλα αυτά δεν μπορούμε να περιορίσουμε την επιδημία των μη εξυπηρετούμενων δανείων. Υπάρχει και η άποψη από αναλυτές ότι οι τράπεζες δεν έκαναν αναδιρθώσεις σκόπιμα, αφήνοντας τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια να αυξηθούν, για να τα χρησιμοποιήσουν ως εργαλείο, να προσελκύσουν επενδυτές και να περάσουν έτσι τα stress test. Επίσης, αυτή τη στιγμή όλοι φοβόμαστε ότι η μείωση της επιδημίας των μη εξυπηρετούμενων δανείων θα είναι οι μαζικές εκποιήσεις. Και δυστυχώς φαίνεται ότι δεν υπάρχει διάθεση ούτε τρόπος να χαλιναγωγήσουμε την πρόθεση των τραπεζών και των κερδοσκοπών να προχωρήσουν σε αυτές. Ταυτόχρονα, δεν υπάρχει διάθεση να γίνει ένα αποτελεσματικό

πλαίσιο αφερεγγυότητας, ώστε να προστατεύσουμε τους πολίτες από τις μαζικές εκποιήσεις. Ως εκ τούτου, εμείς θα καταθέσουμε πρόταση κλιμακωτής φορολογίας, με αυξημένο το ποσοστό του φόρου κεφαλαιουχικών κερδών αντιστρόφως ανάλογο του χρόνου κατοχής μιας περιουσίας. Δηλαδή, αν κάποιος αγοράσει μια κατοικία και την πουλήσει αμέσως θα πληρώνει πολύ υψηλό φόρο.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Η φετινή συζήτηση του κρατικού προϋπολογισμού διεξάγεται κάτω από τις συνεχιζόμενες αντίξοες οικονομικές συνθήκες, κάτω από ένα ιδιαίτον πολιτικό περιβάλλον. Συνεπώς, διευκρινίζουμε ότι οι επιφυλάξεις και οι διαφωνίες του Ευρωπαϊκού Κόμματος για τον κρατικό προϋπολογισμό αποτελούν μια υπεύθυνη στάση για την αντιμετώπιση των προβλημάτων που ταλανίζουν τον τόπο. Για το Ευρωπαϊκό Κόμμα πρώτιστο καθήκον είναι η εξυπηρέτηση του καλώς νοούμενου δημόσιου συμφέροντος. Τίποτε περισσότερο και τίποτε λιγότερο! Ο προϋπολογισμός που και φέτος έχουμε ενώπιόν μας είναι αυστηρός και περιορισμένος λόγω μνημονίου. Όμως έχουμε υποχρέωση, με αυτό τον προϋπολογισμό περισυλλογής και οικονομικής στενότητας, να πετύχουμε το μέγιστο κοινό αγαθό για τους συμπολίτες μας.

Ακούσαμε πολλούς να παρατηρούν ότι έπρεπε να μπουν περισσότερα λεφτά στην υγεία, στην παιδεία, στην ανάπτυξη. Εμείς συμφωνούμε με όλα αυτά, αλλά όλοι αυτοί θα πρέπει να μας πουν από πού θα βρούμε τα περισσότερα λεφτά. Επιτέλους, ο φθηνός λαϊκισμός, που χαϊδεύει τα αυτιά των πολιτών, πρέπει να εγκαταλειφθεί. Έστω και αργά, πρέπει να φανούμε σοφότεροι, συνετότεροι και δημιουργικοί. Τι εννοώ! Για όλους τους προηγούμενους προϋπολογισμούς, σαράντα και πλέον ετών, αφήσαμε τις δαπάνες και τα έξοδα του κράτους να αυξηθούν ανεξέλεγκτα και υπέρμετρα. Και, όταν τα κρατικά έσοδα μειώθηκαν, φτάσαμε στην οικονομική δυσπραγία του κράτους. Με σωφροσύνη λοιπόν οφείλουμε στον προϋπολογισμό που έχουμε ενώπιόν μας να περιορίσουμε τις δαπάνες που δεν αποβλέπουν άμεσα στο γενικό καλό. Εάν δεν καταφέρουμε να συγκρατήσουμε τις δημόσιες δαπάνες μέσα σε αποδεκτά πλαίσια, τότε θα ακυρωθεί η προσπάθεια εξυγίανσης των δημόσιων οικονομικών.

Το Ευρωπαϊκό Κόμμα θα στηρίξει και θα υποστηρίξει κάθε πρόταση που περιορίζει τις καταναλωτικές δαπάνες και περιορίζει το σπάταλο κράτος. Αμετάθετη θέση μας είναι ο καθορισμός διά νόμου οροφής στους πολύ υψηλούς μισθούς και στις υψηλές συντάξεις του δημοσίου. Στην Κύπρο έχουμε δημιουργήσει και συντηρούμε μια κάστα προνομιούχων με ηγεμονικούς μισθούς. Απέναντί τους είναι η μεγάλη πλειοψηφία της κοινωνίας με τους ανέργους, τους χιλιάδες πολίτες που ζουν κάτω από το όριο της φτώχειας και συνωστίζονται στα κοινωνικά παντοπωλεία για ένα κομμάτι ψωμί. Ήδη έχουμε τώρα προγράμματα η μία οικογένεια να υιοθετεί την άλλη οικογένεια που δεν μπορεί να ζήσει. Αυτό είναι κατάντημα, το οποίο μπορούμε να αντιμετωπίσουμε μόνο με περιορισμό στα λεφτά που παίρνουν κάποιοι που δεν έπρεπε να παίρνουν. Πρέπει να εξορθολογήσουμε με άλλα λόγια τους μισθούς. Με μια απλή μαθηματική πράξη οι απολαβές των περισσότερων υψηλόμισθων του δημοσίου -και μιλούμε για χιλιάδες- για μια ή δυο μέρες είναι ο μηνιαίος μισθός των ανέργων επιστημόνων που εργοδοτούνται από τα σχέδια του Υπουργείου Εργασίας με μάστερ και δοκτοράτα. Δηλαδή, ένας που παίρνει €80.000 το χρόνο μισθό -και δεν είναι λίγοι- έχει ημερήσιες απολαβές περίπου κοντά στα €300 την ημέρα. Ένας πτυχιούχος επιστήμονας που συμμετέχει στα προγράμματα του Υπουργείου Εργασίας λαμβάνει €500 το μήνα. Φυσικά, θα μου πείτε, δεν είναι συγκρίσιμα τα δύο. Όμως ξέρετε τι είναι συγκρίσιμο; Εάν αποκοπεί η απολαβή μίας ημέρας, μπορεί να έχουμε ακόμα τόσους στην εργοδότηση ή να τους εργοδοτήσουμε για διπλάσιο χρόνο. Αυτό το τεράστιο χάσμα μεταξύ των υψηλά αμειβόμενων του δημοσίου και των πολιτών που μειονεκτούν και υστερούν πρέπει να μειωθεί.

N. ΚΑΤΣΟΥΡΙΔΗΣ:

Για τους υψηλά αμειβόμενους του ιδιωτικού τομέα δεν ισχύει το ίδιο;

Δ. ΣΥΛΛΟΥΡΗΣ:

Βεβαίως, ισχύει, αλλά εκεί δεν μπορούμε να καθορίσουμε τους μισθούς.

Μίλησα για τις τράπεζες και εννοώ ότι οι τράπεζες πλέον θα πρέπει να εξορθολογιστούν, αν πρέπει να έχουν όλη αυτή την ευνοϊκή μεταχείριση από μέρους της πολιτείας.

Ταυτόχρονα, μετά την απόφαση του Ανωτάτου, επιβάλλεται...

(Μη ευκρινή σχόλια από τον κ. Νίκο Κατσοιρίδη)

Κύριε, Κατσοιρίδη, εκεί μπορούμε να το δούμε και με τη φορολογία. Υπάρχουν τρόποι.

Ταυτόχρονα λοιπόν, μετά την απόφαση του Ανωτάτου επιβάλλεται η Βουλή να προχωρήσει σε νέα νομοθεσία, ώστε να τεθεί τέρμα στο καταχρηστικό φαινόμενο των πολλαπλών συντάξεων και των πολλαπλών μισθών στο δημόσιο. Ακόμη και τα λογής λογής επιδόματα που καταβάλλονται φανερά ή συγκεκαλυμμένα πρέπει να μειωθούν δραστικά. Σε μια εποχή οικονομικής δυσπραγίας δε νοείται οι υψηλά αμειβόμενοι να συνεχίσουν να εισπράττουν προκλητικά επιδόματα για καθηκόντως επιτελούμενη εργασία. Ακόμα είναι απογοητευτική η διαπίστωση ότι το κράτος καταβάλλει εκατομμύρια για λιμουζίνες, για πολυτελή γραφεία και άλλες προκλητικές και αχρείαστες καταναλωτικές δαπάνες της δημόσιας υπηρεσίας.

Κύριε υπουργέ, έγινε μια πολύ καλή προσπάθεια την πρώτη χρονιά της κρίσης για μείωση των ενοικίων των κρατικών υπηρεσιών. Έμεινε όμως στα χαρτιά. Δημιουργήσαμε μια επιτροπή στο Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων και ό,τι παραπέμπουμε σε επιτροπές παραπέμπεται στις κυπριακές καλένδες. Οι σημερινές συνθήκες μάς υπαγορεύουν να ξεφύγουμε από την πεπατημένη και να επινοήσουμε τρόπους και μεθόδους που θα καθιστούν την εργασία όλων μας πιο αποτελεσματική και παραγωγική.

Το Ευρωπαϊκό Κόμμα από την ίδρυσή του έχει θέσει ως στρατηγική του επιδίωξη τη μεταρρύθμιση και την επανίδρυση του κράτους. Νομίζω ότι όλοι συμφωνούμε. Θέλουμε ένα ευέλικτο, λιτό κράτος, που να δημιουργεί έσοδα, να γεννά υπεραξίες, να έχει ανταγωνιστικότητα, να είναι ελκυστικό σε επενδυτές, να δημιουργεί θέσεις εργασίας και να μας κάνει περήφανους. Η οργανωτική διάρθρωση, το μοντέλο και οι διαδικασίες του 1960 δεν μπορούν σήμερα να εξυπηρετήσουν με επάρκεια τις ανάγκες της κυπριακής πολιτείας και πρέπει να μεταρρυθμιστούν. Το κυπριακό κράτος πρέπει να εισέλθει σε πορεία επανίδρυσης. Η δοκιμασμένη μέθοδος που χρησιμοποίησαν πολλές χώρες είναι η θεμελίωση του κράτους εξ αρχής σε νέες καλά σχεδιασμένες αρχές, αξίες και διαδικασίες.

Οι προτάσεις του Ευρωπαϊκού Κόμματος από τη μέρα της ίδρυσής του ήταν και είναι συγκεκριμένες και εδράζονται στους ακόλουθους πυλώνες: τη δραστική μείωση της γραφειοκρατίας και του κόστους των δημοσίων υπηρεσιών, τη θεσμοθέτηση μιας αποδεκτής κλίμακας αξιών στο δημόσιο τομέα, την εμπέδωση της αξιοκρατίας και της διαφάνειας, την πάταξη της διαφθοράς και της διαπλοκής δημοσίων λειτουργών, τη δημιουργία κουλτούρας στο προσωπικό του δημοσίου τομέα, ώστε να εξυπηρετεί και όχι να ταλαιπωρεί τους πολίτες, την ανάπτυξη διαδικασιών και συστημάτων ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, την αύξηση της παραγωγικότητας, την εισαγωγή κινήτρων και την εκπαίδευση του προσωπικού, τον εκσυγχρονισμό του θεσμικού πλαισίου λειτουργίας του δημοσίου.

Για να πετύχουμε τα πιο πάνω, έχω την αίσθηση ότι επιβάλλεται να ξεκινήσουμε από το δικό μας χώρο. Πρέπει να ενισχυθεί ο οικονομικός έλεγχος που πρέπει να ασκεί η Βουλή των Αντιπροσώπων στην εκτελεστική εξουσία. Η εμπλοκή της Βουλής θα επιτρέψει την πληρέστερη παρακολούθηση του βαθμού εκτέλεσης των όσων προνοούνται στον εκάστοτε προϋπολογισμό. Αυτό θα επιτρέπει τη λήψη διορθωτικών μέτρων και εκεί όπου διαπιστώνεται παρέκκλιση από τους στόχους. Ο έλεγχος της Βουλής θα εμπεδώσει και θα επαυξήσει το βαθμό ευθύνης όσων διαχειρίζονται το δημόσιο χρήμα. Εισήγησή μας είναι να εγκαταλειφθεί η πρακτική του μαζικού σταυρώματος, που πολλές φορές οδηγεί σε γελοίες προσεγγίσεις, και να υιοθετήσουμε μηχανισμούς και διαδικασίες πραγματικού ελέγχου. Έτσι και αλλιώς, αυτή η προσέγγιση ξεκίνησε επιλεκτικά, έχει γενικευθεί και νομίζω ότι υπάρχει ακόμα και ένα ερωτηματικό κατά πόσο είναι και συνταγματικά σωστή, διότι, αντί να αποφασίζει η ολομέλεια, αποφασίζουν τα μέλη μιας επιτροπής. Πρέπει όμως να βρεθεί η χρυσή τομή και να τηρηθεί ένα ισοζύγιο μεταξύ της τήρησης της τυπικότητας, των ελέγχων και της αποτελεσματικότητας των διαδικασιών, ώστε να αποφύγουμε φαινόμενα ευθυνοφοβίας και δυσκολίας διεκπεραίωσης εργασιών.

Για την επίτευξη του στόχου αυτού η Βουλή και η κυβέρνηση θα πρέπει να εγκαθιδρύσουν μηχανισμούς που να διευκολύνουν τον κοινοβουλευτικό οικονομικό έλεγχο. Ένα σοβαρό πρόβλημα, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, που εκτρέφει την ανομία είναι το φαινόμενο της πολυνομίας και της κακονομίας. Έχουμε πολλούς νόμους που αλληλοεπικαλύπτονται. Ακόμα έχουμε πολλούς κακούς νόμους που πρέπει να διορθώσουμε. Η Βουλή των Αντιπροσώπων πρέπει να βρει τους τρόπους για την εφαρμογή της αρχής για καλή νομοθέτηση. Για το σκοπό αυτό επιβάλλεται η εγκαθίδρυση των απαραίτητων νομοπαρασκευαστικών επιτροπών, οι οποίες να αξιολογούν από κάθε άποψη τους προτεινόμενους νόμους, κωδικοποιώντας τις προτεινόμενες ρυθμίσεις και μειώνοντας τα διοικητικά βάρη. Κάθε θεσμική νομοθεσία πρέπει να αναλύεται σε εύληπτη και κατανοητή γλώσσα, πρέπει να γνωστοποιείται στο ευρύ κοινό με την ευθύνη των καθ' ύλην αρμοδίων. Αν οι πολίτες κατανοούν και γνωρίζουν τους νόμους, τότε θα μπορούν να γνωρίζουν τα δικαιώματά και τις υποχρεώσεις τους.

Επιπρόσθετα, προς την κατεύθυνση της καλύτερης εξυπηρέτησης του πολίτη, θεωρούμε αναγκαίο να κωδικοποιηθούν και να απλοποιηθούν όλες οι ισχύουσες εγκύκλιοι της δημόσιας υπηρεσίας. Μέσα από αυτή τη διεργασία θα πρέπει να καταργηθούν οι επικαλυπτόμενες και οι συγκρουόμενες ή και οι παράνομες ρυθμίσεις, με στόχο την απλοποίηση των διαδικασιών εξυπηρέτησης του πολίτη. Ξέρετε πόσοι πολίτες ταλαιπωρούνται, επειδή, όταν πάνε σε ένα τμήμα, δεν υπάρχει ένα απλό χαρτί που να τους εξηγεί για τη συγκεκριμένη αίτηση τι πρέπει να κάμουν; Και μετά ο δημόσιος υπάλληλος έρχεται πίσω και λέει: «Ξέρετε, εγώ ερμηνεύω το νόμο έτσι, δεν το έφερε αυτό το χαρτί, πήραιννε πίσω, ξανάελα μετά από ένα μήνα» και ταλαιπωρούνται οι πολίτες. Σε αυτό το απλό πράγμα πιστεύω ότι ως Βουλή πρέπει να εγκύψουμε και να το διορθώσουμε.

(Μη ευκρινή σχόλια από βουλευτή)

Έτσι, κύριε συνάδελφε, επειδή άλλαξε ο υπάλληλος ή φοβήθηκε λίγο περισσότερο ότι μπορεί να του κάμει κανένα έλεγχο κάποιος, πάμε 'πού την αρχή!

Την πορεία της κυπριακής κοινωνίας προς το μέλλον εμποδίζει ένα σπάταλο, αδιαφανές και αναποτελεσματικό κράτος, που το χαρακτηρίζει η διαφθορά, ο κομματισμός και η αναξιοκρατία. Η καθιέρωση της αρχής της πλήρους διαφάνειας πρέπει να διέπει όλους τους τομείς του κυπριακού κράτους. Όλες οι

αποφάσεις και οι διοικητικές πράξεις των δημοσίων φορέων και των οργάνων πρέπει να δημοσιοποιούνται. Το πόθεν έσχες των πολιτικών πρέπει να ελέγχεται από ανεξάρτητη αρχή. Όλοι οι αξιωματούχοι του κράτους θα πρέπει να λογοδοτούν σε τακτά χρονικά διαστήματα για την αξιολόγηση του έργου τους. Θα πρέπει να ελέγχονται και να δημοσιοποιούν τα περιουσιακά τους στοιχεία πριν την ανάληψη των καθηκόντων τους και κατά τη λήξη της θητείας τους. Η διαφάνεια αυτή θα εδραιώσει τη χρηστή διοίκηση και θα περιορίσει τα φαινόμενα διαφθοράς.

Τα όσα ανέδειξε η κοινοβουλευτική έρευνα και συμπεριλήφθηκαν στην έκθεση της επιτροπής Θεσμών, αλλά και τα όσα σκανδαλώδη βλέπουν καθημερινά το φως της δημοσιότητας κάνουν φανερή την αλήθεια της ανεπάρκειας, της παθογένειας, της διαπλοκής και της διαφθοράς του πολιτικού και οικονομικού κατεστημένου. Ο παράνομος πλουτισμός και το μαύρο χρήμα είναι μια γάγγραινα που φθείρει και καταστρέφει αργά και προοδευτικά την κυπριακή κοινωνία.

Ως πρόεδρος της επιτροπής Θεσμών μαζί με τους άλλους συναδέλφους εργαστήκαμε εντατικά και συγκεντρώσαμε στην τελική μας έκθεση πολλά και σοβαρά στοιχεία για το σκάνδαλο του τραπεζικού τομέα. Τα στοιχεία αυτά είναι αρκετά, για να τιμωρηθούν κάποιοι από τους ενόχους της μεγάλης τραπεζικής καταστροφής. Θέλω να τονίσω ότι το Ευρωπαϊκό Κόμμα στηρίζει την προσπάθεια για λογοδοσία και παραδειγματική τιμωρία όλων όσων εμπλέκονται στην οικονομική καταστροφή του τόπου και όλων όσων έχουν καταχραστεί δημόσιο χρήμα. Ταυτόχρονα, στηρίζουμε την καθολική απαίτηση της κοινωνίας όσοι καταδικαστούν να επιστρέψουν στο κράτος όλα τα περιουσιακά στοιχεία που απόκτησαν με παράνομες δραστηριότητες. Η φυλακή πρέπει να συνοδεύεται από δήμευση περιουσιών. Όσοι έκλεψαν από το κράτος ή τις τράπεζες θα πρέπει να μπουν στη φυλακή. Την ίδια ώρα πρέπει να επιστρέψουν τα κλεμμένα.

Πρόσφατα, ο Γενικός Εισαγγελέας δήλωσε ότι έχουμε νομοθεσία για δήμευση κλεμμένων περιουσιακών στοιχείων, μια νομοθεσία η οποία δεν εφαρμόστηκε σχεδόν ποτέ. Νομίζω εφαρμόστηκε μόνο μία φορά για £7.000. Είναι επομένως επιτακτικά αναγκαίο να εφαρμοστούν οι υφιστάμενοι νόμοι δήμευσης για παραδειγματική αυστηρότητα. Ταυτόχρονα, πρέπει η Βουλή να αναλάβει να εξετάσει την αποτελεσματικότητα των νόμων αυτών. Να τους βελτιώσει με συμπληρωματικές αυστηρές πρόνοιες, οι οποίες θα τους καθιστούν περισσότερο αποτελεσματικούς και ικανούς να τιμωρήσουν τα αδικήματα απόκτησης περιουσιακών στοιχείων με παράνομες δραστηριότητες. Δυστυχώς όμως, η βελτίωση της νομοθεσίας θα καλύπτει αδικήματα που θα γίνουν στο μέλλον και δε θα καλύπτει αυτά που έγιναν. Γι' αυτό πρέπει η πολιτεία να εξαντλήσει την αυστηρότητά της στους υφιστάμενους νόμους. Εάν θέλουμε να μη ζήσουμε ξανά τον εφιάλτη, πρέπει να κάνουμε μια νέα αρχή και να φτιάξουμε νόμους, για να τιμωρούμε έγκαιρα τις παράνομες συμπεριφορές που μας έφεραν στο χείλος της καταστροφής.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Η μεγάλη ευκαιρία και η καλύτερη πρόκληση που έχουμε σήμερα στον τόπο μας είναι να βάλουμε τις βάσεις για ένα νέο πλαίσιο οικονομικής δραστηριότητας. Δεν έχουμε άλλη επιλογή από το να αξιοποιήσουμε τις δυνατότητες και τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της Κύπρου σε τομείς που έχουν υψηλή προστιθέμενη αξία για την κυπριακή οικονομία, όπως ο τουρισμός, η ναυτιλία, οι υπηρεσίες και η ενέργεια. Οι τηλεπικοινωνιακές υποδομές της Κύπρου, που την καθιστούν ένα σημαντικό κόμβο μεταφοράς δεδομένων και δορυφορικό σταυροδρόμι, μπορούν να αποτελέσουν τομείς προσέλκυσης επενδύσεων. Η ναυτιλία μπορεί να προσφέρει ακόμα περισσότερα. Η τουριστική υποδομή πρέπει να βελτιωθεί και να επεκταθεί σε ειδικές μορφές τουρισμού. Η ανάπτυξη νέας τεχνολογίας και σύγχρονων καλλιέργειών, που μπορούν να φέρουν έσοδα στον τομέα της γεωργίας, είναι εφικτή. Τα κυπριακά αγροτικά προϊόντα πρέπει να τα τυποποιήσουμε και με εξωστρέφεια να τα προωθήσουμε στις ξένες αγορές. Ο ενεργειακός πλούτος επιτρέπει στην Κύπρο να μπει με αξιώσεις στην αγορά των ενεργειακών προϊόντων. Οι προκλήσεις και οι ευκαιρίες που έχουμε σήμερα μπροστά μας μας δίνουν τη δυνατότητα να κάνουμε μια νέα αρχή, να φτιάξουμε μια πιο ισχυρή οικονομία και ένα καλύτερο κράτος.

Η δεινή κατάσταση στην οποία έχουμε περιέλθει μας καθιστά ευάλωτους. Αυτό μαζί και οι εξελίξεις στην περιοχή μας και η δράση του ισλαμικού κράτους έδωσαν την ευκαιρία στην Άγκυρα να κλιμακώσει την προκλητικότητά της, επιχειρώντας πλέον πειρατικές ενέργειες μέσα στην κυπριακή Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη μας. Η Τουρκία με την εισβολή στη θάλασσα της Κύπρου επιδιώκει να αμφισβητήσει τα κυριαρχικά δικαιώματα της Κυπριακής Δημοκρατίας, στοχεύει να ακυρώσει τους ενεργειακούς μας σχεδιασμούς και να προωθήσει τα δικά της ενεργειακά συμφέροντα στην Ανατολική Μεσόγειο. Η Άγκυρα, όπως και το 1974, εκμεταλλεύεται τους Τουρκοκύπριους, για να δικαιολογήσει τις νέες παρανομίες της, και επιχειρεί να εμπεδώσει και να εδραιώσει την εικόνα των δύο λαών και των δύο κρατών στην Κύπρο. Το ελάχιστο που επιχειρεί να εξασφαλίσει η Άγκυρα από τις παράνομες βόλτες του Μπαρπαρός στις κυπριακές θάλασσες είναι το φυσικό αέριο να γίνει δικονομικό θέμα και να αποτελέσει μέρος της διαπραγματεύσεως για το Κυπριακό. Η Τουρκία διαχρονικά μας επέβαλλε τους δικούς της όρους και τις δικές της προδιαγραφές για τη συζήτηση λύσης του Κυπριακού. Η προσπάθεια της Άγκυρας να μας τρομοκρατήσει με τις κανονιοφόρους και τις απειλές του Ερντογάν ότι θα φέρει τουρκική πλατφόρμα για εξόρυξη στην κυπριακή ΑΟΖ είναι μια απαράδεκτη και απορριπτέα εχθρική κίνηση από την Τουρκία.

Θέλω να εξάρω τη συμπεριφορά όλων που ταυτίστηκαν με την ομόφωνη απόφαση του Εθνικού Συμβουλίου να απορριφθεί η τουρκική προκλητική προσέγγιση. Ανησυχώ όμως γιατί κάποιιοι, πρωτίστως εκ των έξω, αλλά και κάποιιοι εδώ στην Κύπρο και στην Ελλάδα φλερτάρουν με την τάχα ρεαλιστική προσέγγιση να βρεθεί ένας συγκεκριμένος τρόπος επανόδου στις συνομιλίες το ταχύτερο δυνατό. Ναι, πρέπει να πάμε σε συνομιλίες για λύση του Κυπριακού, αφού όμως πρώτα ξεκαθαρίσει η Άγκυρα ότι γίνεται απόλυτα σεβαστό το κυριαρχικό δικαίωμα της Κυπριακής Δημοκρατίας στην ΑΟΖ και πριν και μετά τη λύση. Ο απόλυτος σεβασμός των δικαιωμάτων της Κυπριακής Δημοκρατίας στην ΑΟΖ είναι ο μόνος τρόπος εξυπηρέτησης των συμφερόντων όλων των νόμιμων κατοίκων της Κύπρου. Το δίλημμα που έχουμε μπροστά μας δεν είναι δίλημμα “συνομιλίες ή μη συνομιλίες”. Το δίλημμα είναι αν θα αποδεχθούμε να επιστρέψουμε στο τραπέζι της διαπραγματεύσεως υπό την απειλή των κανονιοφόρων, για να διαπραγματευτούμε το διαμοιρασμό του φυσικού αερίου, ή αν θα ξεκαθαρίσουμε ότι το φυσικό αέριο δεν ήταν και δε θα γίνει μέρος των διαπραγματεύσεων για το Κυπριακό και ότι στις συνομιλίες θα πάμε, μόνο αν η Τουρκία αλλάξει στάση και τερματίσει τις παραβιάσεις μόνιμα.

Οι διπλωματικές πιέσεις και οι υποδείξεις για συζήτηση του θέματος του φυσικού αερίου στις συνομιλίες αποτελούν επιπλέον λόγους που μας επιβάλλουν να μην επανέλθουμε στις διαπραγματεύσεις. Το φυσικό αέριο ανήκει στο νόμιμο κράτος και είναι υπόθεση της Κυπριακής Δημοκρατίας η εκμετάλλευση και η διαχείρισή του και κανενός άλλου. Η καλύτερη απάντηση στις τουρκικές προκλήσεις και στις πρακτικές εκφοβισμού της Άγκυρας είναι η διεύρυνση των διακρατικών συνεργασιών της Κυπριακής Δημοκρατίας και με άλλες ενδιαφερόμενες χώρες στη γειτονιά μας. Η συνεργασία Κύπρου-Ελλάδος-Αιγύπτου μπορεί να αποτελέσει ένα πρότυπο περιφερειακού μετώπου για προστασία της διεθνούς νομιμότητας και του δικαίου της θάλασσας στην Ανατολική Μεσόγειο και μπορεί να συμβάλει στην αποτροπή των πειρατικών ενεργειών της Άγκυρας στην κυπριακή ΑΟΖ. Η συνεργασία Κύπρου-Ελλάδος-Αιγύπτου πρέπει να διευρυνθεί και να συμπεριλάβει και άλλες γειτονικές χώρες, όπως το Ισραήλ και ο Λίβανος, ώστε να δημιουργήσουμε αυτό το πλέγμα προστασίας και ασφάλειας που χρειάζεται σήμερα πάνω από το χώρο των γεωτρήσεων της κυπριακής ΑΟΖ.

Την ίδια ώρα, με ανησυχία διαπιστώνουμε ότι το φιλοτουρκικό λόμπι στις Βρυξέλλες έχει κινητοποιηθεί και επιχειρεί να δημιουργήσει κλίμα και να ασκήσει πιέσεις στην Κυπριακή Δημοκρατία για άνοιγμα κάποιων ενταξιακών κεφαλαίων για την Τουρκία. Δεν πρέπει να αποδεχτούμε να ανοίξει κανένα κεφάλαιο για την Τουρκία. Αυτό θα ήταν αυτοχειρία και επιβράβευση των πειρατών. Θα ήταν μεγάλο λάθος να ξεπατώσουμε κεφάλαια για την Τουρκία με τη δική μας αποδοχή, την ώρα μάλιστα που ο κ. Νταβούτογλου, με τα περιφόρμους και κοινής επιτροπής Ελλάδος-Τουρκίας για το φυσικό αέριο, προσπαθεί να κλονίσει τη σταθερότητα των σχέσεων μεταξύ Κύπρου και Ελλάδας.

Σήμερα είναι πιο εμφανές από ποτέ ότι δεν έχουμε να αντιμετωπίσουμε μια νέα κρίση, αλλά είμαστε ξανά μπροστά στις πάγιες επεκτατικές βλέψεις της Τουρκίας για την περιοχή μας, ένα σχεδιασμό της Τουρκίας, τον οποίο θα πρέπει να αντιληφθούμε, για να μπορέσουμε να τον αποτρέψουμε. Ως εκ τούτου, οι κίνδυνοι που ελλοχεύουν είναι πολλοί, όμως την ίδια ώρα τα νέα δεδομένα που έχουν διαμορφωθεί στην περιοχή μας ανατρέπουν παγιωμένες ισορροπίες δεκαετιών και προσφέρουν οικονομικές και πολιτικές ευκαιρίες στην Κύπρο. Σήμερα μπορούμε να πείσουμε ισχυρές χώρες που έχουν οικονομικά, πολιτικά και στρατιωτικά συμφέροντα στην περιοχή μας να πιέσουν την Τουρκία να αποσύρει τα κατοχικά στρατεύματα και να αφήσει τους Ελληνοκύπριους και τους Τουρκοκύπριους να καθορίσουν το κοινό τους μέλλον. Μπορούμε να πείσουμε ότι η σωστή λύση του Κυπριακού μπορεί να εδράζεται στην ειρήνη, τη σταθερότητα και την ασφάλεια της Ανατολικής Μεσογείου, διαφορετικά μια δοτή κακή λύση στο Κυπριακό θα γίνει αιτία για ευρύτερη αποσταθεροποίηση, που θα πλήξει ξένα συμφέροντα και ξένες επενδύσεις στην κυπριακή ΑΟΖ.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Η ενότητα και η συσπείρωση όλων μας γύρω από συντεταγμένους στόχους είναι η βάση της επιτυχίας της προσπάθειάς μας. Ομόψυχοι, συντεταγμένοι και αδελφωμένοι πρέπει να δώσουμε τη μάχη για την τελική λύση. Έχουμε χρέος να παραμείνουμε απτόητοι, με πίστη, υπευθυνότητα, αλλά και αποφασιστικότητα. Έχουμε χρέος να θωρακίσουμε την πατρίδα μας και να αγωνιστούμε με αξιώσεις και προοπτική για την απελευθέρωση και την άρση της κατοχής. Η δημιουργία μιας κοινής ευρωπαϊκής πατρίδας που να επιτρέπει στους Κύπριους πολίτες, ανεξάρτητα από εθνότητα και θρησκεία, να συμβιώνουν χωρίς φυλετικούς διαχωρισμούς σε όλη την επικράτεια της Κύπρου υπό καθεστώς ισονομίας και ισοπολιτείας είναι ένας στόχος και σκοπός που πρέπει να μας ενώνει όλους.

Εμείς λέμε ευθαρσώς ότι ο κρατικός προϋπολογισμός παρουσιάζει αδυναμίες. Αυτές τις αδυναμίες μπορούμε συλλογικά να τις αντιμετωπίσουμε, αρκεί οι κομματικοί σχεδιασμοί και οι πολιτικές διαφορές να μπουκνούν στο περιθώριο. Αρκετά ταλαιπωρήσαμε τους πολίτες με τις σκοπιμότητες, τις εμμονές και τις φιλοδοξίες μας. Απευθύνουμε έκκληση προς όλες τις πολιτικές δυνάμεις του τόπου να αφήσουν κατά μέρος όσα μας χωρίζουν και να κοιτάξουμε όλοι μπροστά συμβάλλοντας στη σωτηρία της πατρίδας μας.

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ, κύριε Συλλούρη.

Καλώ τώρα στο βήμα τον εκπρόσωπο του Κινήματος Σοσιαλδημοκρατών ΕΔΕΚ κ. Γιώργο Βαρνάβα.

Γ. ΒΑΡΝΑΒΑ:

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Ο προϋπολογισμός του 2015 είναι ο δεύτερος μνημονιακός προϋπολογισμός, που ουσιαστικά καταγράφει τη φιλοσοφία της τρικόικας και του μνημονίου. Μετά την καταιγίδα των νέων μέτρων που εντάχθηκαν στον περσινό προϋπολογισμό, με την αύξηση στους φόρους και τις περικοπές και τη συρρίκνωση του αναπτυξιακού προγράμματος και του κοινωνικού κράτους, ο προϋπολογισμός του 2015 κινείται στα ίδια επίπεδα.

Το συνεχιζόμενο αδιέξοδο στο Κυπριακό, η σκληρή και αδιάλλακτη στάση, όπως επίσης και η απaráδεκτη και προκλητική παραβίαση της αποκλειστικής οικονομικής ζώνης της πατρίδας μας από την επεκτατική Τουρκία, τα πρωτόγνωρα ποσοστά της ανεργίας, τα κοινωνικά παντοπωλεία, τα συνεχιζόμενα συσσίτια στα σχολεία, τα πολύ επώδυνα, σκληρά μέτρα τα οποία ο λαός μας έχει επωμιστεί είναι τα βασικότερα χαρακτηριστικά της χρονιάς που διανύουμε, όπως και της επόμενης, τα οποία επηρεάζουν άμεσα τη ζωή και το μέλλον του λαού και της πατρίδας μας, παρά τις δεσμεύσεις των κυβερνώντων για ανάκαμψη της οικονομίας, για ώθηση της ανάπτυξης, για μια καλύτερη ζωή. Οι μεγαλόστομες διακηρύξεις των κυβερνώντων για έξοδο από την κρίση και επιστροφή στην ανάπτυξη αποδείχθηκαν κενού περιεχομένου. Η λέξη "δεσμεύομαι" έχει πλέον μετατραπεί σε ανέκδοτο. Η κυπριακή οικονομία νοσεί βαρύτερα. Βρίσκεται σε δεινή κατάσταση. Ο λαός αναζητά ενόχους και ευθύνες, ζητά την τιμωρία όσων ενέχονται σε αυτό το έγκλημα.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Αδιαμφισβήτητες και οι ευθύνες της προηγούμενης κυβέρνησης για τη σημερινή δεινή κατάσταση της κυπριακής οικονομίας. Εγκληματικές οι ευθύνες των ειδημόνων τραπεζιτών που με τις λανθασμένες αποφάσεις τους οδήγησαν το χρηματοπιστωτικό μας σύστημα στην κατάρρευση. Εγκληματικές επίσης οι ευθύνες των δύο προηγούμενων Διοικήτων της Κεντρικής Τράπεζας, που πλημμελώς ασκούσαν τα καθήκοντά τους, αφήνοντας ανεξέλεγκτη την κατάσταση, με αποτέλεσμα την κατάρρευση. Παράλληλα, δεν μπορούμε να μην επισημάνουμε την ανεπάρκεια της σημερινής κυβέρνησης να διαχειριστεί την έκρυθμη οικονομική κατάσταση, παρά τις προεκλογικές της δεσμεύσεις, με αποτέλεσμα η οικονομική ύφεση να βαθαίνει συνεχώς. Η κυβέρνηση συνθηκολόγησε με την τρικόικα και χωρίς αντιστάσεις άφησε τη διαχείριση των πάντων στις ορέξεις της. Εναπόθεσε τα πάντα στην πιστή εφαρμογή του μνημονίου, υποβάλλοντας το λαό συνεχώς σε όλο και μεγαλύτερες θυσίες.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Η κυπριακή οικονομία διανύει την κρισιμότερη περίοδο από το 1974. Τραγικά λάθη, εντελώς λανθασμένες εκτιμήσεις και ανεπάρκειες τόσο όσον αφορά το δημοσιονομικό όσο και όσον αφορά το χρηματοπιστωτικό τομέα οδήγησαν τη χώρα στις καταστροφικές αποφάσεις του Μαρτίου του 2013 και τη μνημονιακή σύμβαση. Οι δυσκολίες και οι προκλήσεις στην κυπριακή οικονομία παραμένουν, παρά τη θεωρητική βελτίωση, κατά τους κυβερνώντες, που υπήρξε σε σχέση με την προηγούμενη χρονιά. Οι δημοσιονομικοί δείκτες μπορεί να παρουσιάζονται βελτιωμένοι, ειδικά μετά την αλλαγή στο στατιστικό τρόπο υπολογισμού του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος, όμως η ουσία παραμένει η ίδια. Η ανεργία παραμένει σε υψηλά επίπεδα και οι επιχειρήσεις προσπαθούν να επιβιώσουν μέσα από τη σημαντική έλλειψη χρηματοδότησης και το υψηλό κόστος δανεισμού.

Η κατάσταση στον τραπεζικό τομέα με την έλλειψη ρευστότητας από την αγορά και τα υψηλά επιτόκια έπνιξαν τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, οι οποίες είναι περίπου το 95% των επιχειρήσεων της Κύπρου και οι οποίες κλείνουν η μια μετά την άλλη. Ως αποτέλεσμα, η επενδυτική πρωτοβουλία βρίσκεται στον πάτο και ο κύκλος εργασιών των επιχειρήσεων συρρικνώνεται, εκτινάσσοντας το ποσοστό της ανεργίας στα ύψη.

Η ανάγκη αλλαγής των πολιτικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης προς την ανάπτυξη και τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας είναι άμεση αναγκαιότητα. Οι πολιτικές της τρικόικας έχουν οδηγήσει σε πιο βαθιά ύφεση, σε μαζική φτώχεια και σε καλπάζουσα ανεργία. Συγκεκριμένοι τομείς της οικονομίας όπως ο τουρισμός, η ναυτιλία και ο τομέας των επαγγελματικών υπηρεσιών αποδείχθηκαν ανθεκτικοί στην οικονομική κρίση και περιόρισαν τις απώλειες στα κρατικά έσοδα. Ο κρατικός προϋπολογισμός έπαψε πλέον να είναι εργαλείο ώθησης της ανάπτυξης, λόγω του περιορισμού των δαπανών, ενώ ο ιδιωτικός τομέας μέσα από ένα δύσκολο οικονομικά περιβάλλον καταβάλλει σημαντικές προσπάθειες προσέλκυσης ξένων επενδυτών και ενίσχυσης της επιχειρηματικής πρωτοβουλίας.

Το 2015 αναμένεται να είναι κρίσιμη και σημαντική χρονιά για την πορεία της οικονομίας. Η τρικόικα και η κυβέρνηση αναμένουν, κατά τα λεγόμενά τους, η οικονομία να επανέλθει σε ρυθμούς ανάπτυξης, έστω και

μικρούς. Φυσικά, όταν έχεις ως χώρα χάσει το 10% του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος μέσα σε δύο χρόνια, τότε ένα χαμηλό ποσοστό ανάπτυξης δεν μπορεί να οδηγήσει σε ουσιαστική βελτίωση στην καθημερινή ζωή του πολίτη.

Τα περιοριστικά μέτρα που έχουν επιβληθεί στη Ρωσία από την Ευρωπαϊκή Ένωση, η πτώση στο ρούβλι, που αναμένεται να επηρεάσει τον τουρισμό, και η νομοθεσία του deoffshorisation, που προβληματίζει τον κλάδο των επαγγελματικών υπηρεσιών, προοιωνίζονται αρνητικές συνέπειες για την οικονομία. Χρειάζεται ένας ολοκληρωμένος στρατηγικός σχεδιασμός για έξοδο από την κρίση και το μνημόνιο το συντομότερο δυνατό, μέσα από τη διόρθωση των δημοσιονομικών δεικτών, την πλήρη διασφάλιση της ρευστότητας στις τράπεζες και την πραγματική οικονομία, την επάνοδο στις αγορές και την προσέλκυση επενδύσεων. Όσοι πιστεύουν ότι η πιστή εφαρμογή του μνημονίου είναι η μοναδική μας διέξοδος από την οικονομική ύφεση πλανώνται πλάνην οικτράν. Η φιλοσοφία του μνημονίου, η οποία βασίζεται πάνω στην κατάργηση της κοινωνικής πολιτικής του κράτους, την αφαίρεση επιδομάτων, αλλά και την επιβολή φορολογιών, επιφέρει το αντίθετο αποτέλεσμα από το αναμενόμενο. Βαθαίνει όλο και περισσότερο την οικονομική κρίση, με αποτέλεσμα ο λαός να εισέρχεται σε ένα φαύλο κύκλο οικονομικής εξαθλίωσης με τραγικά αποτελέσματα: Να μην μπορεί να ανταποκριθεί στις κοινωνικές και οικογενειακές οικονομικές του υποχρεώσεις, να μην μπορεί να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις του έναντι των δανείων του, με αποτέλεσμα να κινδυνεύει να χάσει την περιουσία του και με πιο επικίνδυνο να χάσει την πρώτη του κατοικία, να υποχρεώνεται να σταματήσει το παιδί του από τις σπουδές ή ακόμη να εγκαταλείψει την Κύπρο αναζητώντας εργασία στο εξωτερικό, να παρακολουθεί την ανεργία να παραμένει στα απίστευτα ποσοστά του 16% και ανάμεσα στους νέους να αγγίζει ακόμη το 40%. Η απογοήτευση των νέων μας καθημερινά μετατρέπεται σε οργή, σε πλήρη απαξίωση του συστήματος. Όλο και περισσότεροι νέοι μας αναζητούν ένα καλύτερο μέλλον στο εξωτερικό. Τα όνειρα τσακίζονται και η αξιοπρέπεια μετατρέπεται σε αναζήτηση μιας εργασίας ακόμη και με εξευτελιστικό μισθό. Και, το κυριότερο, ο νέος να μην μπορεί να κοιτάξει με αισιοδοξία το μέλλον, αφού η πολιτική της υποταγής στο μνημόνιο δε δημιουργεί προσδοκίες για έξοδο από την οικονομική κρίση. Το αντίθετο. Περισσότερο βαθαίνει την κρίση, με αποτέλεσμα, κάθε φορά που η τρόικα επανέρχεται στον τόπο μας, να προχωρεί σε επιβολή νέων μέτρων που φτάνουν ακόμη και σε σημείο εξευτελισμού, αλλά και απώλειας των κυριαρχικών μας δικαιωμάτων.

Επιπλέον, για το 2015 στο μνημόνιο υπάρχουν πολλές μεταρρυθμίσεις που δρομολογούνται, οι οποίες, αν δεν υπάρξει σωστός χειρισμός και εκ των προτέρων διαβούλευση, αναμένεται να δημιουργήσουν κοινωνικές αναταράξεις. Τονίζουμε ότι τα εκβιαστικά διλήμματα ότι όλα τα νομοσχέδια πρέπει να ψηφίζονται, αλλιώς θα χάσουμε την επόμενη δόση, δε γίνονται αποδεκτά από την ΕΔΕΚ. Ως ΕΔΕΚ δε συναινέσαμε ποτέ και δε στηρίξαμε μέτρα που είχαν ως στόχο την αύξηση ή την επιβολή νέων φορολογιών, την κατάργηση και μείωση επιδομάτων, που αγγίζουν ακόμη και τις πολύτεκνες οικογένειες, τους αναπήρους, τους τυφλούς, όπως και τις ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού. Ποτέ δε συμβιβαστήκαμε με τη λογική της τρόικας, του εκβιασμού, της επιβολής λήψης μέτρων με το πιστόλι στον κρόταφο και τη δαμόκλειο σπάθη να επικρέμαται πάνω από το κεφάλι μας. Με αυτό τον τρόπο πορευτήκαμε και έτσι θα συνεχίσουμε για όσο καιρό διαρκεί αυτή η έκρυθμη οικονομική κατάσταση στον τόπο μας. Πάνω απ' όλα θέτουμε το συμφέρον των πολιτών αυτού του τόπου και τη διαφύλαξη των εθνικών συμφερόντων της πατρίδας μας.

Το 2015 αναμένεται να υπάρξει η διαδικασία αποκρατικοποιήσεων, η σταδιακή εφαρμογή του ΓΕΣΥ, η αναδιάρθρωση της δημόσιας υπηρεσίας και του τρόπου επιβολής του φόρου ακίνητης ιδιοκτησίας, καθώς και πολύ σύντομα η άρση των οποιωνδήποτε εμποδίων για πακετοποίηση και πώληση δανείων. Σ' αυτό το σημείο να υπενθυμίσω ότι η κυβέρνηση προεκλογικά δεσμευόταν για τη μη ιδιωτικοποίηση των ημικρατικών οργανισμών. Δυστυχώς όμως, η δέσμευσή τους αυτή δεν κράτησε για πολύ. Σήμερα καλούμαστε να ξεπουλήσουμε τους ημικρατικούς οργανισμούς, αφού αμαχητί συμφωνήσαμε με την τρόικα ότι μέσω της ιδιωτικοποίησης θα πρέπει να επιφέρουμε €1,4 δις στα κρατικά ταμεία, για να καλύψουμε το δημοσιονομικό έλλειμμα. Ως ΕΔΕΚ εκφράζουμε την πλήρη αντίθεσή μας σ' αυτές τις προθέσεις, που στόχο έχουν το ξεπούλημα των οργανισμών σε διεθνή ιδιωτικά συμφέροντα. Θέτουμε πάνω απ' όλα τα εθνικά συμφέροντα της πατρίδας μας, όπως και τα θέματα εθνικής ασφαλείας της χώρας μας. Σ' αυτό μας ενισχύει και η πρόσφατη έκθεση του ΕΤΕΚ, του επίσημου επιστημονικού συμβούλου της κυβέρνησης, η οποία επαληθεύει αυτά που εμείς δηλώνουμε.

Τασσόμαστε υπέρ της μερικής μετοχοποίησης των ημικρατικών αυτών οργανισμών και της δυνατότητας παραχώρησης μετοχών προς στρατηγικό επενδυτή, τους εργαζομένους και το ευρύ κοινό, που δε θα ξεπερνά το 49%, ώστε η διαχείριση αυτών των οργανισμών να παραμείνει στο κράτος. Ως ΕΔΕΚ προτείναμε τη δημιουργία της Εθνικής Αρχής Κρατικής Ακίνητης Περιουσίας. Στο ταμείο της Αρχής αυτής θα μπορούσαν να μεταφερθούν τα αδρανή ακίνητα του κράτους, αλλά και των ημικρατικών οργανισμών, που θα μπορούσαν να προσελκύσουν επενδυτές. Καταθέσαμε επίσης στην κυβέρνηση, όπως και δημοσίως, ολοκληρωμένη πρόταση για τη σωστή διαχείριση των ημικρατικών οργανισμών χωρίς το ξεπούλημά τους σε ιδιωτικά συμφέροντα. Με αναδιάρθρωση της λειτουργίας τους θα εξασφαλιστεί το αναμενόμενο ποσό του €1,4 δις, θα διασφαλιστούν τα θέματα εθνικής ασφαλείας και θα εξυπηρετηθεί το δημόσιο συμφέρον.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Η ψήφιση του νόμου για τις εκποιήσεις επιτρέπει πλέον στα τραπεζικά ιδρύματα να προχωρούν σε πωλήσεις ενυπόθηκων ακινήτων με σύντομες διαδικασίες. Αντιλαμβανόμαστε τις στρεβλώσεις που υπήρχαν τα προηγούμενα χρόνια και επέτρεπαν σε κάποιους στρατηγικά να μην αποπληρώνουν τις υποχρεώσεις τους. Από την άλλη όμως δε θα επιτρέψουμε τη διενέργεια μαζικών πωλήσεων, κάτι που άλλωστε θα προκαλέσει σημαντικά προβλήματα στο χρηματοπιστωτικό τομέα ή το ξεσπίτωμα μη βιώσιμων δανειοληπτών που αποδεδειγμένα λόγω της κρίσης δεν μπορούν να καταβάλουν τις δόσεις τους.

Σ' αυτό το σημείο θα ήθελα να υπογραμμίσω την τεράστια ευθύνη που φέρει η κυβέρνηση για το ότι σήμερα ο πολίτης βρίσκεται αντιμέτωπος με το νόμο για τις εκποιήσεις χωρίς απολύτως καμία προστασία. Παρά τις δεσμεύσεις της από το Μάιο του 2013 για κατάθεση νομοσχεδίων για το πλαίσιο αφερεγγυότητας, το έπραξε μόλις προχθές με την κατάθεση μόνο δύο από τα πέντε νομοσχέδια. Προχώρησε βάζοντας την άμαξα μπροστά από το άλογο και κατέθεσε μόνο το νομοσχέδιο για τις εκποιήσεις και, καθ' υπόδειξιν της τρόικας, χωρίς να επιδέχεται τροποποιήσεις. Με τον τρόπο αυτό, χωρίς πρώτα να διασφαλίσει ένα δίχτυ προστασίας των πολιτών σε σχέση με την πρώτη κατοικία και τη μικρή επιχειρηματική στέγη και κάτω από τις απειλές της τρόικας για μη παραχώρηση της δόσης μας, η κυβέρνηση προχώρησε στην κατάθεση του νομοσχεδίου για τις εκποιήσεις, εκβιάζοντας εμμέσως τη Βουλή για την άμεση αναγκαιότητα της ψήφισής του, αφήνοντας τους πολίτες έρμαιο των τραπεζών. Το θέμα αυτό απασχόλησε έντονα το πολιτικό σύστημα, κυβέρνηση, Βουλή, αλλά και λαό.

Στη Βουλή ως ΕΔΕΚ καταψηφίσαμε το νομοθετικό πλαίσιο για τις εκποιήσεις, γιατί πάνω στις υπόλοιπες νομοθεσίες που κατοχυρώνουν τις κοινωνικά ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού προειδοποιήσαμε ότι επικρέμαται ο κίνδυνος της αναπομπής από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας και η αναφορά ενώπιον του Ανωτάτου Δικαστηρίου. Ο Πρόεδρος προχώρησε όπως προειδοποιήσαμε. Μετά την απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου ο κίνδυνος να παραμείνουν εκτεθειμένοι οι πολίτες σε μια αυθαίρετη και εξουθενωτική μεταχείριση από το τραπεζικό σύστημα είναι υπαρκτός και άμεσος. Καταψηφίσαμε το βασικό νομοσχέδιο για τις εκποιήσεις, αφού ζητήσαμε τη διασύνδεσή του με το πλαίσιο αφερεγγυότητας. Αυτός ήταν ο μοναδικός τρόπος προστασίας των ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού. Εμείς θα συνεχίσουμε με όλες μας τις δυνάμεις να ενεργούμε για την προστασία των κοινωνικά ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού. Καταθέσαμε επίσης πρόταση νόμου για αναστολή της εφαρμογής του νόμου για τις εκποιήσεις, μέχρι να ισχύσει επαρκής νομοθεσία για την αφερεγγυότητα. Σε αυτά τα πλαίσια θα κινηθούμε και όσον αφορά το υπό διαμόρφωση πλαίσιο αφερεγγυότητας, ενώ αναμένουμε από την Κεντρική Τράπεζα και τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα την απλούστευση των διαδικασιών, ώστε να επιταχυνθούν οι διαδικασίες των αναδιρθρώσεων. Επιπλέον, μετά την επιτυχή έκβαση των τεστ αντοχής αναμένουμε να δούμε σταδιακή μείωση των δανειστικών επιτοκίων και επιτάχυνση των αναδιρθρώσεων και προς αυτή την κατεύθυνση θα ασκήσουμε πιέσεις.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Ως ΕΔΕΚ καταθέσαμε ενώπιον όλων των πολιτικών δυνάμεων και της κυβέρνησης, όπως και δημοσίως, μια ολοκληρωμένη πρόταση για έξοδο από την κρίση και το μνημόνιο. Μια πρόταση που δημιουργεί τις προϋποθέσεις για δημοσιονομική αναδιάρθρωση, για σταθεροποίηση του χρηματοπιστωτικού μας συστήματος, για την προστασία των πολιτών μέσα στα πλαίσια της οικονομικής κρίσης, όπως επίσης και τη δημιουργία προϋποθέσεων για στροφή προς την ανάπτυξη και τις επενδύσεις, που είναι και οι σημαντικότεροι τομείς που θα βοηθήσουν το συντομότερο δυνατό να εξέλθουμε από το μνημόνιο. Είναι μια πρόταση που δείχνει την πορεία εξόδου από την κρίση και το μνημόνιο.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Ο λαός δικαιολογημένα διαμαρτύρεται, γιατί σήμερα καλείται να αναλάβει στους ώμους του το βάρος των λαθών και των ευθυνών κάποιων άλλων, και δικαιολογημένα ζητά την τιμωρία τους. Για τη σημερινή οικονομική κρίση υπάρχουν ευθύνες και υπεύθυνοι. Υπάρχουν ενοχές και ένοχοι. Ο λαός μας απαιτεί τον καταλογισμό των ευθυνών και την προσαγωγή των υπαιτίων ενώπιον της δικαιοσύνης. Σημαντικός παράγοντας είναι η επαναφορά της εμπιστοσύνης στο οικονομικό και πολιτικό σύστημα. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί, μόνο αν προχωρήσουν τάχιστα οι έρευνες που αφορούν το σκάνδαλο της οικονομίας. Η ΕΔΕΚ στηρίζει τις προσπάθειες για πλήρη κάθαρση. Μόνο όταν οι ένοχοι οδηγηθούν ενώπιον της δικαιοσύνης και δεσμευτούν τα περιουσιακά τους στοιχεία, θα αλλάξει η σημερινή αντίληψη των πολιτών. Δυστυχώς όμως, γινόμαστε μάρτυρες της αδιαφορίας, που θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ακόμη και σκόπιμη ολιγωρία, από πλευράς της κυβέρνησης να προχωρήσει στην εξέταση τεραστίων διαστάσεων σκανδάλων:

1. Καμία έρευνα μέχρι σήμερα για το τι έφταιξε στη Λαϊκή Τράπεζα.
2. Καμία συζήτηση και έρευνα σε σχέση με τον κ. Βγενόπουλο, έναν εκ των μεγάλων πρωταγωνιστών της οικονομικής καταστροφής του τόπου μας.

3. Καμία έρευνα για τη διαφυγή κεφαλαίων στο εξωτερικό κατά τη διάρκεια που τα συστήματα ήταν κλειστά.
4. Καμία πρόθεση για εξέταση του σκανδάλου για το συμβόλαιο της Διοικήτριας της Κεντρικής Τράπεζας. Μέχρι σήμερα και στο ίδιο το Προεδρικό επικρατεί σύγχυση για τα ίδια τα γεγονότα.

Αυτά, όπως και πάρα πολλά άλλα σκάνδαλα παραμένουν στα συρτάρια και στις ελληνικές καλένδες. Πάγια θέση μας είναι ότι όλα αυτά τα σκάνδαλα θα πρέπει να ερευνηθούν και οι ένοχοι να καταδικαστούν και να επιστρέψουν τα όσα έχουν κλέψει από τους πολίτες αυτού του κράτους, οι οποίοι σήμερα καλούνται να αντιμετωπίσουν όλη αυτή την οικονομική κρίση. Ως ΕΔΕΚ διακηρύσσουμε την απόφασή μας για ολομέτωπη σύγκρουση με τη διαπλοκή, τη διαφθορά, τη σήψη στη δημόσια ζωή, αλλά και την πρακτική της αιμωρησίας και της συγκάλυψης.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Τις τελευταίες εβδομάδες η κυπριακή κοινωνία γίνεται καθημερινά μάρτυρας μεγάλων σκανδάλων που βλέπουν το φως της δημοσιότητας, μετά από τους ελέγχους της Ελεγκτικής Υπηρεσίας του κράτους. Σκάνδαλα στα οποία εμπλέκονται άτομα της τοπικής αυτοδιοίκησης, κομματικοί παράγοντες, υψηλόβαθμοι λειτουργοί και πάρα πολλοί άλλοι. Ως ΕΔΕΚ επαναλαμβάνουμε για ακόμη μια φορά την πάγια θέση μας, καμία ανοχή έναντι του οποιουδήποτε. Κάθε σκάνδαλο θα πρέπει να εξιχνιάζεται μέχρι τέλους και οι ένοχοι να στέλνονται στη φυλακή. Και αν ακόμη ενέχονται πολιτειακοί αξιωματούχοι, κομματικά στελέχη, υψηλόβαθμοι λειτουργοί, η τιμωρία θα πρέπει να είναι παραδειγματική, από όποιο κομματικό χώρο και αν προέρχονται.

Από αυτό το επίσημο βήμα θέλω ακόμη μια φορά να επαναλάβω ότι εμείς της ΕΔΕΚ, πολιτειακοί αξιωματούχοι, κομματικά στελέχη, καλούμε τις αρχές του κράτους να ερευνήσουν τους τραπεζικούς μας λογαριασμούς εντός και εκτός Κύπρου, αν υπάρχουν, τα περιουσιακά μας στοιχεία, όπως και των συγγενικών μας προσώπων, και να δημοσιοποιήσουν τα αποτελέσματα. Δεν έχουμε να κρύψουμε τίποτε και ο λαός πρέπει να γνωρίζει. Είμαστε η μόνη κοινοβουλευτική ομάδα που στις 27 Μαρτίου 2013, αμέσως μετά την κατάρρευση του χρηματοπιστωτικού μας συστήματος, στείλαμε επιστολή στον τένω Διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας με τα δικά μας προσωπικά δεδομένα, των συζύγων μας και των τέκνων μας άνω των 18 χρόνων, ζητώντας του όπως άρει το τραπεζικό απόρρητο όλων των λογαριασμών μας, εντός και εκτός Κύπρου, και άμεσα δημοσιοποιήσει τα αποτελέσματα. Η γυναίκα του Καίσαρα δεν πρέπει να είναι μόνο τίμια, αλλά και να φαίνεται!

(Στο σημείο αυτό ο κ. Γιώργος Βαρνάβα καταθέτει στη γραμματεία τη σχετική επιστολή, η οποία βρίσκεται στο Αρχείο της Βουλής.)

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Οι απευθείας διαπραγματεύσεις των τελευταίων χρόνων στο Κυπριακό όχι μόνο δεν έχουν οδηγήσει σε λύση, αλλά αντίθετα οδήγησαν σε βαθύτερο αδιέξοδο και τέλμα. Ως Κίνημα Σοσιαλδημοκρατών ΕΔΕΚ καταθέσαμε αρκετές φορές τις απόψεις μας για τις προσπάθειες κοινής διαπραγματευτικής βάσης, αλλά και για τη συνολική διαχείριση του Κυπριακού τα τελευταία σαράντα χρόνια, από την τουρκική εισβολή μέχρι και σήμερα που συνεχίζεται η κατοχή. Καταθέσαμε τη θέση ότι ήλθε επιτέλους η ώρα σαράντα χρόνια αδιεξόδων και αναποτελεσματικών χειρισμών να δώσουν τη θέση τους σε μια νέα στρατηγική που θα προβάλλει το Κυπριακό στη σωστή του βάση, ως πρόβλημα εισβολής, κατοχής και παραβίασης του διεθνούς δικαίου. Τόνισαμε ότι είναι αδιανόητο να παραμένουμε μαρμαρωμένοι στο παρελθόν, πολύ περισσότερο τώρα που έχουν διαμορφωθεί νέα γεωστρατηγικά, γεωπολιτικά και γεωοικονομικά δεδομένα στην περιοχή μας, ότι δεν υπάρχουν περιθώρια να παραμένουμε προσκολλημένοι σε μια στρατηγική που έχει αποδειχθεί εκ του αποτελέσματος ότι έχει αποτύχει.

Η πρότασή μας για μια νέα στρατηγική αφορούσε και αφορά συγκεκριμένες προτάσεις. Στόχος αυτών των προτάσεων δεν είναι η μη λύση, όπως κακόπιστα κάποιοι ισχυρίζονται. Αντίθετα, στόχος μας είναι η λύση, αλλά λύση πραγματική που να μπορεί να αντέξει στο πέρασμα του χρόνου και να διασφαλίζει τη φυσική και εθνική επιβίωση του κυπριακού ελληνισμού ως ακολούθως:

1. Με διαμόρφωση περιγράμματος λύσης του Κυπριακού με βάση το κοινό ανακοινωθέν του Εθνικού Συμβουλίου του Σεπτεμβρίου του 2009 και με επίσημη κατάθεσή του ενώπιον της διεθνούς και της ευρωπαϊκής κοινότητας. Αυτό είχε υποσχεθεί προεκλογικά και ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας.
2. Με σαφή και κατηγορηματική δήλωση ότι η ελληνική κυπριακή πλευρά δεν αποδέχεται το έγγραφο των λεγομένων “συγκλίσεων Ντάουνερ” ως ενδιάμεση ή οποιασδήποτε μορφής συμφωνία για τους σκοπούς των συνομιλιών.
3. Με αποσύνδεση της εσωτερικής από τη διεθνή πτυχή του Κυπριακού. Η αποχώρηση των τουρκικών στρατευμάτων, η απομάκρυνση των εποίκων και η κατάργηση των αναχρονιστικών εγγυήσεων του 1960

θα πρέπει να τεθούν ενώπιον της Τουρκίας, για να τοποθετηθεί ενώπιον των ευθυνών της. Είναι καιρός να ζητήσουμε και να επιμείνουμε για τη συζήτηση της διεθνούς πτυχής σε διεθνή διάσκεψη με τη συμμετοχή του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, της Ευρωπαϊκής Ένωσης, των τριών εγγυητριών δυνάμεων και της Κυπριακής Δημοκρατίας.

4. Με προώθηση αιτήματος για υιοθέτηση δέσμης αρχών λύσης του Κυπριακού σε ένα προσεχές Ευρωπαϊκό Συμβούλιο.
5. Με διατύπωση στην Ευρωπαϊκή Ένωση αιτήματος διορισμού πολιτικής προσωπικότητας ως ειδικού απεσταλμένου για το Κυπριακό με όρους εντολής να εποπτεύει, ώστε οι όποιες πρόνοιες της λύσης συζητούνται να είναι συμβατές με το ευρωπαϊκό κερκτημένο.
6. Με την ανάληψη έντονης διαφωτιστικής εκστρατείας, ώστε να καταστεί σαφές ότι οι διαχρονικές τουρκικές προτάσεις και απαιτήσεις βρίσκονται απολύτως εκτός του πλαισίου του διεθνούς και του ευρωπαϊκού δικαίου.
7. Με προώθηση διαβημάτων για εφαρμογή των ψηφισμάτων 550 (1984) και 789 (1992) του Συμβουλίου Ασφαλείας για κατά προτεραιότητα επιστροφή της Αμμοχώστου, για το σφετερισμό των ελληνοκυπριακών περιουσιών και την καταστροφή της πολιτιστικής μας κληρονομιάς, κάτι που προβλέπεται και από τη συμφωνία Κυπριανού-Ντενκτάς του 1979.
8. Με αποσύνδεση της επιδίωξης λύσης από την αξιοποίηση του φυσικού αερίου.

Για να δοθεί και το μήνυμα σε όλους όσοι καιροφυλακτούν να αξιοποιήσουν τη δεινή οικονομική κατάσταση σε Κύπρο και Ελλάδα ότι δε θα πρέπει να διανοηθούν ότι θα καμφθούμε υπό το βάρος της οικονομικής κρίσης.

Σε ό,τι αφορά το κοινό ανακοινωθέν της 11^{ης} Φεβρουαρίου είχαμε τονίσει ως ΕΔΕΚ ότι οι προϋποθέσεις που έπρεπε να τεθούν για την έναρξη οποιωνδήποτε νέων διαπραγματεύσεων δε θα έπρεπε να έχουν απλώς ένα διακηρυκτικό χαρακτήρα αλλά συγκεκριμένο περιεχόμενο. Οι επικοινωνιακές ή καλύτερα μη επικοινωνιακές ασάφειες που οδηγούν σε αμφισημίες στην ερμηνεία της κυριαρχίας αποτελούν μέγιστο κίνδυνο στη συμφωνία της 11^{ης} Φεβρουαρίου.

Η κυριαρχία έπρεπε να προσδιορίζεται ως “μία, μόνη και αδιαίρετη”, η οποία εκπηγάει από το λαό και όχι από τις κοινότητες ή τους Ελληνοκυπρίους και τους Τουρκοκυπρίους. Η τουρκική πλευρά είναι προφανές ότι επεδίωξε υιοθέτηση των προνοιών του Σχεδίου Ανάν για την κυριαρχία. Η ουσία του Κυπριακού, δηλαδή ο τερματισμός της κατοχής, η απομάκρυνση των εποίκων και η κατάργηση των εγγυήσεων του 1960, απουσιάζει από τη συμφωνία. Οι συνομιλίες ξεκίνησαν και η τουρκική πλευρά κατέθεσε προτάσεις πανομοιότυπες με αυτές που καταθέτει τα τελευταία σαράντα χρόνια.

Σε ό,τι αφορά τη συμφωνία για συναντήσεις των διαπραγματευτών με την τουρκική και την ελληνική κυβέρνηση, είναι προφανείς οι κίνδυνοι. Ιδιαίτερα η αμοιβαιότητα, δηλαδή και η συνάντηση του Τουρκοκύπριου διαπραγματευτή με την ελληνική κυβέρνηση, ενέχει τεράστιους κινδύνους. Η Ελλάδα δεν είναι κατοχική δύναμη στην Κύπρο και δεν έχει καμιά αμοιβαιότητα σε αυτό με την Τουρκία. Δεν έχει το ίδιο βάρος και την ίδια σημασία η συνάντηση με τον Ελληνοκύπριο διαπραγματευτή.

Παρά τις προσπάθειες που καταβλήθηκαν για δημιουργία προσδοκιών είναι ήδη σαφές ότι η τουρκική αδιαλλαξία, εκμεταλλευόμενη τη συμφωνία της 11^{ης} Φεβρουαρίου, παρέμεινε άκαμπτη και αμετακίνητη. Ενώ το κείμενο αυτής της συμφωνίας μαζί με τη συμφωνία για τις “χιαστί συναντήσεις” οδηγούν σε αναβάθμιση του ψευδοκράτους, Οζντίλ Ναμί και Οζεράι αλωνίζουν Ευρώπη, ΗΠΑ, ακόμα και Ρωσία ως εκπρόσωποι του τουρκοκυπριακού “συνιστώμενου κρατιδίου”.

Θα πρέπει επίσης να επισημάνουμε ότι ο ρωσικός παράγοντας, που αποτελεί σταθερό στρατηγικό σύμμαχο της Κύπρου από τη δεκαετία του 1960, θα έπρεπε να έχει ρόλο στις διαδικασίες και τις εξελίξεις στο Κυπριακό. Η μονοδιάστατη ταύτιση με την αμερικανική διπλωματία είναι φυσικό να προκαλεί ενόχληση στη Μόσχα, με όλους τους συνεπακόλουθους κινδύνους, σε συνδυασμό με τις πιέσεις των Αμερικανών για πλήρη ταύτιση Κύπρου και Ελλάδας στο θέμα της Ουκρανίας, στοχοποιώντας τη Ρωσία ως δήθεν εχθρό.

Το χρέος μας είναι να καταβάλουμε κάθε δυνατή προσπάθεια να αποτρέψουμε τους οφθαλμοφανείς κινδύνους για διολίσθηση, παρά τις τουρκικές θέσεις για διπλή κυριαρχία, διπλή ιθαγένεια, συνομοσπονδιακή δομή, παρθενογένεση, μόνιμες παρεκκλίσεις από το κοινοτικό κερκτημένο μέσω κήρυξης της λύσης ως πρωτογενούς δικαίου, για να υποχρεωθεί η τουρκική πλευρά να τοποθετηθεί επί της ουσίας του Κυπριακού στα κεφαλαιώδη θέματα, τα οποία δεν περιελήφθησαν, όπως θα έπρεπε, στη συμφωνία της 11^{ης} Φεβρουαρίου. Η αποχώρηση των κατοχικών στρατευμάτων, η απομάκρυνση των εποίκων, η κατάργηση των εγγυήσεων, η επιστροφή των προσφύγων στα σπίτια και στις περιουσίες τους. Ακόμα με μια ισορροπημένη και πολυδιάστατη εξωτερική πολιτική που θα διαφυλάσσει και θα υπηρετεί πρωτίστως τα εθνικά μας συμφέροντα. Είναι αδιανόητο η συμμετοχή μας στην Ευρωπαϊκή Ένωση να μας υποχρεώνει να θεωρούμε φίλες χώρες ως εχθρικές.

Απόδειξη του πώς αντιλαμβάνεται η τουρκική πλευρά τις συνομιλίες για λύση στο Κυπριακό αποτελεί και η απροκάλυπτη μεθόδευση αμφισβήτησης των κυριαρχικών δικαιωμάτων της Κυπριακής Δημοκρατίας στην αποκλειστική οικονομική ζώνη. Πέρα δηλαδή των αδηφάγων αξιώσεων της στο συνταγματικό, το εδαφικό και στο θέμα των εγγυήσεων, πέρα από την άρνησή της να συζητήσει το θέμα των εποίκων, η Τουρκία θέτει τώρα επί τάπητος και μάλιστα ως προαπαιτούμενο της λύσης τη διασφάλιση των εώλων διεκδικήσεων της στην ΑΟΖ στη νότια περιοχή της Κύπρου. Η επιδρομική-πειρατική επίθεση στην ΑΟΖ της Κυπριακής Δημοκρατίας έχει στόχο τη ματαίωση της δυνατότητας άσκησης των κυριαρχικών μας δικαιωμάτων με απαγόρευση γεωτρήσεων, εξόρυξης και εκμετάλλευσης του υποθαλάσσιου φυσικού μας πλούτου.

Ενώπιον αυτής της ληστρικής, αρπακτικής συμπεριφοράς επιβάλλεται να υπάρξει ολόπλευρη πολιτική και διπλωματική εκστρατεία και εθνική ομοψυχία. Η ΕΔΕΚ στηρίζει τα μέτρα που αποφασίστηκαν στο Εθνικό Συμβούλιο ως αντίδραση στην έκνομη τουρκική συμπεριφορά. Θεωρούμε όμως ότι υπάρχουν περισσότερα μέτρα που θα προκαλέσουν πραγματικό κόστος στην Τουρκία, προσφυγή στο Συμβούλιο Ασφαλείας, πλήρη πραγματοποίηση των ενταξιακών της διαπραγματεύσεων, απαίτηση για πάγωμα των οποιωνδήποτε ποσών λαμβάνει για την εναρμόνισή της με το ευρωπαϊκό κεκτημένο, αλλά και μέτρα που θα προκαλέσουν κόστος στο ψευδοκράτος, επιβολή κυρώσεων σε όσους εισέρχονται/εξέρχονται στην/από την Κυπριακή Δημοκρατία, παράνομα αεροδρόμια και λιμάνια.

Ενώπιον αυτών των απροκάλυπτων τουρκικών στόχων θα πρέπει να πάψει να κυριαρχεί στους σχεδιασμούς και τους στόχους της κυπριακής κυβέρνησης η κινητικότητα των συνομιλιών μέσω εκδήλωσης του λεγομένου “διεθνούς ενδιαφέροντος”. Πρόκειται περί ασύγγνωστης πλάνης. Ωσάν να μην είναι καταφανές και πρόδηλο ότι οι “επιδεικνύοντες ενδιαφέρον”, από το γενικό γραμματέα του ΟΗΕ και το γενικό γραμματέα του ΝΑΤΟ μέχρι και τον Υπουργό Εξωτερικών των ΗΠΑ, που μίλησαν για εντατικοποίηση των προσπαθειών για λύση, εννοούν λύση ευνοϊκή για τα τουρκικά συμφέροντα. Η αναστολή συμμετοχής στις συνομιλίες πρέπει να δώσει τη θέση της σε μια επανατοποθέτηση των διαπραγματεύσεων. Πρώτον, άμεσος τερματισμός των επιδρομικών ενεργειών της Τουρκίας στην ΑΟΖ της Κυπριακής Δημοκρατίας και, δεύτερον, οι όποιες διαπραγματεύσεις να αφορούν το συνταγματικό μέλλον της Κύπρου. Καθώς οι τουρκικές μεθοδεύσεις θέτουν τις βάσεις για υλοποίηση των στόχων της Άγκυρας στο Κυπριακό για λύση δύο κρατών και για αρπαγή του φυσικού αερίου, η “πολιτική του κατευνασμού” πρέπει να τερματιστεί. Όταν τα δεδομένα καταστούν μη ανατρέψιμα, θα είναι πολύ αργά.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Σε μια ημικατεχόμενη πατρίδα που αντιμετωπίζει τα πιο πάνω προβλήματα εξαιτίας της επεκτατικής Τουρκίας θα πρέπει τα θέματα άμυνας να μην επηρεάζονται ένεκα της οικονομικής κρίσης, αφού η άμυνά μας είναι η διασφάλιση των κυριαρχικών μας δικαιωμάτων. Το αξιόμαχο και η επιχειρησιακή ικανότητα των ενόπλων δυνάμεων μας θα πρέπει να βρίσκονται σε υψηλά επίπεδα. Αυτό επιτυγχάνεται με υψηλό φρόνιμα ανάμεσα στα μόνιμα στελέχη και τους κληρωτούς στρατιώτες σε συνδυασμό με νέα σύγχρονα εξοπλιστικά προγράμματα. Είναι εθνική αναγκαιότητα η στήριξη των ενόπλων δυνάμεων του τόπου μας, όσο συνεχίζεται η κατοχή της πατρίδας μας. Γι’ αυτό το λόγο και ως ΕΔΕΚ στηρίζαμε και στηρίζουμε τους προϋπολογισμούς για την άμυνα και την αμυντική θωράκιση της πατρίδας μας. Παράλληλα, συνεχίζουμε να εκφράζουμε την έντονη αντίδραση και απογοήτευσή μας για την καθεχρονική μείωση των προϋπολογισμών, όπως επίσης την υλοποίησή τους. Ενδεικτικά, να αναφέρω ότι ο συνολικός προϋπολογισμός από τα €368 εκατομ. το 2011 έφτασε το 2014 στα €318 εκατομ., όπως είναι και ο προτεινόμενος για το 2015. Η μείωση ανέρχεται στο 14%. Όσον αφορά τον προϋπολογισμό της αμυντικής θωράκισης, από τα €120 εκατομ. το 2009 έφτασε το 2014 στα €70 εκατομ., ποσό το οποίο προτείνεται επίσης και για το 2015, μια μείωση που ανέρχεται στο 42%. Η ανησυχία μας δεν εστιάζεται μόνο στα μειωμένα ποσά αλλά επιπλέον στην υλοποίηση αυτών των μειωμένων προϋπολογισμών. Το 2012 η υλοποίηση του Ταμείου Αμυντικής Θωράκισης έφτασε στο 76%, το 2013 στο 47% και το 2014, τώρα δηλαδή, στο αρνητικό ρεκόρ του 35,35%. Αυτή είναι η υλοποίηση του φειτού προϋπολογισμού για την αμυντική θωράκιση. Είναι πρόκληση έναντι του λαού, ο οποίος προσφέρει από το 1983 από το υστέρημά του ποσό το οποίο σήμερα ανέρχεται σχεδόν στο €0,5 δις το χρόνο για την ενίσχυση της αμυντικής θωράκισης, τα χρήματα να δίδονται, αντί για το σκοπό για τον οποίο προορίζονται, για οτιδήποτε άλλο. Ως πρόεδρος της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Άμυνας, εκ μέρους της επιτροπής μου, έχω απευθύνει επιστολή στον Πρόεδρο της Βουλής, ζητώντας να διευθετηθεί συνάντηση με τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, μετά την επάνοδό του στα καθήκοντά του, για να συζητήσουμε όλα αυτά τα σοβαρά θέματα, που άπτονται της άμυνας του τόπου.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Κατανοούμε την ανάγκη διόρθωσης των δημοσιονομικών ελλειμμάτων μέσα κυρίως από τη μείωση των δαπανών και τη δέσμευση της χώρας για ισοσκελισμένους προϋπολογισμούς. Δυστυχώς, ακόμη μια χρονιά ο προϋπολογισμός από εργαλείο ώθησης της ανάπτυξης μετατράπηκε σε μέσο συρρίκνωσης της κατανάλωσης και της ρευστότητας στην πραγματική οικονομία, διατηρώντας την σε πορεία ύφεσης. Το 2015 αποτελεί μια

κομβικής σημασίας χρονιά που αναμένεται να καταδείξει αν η οικονομία μπορεί να επανέλθει σε ρυθμούς ανάπτυξης μέσα από σωστές πολιτικές ή αν θα παρουσιάσει μια συνεχιζόμενη μεσοπρόθεσμη οριζόντια πορεία ύφεσης. Η σημερινή κατάσταση εμπεριέχει δύο σοβαρούς κινδύνους. Ο πρώτος, πιο άμεσος, είναι η οικονομική παράλυση και η κοινωνική κρίση να πάρουν ακόμα μεγαλύτερες και τελικά ανεξέλεγκτες διαστάσεις. Ο δεύτερος κίνδυνος είναι η σημερινή κατάσταση να μετεξελιχθεί σε μια διαρθρωτική κρίση διάρκειας για πολλά χρόνια. Ακόμα και αν υπάρξει ανάκαμψη, αυτή θα συνοδεύεται από κοινωνική δυστυχία, ύφεση και υψηλή ανεργία. Η ανάγκη μιας νέας διεκδικητικής πολιτικής απέναντι στην τρόικα προβάλλει επιτακτική. Η κυβέρνηση καλείται να αναζητήσει μέσα από εθνική συνεννόηση τη θωράκισή της απέναντι στην αντιδημοκρατική και αποικιοκρατικής νοοτροπίας συμπεριφορά της τρόικας. Προτείναμε μια εθνική συμφωνία συλλογικής διαβούλευσης και εθνικής συνεννόησης για τα μεγάλα ζητήματα του μνημονίου, αποκρατικοποιήσεις, ΓΕΣΥ και άλλα. Η κυβέρνηση όμως κωφεύει, επιλέγοντας τη δουλική υποταγή στην τρόικα. Η απάντησή μας είναι η αντιπαράθεση με αυτές τις πολιτικές και η συνεργασία με όσες πολιτικές δυνάμεις συμμαρίζονται τις απόψεις μας για αντίσταση στην τρόικα.

Γι' αυτούς τους λόγους και πάρα πολλούς άλλους που θα αναφερθούν και από τους συναδέλφους μου ως ΕΔΕΚ θα προχωρήσουμε στην καταψήφιση του προϋπολογισμού, στέλνοντας το μήνυμα στην κυβέρνηση ότι η μόνη διέξοδος μας από την οικονομική ύφεση δεν είναι η πιστή αντιλαϊκή εφαρμογή των μνημονιακών και τρoϊκανών μέτρων αλλά η πορεία προς την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη, με εξαίρεση τις αμυντικές δαπάνες, τις οποίες θα υπερψηφίσουμε. Θα συνεχίσουμε να ενεργούμε και να αγωνιζόμαστε για έξοδο από την κρίση, για κοινωνική συνοχή και αλληλεγγύη και για τον κορυφαίο στόχο της απελευθέρωσης και την επίτευξη λύσης, δημοκρατικής, λειτουργικής και βιώσιμης, που θα τερματίζει τα δεινά του λαού μας.

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κι εγώ ευχαριστώ, κύριε Βαρνάβα. Ακριβώς στο χρόνο σας!

Καλώ τώρα τον κ. Νικόλα Παπαδόπουλο, πρόεδρο του Δημοκρατικού Κόμματος.

Έχετε το λόγο.

Ν. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Έντιμη κυρία υπουργέ,

Έντιμε κύριε υπουργέ,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Να μου επιτρέψετε καταρχάς να απευθύνω τες θερμές μας ευχές, τες ευχές της κοινοβουλευτικής μας ομάδας, αλλά και του κόμματός μας στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, να του ευχηθούμε ταχεία ανάρρωση, να επιστρέψει το συντομότερο δυνατόν πίσω στην Κύπρο, πίσω στα καθήκοντα και στην οικογένειά του. Οι όποιες πολιτικές διαφορές δεν πρέπει να επισκιάζουν και δεν επισκιάζουν την ανθρώπινη στήριξη και συμπαράσταση που οφείλουμε σε δύσκολες ώρες σε ένα συνάνθρωπό μας.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Δυστυχώς, βρισκόμαστε ενώπιον ιδιαίτερα κρίσιμων και αρνητικών εξελίξεων σε ό,τι αφορά την επίλυση του Κυπριακού, αλλά και τις προσπάθειες αξιοποίησης του φυσικού μας πλούτου. Η Τουρκία με την πρόσφατη εισβολή στην κυπριακή ΑΟΖ και τις συνεχείς παράνομες και καταδικαστέες παραβιάσεις της επιδιώκει δυστυχώς να επεκτείνει την κατοχή στη νότια θάλασσα της Κύπρου. Αμφισβητεί προκλητικά το κράτος και την κυριαρχία μας και επιδιώκει να στείλει το μήνυμα σε όλες τες εταιρείες υδρογονανθράκων πως αυτή αποφασίζει για το φυσικό μας αέριο και όχι εμείς.

Με τη νέα εισβολή και τες παραβιάσεις η Τουρκία επιδιώκει να πετύχει τον τερματισμό ή και το πάγωμα των ερευνών για την εξεύρεση υδρογονανθράκων, έτσι ώστε αυτό να πάψει να αποτελεί κίνητρο για τους Τουρκοκυπρίους για επίλυση του Κυπριακού ή ακόμη χειρότερα να μας σύρει σε μια συμφωνία διαμοιρασμού του φυσικού αερίου πριν από τη λύση του Κυπριακού. Εάν η Τουρκία επιτύχει ένα από αυτά τα δύο, επιτυγχάνει τον πάγιο και διαχρονικό της στόχο να καταστεί αφέντης στο βορρά και ισότιμος συνέταρος στο νότο. Με τον έλεγχο της Κύπρου και του φυσικού της πλούτου η Τουρκία επιδιώκει να μετατρέψει την Ανατολική Μεσόγειο σε τουρκική λίμνη.

Συμφωνούμε λοιπόν με την απόφαση του Προέδρου της Δημοκρατίας για την αναστολή των διαπραγματεύσεων. Δεν μπορούμε να διαπραγματευόμαστε κάτω από την απειλή των όπλων. Δεν μπορούμε να διαπραγματευόμαστε, ενώ η Τουρκία επιδιώκει να διαμορφώσει νέα αρνητικά δεδομένα και τετελεσμένα στο Κυπριακό. Συμφωνούμε επίσης με τη δεδηλωμένη θέση της κυβέρνησης πως δεν πρέπει να πάμε πίσω στις διαπραγματεύσεις, χωρίς πρώτα να υπάρχει μια έμπρακτη απόδειξη ότι η Τουρκία σέβεται την κυριαρχία μας. Δεν πρέπει να αφήσουμε την Τουρκία να νομίζει ότι, όποτε δυσκολεύεται στις διαπραγματεύσεις, το μόνο που

χρειάζεται να κάνει είναι να μας στείλει τα πολεμικά της πλοία, για να μας εξαναγκάσει να προβαίνουμε σε νέες υποχωρήσεις. Αναμένουμε να δούμε αν αυτή θα παραμείνει η θέση της πλευράς μας ή αν θα συρθούμε πίσω στις διαπραγματεύσεις με την ουρά στα σκέλια, μόλις τερματιστεί η οδηγία NAVTEX.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Υπάρχουν δύο σχολές σκέψης και δυο φιλοσοφίες σήμερα στο Κυπριακό, η ρομαντική και η ρεαλιστική. Εδώ και έξι χρόνια ακολουθούμε πιστά τη ρομαντική σχολή σκέψης στο Κυπριακό, εκείνη που πιστεύει πως δε λύσαμε ακόμα το Κυπριακό, επειδή δεν εκλέξαμε ακόμη Πρόεδρο λύσης.

Είναι ειρωνικό ότι από το 1974 μέχρι σήμερα πέρασαν σαράντα δύσκολα χρόνια και τα είκοσι δύο από αυτά τα χρόνια κυβέρνησαν Πρόεδροι που εξέφραζαν αυτή τη σχολή σκέψης στο Κυπριακό. Οφείλουμε λοιπόν να ρωτήσουμε γιατί δεν έλυσαν το Κυπριακό μέχρι σήμερα.

Οι ρομαντικοί μάς έλεγαν ότι θα λύσουν το Κυπριακό με τον "καλό" κ. Ταλάτ. Διαψεύστηκαν. Επένδυσαν στην εδραίωση του κ. Ταλάτ. Επένδυσαν στην εδραίωση του κ. Ερντογάν στην πρωθυπουργία, για να αλλάξει το κλίμα στην Τουρκία. Διαψεύστηκαν. Πρόσφατα, ανέμεναν την εκλογή του κ. Ερντογάν στην Προεδρία της Τουρκίας, για να αλλάξει και πάλι το κλίμα. Και πάλι διαψεύστηκαν!

Ο Πρόεδρος Αναστασιάδης έστειλε δημόσια ένα μήνυμα στον κ. Ερντογάν, να μας στείλει εκείνος ένα μήνυμα για τις καλές του προθέσεις στο Κυπριακό. Μας έστειλε το "Μπαρμπαρός"! Και μας λέει ότι θα μας στείλει και μία πλατφόρμα να τη βάλει μέσα στην ΑΟΖ μας, για να εμπεδώσουμε το μήνυμα! Ακόμη, κάποιοι εκτιμούσαν πως, αν δεν αντιδράσουμε στις προκλήσεις της Τουρκίας, από μόνη της η Τουρκία θα αποκλιμακώσει την ένταση. Και αυτοί διαψεύστηκαν.

Με ρεαλισμό πρέπει επιτέλους να καταλάβουμε πως είναι πλέον ξεκάθαρο πως όσο η Τουρκία διαπιστώνει αδυναμία και αναποφασιστικότητα στην ελληνοκυπριακή πλευρά θα συνεχίζει την κλιμάκωση, για να πετύχει τους στόχους της. Εάν δεν αντιδράσουμε αποτελεσματικά, εάν δεν προκαλέσουμε πολιτικό κόστος στην Τουρκία, θα συνεχίσει να κλιμακώνει την ένταση, μέχρις ότου να πάρει το αέριο ή να σταματήσουν οι έρευνες.

Τα τελευταία έξι χρόνια ακολουθούμε πιστά την πολιτική του καλού παιδιού στο Κυπριακό. Δώσαμε τη μια γενναιόδωρη προσφορά μετά την άλλη. Δώσαμε το συνεταιρισμό, τη διπλή κυριαρχία, τη διπλή ιθαγένεια, το κατάλοιπο εξουσίας και πολλά άλλα. Εμείς όμως δεν πήραμε τίποτα. Δώσαμε γενναιόδωρες προσφορές και υποχωρήσεις, αλλά, αντί να κατευναστεί η Τουρκία, αυτή αποθρασύνθηκε. Όσο εμείς δίναμε, εκείνη ήθελε περισσότερα. Όσο εμείς δίναμε τόσο η Τουρκία γινόταν ακόμη πιο αδιάλλακτη και προκλητική στις διαπραγματεύσεις.

Ο κ. Έρογλου απλά επαναλάμβανε τες πάγιες, γνωστές, διαχρονικές τουρκικές θέσεις εθνικού ξεκαθαρίσματος και διάλυσης της Κυπριακής Δημοκρατίας και δυστυχώς εδώ και έξι χρόνια στην ουσία συζητάμε τη μία και μοναδική πτυχή του Κυπριακού που ενδιαφέρει πρωτίστως την Τουρκία, τη διακυβέρνηση. Δε συζητάμε εκείνα τα κεφάλαια που μας ενδιαφέρουν εμάς και στα οποία η Τουρκία πρέπει να υποχωρήσει.

Προβήκαμε σε υποχωρήσεις και εισπράξαμε πρόσκαιρα χειροκροτήματα από τους ξένους και ιδιαίτερα τους πολυδιαφιμιζόμενους στρατηγικούς μας εταίρους. Όπως γίνεται πάντα όμως, τα χειροκροτήματα τερματίστηκαν, όταν τερματίστηκαν οι υποχωρήσεις μας. Τα χειροκροτήματα τερματίστηκαν, μόλις η Τουρκία μπήκε στην ΑΟΖ μας. Και τότε οι στρατηγικοί μας εταίροι μάς ζήτησαν και άλλες υποχωρήσεις. Τα αποτελέσματα της πολιτικής του καλού παιδιού είναι δυστυχώς αποκαρδιωτικά. Η Τουρκία βρίσκεται σε καλύτερη και εμείς βρισκόμαστε σε χειρότερη θέση από εκεί που ήμασταν.

Η Τουρκία σήμερα απειλεί την ΑΟΖ μας, κινδυνεύουμε να χάσουμε το φυσικό αέριο, οι διαπραγματεύσεις έχουν ανασταλεί, αλλά οι διεθνείς αντιδράσεις, με εξαίρεση εκείνη του Ευρωκοινοβουλίου, είναι χλιαρές και ανεπαρκείς. Παραδοσιακοί μας σύμμαχοι όπως η Ρωσία, η οποία μας έχει στηρίξει στο παρελθόν, πλέον διατηρεί μία ουδέτερη στάση και ακόμη χειρότερα Ρώσοι βουλευτές μιλάνε πλέον ανοικτά για εχθρική στάση της κυπριακής κυβέρνησης έναντι των Ρώσων. Από την άλλη, οι στρατηγικοί μας εταίροι είναι άφαντοι.

Δυστυχώς, αυτό που διαπιστώνουμε είναι ότι ολόκληρη η διεθνής κοινότητα θεωρεί πως για την αναστολή των διαπραγματεύσεων ευθυνόμαστε εμείς και όχι η Τουρκία. Κάποιοι Ευρωπαίοι εταίροι μας, οι γνωστοί άσπονδοι φίλοι της Κύπρου, υιοθετούν πλήρως τες τουρκικές θέσεις και ζητούν όπως το φυσικό αέριο αποτελέσει μέρος των διαπραγματεύσεων και την ίδια ώρα το ψευδοκράτος έχει αποδωθεί σε μια άνευ προηγουμένου εκστρατεία αναβάθμισης. Με τη χιαστή διαδικασία, μόλις άνοιξαν οι πόρτες της Αθήνας, άνοιξαν για τους αξιωματούχους του ψευδοκράτους οι πόρτες ολόκληρου του κόσμου. Για πρώτη φορά στην ιστορία του Κυπριακού ο "Υπουργός Εξωτερικών" του ψευδοκράτους επισκέφθηκε το Λευκό Οίκο συνοδευόμενος από τον πρέσβη των Ηνωμένων Πολιτειών στη Λευκωσία.

Είναι πλέον ξεκάθαρο. Η πολιτική που ακολουθείται στο Κυπριακό έχει αποτύχει. Χρειαζόμαστε μία νέα στρατηγική στο Κυπριακό. Το Δημοκρατικό Κόμμα αναγνωρίζει ότι θα πρέπει να συμβιβαστούμε, για να πετύχουμε μία λύση στο Κυπριακό και θεωρούμε δεδομένο ότι μόνο μέσω των διαπραγματεύσεων θα

μπορέσουμε να φτάσουμε σε λύση. Το κρίσιμο όμως είναι να προσεγγίζουμε τες διαπραγματεύσεις με διεκδικητικότητα και με επιμονή στα απαραίτητα στοιχεία της λύσης, που θα την καταστήσουν βιώσιμη και που θα διασφαλίσουν την ύπαρξη του κυπριακού ελληνισμού.

Στο πλαίσιο μίας τέτοιας διεκδικητικής στρατηγικής, απαιτείται να κατανοήσουμε με ρεαλισμό ότι τρία και μοναδικά πλεονεκτήματα έχουμε ως Κυπριακή Δημοκρατία. Είμαστε το μοναδικό αναγνωρισμένο κράτος πάνω σε αυτό το νησί, είμαστε το κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και έχουμε φυσικό αέριο.

Η Τουρκία επιδιώκει να αναιρέσει και τα τρία αυτά πλεονεκτήματα. Με ρεαλισμό πρέπει να κατανοήσουμε ότι καθήκον μας είναι να αξιοποιήσουμε αυτά τα πλεονεκτήματα προς το συμφέρον του λαού μας και την επίτευξη μίας βιώσιμης λύσης.

Το Κυπριακό δε θα λυθεί με το ρομαντισμό αλλά με τη διεκδίκηση. Η Τουρκία δεν πρόκειται να εξαναγκασθεί να επιλύσει το Κυπριακό με την πολιτική του κατευνασμού αλλά μόνο με τη διεκδίκηση. Η διεθνής κοινότητα δεν πρόκειται να πιέσει την Τουρκία με την πολιτική του καλού παιδιού αλλά μόνο με τη διεκδίκηση.

Το Δημοκρατικό Κόμμα απορρίπτει μόνο την ηττοπάθεια. Απορρίπτει το εθνικό ξεκαθάρισμα που επιδιώκει η Τουρκία. Απορρίπτει τη διάλυση της Κυπριακής Δημοκρατίας. Επιλέγουμε τη βιώσιμη λύση που πραγματικά επανενώνει τον τόπο και το λαό μας. Επιλέγουμε τη διεκδίκηση. Επιλέγουμε τον αγώνα μέχρι τελικής δικαίωσης, μέχρις ότου να πετύχουμε τον πολυπόθητο στόχο της απελευθέρωσης της πατρίδας μας και τη διασφάλιση της συνέχισης του κυπριακού ελληνισμού πάνω σε αυτό το νησί!

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Το Δημοκρατικό Κόμμα, συναισθανόμενο την ευθύνη έναντι του τόπου και του λαού και λαμβάνοντας υπόψη ότι οποιαδήποτε στάση πληρωμών δε θα λύσει τα προβλήματά μας, αλλά θα τα ενισχύσει, θα τα διογκώσει, θα υπερψηφίσει τον προϋπολογισμό του 2015. Εξάλλου, αυτό πράτταμε πάντα είτε ήμασταν κυβέρνηση είτε ήμασταν αντιπολίτευση. Για μας προέχει η σταθερότητα του κράτους και η αξιοπιστία μας. Αυτό δε σημαίνει πως συμφωνούμε με τη φιλοσοφία του προτεινόμενου προϋπολογισμού.

Ο Υπουργός Οικονομικών -και τον ευχαριστώ που είναι σήμερα εδώ, για να ακούσει τες δικές μας παρατηρήσεις- έχει αποκαλέσει τον προϋπολογισμό που έχουμε ενώπιόν μας "προϋπολογισμό σταθερότητας". Εμείς τον αποκαλούμε "προϋπολογισμό στασιμότητας"!

Συμφωνούμε με τον Υπουργό Οικονομικών πως η ανάπτυξη με δανεικά δεν είναι ανάπτυξη. Σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να πάμε πίσω στες μέρες του υπερδανεισμού και της στατάλης, στις εποχές της καταστροφής της αξιοπιστίας μας. Συμφωνούμε πως ο δανεισμός δεν είναι η λύση. Οφείλουμε όμως να ρωτήσουμε: Ποια λύση προτείνει η παρούσα κυβέρνηση για την ανάπτυξη της κυπριακής οικονομίας; Πού είναι οι ξένες επενδύσεις; Γιατί δεν τις είδαμε μέχρι σήμερα; Πού είναι οι μεταρρυθμίσεις; Γιατί μιλάμε συνεχώς για τη μεταρρύθμιση της τοπικής αυτοδιοίκησης που αποτελεί το 5% των δαπανών του προϋπολογισμού, μόλις €55 εκατομ.; Πού είναι οι μεταρρυθμίσεις για το 95% του προϋπολογισμού μας και τα €8 δις; Πού είναι τα κίνητρα ανάπτυξης; Πού είναι οι δαπάνες ανάπτυξης; Δυστυχώς, ο προϋπολογισμός που έχουμε ενώπιόν μας δεν είναι προϋπολογισμός ανάπτυξης. Δεν είναι προϋπολογισμός στήριξης της πραγματικής οικονομίας. Έχουμε πάει στο άλλο άκρο!

Ο Υπουργός Οικονομικών στην τελευταία του ομιλία ενώπιον της Βουλής έπλεξε το εγκώμιο της Αμερικής ή τουλάχιστον της οικονομικής πολιτικής στην Αμερική. Όμως η Αμερική κάμνει ακριβώς το αντίθετο απ' ό,τι κάμνει ο ίδιος! Η Αμερική έκανε ακριβώς το αντίθετο απ' ό,τι κάμνει η Ευρώπη. Η Αμερική με κρατικό παρεμβατισμό είχε στηρίξει το τραπεζικό της σύστημα και τις βιομηχανίες της. Έχει περάσει μέτρα ανάπτυξης και σήμερα, εάν συγκρίνει κάποιος την οικονομία της Αμερικής και την οικονομία της Ευρώπης, διαπιστώνει ποιος έχει πράξει το σωστό. Ενώ η οικονομία της Αμερικής αναπτύσσεται, η οικονομία της Ευρώπης λαθροβιώνει με έναν οριακό ρυθμό ανάπτυξης στο Βορρά και μία εξοντωτική ύφεση στο Νότο.

Ο πρόεδρος του Εθνικού Συμβουλίου Οικονομίας που διόρισε ο κ. Αναστασιάδης, ο νομπελίστας καθηγητής κ. Πισσαρίδης, έχει δηλώσει πρόσφατα πως «καμία χώρα στον κόσμο δεν έχει καταφέρει να βγει από ύφεση μόνο με πολιτικές λιτότητας». Θέλω να είμαι ξεκάθαρος. Δεν αμφισβητούμε τις ευαισθησίες της κυβέρνησης· αμφισβητούμε όμως την οικονομική πολιτική της τρόικας. Είναι γεγονός πως κάποιοι δημοσιονομικοί δείκτες έχουν βελτιωθεί. Είναι επίσης θετικό το γεγονός ότι ξένοι οίκοι αξιολόγησης έχουν ξεκινήσει να αναβαθμίζουν την κυπριακή οικονομία. Δεν πρέπει όμως να συγχύζουμε την κυβέρνηση με την οικονομία. Άλλο τα δημόσια οικονομικά, άλλο η πραγματική οικονομία. Λόγω του μνημονίου μπορεί η κυβέρνησή μας να μην έχει οικονομικά προβλήματα. Μακάρι να μπορούσαν να ισχυριστούν το ίδιο και οι πολίτες!

Όντως έχει αναθεωρηθεί ο τρόπος που υπολογίζεται το ΑΕΠ μας και είναι γεγονός πως οι ανάγκες των τραπεζών είναι μικρότερες από αυτές που αρχικά υπολογίζαμε. Αυτός όμως δεν είναι λόγος για πανηγυρισμό, γιατί, αν οι ανάγκες των τραπεζών ήταν μικρότερες από αυτές που υπολογίζαμε και εάν το ΑΕΠ μας ήταν μεγαλύτερο από αυτό που νομίζαμε, ε, οφείλουμε να ρωτήσουμε με έκπληξη και απορία γιατί τότε μας κουρέψανε!

Το Δημοκρατικό Κόμμα εδώ και τρία χρόνια λέει ότι οι απαιτήσεις των τραπεζών είχαν εσκεμμένα διογκωθεί, για να καλυφθεί η χρεοκοπία της κυβέρνησης. Το λέγαμε, το φωνάζαμε και μας έβγαζε τρελούς η Κεντρική Τράπεζα. Σήμερα που αποδεικνύεται πως κάποιιοι με σκοπιμότητα μας οδήγησαν στο κούρεμα θέλουν να τους δώσουμε και συγχαρητήρια από πάνω, γιατί οι τράπεζές μας πέρασαν τα τεστ αντοχής. Δε δίνουμε συγχαρητήρια! Ζητάμε έρευνες. Ζητάμε να διεξαχθούν έρευνες και να μάθουμε επιτέλους ποιοι ενήργησαν ενάντια στα συμφέροντα του κυπριακού λαού!

Σε κάθε περίπτωση, εμείς δε συμφωνούμε με την ωραιοποίηση της οικονομίας την οποία προβάλλουν καθημερινά η κυβέρνηση και τα φιλοκυβερνητικά μέσα ενημέρωσης. Η πολυδιαφημιζόμενη οριακή ανάπτυξη του 0,4% είναι χαμηλότερη από αυτήν που αρχικά προέβλεπε η τρόικα. Μέχρι στιγμής έχουμε δεκατρία συνεχιζόμενα τρίμηνα ύφεσης. Είναι η χειρότερη επίδοση απ' όλες τις οικονομίες των χωρών που μπήκαν στο μνημόνιο με εξαίρεση την Ελλάδα!

Η ανεργία δε μειώθηκε. Απλά μειώθηκε ο ρυθμός αύξησής της και δεν είναι ακόμα ξεκάθαρο αν αυτό οφείλεται στη στασιμότητα της ύφεσης ή στη μαζική μετανάστευση των συμπολιτών μας στο εξωτερικό και ιδιαίτερα των νέων μας που δε βρίσκουν δουλειές στην Κύπρο. Και προκαλεί ιδιαίτερη ανησυχία το γεγονός ότι μέχρι σήμερα και παρά τις επανειλημμένες και έγγραφες ερωτήσεις μας η παρούσα κυβέρνηση αρνείται να αποκαλύψει ποιοι είναι οι στόχοι της για τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας για τα επόμενα τρία χρόνια. Αν ο Υπουργός Οικονομικών πιστεύει πραγματικά στην ανάπτυξη που έρχεται, γιατί δε δεσμεύεται με αριθμούς για τες νέες θέσεις εργασίας που θα δημιουργηθούν;

Δυστυχώς, η πραγματικότητα είναι διαφορετική από την ωραιοποίηση. Τα τελευταία τρία χρόνια χάθηκαν 50 000 θέσεις εργασίας. Ένας στους έξι συμπολίτες μας είναι άνεργος, ένας στους δύο νέους μας, όμως η τρόικα και η κυβέρνηση θεωρούν πως όλα πάνε περίφημα με το πρόγραμμά μας και τίποτε δεν πρέπει να αλλάξει!

Ένας στους τρεις συμπολίτες μας, με βάση τα τελευταία στοιχεία της Eurostat, βρίσκεται κάτω από το όριο της φτώχειας. Είναι η χειρότερη επίδοση από τες χώρες του μνημονίου μετά την Ελλάδα. Περίπου 240 000 συμπολίτες μας, μια πόλη όπως τη Λευκωσία, αυτή τη στιγμή ζει κάτω από το όριο της φτώχειας. Αλλά όλα πάνε περίφημα! Τίποτα δε χρειάζεται να αλλάξει!

Για πρώτη φορά στην ιστορία της κυπριακής οικονομίας έχουμε αποπληθωρισμό. Τα χρήματά μας του χρόνου, χωρίς να κάνουμε οτιδήποτε, θα αξίζουν λιγότερο. Όλα όμως πάνε περίφημα! Δε χρειάζεται να αλλάξει τίποτα!

Ο Υπουργός Οικονομικών μιλά για μεταρρυθμίσεις που σήμερα υλοποιούνται. Όμως τα ίδια μονοπώλια με τες ίδιες κομματικές πλάτες συνεχίζουν να λειτουργούν απρόσκοπτα. Στην Κύπρο του 21^{ου} αιώνα έχουμε το ακριβότερο ρεύμα, το ακριβότερο διαδίκτυο και τις ακριβότερες ευρωζωνικές υπηρεσίες της Ευρώπης. Το νερό και το γάλα έχουν την ίδια περίπου τιμή με το πετρέλαιο για την ίδια ποσότητα, €1,40. Αυτή την τραγωδία ζει καθημερινά ο Κύπριος καταναλωτής. Όλα όμως πάνε περίφημα! Δε χρειάζεται να αλλάξει τίποτα!

Μετά το κούρεμα υλοποιήθηκε ο πόθος και ο στόχος του τέως Διοικητή, του κ. Δημητριάδη. Μειώθηκε το μέγεθος των τραπεζών μας. Από τα €70 δις καταθέσεις που είχαμε μας έμειναν τα €44 δις. Από τα €70 δις δάνεια που είχαμε μας έμειναν και τα €70 δις! Μας πήραν τες καταθέσεις μας, αλλά μας έμειναν τα δάνεια και ως αποτέλεσμα ένα στα δυο δάνεια δεν εξυπηρετείται. Το υψηλότερο ποσοστό μη εξυπηρετούμενων δανείων στην παγκόσμια ιστορία των τραπεζών! Αλλά όλα πάνε περίφημα! Δε χρειάζεται να αλλάξουμε τίποτα!

Οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις της Κύπρου βάζουν λουκέτο η μία μετά την άλλη. Τα νοικοκυριά κινδυνεύουν να χάσουν τα σπίτια τους -και αυτό πριν από τες μαζικές εκποιήσεις που θα αρχίσουν και που θα κάνουν τα πράγματα χειρότερα- αλλά φαίνεται πως η βασική έγνοια της παρούσας κυβέρνησης είναι ο έλεγχος των τραπεζών και κατ' επέκταση ο έλεγχος των μη εξυπηρετούμενων δανείων. Ένα στα δυο δάνεια. Θέλουν να ελέγχουν και να αποφασίζουν ποιοι θα αναδιαρθρωθούν και ποιοι θα εκποιηθούν, ποιοι θα βοηθηθούν και ποιοι θα κυνηγηθούν. Κάθε λογικός άνθρωπος θα έλεγε ότι αυτό δεν είναι υγιές για μια δημοκρατία.

Κυβέρνηση και τρόικα πιστεύουν ότι έχουμε το υψηλότερο ποσοστό μη εξυπηρετούμενων δανείων στην ιστορία, γιατί φαίνεται πως ξαφνικά οι μισοί συμπολίτες μας ξύπνησαν και μετατράπηκαν σε απατεώνες που δε θέλουν να υλοποιήσουν και να τιμήσουν τες δανειακές τους υποχρεώσεις. Κατά την κυβέρνηση και την τρόικα οι τράπεζες πρέπει να απειλήσουν αυτούς τους συμπολίτες μας, για να σταματήσουν να παίζουν παιχνίδια και να πληρώσουν. Εμείς δε συμφωνούμε με αυτές τες θεωρίες. Δεν είναι αυτός ο λόγος που δεν μπορεί να πληρώσει ο περισσότερος κόσμος. Ναι, κάποιιοι επιτήδειοι μπορούν να πληρώσουν, δεν πληρώνουν και αυτούς να τους κυνηγήσουν οι τράπεζες. Όμως οι πολλοί δεν μπορούν να πληρώσουν, επειδή αντιμετωπίζουν τη μεγαλύτερη ύφεση της οικονομίας μας από το 1974, επειδή ο τζίρος εργασίας τους έχει μειωθεί στο μισό,

επειδή ξαφνικά βρέθηκαν άνεργοι και επειδή φυσικά τους πήραμε τα χρήματά τους, τους κλέψαμε τις καταθέσεις τους!

Ως Δημοκρατικό Κόμμα από την πρώτη στιγμή τονίσαμε πως το κούρεμα ήταν μία κακή λύση σκοπιμότητας, διότι έκανε τα πράγματα πολύ χειρότερα απ' ό,τι μπορούσαν να είναι. Στην Κύπρο, σε αντίθεση με το τι έγινε στις υπόλοιπες χώρες του μνημονίου, αντί να στηρίξουν τις τράπεζές μας, για να σωθούν τα χρήματά μας, μας πήραν τα χρήματά μας, για να σωθούν οι τράπεζές μας. Και ούτε καν για να στηρίξουμε τις δικές μας τράπεζες αλλά τις τράπεζες της Ελλάδας! Δώσαμε €8 δις στην Ελλάδα με το κούρεμα του χρέους και την πώληση των καταστημάτων. Μας κούρεψαν κατά €8 δις.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Η πώληση των κυπριακών καταστημάτων στην Ελλάδα αποτελεί το μεγαλύτερο σκάνδαλο στην ιστορία της Κυπριακής Δημοκρατίας και όμως μέχρι σήμερα δεν έχει διερευνηθεί από κανέναν. Και θέλω από αυτό το επίσημο βήμα να απαιτήσω να δώσουν απαντήσεις εκείνοι οι θεσμοί που τις τελευταίες μέρες προσπαθούν να δικαιολογήσουν τα αδικαιολόγητα σε ό,τι αφορά την εξόφθαλμη σύγκρουση συμφερόντων με τον κ. Βγενόπουλο. Απαιτώ επιτέλους να δώσουν εξηγήσεις ο Γενικός Εισαγγελέας, η Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας και η κυβέρνηση γιατί μέχρι σήμερα δεν έχει γίνει καμία έρευνα στην Κεντρική Τράπεζα για τον κ. Βγενόπουλο και την τότε διοίκηση της Λαϊκής; Γιατί καθυστέρησαν να ξεκινήσουν οι ποινικές έρευνες εναντίον του κ. Βγενόπουλου; Γιατί μέχρι σήμερα δεν έχει καταχωριστεί καμία ποινική υπόθεση εναντίον του κ. Βγενόπουλου και της τότε διοίκησης της Λαϊκής; Γιατί μέχρι σήμερα δεν έχει γίνει καμία έρευνα στην Κεντρική Τράπεζα για την πώληση των καταστημάτων στην Ελλάδα και για την παραχώρηση του ELA;

Ο λαός μας έχει υποστεί τεράστιες και δυσβάσταχτες θυσίες στην προσπάθεια εξυγίανσης της κυπριακής οικονομίας. Και ακριβώς επειδή ο λαός μας συμπεριφέρθηκε υπεύθυνα, απαιτεί την απόδοση ευθυνών σε εκείνους που είναι υπεύθυνοι και συνέβαλαν στην κατάρρευση της κυπριακής οικονομίας και του κυπριακού τραπεζικού συστήματος.

Θέλω από αυτό το επίσημο βήμα, κύριε Πρόεδρε, να αναφερθώ στο κρίσιμο ζήτημα που απασχολεί όλους μας, πολίτες και πολιτικούς, και που πληγώνει ανεξίτηλα το κύρος και την αξιοπιστία ολόκληρου του πολιτικού μας συστήματος. Αναφέρομαι ασφαλώς στη μάστιγα της διαφθοράς. Η κατάχρηση της εμπιστοσύνης από τους πολιτικούς ή τους κρατικούς αξιωματούχους ισοδυναμεί με πράξη προδοσίας προς τους πολίτες και προς ολόκληρη την κοινωνία και οδηγεί δυστυχώς τους πολίτες στην απαξίωση και στην απομάκρυνσή τους από το πολιτικό σύστημα και τους θεσμούς του. Η κοινωνία απαιτεί δικαιοσύνη και κάθαρση και αναμένουμε πως αστυνομία, Νομική Υπηρεσία και δικαιοσύνη θα πράξουν το καθήκον τους χωρίς παρεμβάσεις από τον οποιοδήποτε.

Δυστυχώς, το πρόβλημα της διαφθοράς δεν είναι σημερινό και, αν δε λειτουργήσουμε συλλογικά και με ειλικρίνεια, τόλμη και αποφασιστικότητα, θα είναι και αυριανό και μεθαυριανό. Η αιτία της διαφθοράς είναι απλή. Είναι πολλά τα λεφτά και λίγος ο έλεγχος. Η εφαρμογή της διαφθοράς είναι επίσης απλή. Κάποιοι δίνουν μίζες και κάποιοι τις παίρνουν. Η απάντηση είναι μία, να αυξήσουμε τον έλεγχο και να τιμωρήσουμε παραδειγματικά αυτούς που παίρνουν μίζες και αυτούς που τις δίνουν. Όταν οι μίζες καταστούν άχρηστες λόγω των διαδικασιών και των ελέγχων, τότε και μόνο τότε θα εξαλειφθούν. Υπάρχουν τρόποι, χρειάζεται θέληση.

Το Δημοκρατικό Κόμμα είναι έτοιμο και αποφασισμένο να στηρίξει κάθε ιδέα, που μπορεί να προέρχεται από οπουδήποτε και κυρίως από πετυχημένα μοντέλα του εξωτερικού. Προς αυτή την κατεύθυνση, το Δημοκρατικό Κόμμα προτείνει το διορισμό από τη Βουλή των Αντιπροσώπων μίας ολιγομελούς ομάδας πανεπιστημιακών η οποία θα αναλάβει να υποβάλει για ψήφιση εντός του 2015 ένα απλό και διάφανο μοντέλο για τις δημόσιες προσφορές και τη διαχείριση του προϋπολογισμού των δημοσίων έργων.

Κύριε Πρόεδρε,

Οφείλουμε άμεσα να επιβάλλουμε τη διαφάνεια στη δημόσια ζωή, για να αποκαταστήσουμε σχέσεις εμπιστοσύνης ανάμεσα σε πολίτες, πολιτικούς και κόμματα.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Σχεδόν δύο χρόνια μετά την έγκριση του μνημονίου, η Κύπρος συνεχίζει να βιώνει τη χειρότερη περίοδο της σύγχρονης ιστορίας της μετά την εισβολή του 1974. Οι πυλώνες πάνω στους οποίους κτίστηκε η κοινωνική και οικονομική μας ανάπτυξη έχουν δυστυχώς καταρρεύσει. Η ύφεση συρρικνώνει τον παραγωγικό μας ιστό. Χιλιάδες μικρομεσαίες επιχειρήσεις, μη μπορώντας να ανταποκριθούν στις υποχρεώσεις τους, αναγκάστηκαν να διακόψουν τη λειτουργία τους. Τα κοινωνικά παντοπωλεία όχι μόνο δε μειώθηκαν, αλλά πληθαίνουν και είναι αυξημένες οι ανάγκες τους, ενώ είναι περιορισμένοι οι πόροι τους.

Η ποιότητα ζωής των νοικοκυριών επιδεινώνεται. Η κοινωνία έχει πάψει να προσδοκά και πλέον ατενίζει το μέλλον με αισθήματα απογοήτευσης, αβεβαιότητας και αγωνίας. Το ζήτημα της αναγέννησης της κυπριακής οικονομίας δεν εξαντλείται στην δημοσιονομική εξυγίανση του κράτους. Αυτό έγινε και σωστά έγινε. Και έγινε, κυρίως γιατί η κυβέρνηση, η Βουλή και ολόκληρη η δημόσια υπηρεσία εφάρμοσαν με υπευθυνότητα

ένα πρόγραμμα ορθολογισμού των δαπανών και μειώσεων των εξόδων και του μισθολογίου. Όμως δεν τελειώσαμε. Δεν πρέπει να συγχύζουμε την κυβέρνηση με την οικονομία. Άλλο τα δημόσια οικονομικά και άλλο η πραγματική οικονομία.

Το ζήτημα της αναγέννησης της κυπριακής οικονομίας περνά μέσα από την αναγέννηση της αγοράς του ιδιωτικού τομέα, των μικρών και των μεσαίων επιχειρήσεων. Η δύναμη της κυπριακής οικονομίας ήταν πάντα ο ιδιωτικός τομέας και δυστυχώς η κρίση έπληξε κυρίως αυτόν. Όμως μέχρι στιγμής δεν έχουν ληφθεί ουσιαστικά μέτρα στήριξης αυτού του πολύτιμου ιδιωτικού τομέα. Αντιθέτως, με τις ενέργειες της κυβέρνησης και της Κεντρικής Τράπεζας κινδυνεύουμε να τους δώσουμε τη χαριστική βολή.

Χαρακτηριστικότερο παράδειγμα τα πολύπαθα θέματα των εκποιήσεων και του πλαισίου αφερεγγυότητας. Και τα δύο πρόνοιες του μνημονίου. Και τα δύο έπρεπε να είχαν ψηφιστεί μέχρι το τέλος αυτού του χρόνου. Η διαφορά τους όμως είναι ότι το πρώτο βοηθά τις τράπεζες, ενώ το δεύτερο βοηθά τους πολίτες. Και τι βιώνουμε τους τελευταίους μήνες; Τη μανία και την επιμονή κάποιων για επιβολή του πρώτου και την καθυστέρηση στην ολοκλήρωση του δεύτερου!

Στο μεταξύ όμως, τα νοικοκυριά και οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις υποφέρουν κάτω από την απειλή των μαζικών απαιτήσεων και των μαζικών εκποιήσεων που θα ακολουθήσουν. Στους είκοσι μήνες που μεσολάβησαν από την έγκριση του μνημονίου, οι πολιτικές δυνάμεις, παρά τις διαφορετικές απόψεις και εκτιμήσεις τους, ενήργησαν με συνέπεια, προκειμένου να ανταποκριθεί η Κύπρος στις υποχρεώσεις που ανέλαβε με στόχο τη διάσωση της κυπριακής οικονομίας. Συνέπεια, υπευθυνότητα και αποφασιστικότητα επέδειξε και ο κυπριακός λαός, που υπομένει καθημερινά τα σκληρά μέτρα που έχουν επιβληθεί.

Γι' αυτόν ακριβώς το λόγο δεν αποδεχόμαστε το εύκολο και επιφανειακό επιχείρημα ότι όποιος διαφωνεί με πρόνοιες του μνημονίου είναι λαϊκιστής. Είναι εξάλλου αστείο αυτοί που μετέτρεψαν τη λέξη "δεσμεύομαι" στο συντομότερο πολιτικό ανέκδοτο της εποχής να κατηγορούν την αντιπολίτευση για λαϊκισμό!

Εμείς δε θα κρίνουμε σήμερα την κυβέρνηση με το τι εμείς λέμε ότι πρέπει να γίνει ή τι έπρεπε να είχε γίνει· θα κρίνουμε την κυβέρνηση με το τι η ίδια είπε ότι θα κάμει. Και αναφέρω ενδεικτικά κάποια παραδείγματα. Τονίζω ότι ο κατάλογος δεν είναι εξαντλητικός.

Ήταν κυβερνητική δέσμευση το πρόγραμμα ενοικίου έναντι υποθήκης. Δεν υλοποιήθηκε. Κυβερνητική δέσμευση και τα στεγαστικά προγράμματα για προστασία της πρώτης κατοικίας του Οργανισμού Χρηματοδοτήσεως Στέγης. Δεν υλοποιήθηκε. Κυβερνητική δέσμευση και η δημιουργία ταμείου χρηματοδότησης μικρομεσαίων επιχειρήσεων από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης ύψους €500 εκατομ. Δεν υλοποιήθηκε. Το ταμείο κοινωνικής στήριξης. Δεν υλοποιήθηκε. Ήταν κυβερνητική δέσμευση η διασφάλιση του 75% των κουρεμένων ταμείων προνοίας και συντάξεως. Δεν υλοποιήθηκε και, ναι, ήταν κυβερνητική δέσμευση! Δε θα γίνει κούρεμα. Η κατάσταση θα ήταν αστεία, αν δεν ήταν τραγική!

Σήμερα έχουμε τη δυνατότητα να αξιολογήσουμε στην πράξη το μνημόνιο χωρίς την πίεση και τα εκβιαστικά διλήμματα του Μαρτίου του 2013. Από την αξιολόγηση αυτή προκύπτει αναμφισβήτητα πως υπάρχουν συγκεκριμένοι όροι και πρόνοιες του μνημονίου που χρήζουν επαναδιαπραγμάτευσης. Πρόκειται για όρους και πρόνοιες που αποδεικνύονται ανεπαρκή ή λανθασμένα. Το Δημοκρατικό Κόμμα ανέλαβε πρωτοβουλία διαλόγου με όλα τα κοινοβουλευτικά κόμματα με στόχο τη σύνταξη ενός εθνικού πλαισίου διαπραγμάτευσης, το οποίο ακριβώς θα περιέχει τις ελάχιστες απαιτήσεις της χώρας μας για τις αλλαγές που απαιτούνται στη συμφωνία μας με την τρόικα.

Πιστεύουμε πως η σύνταξη του εθνικού πλαισίου διαπραγμάτευσης θα ενισχύσει τη διαπραγματευτική θέση της κυβέρνησης, έτσι ώστε όλοι μαζί να μπορέσουμε να διεκδικήσουμε από την τρόικα και να πετύχουμε αλλαγές, αλλαγές που επιβάλλεται να γίνουν!

Σήμερα αναγνωρίζεται πλέον απ' όλους ότι οι επιλογές που ακολουθήθηκαν στην Ευρώπη οδηγούν σε αποπληθωρισμό και ύφεση. Συνεπώς, για να ξεπεραστεί η κρίση, για να οδηγηθούμε στην ανάπτυξη, απαιτούνται άλλες πολιτικές. Αυτές οφείλουμε να διεκδικήσουμε να εφαρμοστούν και στην Κύπρο. Αυτές θα ανακουφίσουν άμεσα χιλιάδες νοικοκυριά και μικρομεσαίες επιχειρήσεις και θα δώσουν ώθηση στην οικονομία και γι' αυτό διεκδικούμε την άμεση θεσμοθέτηση του πλαισίου αφερεγγυότητας, την προστασία των δανειζομένων, την αλλαγή του ορισμού των μη εξυπηρετούμενων δανείων, την άρση των αρνητικών συνεπειών από το κούρεμα του ελληνικού χρέους και την πώληση των κυπριακών παραρτημάτων, τον επαναπατρισμό χρημάτων που μας έκλεψαν από τις δικές μας τράπεζες, μέτρα στήριξης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και την ενίσχυση των ευάλωτων κοινωνικών ομάδων.

Για το Δημοκρατικό Κόμμα υπάρχουν δύο διαφορετικές φιλοσοφίες και δύο κατευθύνσεις στην άσκηση της οικονομικής πολιτικής. Η μία πιστεύει ότι πρέπει να συνεχίσουμε όπως είμαστε, χωρίς να διεκδικούμε αλλαγές στο μνημόνιο και χωρίς να διαπραγματευτούμε. «Όλα πάνε περίφημα! Τίποτα δεν πρέπει να αλλάξει!». Αυτή τη λογική εκφράζει η κυβέρνηση και ο Δημοκρατικός Συναγερμός. Η άλλη φιλοσοφία πιστεύει ότι πρέπει να διεκδικήσουμε, να διαπραγματευτούμε αλλαγές στο μνημόνιο. Αυτή είναι και η φιλοσοφία του Δημοκρατικού Κόμματος. Η επαναδιαπραγμάτευση αποτελεί χρέος μας απέναντι στις θυσίες των Κυπρίων

πολιτών τα τελευταία δύο χρόνια και τη μόνη ρεαλιστική προοπτική, για να βελτιώσουμε την καθημερινότητα στη ζωή τους.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Το δίλημμα σήμερα στην Κύπρο δεν είναι μνημόνιο ή όχι μνημόνιο· το δίλημμα είναι υποταγή ή διεκδίκηση! Το Δημοκρατικό Κόμμα όχι απλά επιλέγει, αλλά θα πρωταγωνιστήσει στη διεκδίκηση, επειδή πιστεύουμε ότι μπορούμε να αλλάξουμε τα πράγματα προς το καλύτερο. Δεν υποτιμούμε τις δυσκολίες. Η οικονομική κρίση που έπληξε το νησί μας κυριολεκτικά έχει ραγίσει τη ραχοκοκαλιά της κυπριακής οικονομίας. Από εμάς εξαρτάται αν θα βρούμε τη δύναμη να σηκωθούμε πάνω και να επουλώσουμε τις πληγές μας. Και πιστεύω πως μπορούμε. Το έχουμε ξανακάνει!

Και το είπα πριν. Ένας στους τρεις συμπολίτες μας δυστυχώς ζει κάτω από το όριο της φτώχειας. Είναι μία θλιβερή, αποκαρδιωτική διαπίστωση. Υπάρχει όμως και η άλλη σκοπιά, ότι για κάθε ένα συμπολίτη μας που υποφέρει υπάρχουν δύο που μπορούν να τον στηρίξουν. Και αξίζει να θυμηθούμε πως αυτό κάναμε πάντα ως λαός, παρά τις συμφορές και τις κακουχίες που μας επιφύλασσε η μοίρα. Πάντα στηρίζαμε ο ένας τον άλλο, από τους προσφυγικούς συνοικισμούς μέχρι τα κοινωνικά παντοπωλεία.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Ειλικρινά πιστεύω πως εξακολουθούμε να είμαστε πολλοί αυτοί που θέλουμε το καλό τούτου του τόπου, που θέλουμε και μπορούμε ν' αγωνιστούμε, για ν' αλλάξουμε τα πράγματα προς το καλύτερο. Ας συνεργαστούμε όλοι μαζί, για να πετύχουμε καλύτερες μέρες για τον τόπο, για το λαό μας, για τα παιδιά μας!

Εύχομαι καλές γιορτές σε όλους!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ τον κ. Νικόλα Παπαδόπουλο και καλώ στο βήμα τώρα το γενικό γραμματέα του ΑΚΕΛ κ. Άντρο Κυπριανού.

ΑΝΤΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

Εύχομαι πρώτα απ' όλα στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας γρήγορη ανάρρωση και ανάληψη των καθηκόντων του το συντομότερο δυνατόν.

Κύριε Πρόεδρε,

Κύριοι υπουργοί,

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Η συζήτηση για τον κρατικό προϋπολογισμό διεξάγεται σε μια περίοδο όπου η ύφεση στην Ευρωπαϊκή Ένωση συνεχίζεται με αναιμικές προοπτικές ανάκαμψης. Οι περιφερειακές εντάσεις και συγκρούσεις εντείνονται. Η ίδια η Κύπρος βρίσκεται αντιμέτωπη με οξυμένα οικονομικά που αυξάνουν και τα κοινωνικά προβλήματα. Αυτά επηρεάζουν αρνητικά και την πορεία επίλυσης του Κυπριακού. Η Κύπρος κλυδωνίζεται επίσης από σκάνδαλα διαπλοκής και διαφθοράς.

Οι περιφερειακές συρράξεις, η ανασφάλεια, η παραβίαση του διεθνούς δικαίου και του Καταστατικού Χάρτη του ΟΗΕ και οι επικίνδυνοι ανταγωνισμοί για τους πλουτοπαραγωγικούς πόρους κυριαρχούν στη διεθνή κατάσταση. Οι επεμβάσεις των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής, της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του ΝΑΤΟ στην Ουκρανία δημιούργησαν μία ακόμη εστία αντιπαραθέσεων με ορατό τον κίνδυνο διχοτόμησης της χώρας. Ο οικονομικός πόλεμος που εξαπέλυσαν οι ίδιες χώρες ενάντια στη Ρωσία και η απειλή ευρείας σύγκρουσης επηρεάζουν αρνητικά και την κυπριακή οικονομία, αλλά και το κυπριακό πρόβλημα.

Στη νοτιανατολική Μεσόγειο το τέρας του θρησκευτικού φανατισμού έδωσε την αφορμή για νέες επεμβάσεις στην περιοχή. Ένα τέρας που στηρίχτηκε από τις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής, την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Τουρκία, για να προωθήσει τους στόχους τους στη Συρία. Το Ιράκ επίσης απειλείται με διχοτόμηση ως αποτέλεσμα των αμερικανοβρετανικών επεμβάσεων. Στη δε Παλαιστίνη ο περήφανος λαός της υποφέρει από την κατοχή και τον εποικισμό, ενώ η διαιώνιση του προβλήματος εκτρέφει τη γενικότερη αστάθεια και τον τυφλό φανατισμό στους λαούς της περιοχής.

Είναι μέσα σε αυτό το αρνητικό διεθνές και περιφερειακό περιβάλλον που καταβάλλονται οι προσπάθειες επίλυσης του Κυπριακού. Προσπάθειες που βρίσκονται σε αποτελεμάτωση, η οποία ελπίζουμε να είναι προσωρινή. Ευθύνη γι' αυτό φέρει κυρίως η τουρκική πλευρά. Ευθύνεται η διαχρονική της εμμονή σε θέσεις που κονταροχτυπιούνται με το διεθνές και το ευρωπαϊκό δίκαιο, τις πρόνοιες των σχετικών ψηφισμάτων του ΟΗΕ και τις συμφωνίες υψηλού επιπέδου. Η πρωτοφανής πρόκληση των συνεχιζόμενων παραβιάσεων της κυπριακής αποκλειστικής οικονομικής ζώνης (ΑΟΖ) και η αμφισβήτηση από μέρους της Τουρκίας περιοχών τις οποίες δεν αμφισβήτησε ποτέ προηγουμένως οδήγησαν σε αναστολή των ουσιαστικών συνομιλιών που θα ξεκινούσαν.

Οι τουρκικές προκλήσεις είναι εξοργιστικές. Η στάση αυτών που η κυβέρνηση αποκαλεί εταίρους και στρατηγικούς συμμάχους είναι από χλιαρή μέχρι απογοητευτική. Το πιο εξοργιστικό όμως είναι ότι η κρίση προκλήθηκε από την Τουρκία και αντί να καλείται εκείνη να προβεί σε κινήσεις εκτόνωσης της κατάστασης ζητείται από εμάς η εξεύρεση διεξόδου.

Ανεξαρτήτως όλων αυτών όμως το γεγονός παραμένει. Εκείνοι που ασφυκτιούν από την κατάσταση και επείγονται για την απελευθέρωση και επανένωση του νησιού είμαστε εμείς. Έχουμε υποχρέωση έναντι της χώρας και του λαού μας λοιπόν να αναλάβουμε πρωτοβουλίες για αποκλιμάκωση της έντασης και ξεπέραςμα του αδιεξόδου. Και αυτή η ευθύνη βέβαια ανήκει πρωτίστως στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας.

Γιατί φτάσαμε ως εδώ; Η Τουρκία είναι γεγονός ότι απέκτησε ξανά αναβαθμισμένο ρόλο. Ρόλο που της αποδίδουν οι δυτικοί στον πόλεμο κατά του ισλαμικού κράτους. Αυτό της επιτρέπει να στέλνει εκβιαστικό μήνυμα πως η αξιοποίηση του φυσικού αερίου στην ΑΟΖ μας δεν μπορεί να γίνει δίχως τη δική της συμμετοχή, είτε λυθεί το Κυπριακό είτε όχι. Παρόμοιο μήνυμα επιχείρησε να μας στείλει και το Σεπτέμβριο του 2011 επί προεδρίας Δημήτρη Χριστόφια. Τότε δεν τα κατάφερε, γιατί είχαμε σωστή στάση στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων και η αντίδραση της διεθνούς κοινότητας υπήρξε άμεση, έντονη και δυναμική.

Τι άλλαξε σήμερα; Απουσιάζει, κατά την άποψή μας, ολοκληρωμένη και συγκροτημένη στρατηγική για το Κυπριακό. Κυριαρχούν οι τακτικισμοί και οι επικοινωνιακές σκοπιμότητες του Προέδρου και των κυβερνώντων. Πλειοψηφούν αντιφάσεις και παλινδρομήσεις που αντί να δυσκολεύουν την προώθηση των τουρκικών στόχων τη διευκολύνουν.

Τι εννοώ; Όταν πριν από μήνες καλούσαμε τον Πρόεδρο Αναστασιάδη να συνεχίσει την άσκηση πολυεπίπεδης εξωτερικής πολιτικής, δεν εισακουστήκαμε. Αντιθέτως, έβαλε όλα του τα αυγά στο καλάθι των δυτικών και ιδιαίτερα των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής. Με κάθε ευκαιρία διαβεβαιώνει ότι η Κύπρος είναι σταθερή, αξιόπιστη σύμμαχος και στρατηγικός εταίρος για τα αμερικανικά και νατοϊκά συμφέροντα. Υποβαθμίζει τα υπόλοιπα μέλη του Συμβουλίου Ασφαλείας που παραδοσιακά στήριζαν την Κύπρο. Αποτέλεσμα την κρίσιμη ώρα που χρειαστήκαμε στήριξη έναντι των τουρκικών προκλήσεων δεν την είχαμε. Οι “εταίροι” μας ιεραρχώντας τα συμφέροντά τους επέλεξαν την Τουρκία. Παρ’ όλα αυτά, επιμένουμε όμως να θεωρούμε ότι είναι δυνατό να τους φανούμε χρησιμότεροι. Παρ’ όλο που αυτή μας η αυταπάτη διαφεύστηκε επανειλημμένα. Ήταν πολύ αποκαλυπτική η ομολογία του Υπουργού Εξωτερικών στο ΡΙΚ πως οι Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής μάς προειδοποίησαν ότι το Barbaros θα ξεκινούσε τις παραβιάσεις καλώντας μας να μην αντιδράσουμε!

Θα μπορούσε κάποιος να πει ότι οι συγκυρίες με την ανάγκη καταπολέμησης των τζιχαντιστών δυσκόλεψαν τη θέση μας. Τι να ειπωθεί όμως για τους χειρισμούς που επέλεξε να κάνει ή μάλλον να μην κάνει ο Πρόεδρος; Μέχρι στιγμής η όποια τακτική δοκίμασε να εφαρμόσει στο Κυπριακό απέτυχε. Κάτι για το οποίο τον προειδοποιούσαμε, όχι γιατί έχουμε προφητικές ικανότητες, αλλά γιατί αναλύουμε αντικειμενικά τα δεδομένα.

Από την αρχή της διαδικασίας προτείναμε στον Πρόεδρο να μην εγκαταλείψει τα κοινά ανακοινωθέντα Χριστόφια-Ταλάτ. Τονίσαμε ότι δε θα μπορούσε να συμφωνήσει καλύτερο πλαίσιο με τον κ. Έρογλου, του οποίου οι διχοτομικές θέσεις είναι γνωστές. Δεν εισακουστήκαμε. Επεδίωξε τη διαμόρφωση νέου διαπραγματευτικού πλαισίου με την έκδοση κοινού ανακοινωθέντος, επιμένοντας ότι θα πετύχαινε καλύτερο. Και αυτό θα ήταν το 50% της λύσης. Με ακατανόητη υπεραισιοδοξία δήλωνε «δεν πρόκειται να δεχθώ λιγότερο από τη μία και μόνη κυριαρχία, τη μία και μόνη διεθνή προσωπικότητα, τη μία και μόνη ιθαγένεια». Τελικά, κατέληξε σε κοινή διακήρυξη με απώλειες κυρίως στο θέμα της αδιαίρετης κυριαρχίας.

Αναμέναμε ότι ο Πρόεδρος διδάχθηκε από αυτή την αρνητική εμπειρία. Δυστυχώς, προχώρησε με την ίδια φιλοσοφία αγνοώντας και πάλι τις προειδοποιήσεις μας. Τόνιζε το εξής: «Ο όποιος νέος κύκλος συνομιλιών δε θα αρχίσει από το σημείο τερματισμού τους, το 2012. Επιπρόσθετα, έχω ξεκαθαρίσει πως οι όποιες προτάσεις υποβλήθηκαν από την κυπριακή πλευρά δε με δεσμεύουν, αλλά και απορρίπτονται». Δηλαδή άρχιζε διαπραγμάτευση από την αρχή. Ακολούθησε η αχρείαστη διαδικασία διερεύνησης θέσεων. Προειδοποιούσαμε τότε ότι το σίγουρο αποτέλεσμα θα ήταν η διεύρυνση του χάσματος ανάμεσα στις θέσεις των δύο πλευρών. Κατά γενική παραδοχή αυτό συνέβη. Στη συνέχεια αντί ουσιαστικής διαπραγμάτευσης ακολούθησε διαδικασία κατάθεσης εγγράφων με τις θέσεις της κάθε πλευράς, που απλώς επαναβεβαίωσε τη διεύρυνση του χάσματος.

Έτσι να μου επιτρέψετε να πω ότι δόθηκε η χρυσή ευκαιρία στον κ. Έρογλου να απαλλαγεί από τις συγκλίσεις τις οποίες δεν ήθελε. Ταυτόχρονα, εμφανίζεται διεθνώς ως ο “διαλλακτικός” που δέχεται να συνεχίσουν οι διαπραγματεύσεις από εκεί που έμειναν, ενώ παρουσιάζει την ελληνοκυπριακή πλευρά να απορρίπτει τις συγκλίσεις. Ούτε αυτή η εξέλιξη δε θορύβησε τον Πρόεδρο Αναστασιάδη!

Ακολούθως, αποφασίστηκε νέα διαδικασία: Να παρακαμφθεί το ζήτημα των συγκλίσεων, να συζητηθούν τα εκκρεμούντα βασικά θέματα και να ακολουθήσει διαδικασία πάρε-δώσε. Αυτή η διαδικασία είναι προβληματική, αφού, για να συζητηθούν τα εκκρεμούντα, θα πρέπει πρώτα να καθοριστούν τα συμφωνημένα θέματα. Ως εκ τούτου, η διαδικασία θα σκοντάψει από την αρχή με διαφωνία στον καθορισμό των εκκρεμούντων βασικών θεμάτων. Επιπλέον, πώς θα μπορούμε μετά σε διαδικασία πάρε-δώσε, με δεδομένο το

χάσμα που επικρατεί στα θέματα που παρακάμφθηκαν; Παρ' όλες τις επιφυλάξεις μας υποστηρίξαμε τη διαδικασία που συμφωνήθηκε, αφού σε αντίθετη περίπτωση θα καταλήγαμε σε διαδικαστικό αδιέξοδο.

Κύριε Πρόεδρε,

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Με την εκδήλωση των προκλήσεων με το Barbaros όλα τα κόμματα στηρίξαμε την απόφαση του Προέδρου για αναστολή των συνομιλιών. Θέλαμε να σταλεί το μήνυμα ότι δεν μπορεί η Τουρκία να παραβιάζει ανενόχλητη τα όρια της ΑΟΖ της Κυπριακής Δημοκρατίας και ότι τέτοιες ενέργειες δεν επιτρέπουν αισιοδοξία για σωστή λύση του Κυπριακού.

Ως ΑΚΕΛ από την αρχή τονίσαμε πως συμφωνούμε στην αναστολή αλλά όχι στον τερματισμό των διαπραγματεύσεων. Υποδείξαμε επίσης ότι έπρεπε να αναληφθούν πρωτοβουλίες από τον Πρόεδρο, ώστε η Τουρκία να προβεί σε κινήσεις που θα επέτρεπαν επανέναρξη ουσιαστικών συνομιλιών, που είναι ο μόνος προσφερόμενος τρόπος λύσης του Κυπριακού.

Στις συσκέψεις που είχαμε για αντιμετώπιση της κρίσης που προκάλεσε η Τουρκία ακούστηκαν διάφορες απόψεις. Διατυπώθηκε η άποψη ότι θα έπρεπε να κλιμακώσουμε την ένταση, για να έχει πολιτικό κόστος η Τουρκία. Κατανοούμε τη δικαιολογημένη οργή και αγανάκτηση που όλοι νιώθουμε για την τουρκική προκλητικότητα. Το πιο εύκολο για όλους μας θα ήταν να πλειοδοτήσουμε σε πατριωτικές εξάρσεις και να πούμε ότι, εφόσον έχουμε το δίκαιο με το μέρος μας, δεν επιστρέφουμε στις συνομιλίες, μέχρι να τιμωρηθεί η Τουρκία και να αλλάξει τις θέσεις της. Ποιο θα ήταν το αποτέλεσμα; Αν ζητούσαμε επιβολή κυρώσεων σε βάρος της Τουρκίας, θα το πετυχαίναμε; Ο κ. Αιντε θα έθετε διαφορετική πρόταση από αυτήν που έθεσε ενώπιον του Προέδρου Αναστασιάδη; Η απάντηση είναι όχι και στα δύο, διότι δυστυχώς η διεθνής κοινότητα καθοδηγείται από τα συμφέροντά της και όχι από το δίκαιο. Γιατί να αλλάξει η Τουρκία τις θέσεις της; Η Τουρκία επιθυμεί τη διχοτόμηση της Κύπρου. Η στασιμότητα στο Κυπριακό την εξυπηρετεί, αφού, ενόσω δε διεξάγονται διαπραγματεύσεις, θα δίνεται το μήνυμα στη διεθνή κοινότητα ότι δεν μπορεί να υπάρξει συνεννόηση για λύση, οπότε δεν απομένει άλλη επιλογή παρά η διχοτόμηση.

Ο δικός μας στόχος ποιος είναι; Δεν είναι η διχοτόμηση. Είναι η απελευθέρωση και η επανένωση της πατρίδας μας, η ειρηνική συμβίωση Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων. Οι ενέργειές μας λοιπόν πρέπει να μας φέρνουν πιο κοντά και όχι να μας απομακρύνουν από την επίτευξη αυτού του στόχου.

Ξεκαθαρίζω ότι δεν πρέπει ποτέ να επιστρέφουμε σε συνομιλίες κάτω από εκβιασμό ούτε πρέπει να αποδεχτούμε παραπομπή της αξιοποίησης του φυσικού αερίου μετά τη λύση του Κυπριακού. Γι' αυτό και επιμέναμε ότι έπρεπε να αναλάβουμε πρωτοβουλίες που θα αποκλιμάκωναν την ένταση, θα απέκλειαν τα πιο πάνω και θα στρίμωχναν την Τουρκία.

Για το σκοπό αυτό υποβάλαμε συγκεκριμένες εισηγήσεις στον κ. Αναστασιάδη. Το πακέτο των εισηγήσεών μας περιελάμβανε επαναβεβαίωση της συμφωνίας Χριστόφια-Ταλάτ και της σύγκλισης Χριστόφια-Έρογλου αναφορικά με τις θαλάσσιες ζώνες, τους φυσικούς πόρους και την κατανομή των ομοσπονδιακών εσόδων από αυτούς. Επιπλέον, περιελάμβανε συνομιλίες με την Τουρκία μετά τη λύση του Κυπριακού για οριοθέτηση της ΑΟΖ μεταξύ των δύο κρατών, καθώς και για πιθανή προμήθεια φυσικού αερίου σε αυτή. Δυστυχώς, η πρότασή μας δεν υιοθετήθηκε. Ακόμα και οι προαναφερθείσες συγκλίσεις δεν προτάχθηκαν επαρκώς, παρ' όλο που απαντούν πειστικά σε όλες τις προβαλλόμενες ανησυχίες της Τουρκίας και της τουρκοκυπριακής ηγεσίας, όπως άλλωστε παραδέχθηκε δημόσια και ο ίδιος ο Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας, όχι διότι θεωρήθηκαν απαράδεκτες, αλλά με το επιχείρημα ότι δεν έπρεπε να υποβάλουμε αντιπρόταση.

Κύριε Πρόεδρε,

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Όπως έχουν εξελιχθεί τα δεδομένα, έχουμε μπροστά μας ανοικτά δύο επικίνδυνα σενάρια. Το ένα είναι η πιθανή κατάρρευση της διαπραγματευτικής διαδικασίας με παράλληλη προώθηση διχοτομικών σεναρίων. Το άλλο είναι η επανέναρξή της με το φυσικό αέριο στο τραπέζι, κάτι που θα αφαιρούσε το κίνητρο που αυτό προσφέρει για λύση του Κυπριακού. Για να αντιμετωπιστούν αυτά τα δύο σενάρια, επαναλαμβάνω ότι χρειάζεται ο Πρόεδρος να αναλάβει πρωτοβουλίες. Με την επιστροφή του χρειάζεται να προβληματιστεί σοβαρά. Να βρει τη δύναμη να πάρει αποφάσεις. Να αναγνωρίσει πως τα όσα διακήρυξε προεκλογικά μπορεί να ήταν αρεστά στις συγκεντρώσεις, όμως στο τραπέζι των συνομιλιών αποδεικνύονται όχι απλώς ανώφελα, αλλά και επιζήμια.

Οι εξελίξεις έχουν αποδείξει πως η πολιτική του Προέδρου Αναστασιάδη στο Κυπριακό έχει αποτύχει. Καμία από τις προεκλογικές του θέσεις δεν έχει φέρει το ποθούμενο αποτέλεσμα. Αντιθέτως! Ο διορισμός διαπραγματευτή έγινε, κατά τον Πρόεδρο, για να μην υποβιβάζεται ο ίδιος σε κοινοτάρχη, προκειμένου να γίνει δεκτός από την Τουρκία. Όπως έλεγε τότε, θα καταφέραμε να εμπλέξουμε την ίδια την κατοχική Τουρκία στις συνομιλίες, επαναποθετώντας το πρόβλημα στις σωστές του βάσεις. Τόνιζε επίσης πως θα ενέπλεκε και την Ευρωπαϊκή Ένωση στις συνομιλίες, με στόχο, όπως έλεγε, να καταστεί η Τουρκία υπόλογη. Δήλωνε

ταυτόχρονα ότι είμαστε πρώτα Ευρωπαίοι, γι' αυτό και η προσπάθεια είναι να κτίσουμε τις άριστες των σχέσεων και με τις Ηνωμένες Πολιτείες, των οποίων γίναμε το κέντρο ενδιαφέροντος. Καλλιέργησε τότε ελπίδες ότι θα πίεζαν την Τουρκία να συνεργαστεί για λύση και να αποδεχθεί την πρότασή μας για την Αμμόχωστο. Μέχρι στιγμής όχι απλώς τίποτε από όλα αυτά δεν απέδωσε, αλλά έχει επαναβεβαιωθεί, με τραγικό για εμάς τρόπο, ότι η Τουρκία εξακολουθεί να έχει την αμέριστη ανοχή, αν όχι στήριξη, των Δυτικών.

Επαναλαμβάνω, κύριε Πρόεδρε, αγαπητοί συνάδελφοι, ότι την κύρια ευθύνη για το ότι το Κυπριακό παραμένει άλυτο είχε και έχει η Τουρκία, η οποία εμμένει σε απαράδεκτες θέσεις. Έναντι όμως αυτής της τουρκικής στάσης πρέπει να έχουμε θέσεις και αντιπροτάσεις πειστικές. «Δεν πρόκειται να πείσουμε με τίποτα την Τουρκία», αντιπείνουν ορισμένοι, «θα πείσουμε όμως τη διεθνή κοινότητα! Θα πείσουμε ότι έχουμε λογικές, βιώσιμες και συνενωτικές προτάσεις. Θα τους δυσκολέψουμε στην ανοχή που επιδεικνύουν έναντι της Τουρκίας». Όπως θα δυσκολέψουμε και την προώθηση των τουρκικών στόχων που είναι η διχοτόμηση ή, στην καλύτερη για μας περίπτωση, η συνομοσπονδία!

Οι εξελίξεις στο Κυπριακό είναι σε πολύ κρίσιμο και οριακό σημείο για την προοπτική και το μέλλον της χώρας μας. Είμαστε υπόλογοι έναντι στη σημερινή και στις επόμενες γενιές για το πώς θα τις χειριστούμε και ποια προοπτική θα δώσουμε στην Κύπρο.

Δυστυχώς, το τελευταίο διάστημα συγκαλούνταν απανωτές συσκέψεις των αρχηγών των πολιτικών δυνάμεων, για να επαναλαμβάνουμε τα ίδια και τα ίδια. Ο Πρόεδρος δε λάμβανε αποφάσεις και προσπαθούσε να καλυφθεί πίσω από τις συσκέψεις. Δυστυχώς, τελικά αποφάσισε να μην κάνει τίποτε. Παρέμεινε καθηλωμένος στις διακηρύξεις ότι δεν πρόκειται να πάει σε συνομιλίες, ενόσω συνεχίζονται οι τουρκικές προκλήσεις. Θέση σωστή, αλλά να μου επιτρέψετε να πω ανεπαρκής. Δεν μπορούμε να παρακολουθούμε με απάθεια τα όσα εκτυλίσσονται. Η Τουρκία εξόφθαλμα παρανομεί σε βάρος της Κύπρου. Την ίδια στιγμή οι Αμερικανοί δηλώνουν ότι δεν μπορούν να περιμένουν τότε θα αποφασίσουμε να λυθεί το Κυπριακό, για να προχωρήσουν οι επενδύσεις δισεκατομμυρίων στον τομέα της ενέργειας στην περιοχή μας. Ενώ λοιπόν τα γεγονότα εξελίσσονται επικίνδυνα, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας επιλέγει τακτικισμούς, αντί ενέργειες που θα μας βγάλουν από το αδιέξοδο. Επιλέγει, για να αντιστρέψω την προσφιλή του προεκλογική έκφραση και μετεκλογική, να είναι αρεστός παρά χρήσιμος και ωφέλιμος. Αυτή του η επιλογή τον αυτοεγκλωβίζει σε κάτι που θέλω να ελπίζω ότι δεν είναι ο στόχος κανενός, σε ναυάγιο της διαδικασίας, ναυάγιο που μας φέρνει ένα βήμα πιο κοντά στη διχοτόμηση. Ίσως κάποιιοι να βολεύονται με αυτή την εξέλιξη. Το ΑΚΕΛ όχι. Κάτι τέτοιο θα είναι καταστροφικό για την Κύπρο και τον κυπριακό λαό.

Οι τουρκικές προκλήσεις αποδεικνύουν για ακόμη μία φορά την αδήριτη ανάγκη για λύση του Κυπριακού. Μόνο με δίκαιη, λειτουργική και βιώσιμη λύση θα διασφαλιστεί η μόνιμη ειρήνη, η ασφάλεια, η ανάπτυξη και η ευημερία του κυπριακού λαού. Λύση που να προνοεί την αποχώρηση των κατοχικών στρατευμάτων και των εποίκων. Λύση δικαιοδικής διζωνικής ομοσπονδίας με πολιτική ισότητα, όπως αυτή καθορίζεται στα σχετικά ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας. Λύση που να διασφαλίζει τη μία, μόνη και αδιαίρετη κυριαρχία, διεθνή προσωπικότητα και ιθαγένεια, καθώς και το σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και βασικών ελευθεριών όλων των πολιτών της ενωμένης Κυπριακής Δημοκρατίας.

Κύριε Πρόεδρε,

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Η αστάθεια, η αδικία και τα δύο μέτρα και σταθμά είναι το κύριο χαρακτηριστικό της διεθνούς πολιτικής σκηνής. Στον οικονομικό τομέα έχουμε κορύφωση των ανισοτήτων σε συνθήκες γενικευμένης κρίσης του καπιταλιστικού συστήματος. Η κρίση και οι αποφάσεις κυβερνήσεων και οργανισμών, όπως του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου και της Ευρωπαϊκής Ένωσης, βοήθησαν τα πολυεθνικά μονοπώλια να συγκεντρώσουν ακόμα μεγαλύτερο πλούτο. Είναι χαρακτηριστικό ότι 2 325 άτομα παγκοσμίως έχουν συνολική περιουσία μεγαλύτερη από το ετήσιο ΑΕΠ 130 χωρών!

Ταυτόχρονα, οι λαοί υποφέρουν και ας τους είχε τάξει λαγούς με πετραχήλια η Συνθήκη της Λισαβόνας. Ο Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης στις εκτιμήσεις του για το 2015 προβλέπει αδύναμη οικονομική ανάπτυξη στην Ευρώπη, ενώ οι περισσότερες από τις άλλες μεγάλες οικονομίες στον κόσμο θα πετύχουν σταθερή ανάπτυξη.

Αυτό βέβαια δεν οφείλεται μόνο στα χαρακτηριστικά της κρίσης, αλλά και στην πολιτική που ακολουθείται για την αντιμετώπισή της. Η πολιτική λιτότητας και περικοπής δαπανών βύθισε την Ευρώπη στη φτώχεια και την ανεργία. Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία, μεταξύ των ετών 2008-2014 πάνω από 300 000 εταιρείες του τομέα κατασκευών στην Ευρωπαϊκή Ένωση έχουν κλείσει. Από αυτές οι 200 000 είναι πολύ μικρές. Στην Κύπρο τα τελευταία δύο χρόνια χρεοκόπησαν 5 000 εταιρείες που απασχολούσαν μέχρι εννιά υπαλλήλους, ενώ από την αρχή της κρίσης έκλεισαν συνολικά 7 000 επιχειρήσεις. Οι άνεργοι στην Ευρωπαϊκή Ένωση ανέρχονται σε €24,5 εκατομμύρια. Εκατόν είκοσι δύο εκατομμύρια Ευρωπαίοι ζουν σε συνθήκες φτώχειας. Ταυτόχρονα -και αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό- τα ποσοστά κέρδους των τραπεζών και των συναφών επιχειρήσεων διατηρούνται στο 38%, σχεδόν όσο ήταν πριν από την κρίση. Ήταν 39%.

Είναι φανερό πλέον ότι η κρίση έχει μεγαλύτερη διάρκεια στις χώρες που ακολουθούν νεοφιλελεύθερη συντηρητική οικονομική πολιτική λιτότητας, περικοπών και ιδιωτικοποιήσεων. Αυτή την πολιτική επιβάλλει δυστυχώς η Γερμανία στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Η πιστωτική ασφυξία στην Ευρωζώνη οδήγησε σε στασιμότητα, με αποτέλεσμα το δημόσιο χρέος των οικονομιών να ακολουθεί αυξητική πορεία τα τελευταία χρόνια. Οι επτά μεγαλύτερες οικονομίες παγκοσμίως κατέχουν το υψηλότερο κατά μέσο όρο δημόσιο χρέος στον κόσμο. Ταυτόχρονα, λόγω της ύφεσης και της μείωσης των μισθών των εργαζομένων το ιδιωτικό χρέος βαρβαίνει ολοένα και περισσότερο τα νοικοκυριά. Από αυτή την εικόνα, κύριε Πρόεδρε, αγαπητοί συνάδελφοι, δε θα μπορούσε να διαφέρει η Κύπρος, αφού ακολουθούμε τυφλά τις πολιτικές που οδηγούν σε αυτά τα αποτελέσματα.

Ο Υπουργός Οικονομικών δηλώνει με ικανοποίηση ότι η κυβέρνηση κατάφερε να μειώσει το ποσοστό ανεργίας μετά από μια περίοδο συνεχούς αύξησης. Δε μας λέει όμως ότι το ποσοστό ανεργίας είναι το τέταρτο υψηλότερο στην Ευρωζώνη και το πέμπτο υψηλότερο στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Αποκρύπτει ότι χιλιάδες μακροχρόνια άνεργοι κουράστηκαν να εγγράφονται στον κατάλογο. Αποκρύπτει ότι μετά από χρόνια η καθαρή μετανάστευση είναι αρνητική, γιατί οι προοπτικές για εξεύρεση εργασίας στην Κύπρο είναι μηδαμινές. Αποτέλεσμα είναι πολλοί άνεργοι και ιδιαίτερα οι νέοι να μεταναστεύουν στο εξωτερικό, για να βρουν δουλειά. Επίσης, πολλοί Ευρωπαίοι πολίτες που εργάζονταν στην Κύπρο την εγκαταλείπουν, μειώνοντας έτσι τον αριθμό των ανέργων.

Δηλώνει επίσης με ικανοποίηση ότι τα επιτόκια μειώθηκαν ελαφρώς το τελευταίο διάστημα. Ξεχνά ηθελημένα όμως ότι στην Κύπρο έχουμε τα υψηλότερα στεγαστικά και επιχειρηματικά επιτόκια της Ευρωζώνης. Επιτόκια που δεν επιτρέπουν επιχειρηματικές δραστηριότητες. Ούτε βέβαια φαίνεται να προβληματίζεται για τη συνεχή μείωση των καταθέσεων στις τράπεζες, που είναι ένας από τους πιο αξιόπιστους δείκτες εμπιστοσύνης προς τον τραπεζικό τομέα. Κατά τη διάρκεια του 2014 χάσαμε €1,2 δις καταθέσεις. Όση ρευστότητα άντλησε μετά βαΐων και κλάδων η κυβέρνηση από τις διεθνείς αγορές, για να τη δώσει στην Τράπεζα Κύπρου, φρόντισε με τις ενέργειες και τις πολιτικές της να τη χάσει από την εκροή καταθέσεων.

Ακούσαμε τη Διοικήτρια της Κεντρικής Τράπεζας να υπόσχεται ότι η επιτυχία στα τεστ αντοχής θα έχει άμεση επίδραση στην κοινωνία. Μέχρι στιγμής όμως καμία αλλαγή δεν υπήρξε. Τα αποτελέσματα των τεστ θα αποκτήσουν ουσιαστική αξία, εφόσον η πολιτική που ακολουθούν μέχρι σήμερα οι τράπεζες και το κυβερνητικό επιτελείο αλλάξει, ώστε να βελτιωθεί η παροχή ρευστότητας στην οικονομία. Θα αποκτήσουν ουσιαστική αξία, όταν υπάρξουν θαρραλέες αναδιαρθρώσεις που θα ανταποκρίνονται στις σημερινές οικονομικές και κοινωνικές πραγματικότητες των νοικοκυριών και των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, όταν υπάρξει ουσιαστική μείωση των δανειστικών επιτοκίων και περιοριστεί το χάσμα μεταξύ δανειστικών και καταθετικών, όταν διασφαλιστεί η προστασία της κύριας κατοικίας και της μικρής επαγγελματικής στέγης από τις μαζικές εκποιήσεις και το ξεπούλημα πακέτων δανείων στα επιθετικά επενδυτικά κεφάλαια. Σε διαφορετική περίπτωση τα τεστ αντοχής θα έχουν την ίδια κατάληξη με τα προηγούμενα που πέρασαν οι τράπεζες στην Κύπρο. Θα απαξιωθούν από τα πραγματικά αποτελέσματα που επέφερε η τραπεζική κρίση στην οικονομία και την κοινωνία. Σε αυτό το σημείο νομίζω ότι αξίζει να υπογραμμίσουμε ότι δεν υπάρχουν πλέον κυπριακές τράπεζες. Οι μεγάλες τράπεζες της Κύπρου ελέγχονται δυστυχώς από ξένα συμφέροντα και νομίζω ότι ο καθένας από εμάς αντιλαμβάνεται τι αυτό σημαίνει.

Αναμέναμε ότι η βελτίωση της κερδοφορίας των τραπεζών θα συνέβαλλε στην αποκλιμάκωση των απειλών για εκποιήσεις κατοικιών. Δυστυχώς, κάθε άλλο. Οι τράπεζες και η κυβέρνηση, σε πλήρη ευθυγράμμιση με την τρόικα, δε σέβονται το θεμελιώδες δικαίωμα της στέγασης. Και πρέπει να πω ότι αυτό δεν είναι άσχετο με τις υποσχέσεις που δόθηκαν στον κ. Ρος και τους συνεργάτες του, όταν έρχονταν, για να επενδύσουν στην Τράπεζα Κύπρου.

Χρησιμοποιείται το επιχείρημα ότι οι πολίτες δανείστηκαν λεφτά και οφείλουν να τα αποπληρώσουν. Δε νομίζω ότι διαφωνεί κανένας με αυτό. Ξεχνούν όμως τη μείωση μισθών που έχουν υποστεί οι εργαζόμενοι, όχι με δική τους ευθύνη αλλά εξαιτίας των εγκληματικών λαθών του τραπεζικού τομέα και των συνεπειών της οικονομικής κρίσης. Το 2013 η μείωση στους μισθούς ανήλθε στο 6% κατά μέσο όρο, ενώ το πρώτο εξάμηνο του 2014 ξεπέρασε το 5,1%. Αυτές οι μειώσεις επηρέασαν την ικανότητα αποπληρωμής των στεγαστικών δανείων, γι' αυτό και οι τράπεζες οφείλουν να προσαρμοστούν σε αυτές.

Κύριε Πρόεδρε,

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Το ΑΚΕΛ δεν πρόκειται να νομιμοποιήσει τη μεταφορά της μικρής περιουσίας Κυπρίων πολιτών, με διαδικασίες εξπρές, στα χέρια ξένων. Τα προβλήματα της κυπριακής οικονομίας, αλλά και των τραπεζών δε θα λυθούν με μαζικές εκποιήσεις και ξεπούλημα περιουσιών. Αντιθέτως, με αυτή την προσέγγιση θα ενταθούν οι κοινωνικές αντιθέσεις και θα οξυνθούν τα κοινωνικά προβλήματα και αδιέξοδα. Αυτό μπορεί να μην ενδιαφέρει τους ξένους ιδιοκτήτες και διευθυντές των τραπεζών, την κυβέρνηση όμως;

Παρομοίως και στο θέμα των ιδιωτικοποιήσεων. Η απόφαση για τις ιδιωτικοποιήσεις είναι εξόχως πολιτική. Το είπε η τρόικα, το είπε η κυβέρνηση. Εδράζεται στη φιλοσοφία και της τρόικας, αλλά και της

κυβέρνησης για εκποίηση του δημόσιου πλούτου, για “λιγότερο κράτος”. Γι’ αυτό άλλωστε επιμένουν να προσποούνται πως δεν καταλαβαίνουν ότι η δομή της κυπριακής αγοράς είναι τέτοια που η ιδιωτικοποίηση κάποιων οργανισμών θα σημαίνει απλώς τη μετατροπή του δημόσιου σε ιδιωτικό μονοπώλιο. Αυτό επιχειρείται να γίνει αδιαφορώντας για το γεγονός ότι θα πρόκειται ουσιαστικά για ξεπούλημα σε τιμή ευκαιρίας, αδιαφορώντας για τις επιπτώσεις στην εθνική ασφάλεια, αλλά και τις γενικότερες κοινωνικές και οικονομικές επιπτώσεις που θα προκύψουν. «Εκσυγχρονισμό και φθηνότερες τιμές θα μας φέρουν οι ιδιωτικοποιήσεις» δήλωσε ο πρόεδρος του Δημοκρατικού Συναγερμού. Τέτοιου τύπου δηλώσεις να μου επιτρέψετε να πω ότι θα πρέπει να τις θυμόμαστε όλοι. Όπως θυμόμαστε σήμερα τι μας έλεγε ο Δημοκρατικός Συναγερμός το 2001 για τα οφέλη που θα προκύψουν από τη φιλελευθεροποίηση των επιτοκίων.

Το χειρότερο βέβαια από όλα είναι ότι δεν υπάρχει καμία προσπάθεια αξιολόγησης των επιπτώσεων που επιφέρουν τα μνημονιακά μέτρα στην κοινωνία. Η μείωση του διαθέσιμου εισοδήματος, αλλά και η επίδραση των μέτρων λιτότητας στις προσδοκίες των οικονομικών μονάδων έχουν οδηγήσει σε σημαντική μείωση τόσο της δημόσιας όσο και της ιδιωτικής επένδυσης. Η απουσία επαρκών αναπτυξιακών εργαλείων και η επισφαλής παραγωγική βάση δείχνουν ότι οι προοπτικές για το μέλλον είναι περιορισμένες.

Κύριε Πρόεδρε,

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Το ΑΚΕΛ θα καταψηφίσει τον προϋπολογισμό, γιατί το μόνο που προνοεί είναι την υλοποίηση των αντιλαϊκών στόχων της τρόικας και της κυβέρνησης. Στον προϋπολογισμό για το 2015 η κυβέρνηση θέτει ως θεμελιώδεις στόχους την επιστροφή σε βιώσιμη ανάπτυξη, την αύξηση της απασχόλησης και την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής. Αν δει κανείς ωστόσο τους βασικούς στόχους του προγράμματος, αντιλαμβάνεται ότι οι επιμέρους στόχοι για το 2015 είναι διακηρυκτικοί, αφού συγκρούονται θεμελιακά μεταξύ τους. Ήδη για το 2014 υπήρξε σημαντική μείωση της απασχόλησης, πρωτοφανής ένταση των δεικτών φτώχειας και συνέχεια στους υφιστάτους ρυθμούς στην οικονομία.

Η κυβέρνηση χρειάζεται να αλλάξει φιλοσοφία και να ακολουθήσει εναλλακτική στρατηγική που να στοχεύει στη στήριξη της πραγματικής οικονομίας. Να στοχεύει στην ανάπτυξη διαφορετικού μοντέλου οικονομικής δραστηριότητας. Στρατηγική που να ανταποκρίνεται στις νέες συνθήκες που έχουν διαμορφωθεί και να προνοεί παράλληλα τη δημιουργία συνολικού σχεδίου κοινωνικής προστασίας των ευάλωτων στρωμάτων του πληθυσμού. Στρατηγική πραγματικής απεμπλοκής από το μνημόνιο.

Το πρώτο βήμα που θα μπορούσε να κάνει η κυβέρνηση Αναστασιάδη και του Δημοκρατικού Συναγερμού είναι να σταματήσει να μας εμπαίζει. Να σταματήσει να εμπαίζει ολόκληρο το λαό με τα επικοινωνιακά τερτίπια του τύπου «η χώρα κινείται προς τη σταθεροποίηση», «βγήκαμε στις αγορές», «θα ξαναβγούμε στις αγορές». Ο δε Δημοκρατικός Συναγερμός υπόσχεται ότι λίγο ακόμα και θα αρχίσουν να αποκοτούν πρακτικό αντίκρισμα οι γενναίες αποφάσεις και τα σκληρά μέτρα που πήραμε. Ποιο είναι το πρακτικό αντίκρισμα; Είναι οι 66 000 άνεργοι, οι χιλιάδες μικρομεσαίες επιχειρήσεις που έκλεισαν και άλλες τόσες που καρκίνοβατούν! Οι 13 000 μαθητές που περιμένουν φαγητό από τα σχολικά συσσίτια! Οι 12 500 χιλιάδες οικογένειες που δεν έκαναν πέρασι και δε θα κάνουν ούτε και φέτος Χριστούγεννα! Μπροστά στην αμηχανία να απαντηθούν με θέσεις και με πολιτικές αυτά τα φαινόμενα επιστρατεύονται από τους επικοινωνιολόγους της κυβέρνησης και του Δημοκρατικού Συναγερμού για τα εξής χιλιεπιπώματα: «Να κοιτάξουμε μπροστά! Να αφήσουμε τους λαϊκισμούς! Για όλα φταίει ο Χριστόφιας και το ΑΚΕΛ! Εμείς δε γνωρίζαμε, βρεθήκαμε προ εκπλήξεως!». Προεκλογικά βέβαια ισχυρίζονταν ότι γνώριζαν τα πάντα, ότι είχαν έτοιμα δάνεια και λύσεις για όλα. Υπόσχονταν ότι θα έφερναν την άνοιξη. Δύο χρόνια μετά περιμένουμε να δούμε έστω και ένα χελιδόνι.

Κύριε Πρόεδρε,

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Τα συνθήματα δε λύνουν κανένα πρόβλημα. Ο κόσμος χόρτασε από θεάματα και μεγάλα λόγια. Φτάνει πια με τα συνθήματα, τα δελτία και τα πρωτοσέλιδα των εντυπώσεων με τα οποία τον βομβαρδίζουν καθημερινά. Αυτά παίζουν με τον πόνο του κόσμου, αλλά και με τη νοημοσύνη του.

Πρόσφατα λέχθηκε πως ο Πρόεδρος Αναστασιάδης «ανέβασε τον πήχη της ηθικής». Όσον αφορά στην πράξη, να μου επιτρέψετε να πω ότι τα γεγονότα βοούν. Τι κυριαρχεί στην κυπριακή κοινωνία; Κυπριακές αερογραμμές, μεταφορά καταθέσεων στο εξωτερικό, συμφέροντες αγοραπωλησίες οικοπέδων στο μέσο της κρίσης, παρεμβάσεις στις τράπεζες, όλα στο βωμό των συμφερόντων ορισμένων προσώπων. Συνιστά πλήρη περιφρόνηση των θεσμών και της κοινωνίας ολόκληρης η τακτική με την οποία αντιμετωπίζουν αυτά τα θέματα ο Πρόεδρος και η κυβέρνηση. Ακόμα, περιμένουμε από την επιτροπή για την οικονομία να ζητήσει εξηγήσεις από τον κ. Αναστασιάδη για το αν άτομα του στενού του οικογενειακού περιβάλλοντος είχαν προνομιακή πληροφόρηση για το κούρεμα. Περιμένουμε να μάθουμε τα αποτελέσματα της έρευνας για το ποιος έδωσε εντολή να ετοιμαστεί το νομοσχέδιο για το κούρεμα, να μάθουμε πού χάθηκε ο φάκελος “Αριστοτέλης”, τι έγινε με το συμβόλαιο της κ. Γιωρκάτζη, τι έγινε με τις αυτοκτονίες στις φυλακές, γιατί ξεπουλήθηκαν μέσα σε μια νύχτα τα παραρτήματα των κυπριακών τραπεζών στην Ελλάδα και άλλα πολλά.

Την ίδια τακτική ακολούθησε και τώρα ο Πρόεδρος Αναστασιάδης για το ζήτημα των σχέσεων του δικηγορικού του γραφείου με το ξεπούλημα των Κυπριακών Αερογραμμών. Λέει να διερευνηθεί η εμπλοκή του. Μήπως η απαίτηση από την κ. Γιωρκάτζη ήταν να διερευνηθεί η δική της εμπλοκή στο δικηγορικό γραφείο που εργαζόταν η κόρη της; Όχι! Γιατί δεν ήταν αυτό το ζήτημα. Το ζήτημα είναι η σύγκρουση των συμφερόντων. Υπάρχει ένας ελέφαντας στο δωμάτιο, να μου επιτρέψετε να πω, και το γνωρίζει ο κ. Αναστασιάδης. Απλώς, δεν το λέει. Ίσως, γιατί η περίπτωση της κ. Γιωρκάτζη να ήταν και χρήσιμη, γι' αυτό έπρεπε να αναδειχτεί. Όσο διάστημα το Προεδρικό έψαχνε τα σημειώματα και τα συμβόλαια άλλαξε το διοικητικό συμβούλιο της Τράπεζας Κύπρου και των Κυπριακών Αερογραμμών. Όσο διάστημα έψαχναν να βρουν στη Βουλή ποιος χειρίστηκε το θέμα της κ. Γιωρκάτζη και αν τελικά ο κ. Μακάριος Δρουσιώτης θα εμφανιστεί στη Βουλή, διέρρευσε στην άλλη πλευρά του Ατλαντικού ένα εσωτερικό σημείωμα πολύ χαμηλού επιπέδου, για να αποδώσει ξανά ευθύνες για την οικονομική κρίση στο Δημήτρη Χριστόφια. Δε μάθαμε όμως ακόμη ποιος το συνέταξε, ποιος το διέρρευσε! Αν πληρώσαμε, για να γίνει πρωτοσέλιδο στη New York Times, όπως συνήθως γίνεται, και ποιος τελικά πλήρωσε το κόστος.

Κύριε Πρόεδρε,

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Είναι γεγονός ότι τα φαινόμενα της διαφθοράς και της διαπλοκής έγιναν πλέον θέμα καθημερινής συζήτησης στην κυπριακή κοινωνία. Δεν πρόκειται να υποκριθούμε πως αυτά γεννήθηκαν στον τόπο μας πέρσι ή πρόπερσι. Είναι φαινόμενα σύμφυτα με το σύστημα στο οποίο ζούμε. Στην Κύπρο το δέντρο της διαπλοκής και της διαφθοράς έχει ρίζες που πάνε πίσω πολλές δεκαετίες.

Έχει γίνει πλέον της μόδας μέσα στο κλίμα της γενικότερης απαξίωσης η αντίληψη πως το κατεστημένο που γεννά τη διαφθορά και τη διαπλοκή είναι τα κόμματα. Ας είμαστε ειλικρινείς. Όλοι το γνωρίζουμε πως αυτό που λέμε “κατεστημένο” είναι η οικονομική και κοινωνική ελίτ, που θέλοντας να διασφαλίσει τα συμφέροντά της επιστρατεύει και εκπροσώπους της πολιτικής ζωής. Πρόκειται δηλαδή για πλέγμα σχέσεων που ξεκινά από τις μεγάλες επιχειρήσεις, περνά από τα μεγάλα γραφεία, τα μέσα ενημέρωσης, τη δημόσια υπηρεσία και φάχνει την πολιτική στήριξη, για να προωθήσει και να επιβάλει τα συμφέροντά της.

Το ΑΚΕΛ από τη φύση του αντιμάχεται τα φαινόμενα διαφθοράς και διαπλοκής. Το λέω αυτό με πλήρη επίγνωση ότι πρέπει πριν από όλα να κοιτάξουμε κι εμείς τα του οίκου μας. Έχει τεράστια σημασία όμως πώς θα επιδιώξουμε την πάταξη αυτών των φαινομένων. Χρειάζεται να στοχεύσουμε την ουσία και όχι τον εντυπωσιασμό, όχι απλώς τη δημόσια διαπόμπευση προσώπων και κομμάτων αλλά τη ριζική αντιμετώπισή τους. Για να το πετύχουμε, χρειάζεται να διαλευκανθούν όλες ανεξαιρέτως οι περιπτώσεις και να αποδοθεί δικαιοσύνη τεκμηριωμένα όμως και αντικειμενικά. Η καταστολή όμως, να μου επιτρέψετε να πω, δε φτάνει για την καταπολέμηση του φαινομένου. Χρειάζεται να ενεργήσουμε προληπτικά. Είναι γι' αυτό που ως κόμμα επεξεργαστήκαμε θέσεις και προτάσεις συγκεκριμένες. Προτάσεις που μεταξύ άλλων προνοούν θεσμική ρύθμιση του περιορισμού θητειών σε διάφορα πολιτικά αξιώματα, εναλλαξιμότητα σε όλες ανεξαιρέτως τις θέσεις της δημόσιας υπηρεσίας και διεύρυνση του καταλόγου των ελεγχόμενων προσώπων για σκοπούς υποβολής δήλωσης “πόθεν έσχες”.

Υποβάλαμε επίσης προτάσεις που αφορούν τον εκσυγχρονισμό του νομοθετικού πλαισίου που διέπει τις προσφορές και αγορές εξοπλιστικών προγραμμάτων, τη δυνατότητα δημοσίου ελέγχου όλων των προσφορών που κατακυρώνονται στο δημόσιο και ημιδημόσιο τομέα ανεξαρτήτως ποσού, τη δημοσιοποίηση των εξελεγμένων λογαριασμών των ΜΜΕ, έντυπων και ηλεκτρονικών, με ταυτόχρονη πληροφόρηση της κοινής γνώμης για τους πραγματικούς ιδιοκτήτες, περιλαμβανομένων θυγατρικών και συνδεδεμένων εταιρειών κ.ά.

Κύριε Πρόεδρε,

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Θεωρώ ότι είναι υποχρέωση όλων μας να διεξαγάγουμε ειλικρινή και διαφανή συζήτηση, με στόχο να διαμορφώσουμε θεσμικό πλαίσιο και μηχανισμούς ελέγχου για πάταξη του φαινομένου. Δεν είναι όμως μόνο το ζήτημα της ηθικής στην πολιτική. Είναι και το ζήτημα της ηθικής του τρόπου με τον οποίο πολιτεύεται ο καθένας από εμάς, του πώς πολιτεύεται ο Δημοκρατικός Συναγερμός και η κυβέρνηση Αναστασιάδη. Πόσο ηθικό άραγε ήταν το γεγονός ότι τότε παραπλανούσαν το λαό δίνοντας πολιτική κάλυψη στον κ. Ορφανίδη και στους “καλύτερους” τραπεζίτες στον κόσμο; Τότε έκλειναν τα μάτια μπροστά στο μεγάλο τραπεζικό έγκλημα και σήμερα εμφανίζονται ως άτεγκτοι τιμωροί που θα είναι αμείλικτοι με τους ενόχους της οικονομικής καταστροφής. Πόσο ηθικό ήταν άραγε το γεγονός ότι τότε μιλούσαν περιφρονητικά για τα τσιεκκούδκια, για να πείσουν ότι έφταιγε η κοινωνική πολιτική για το χρέος δισεκατομμυρίων που δημιούργησαν οι τραπεζίτες και σήμερα καμώνονται ότι νοιάζονται περισσότερο κι από τον ίδιο το Μαρξ για τους εργαζόμενους;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριε Κυπριανού, συμπληρώθηκε ο χρόνος σας.

ΑΝΤΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

Όχι, κύριε Πρόεδρε, λυπούμαι να πω ότι δε συμπληρώθηκε ακόμα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Το ρολόι εδώ, για να το λέει, σημαίνει συμπληρώθηκε.

ΑΝΤΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

Τελειώνω σε δύο λεπτά, κύριε Πρόεδρε.

Πόσο ηθικοί είναι οι πολιτικοί εκβιασμοί; Πόσο ηθικοί είναι να λέει ο Πρόεδρος από το Μάρτη ότι είναι κατοχυρωμένη η πρώτη κατοικία, να αντιδρούμε οι πολιτικές δυνάμεις και να καλούμε την κυβέρνηση σε διάλογο για το νομοσχέδιο των εκποιήσεων και να συναντούμε την πλήρη αδιαφορία και να έρθουν οι υπουργοί στο παρά πέντε να μας πουν «έχουμε λεφτά ως το Νιόβρη, είτε τα ψηφίζετε είτε τελειώνουν όλα»; Πόσο ηθικοί είναι να αποφασίζει ένα πρωί η κυβέρνηση να διαλύσει όλους τους σχεδιασμούς που έγιναν για το ΓΕΣΥ, προκειμένου να εξυπηρετήσει μεγάλα ιδιωτικά συμφέροντα στον ασφαλιστικό τομέα, αδιαφορώντας για τη διαφωνία όλων και κυρίως για την υγεία του κόσμου; Πόσο ηθικοί είναι να μπαίνουν μπροστά ως πρόσχημα τα σκάνδαλα στην τοπική αυτοδιοίκηση, για να μπορεί η κυβέρνηση να την καταργεί και να επιβάλει τις απόψεις της; Πόσο ηθικοί είναι κόντρα στις προεκλογικές δεσμεύσεις του κ. Αναστασιάδη να εκβιάζονται οι χαμηλοσυνταξιούχοι ότι θα τους αποκοπούν τα €150 της μικρής σύνταξης, αν δεν υποβάλουν αίτηση για το ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα; Πόσο ηθικοί ήταν άραγε το γεγονός ότι ο κ. Αναστασιάδης προσπαθούσε προεκλογικά να πείσει θεούς και δαίμονες ότι είναι εναντίον των ιδιωτικοποιήσεων και να το υπογράφει κιάλας και σήμερα να μας λέει ο Υπουργός Οικονομικών ότι μόνο αν κερδίσουμε το ΛΟΤΤΟ, δε θα κάνουμε ιδιωτικοποιήσεις; Πόσο ηθικοί είναι άραγε να θέλουν να παραδώσουν τα λιμάνια, τις τηλεπικοινωνίες και την ενέργεια στα ξένα ιδιωτικά συμφέροντα, όχι επειδή υπάρχει ανάγκη, αλλά επειδή υπάρχει η ιδεολογική θέση και η δογματική τους αγκύλωση και αυτή θα πρέπει να υπερισχύσει;

Η κρίση θα περάσει. Θα κάνει τον κύκλο της όπως όλες οι συστημικές κρίσεις. Το ζήτημα είναι τι θα αφήσει πίσω της. Πόσο κοινωνικό κόστος! Πόση φτώχεια και πόση εξαθλίωση! Πόση ανέχεια και πόση παρακμή! Ανασκοπώντας τα μέχρι στιγμής πεπραγμένα της κυβέρνησης Αναστασιάδη ο μεγαλύτερος φόβος είναι την επόμενη της κρίσης η Κύπρος να μην μας ανήκει.

Κύριε Πρόεδρε,

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Καταλήγω λέγοντας ότι, όταν ήρθε ο κ. Ευγένιος Τριβιζάς στην Κύπρο, τον ρώτησαν οι δημοσιογράφοι το εξής: «Αν η Κύπρος ήταν παραμύθι, τι τίτλο θα της δίνετε;». Και η απάντησή του ήταν η εξής: «Όλες οι χώρες είμαστε σταχτοπούτες. Μας δίνουν ωραία γοβάκια, άμαξες κι ενθουσιαζόμαστε, αλλά στο τέλος αποδεικνύονται όλα κολοκύθα». Ο Τριβιζάς εκτός από συγγραφέας παιδικών παραμυθιών είναι και καθηγητής εγκληματολογίας. Ξέρει καλά και από εγκλήματα και από παραμύθια. Η Κύπρος ήταν και είναι θύμα μεγάλων εγκλημάτων. Το έγκλημα της συνωμοσίας, του πραξικοπήματος, της εισβολής, του κουρέματος και του ξεπουλήματος. Ήταν όμως και είναι και θύμα μεγάλων παραμυθιών. Το παραμύθι της Ένωσης, των ενιαίων δογμάτων, των ενεργών ηφαιστειών, της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της ανάκαμψης και της επανεκκίνησης. Μόνο που στην Κύπρο του εγκλήματος και του παραμυθιού ο επίλογος δε γράφτηκε ακόμα.

Καλά Χριστούγεννα και καλή χρονιά σε όλους.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ, κύριε Κυπριανού.

Ο κ. Αβέρωφ Νεοφύτου, πρόεδρος του Δημοκρατικού Συναγερμού, έχει το λόγο.

Α. ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Θα απογοητεύσω το κομματικό μου ακροατήριο, που θα ανέμενε να χρησιμοποιήσω το βήμα της Βουλής στους κρατικούς προϋπολογισμούς, για να κατακεραυνώσω τους πολιτικούς μου αντιπάλους, καθώς εδώ και τρεις ώρες ακολουθούμε μια πρακτική δεκαετιών, το πολιτικό πινγκ-πονγκ, την ώρα που η χώρα δίνει τον αγώνα της εθνικής επιβίωσης και της οικονομικής ανόρθωσης. Θα βρω όμως κάτι, για να ευχαριστήσω τα αντιπολιτευόμενα κόμματα για τη στάση τους την υπεύθυνη στην προσπάθεια για τη σωτηρία του τόπου μας.

Το κοινοβούλιο τίθεται και φέτος ενώπιον της κορυφαίας νομοθετικής του πράξης. Όμως να μου επιτρέψετε να πω -και αυτό το κάνω για τη δική μου κοινοβουλευτική ομάδα- στην κορυφαία νομοθετική πράξη δε δικαιολογούνται αδειανά έδρανα. Λέω πως φέτος, ενώπιον της κορυφαίας νομοθετικής πράξης, για ακόμα μια φορά τα πράγματα για την πατρίδα μας είναι ιδιαίτερα και κρίσιμα. Από τη μια, σήμερα η χώρα κινείται προς τη σταθεροποίηση. Η οικονομία αναβαθμίζεται και ξανακερδίζει την εμπιστοσύνη των αγορών. Σήμερα το τραπεζικό σύστημα στέκεται ξανά σιγά σιγά στα πόδια του. Σήμερα έχουμε πλέον ξεφύγει από το φάσμα

της χρεοκοπίας και της εξόδου από το ευρώ. Σήμερα διαρθρωτικές αλλαγές έχουν πάρει την πορεία της υλοποίησής.

Ο προϋπολογισμός που έχουμε μπροστά μας μακάρι να είναι ο τελευταίος μνημονιακός προϋπολογισμός. Χαρακτηρίζεται από περαιτέρω μείωση του δημοσιονομικού ελλείμματος. Τα δημόσια οικονομικά συνεχίζουν την τάση εξυγίανσης και ο προϋπολογισμός προνοεί έσοδα που υπερβαίνουν τις δαπάνες, επιτυγχάνοντας πρωτογενές πλεόνασμα. Με την εφαρμογή του προϋπολογισμού αυτού αναμένεται να συνεχισθεί και να ενισχυθεί η πορεία αποκατάστασης της αξιοπιστίας της χώρας, η οποία έχει ήδη οδηγήσει σε διαδοχικές αναβαθμίσεις της πιστοληπτικής ικανότητας, όπως και σε επιτυχή έκδοση κρατικού χρέους στις διεθνείς αγορές. Φτάνει να συνεχίσουμε αταλάντευτα την πορεία των αλλαγών, αλλά και να μην έχουμε νέα επιδείνωση των πολύ ρευστών και πολλές φορές απρόβλεπτων διεθνών συνθηκών.

Από την άλλη, έχουμε την έντονη αμφισβήτηση των θεσμών και τα πραγματικά προβλήματα της οικονομίας και της κοινωνίας, ακόμα και της ίδιας της δημοκρατίας μας. Την απόλυτη καχυποψία απέναντι στο πολιτικό σύστημα, με την καμπάνα να κτυπάει δυνατή για όλους μας. Εθελουφλεί εγκληματικά όποιος προσποιείται ότι δεν την ακούει ή νομίζει ότι δεν τον αφορά.

Από αυτή την κρίση δεν πρέπει μόνο να βγούμε με ένα πιο ποιοτικό κράτος στην υπηρεσία του πολίτη και μια καλά θεμελιωμένη και αξιόπιστη οικονομία. Πρέπει να εξέλθουμε της κρίσης και με καλύτερη ποιότητα δημοκρατίας, την έχουμε ανάγκη. Ένα ισχυρό και υψηλό περί δικαίου αίσθημα. Χωρίς αυτά θα έχουμε ως πολιτικό σύστημα αποτύχει καθοριστικά.

Σήμερα λοιπόν είναι ακριβώς η στιγμή να γυρίσουμε σελίδα και να μπούμε στο επόμενο κεφάλαιο. Από τη διαχείριση της κρίσης, που λίγο έλειψε να καταστρέψει ανεπανόρθωτα αυτό τον τόπο, είναι η ώρα να περάσουμε στη νέα εποχή της δημιουργίας. Και είναι ταυτόχρονα η ευκαιρία να ανασκουμπωθούμε, να δούμε και ο καθένας από εμάς πού μπορεί να έχουμε υστερήσει και να διορθώσουμε τα όποια δικά μας λάθη, ελλείψεις ή αδυναμίες. Συλλογικά όλοι μαζί ως πολιτικό σύστημα, αλλά και ξεχωριστά από το μετερίζι που υπηρετούμε. Ξεκινώντας πρώτ' απ' όλα ο καθένας μας την αυτοκριτική μας την έχουμε ανάγκη.

Εμείς στο Δημοκρατικό Συναγερμό δε διεκδικούμε ποτέ το αλάθητο. Την αυτοκριτική, αγαπητές και αγαπητοί συνάδελφοι, τη χρειαζόμαστε πολύ περισσότερο από ποτέ και πολύ περισσότερο από εσάς, γιατί έχουμε πολύ ακόμη δρόμο μπροστά μας. Ειδικά η κυβέρνηση του Νίκου Αναστασιάδη και η παράταξή μας, που εμείς έχουμε την ευθύνη της εντολής από το λαό, για να εξυγιάνουμε τη χώρα και να τη βγάλουμε από την οικονομική δυσπραγία. Δε μας εξέλεξε ο λαός, για να λέμε τα λάθη των προηγούμενων ούτε και να μετακυλίουμε τις ευθύνες στους επόμενους. Έχουμε πλήρη επίγνωση των ευθυνών μας. Και ναι, την ώρα που πετύχαμε τη σταθεροποίηση της χώρας μέσα σε συνθήκες βαριάς καταιγίδας, την ίδια στιγμή παρουσιάσαμε αδυναμίες, παραλείψεις ή και κάποιες βεβιασμένες ενέργειες. Υπήρξαν περιπτώσεις που η διαβούλευση της κυβέρνησης με τη Βουλή θα μπορούσε να ήταν καλύτερη και πιο έγκαιρη. Υπήρξαν χειρισμοί, σε διαδικαστικά κυρίως ζητήματα, που θα έπρεπε να ήταν πολύ πιο αξιόπιστοι. Ηγέρθησαν εύλογα πολλές φορές θέματα από την αντιπολίτευση που αποσπούσαν την προσοχή από τη μεγάλη εικόνα και την τιτάνια προσπάθεια σωτηρίας της χώρας. Πρέπει να διορθώσουμε τα λάθη μας, για να μπορούμε ακόμα πιο αξιόπιστα να συνεχίσουμε τη σκληρή δουλειά, που θα φέρει στο λαό μας μια καλύτερη Κύπρο. Ένα στοίχημα με την κοινωνία και τους εαυτούς μας, που δε δικαιούμαστε και δεν πρόκειται να το χάσουμε.

Εμείς στο Δημοκρατικό Συναγερμό άλλωστε έχουμε λάβει τις αποφάσεις μας, ανεξαρτήτως κόστους. Για μας ο δρόμος της ριζοσπαστικής αλλαγής είναι μονόδρομος. Και αν η εκ βάθρων μεταρρύθμιση είναι η μόνη επιλογή για την Κύπρο σήμερα, για εμάς δεν είναι υποχρέωση που αναγκάζομαστε να υποστούμε και να εκπληρώσουμε. Αποτελεί εθνική αποστολή, που ενσυνείδητα και με θέρμη επιθυμούμε να φέρουμε εις πέρας. Θέλουμε μάλιστα να προχωρήσουμε ακόμη πιο αποφασιστικά και ακόμη πιο θαρραλέα. Χρειαζόμαστε επιτάχυνση στο δρόμο των αλλαγών, των μεταρρυθμίσεων και της δημοσιονομικής πειθαρχίας. Αλλαγές που δεν περιορίζονται στις επιταγές του μνημονίου, αλλά επεκτείνονται και διευρύνονται, για να καλύψουν και να πετύχουν το όραμα μιας καλύτερης Κύπρου, διότι, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η ανάπτυξη, η στρατηγική κατεύθυνση της χώρας για το αύριο, δεν είναι δουλειά κανενός μνημονίου· είναι δουλειά εμάς των Κυπρίων, δουλειά δική μας, της Βουλής και της πολιτικής ηγεσίας, κυρίως είναι δουλειά της κυβέρνησής μας.

Εδώ που φτάσαμε δε χωρεί κανένας συμβιβασμός. Η σωτηρία της Κύπρου δεν παζαρεύεται για χάρη κανενός κόμματος ούτε και παζαρεύεται για χάρη οποιασδήποτε κοινωνικής ή επαγγελματικής τάξης ούτε για χάρη οποιουδήποτε επώνυμου ή ανώνυμου, δεν μπαίνει στη ζυγαριά οποιασδήποτε πολιτικής σκοπιμότητας. Το δίλημμα για την Κύπρο σήμερα, θα το επαναλάβω, δεν είναι δεξιά ή αριστερά. Το δίλημμα για όλους εμάς σήμερα είναι αν θα προχωρήσουμε με ακόμα περισσότερη τόλμη μπροστά ή αν θα συνεχίζουμε να κοιτάζουμε προς τα πίσω, συντηρώντας όλα εκείνα που μας έφεραν στο χείλος της καταστροφής.

Δε σας κρύβω ότι ανησυχώ, διότι βλέπω ήδη αρκετούς, τώρα που βελτιώνεται κάπως η κατάσταση, να κρυφοκοιτάζουν και να φλερτάρουν με το αμαρτωλό παρελθόν μας, να αναπολούν την εποχή του διογκωμένου κράτους, των ανεξέλεγκτων διορισμών, των αστόχευτων παροχών και του υπερδανεισμού. Και αυτό δεν αφορά μόνο την αντιπολίτευση, αφορά και τη δική μου παράταξη. Αλίμονο όμως αν ξαναπέσουμε στα ίδια λάθη! Αν ξεκινήσουμε ξανά να ζούμε εις βάρος των επόμενων γενιών! Δε θα μας συγχωρέσει ποτέ η ιστορία,

αν ξεκινήσουμε και πάλι να φορτώνουμε χρέη και δυσκολίες στα παιδιά μας, για να περνούμε εμείς καλά. Να νοικοκυρευτούμε επιτέλους και να μάθουμε -και είναι σωφροσύνη αυτό- να ζούμε ως κράτος και νοικοκυριά με βάση τις δυνατότητές μας και όχι χρεώνοντας τις επόμενες γενιές. Και θέλω να επισημάνω και κάτι πολύ σημαντικό, διότι ακούμε ξανά τις ίδιες φωνές που άρχισαν και πάλι να ισχυρίζονται ότι ευημερούν οι αριθμοί και δυστυχούν οι άνθρωποι. Το άκουσα δεκαπέντε φορές και σήμερα. Ναι, υπάρχει δυστυχία σε αυτόν τον τόπο και το τόνοσα προηγουμένως. Η μεγάλη δυστυχία όμως και οι τεράστιες δυσκολίες -και αυτό δεν πρέπει να το ξεχνάμε- προέκυψαν, όταν εμείς εδώ στην Κύπρο δε δίναμε τη σημασία που έπρεπε στην καταπόνηση των αριθμών και των δεικτών, όσο και αν προειδοποιούσαμε ορισμένοι, αγαπητέ Νικόλα. Οι αριθμοί, οι δείκτες, το κύρος και η αξιοπιστία του κράτους μας είναι προϋπόθεση.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Εμείς την Κύπρο που ζήσαμε τα προηγούμενα χρόνια, και δε μέφομαι κανέναν, δεν τη θέλουμε! Δε θέλουμε μια χώρα επαίτη, που αποκλεισμένη από τις αγορές εκλιπαρεί άλλες χώρες να τη δανείσουν χρήματα, για να βγάλει το μήνα! Δε θέλουμε την Κύπρο των συνεχών υποβαθμίσεων, που σε μια πενταετία διπλασιάζει σχεδόν το δημόσιο χρέος της. Που εξαντλεί και τα τελευταία ψήγματα ρευστότητας που διαθέτει, παίρνοντας και τα τελευταία ρευστά από τα ταμεία συντάξεων, για να μπορέσει να πληρώσει μισθούς και συντάξεις. Που χρησιμοποιεί τα χρήματα των καταθετών, των μετόχων και των κατόχων αξιογράφων, για να σώσει το τραπεζικό σύστημα. Που επιβαρύνει τους φορολογούμενους και τους μισθωτούς, αλλά και συνθλίβει τη μεσαία τάξη, προκειμένου να μη χρεοκοπήσει η χώρα μας. Δε θέλουμε την Κύπρο των ψευδαισθήσεων, της εικονικής πραγματικότητας και της επίπλαστης ευμάρειας. Θέλουμε να φτιάξουμε την καλύτερη Κύπρο. Αγωνιζόμαστε για την Κύπρο της ανάπτυξης και της αειφόρου ευημερίας, που θα στηρίζεται σε στέρεα θεμέλια μέσω της δημοσιονομικής εξυγίανσης και όχι διαμέσου ενός αλόγιστου δανεισμού. Την Κύπρο που θα είναι πραγματικά ισότιμο και αξιόπιστο μέλος της Ευρώπης. Την Κύπρο που θα μπορεί να προσφέρει οικονομική και εθνική ασφάλεια στους πολίτες της και να αξιοποιεί στο έπακρο τη γεωγραφική και γεωστρατηγική της θέση. Που θα καθιστά τους Κυπρίους, και ιδιαίτερα τους νέους μας, υπερήφανους για την πατρίδα τους. Να νιώθουν την αυτοπεποίθηση ότι μπορούν να ζήσουν και να δημιουργήσουν σε μια σύγχρονη, γεμάτη δυνατότητες και ευκαιρίες χώρα. Είμαστε ασυμβίβαστοι σε αυτό το στόχο όση σκληρή προσπάθεια και αν χρειαστεί!

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Στην οικονομία ήδη έχουμε θετικά αποτελέσματα. Είμαστε στη σωστή κατεύθυνση. Πτυχαίνουμε με σκληρή προσπάθεια να υπερβαίνουμε τους στόχους του προγράμματος. Καταφέραμε με τη στήριξη και άλλων κομμάτων να περάσουμε από τη Βουλή σωρεία θεσμικών αλλαγών και νομοθετημάτων, που προέβλεπε η συμφωνία με τους δανειστές μας. Τιμά την Κύπρο μας αυτή η συλλογική προσπάθεια που γίνεται. Και τιμά τα κόμματα και όλους τους συναδέλφους βουλευτές που, παρότι βρίσκονται στην αντιπολίτευση και παρά τις οποιοσδήποτε παλινδρομήσεις, ανέλαβαν ευθύνη και κόστος πολλές φορές. Και αναφέρομαι πρωτίστως στο Δημοκρατικό Κόμμα, αλλά και σε αρκετές περιπτώσεις στην ΕΔΕΚ. Και σημειώνουμε και δεν ξεχνούμε την υπεύθυνη για μας θέση του Δημοκρατικού Κόμματος να ψηφίσει τους προϋπολογισμούς και να κρατήσει την πορεία σταθεροποίησης της χώρας. Αναγνωρίζουμε ό,τι καλό γίνεται και δεν είμαστε αγνώμονες.

Σε αυτή την πορεία των αλλαγών ωστόσο δε χωρεί πισωγύρισμα. Ούτε δισταγμοί ούτε καθυστερήσεις έχουν θέση. Καλύψαμε το μεγαλύτερο μέρος της διαδρομής. Αλίμονο, αν τώρα που μπαίνουμε στην τελική ευθεία για την έξοδο από το μνημόνιο, ρίξουμε τις θυσίες του λαού μας στον κάλαθο των αχρήστων.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Απαιτείται ακόμη περισσότερη σύνθεση και συνεννόηση και μεταξύ των πολιτικών δυνάμεων αλλά και μεταξύ πολιτικού συστήματος και κοινωνίας. Είμαστε και θα συνεχίσουμε, και πρέπει να συνεχίσουμε, ανεκτικοί στην κριτική ολωνών σας, αλλά και συνάμα έτοιμοι για συνεννόηση για το εθνικό καλό και την εθνική προκοπή. Χρειάζεται όμως ιδιαίτερη προσοχή. Ούτε η δική μας κατάσταση, που αν και βελτιωμένη παραμένει δύσκολη και προβληματική, ούτε οι διεθνείς συγκυρίες επιτρέπουν εφησυχασμό. Δεν μπορούμε να παραγνωρίζουμε ότι η Ευρώπη ακόμα αντιμετωπίζει σοβαρά οικονομικά προβλήματα, ότι η ρωσική οικονομία ακολουθεί έντονα πτωτική πορεία, ότι η ανάπτυξη στην Κίνα επιβραδύνεται. Η Ελλάδα βρίσκεται και πάλι στη δίνη πολιτικών εξελίξεων με απρόβλεπτες επιπτώσεις στην οικονομία της. Δεν μπορούμε ακόμη να κλείνουμε τα μάτια στις προσπάθειες πολλών χωρών να επαναπατρίσουν κεφάλαια ή να αφαιρέσουν σε παγκόσμιο επίπεδο πλεονεκτήματα από τα οποία επωφελείται η δική μας οικονομία.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Είχαμε εκτιμήσει ότι θα μπορούμε με το νέο χρόνο σε τροχιά ανάπτυξης και θα επαναλάβουμε την εκτίμησή μας. Θα μπορούμε σε τροχιά ανάπτυξης και μόνο μια ισχυρή εξωτερική ασοχία μπορεί να μας καθυστερήσει σε αυτό το στόχο.

Το 2014 είναι πιθανόν η τελευταία χρονιά της ύφεσης και των μεγάλων δυσκολιών. Το 2015 μπορεί και πρέπει να γίνει η πρώτη χρονιά της πορείας για την αναγέννηση αυτού του τόπου. Χρειαζόμαστε όμως ακόμη παραπάνω εφόδια και εργαζόμαστε σκληρά, ούτως ώστε ένας ευρύτερος στρατηγικός σχεδιασμός να κάνει την

καλύτερη Κύπρο του αύριο πραγματικότητα. Θέλουμε ένα κράτος ευέλικτο και ποιοτικό. Ένα κράτος που να υπηρετεί και όχι να ταλαιπωρεί τους πολίτες. Θέλουμε το κράτος ρυθμιστή και όχι επιχειρηματία. Δε θέλουμε το κράτος μας να αποτελεί όχημα συνεχούς δημιουργίας ανισοτήτων και προνομιακών βασιλείων ούτε να είναι πεδίο βολέματος κομματικών, συνδικαλιστικών, επιχειρηματικών και προσωπικών σκοπιμοτήτων.

Το ίδιο και το τραπεζικό σύστημα, που οφείλει επιτέλους να αναλάβει με τόλμη τη δική του μεγάλη ευθύνη. Έχουμε φτάσει, αγαπητές και αγαπητοί συνάδελφοι, στα όριά μας σε αυτό το κοινοβούλιο να ψηφίζουμε τα τελευταία τρία χρόνια νομοσχέδια και ρυθμίσεις, για να σωθούν οι τράπεζες. Υπάρχουν συμπολίτες μας και επιχειρήσεις που έχουν χάσει τους κόπους μιας ζωής σε καταθέσεις, μετοχές και αξιόγραφα, για να καλυφθούν οι αυθαιρεσίες των τραπεζών. Τώρα που σώθηκαν, είναι η δική τους ώρα να προβούν στις αναγκαίες αναδιαρθρώσεις, να μειώσουν τα δανειστικά επιτόκια, να διαγράψουν από τις πρακτικές τους τις παράνομες ενέργειες και υπερχρεώσεις και να χρηματοδοτήσουν την υγιή και βιώσιμη ανάπτυξη. Και να γνωρίζουν καλά ότι δεν πρόκειται να ευημερήσουν, αν δεν ευημερήσει πρώτα ο λαός και η οικονομία αυτού του τόπου, αλλά και να γνωρίζουν ότι δε θα παραμείνουμε απαθείς σε τυχόν αυθαιρεσίες τους.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Στην επόμενη μέρα για την οικονομία της Κύπρου οφείλουμε να στηριχθούμε στις διαχρονικές, αλλά και στις νέες της δυνάμεις. Έχουμε υποχρέωση να παράσχουμε κάθε δυνατό εφόδιο στη μεσαία τάξη και στους νέους μας, για να μπορέσουν να δραστηριοποιηθούν δημιουργικά. Είναι η ραχοκοκαλιά της οικονομίας μας. Στηρίζοντάς τους στηρίζουμε την ίδια την οικονομία, έχοντας πάντα κατά νου ότι αυτό που χρειαζόμαστε είναι η ουσιαστική εμπιστοσύνη των αγορών. Μόνο έτσι προσελκύνονται ξένες επενδύσεις, ανοίγουν νέες επιχειρήσεις και αναπνέουν οι υφιστάμενες. Χωρίς επενδύσεις και αύξηση της επιχειρηματικότητας θέσεις εργασίας δε δημιουργούνται και πρέπει να το κατανοήσουμε. Και σε μια χώρα, όπου δυστυχώς δαιμονοποιήθηκε το κέρδος ως ανάθεμα, θα πρέπει να αντιληφθούμε επιτέλους ότι, αν οι επιχειρήσεις δεν κερδίζουν, ούτε η ανάπτυξη θα έρθει ούτε το κράτος θα έχει φορολογικά έσοδα, που χρειάζεται, για να ασκήσει τον κοινωνικό του ρόλο. Ανάθεμα είναι η ζημιά, οι στρεβλώσεις και η αισχροκέρδεια. Το κέρδος και η έντιμη επιχειρηματικότητα είναι ευλογία.

Σημειώσαμε θετικά τη θέση της κυβέρνησης, φίλε Υπουργέ των Οικονομικών, που και από το βήμα αυτό της Βουλής θέλω να σε συγχαρώ για τις προσπάθειές σου, σημειώσαμε θετικά ότι δε θα έχουμε νέες φορολογίες. Για μας όμως αυτό, και πιστεύω και για την κυβέρνησή μας, δεν είναι αρκετό. Θέλουμε σταδιακά, και όταν τα δημόσια οικονομικά το επιτρέπουν, να προχωρήσουμε σε μείωση φόρων και επιβαρύνσεων.

Ένας σχεδιασμός σε βάθος χρόνου επιβάλλει ακόμη την ανάπτυξη και άλλων τομέων δραστηριότητας με υψηλή προστιθέμενη αξία, όπως η παιδεία, η υγεία, η έρευνα, η καινοτομία και η τεχνολογία. Να δημιουργήσουμε επιτέλους το ελκυστικό περιβάλλον ανάπτυξης νέων κατευθύνσεων και νεοφυών επιχειρήσεων. Να καταστήσουμε την Κύπρο μας ανταγωνιστική και καινοτόμα.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Περνάμε δύσκολα και έχουμε ακόμη πολλά δύσκολα μπροστά μας. Και το γνωρίζουμε και το κατανοούμε και ακούμε και την αντιπολίτευση· έχουμε υποχρέωση να ακούμε την αντιπολίτευση. Η ανεργία, τα κοινωνικά παντοπωλεία, η δυσπραγία, η απόγνωση των νέων μας και οι τάσεις μετανάστευσης είναι ακόμη εδώ, αποτελούν τους σύγχρονους μας εφιάλτες.

Αυτή η κοινωνία έχει υπομείνει πολλά τα τελευταία χρόνια. Ο στωικός τρόπος αντίδρασης των Κυπρίων στα πολλαπλά πλήγματα της κρίσης, που σε μεγάλο μέρος της από δικές μας αστοχίες προήλθαν, είναι αξιοθαύμαστος. Υποκλίνομαι στις θυσίες, στην καρτερικότητα και την υπευθυνότητα των συμπολιτών μας. Η κοινωνική ειρήνη στην Κύπρο δε διαταράχθηκε παρά την εύλογη απόγνωση. Πολιτικές δυνάμεις που θα μπορούσαν να ρίξουν λάδι στη φωτιά της αγανάκτησης, όπως και το ΑΚΕΛ, το απέφυγαν. Και αυτό το αναγνωρίζουμε, αλλά και αναμένουμε τη συνέχιση της συνετής αυτής θέσης.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Τα κοινωνικά προβλήματα επιλύονται οριστικά με επενδύσεις και δουλειές, με θέσεις εργασίας που θα ανταποκρίνονται στις τεράστιες δυνατότητες του καλά καταρτισμένου εργατικού δυναμικού μας. Θέλουμε πολίτες περήφανους να εργάζονται, για να κερδίζουν τα προς το ζην τους, όχι επαίτες και αιχμαλώτους των κρατικών επιδομάτων. Τα επιδόματα είναι μόνο βάλαμο, δεν είναι η λύση. Πληρώσαμε ακριβά αντίθετες πολιτικές. Και αντί να συζητάμε για τις κοινωνικές παροχές, ας κάνουμε πράξη την οικονομική ανάπτυξη και ευημερία. Ο λαός μας δε θέλει ελεημοσύνη είναι ένας περήφανος λαός, θέλει δουλειά.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Αυτό που στο τέλος μετρά είναι το τι κάνουμε στην πράξη. Στις σημερινές συγκυρίες μόνο αυτό έχει πρακτικό αντίκρισμα και αξία. Έχουμε υποφέρει αρκετά από το λαϊκισμό, τη συνθηματολογία, τα διχαστικά

μηνύματα. Η κοινωνία έχει βαρεθεί τα μεγάλα λόγια και τις παραπομπές στο παρελθόν. Και είναι πρώτ' απ' όλα ολωνών μας υποχρέωση να καθαρίσει αυτή η μαύρη εικόνα της σήψης, της διαφθοράς και της διαπλοκής και θέλω να είμαι ξεκάθαρος. Στα θέματα διαφάνειας, λογοδοσίας και αξιοπιστίας των θεσμών δεν επιτρέπεται καμιά, μα καμιά έκπτωση. Δεν επιτρέπονται ούτε σκιές ούτε υπόνοιες. Θα είναι ασυγχώρητο για μας να καταφέρουμε να βγάλουμε την Κύπρο από την κρίση και να μην έχουμε προσέξει αυτό.

Αναγνωρίζοντας ότι επιτέλους για πρώτη φορά σε τόση έκταση σε αυτό τον τόπο ξεκίνησαν να αποκαλύπτονται και να οδηγούνται στη δικαιοσύνη αυτά τα φαινόμενα, θα πρέπει και εμείς, ολόκληρο το πολιτικό σύστημα, να κάνουμε την αναγκαία ανατροπή και να δουλέψουμε σκληρά προς τρεις κατευθύνσεις. Η πρώτη είναι η μηδενική ανοχή. Ο Δημοκρατικός Συναγερμός και εγώ προσωπικά δεν πρόκειται ποτέ να χαριστούμε σε κανέναν, ακόμα και αν είναι στέλεχος, φίλος ή αδελφός μας. Και προσωπικά δε θα εγκαταλείψω ποτέ την προσπάθεια για την απόδοση των ευθυνών εκεί και όπου ανήκουν και όποιος και αν είναι αυτός που ευθύνεται. Η δεύτερη κατεύθυνση είναι η θεσμική θωράκιση. Απαιτείται να καθορίσουμε πού και τι είναι ασυμβίβαστο. Δεν είναι αρκετό το νόμιμο. Πρέπει να ταυτίσουμε το νόμιμο με το ηθικό. Το τρίτο και το κυριότερο είναι η διαφάνεια και η λογοδοσία παντού. Το δημόσιο χρήμα ανήκει στους πολίτες και οι πολίτες δικαιούνται να γνωρίζουν κάθε λεπτομέρεια για το πώς το διαχειρίζονται οι εκλεγμένοι, αλλά και οι διορισμένοι άρχοντες. Η αξιοπιστία των θεσμών είναι η πιο σημαντική κληρονομιά που οφείλουμε να αφήσουμε σε αυτό το κράτος και προσκαλώ όλους να εργαστούμε μαζί, για να το πετύχουμε, αν πράγματι εννοούμε αυτά που διακηρύσσουμε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Βλέπουμε σήμερα περισσότερο από ποτέ μια καινούρια δύναμη ανάπτυξης και γεωπολιτικής αξίας να αναδύεται μέσα από τους υδρογονάνθρακες. Διευρύνεται η προοπτική να καταστεί η χώρα μας πυλώνας ειρήνης, ανάπτυξης και σταθερότητας. Βλέπουμε την κυβέρνηση του Νίκου Αναστασιάδη και να αντιλαμβάνεται και να αξιοποιεί αυτή την προοπτική.

Στη διεθνή σκηνή -θα το επαναλάβω για πολλοστή φορά- δεν υπάρχουν φίλοι ούτε για μένα υπάρχουν στρατηγικοί εταίροι. Υπάρχουν στρατηγικά συμφέροντα και η Κύπρος σήμερα αξιοποιεί συμφέροντα και συνέργειες που συνεχώς προκύπτουν στην περιοχή μας. Η χώρα μας μαζί με την Ελλάδα ανοίγονται και συνεργάζονται με το Ισραήλ, την Αίγυπτο, την Ιορδανία, το Λίβανο. Δεν είμαστε πια οι άγνωστοι και προβληματικοί γείτονες. Ασφαλώς δε γίναμε υπερδύναμη. Είμαστε και θα παραμείνουμε προσγειωμένοι. Έχουμε όμως ρόλο να διαδραματίσουμε και αυτό είναι που κάνουμε. Ενισχύουμε παράλληλα την ελπίδα ενός σωστού συμβιβασμού που θα επανενώνει την πατρίδα μας, γιατί το κυπριακό πρόβλημα δεν έχει θέση στο σύγχρονο κόσμο και δε χρειάζεται να μοιραζόμαστε και να χωριζόμαστε σε ρομαντικούς και ρεαλιστές, σε ανθρώπους που θέλουν τη λύση ή δε θέλουν τη λύση, σε μειοδότες και πατριώτες. Έχουμε μεγάλα οράματα για τον τόπο μας, έχοντας πάντα κατά νου ότι μεγάλα οράματα δε χωράνε ποτέ σε μοιρασμένες πατρίδες.

Αυτές τις μέρες βιώνουμε την επιθετικότητα και τις προκλήσεις της Τουρκίας. Και μπροστά υπάρχουν δύο δρόμοι. Από μια, είναι ο δρόμος της έντασης, της παραβίασης της διεθνούς νομιμότητας, της εχθρότητας, των πολλών προβλημάτων με όλους τους γείτονες, ο δρόμος που σήμερα δυστυχώς ακολουθεί η Τουρκία, προκαλώντας ζημιά σε όλους και στην ίδια την Τουρκία. Από την άλλη όμως, είναι ο δρόμος της ειρήνης, της συνεργασίας, της σταθερότητας και των πολλών συνεργειών, ο δρόμος που προκαλεί συνθήκες νίκης για όλους, Ελληνοκύπριους, Τουρκοκύπριους και όλους ανεξαιρέτα τους λαούς της περιοχής. Αλλά και δεδομένων των στόχων της να είναι περιφερειακή δύναμη η Τουρκία, είναι προς το συμφέρον της να πειστεί να επιλύσει το Κυπριακό. Αυτός ο δρόμος περνά μέσα από τη λύση του Κυπριακού και εδώ είναι που πρέπει να πειστεί η Τουρκία. Εδώ είναι που πρέπει να επικεντρωθεί η διεθνής κοινότητα για το πόσο ευεργετικές επιπτώσεις θα έχει και στην ίδια την Τουρκία η άρση της κατοχής και της επιθετικότητας κατά της Κύπρου.

Για πρώτη φορά άλλωστε το Κυπριακό δεν είναι περιορισμένο στην εισβολή και την κατοχή. Το εθνικό μας πρόβλημα έχει μπει σε ένα πολύ μεγαλύτερο γεωπολιτικό κάδρο. Αυτό έχει πολλά θετικά, αλλά την ίδια ώρα θα πρέπει να κάνουμε και την ανάγνωση των πιθανών κινδύνων. Ενώ από τη μια λέμε ότι θέλουμε να κρατήσουμε το θέμα του φυσικού αερίου μακριά από τις συνομιλίες, πρέπει ταυτόχρονα να προσέξουμε να μην αιχμαλωτιστούμε από μόνοι μας σε μια συζήτηση που θα αφορά αποκλειστικά στο θέμα των ενεργειακών πόρων και, αντί να διαπραγματευόμαστε τη λύση του Κυπριακού, να συζητάμε για το φυσικό αέριο.

Παράλληλα, πρέπει να συνειδητοποιήσουμε τη σημασία που έχει η συμβολή της Κύπρου και των κοιτασμάτων της ανατολικής Μεσογείου στην ενεργειακή ασφάλεια της Ευρώπης. Και χρειάζεται ένας σοβαρότατος προβληματισμός, αλλά και ενεργειακή και γεωστρατηγική ανάλυση για αυτό το σημαντικό θέμα. Ναι, ξέρουμε βέβαια ότι με τη Ρωσία είναι πιθανό να έχουμε ανταγωνισμό σε αυτό το θέμα. Είναι και αυτό μια πραγματικότητα, που οφείλουμε να τη συνειδητοποιήσουμε. Είπα και θα το επαναλάβω, στην εποχή μας δεν υπάρχουν φίλοι, αλλά στρατηγικά συμφέροντα και στην πολιτική δε χωράει συναισθηματισμός, αλλά πραγματισμός.

Θέλω να στείλω και ένα άλλο καθαρό μήνυμα. Για την ανάγκη οι υδρογονάνθρακες να είναι ουσιαστικό κίνητρο που θα βοηθήσει τη λύση. Δεν μπορεί να καταστούν οι υδρογονάνθρακες όλης της περιοχής αιχμάλωτοι των τουρκικών στρατηγικών. Ούτε όμως και για εμάς να γίνουν εφιαλτήριο έπαρσης και αλαζονείας

που παραπέμπει σε άλλη μια εικονική πραγματικότητα. Τους θέλουμε ως κίνητρο λύσης του Κυπριακού, όχι ως όχημα αδιεξόδου και στασιμότητας.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Στόχος μας δεν είναι μόνο να διασώσουμε την πατρίδα μας· είναι να φτιάξουμε μια καλύτερη Κύπρο. Στόχος μας είναι να διασφαλίσουμε στους συμπολίτες μας ένα αξιόπιστο επίπεδο διαβίωσης. Αυτή τη μάχη δε θέλουμε να τη δώσουμε μόνοι μας. Η πολιτική έπαψε να είναι οι γνωστές αψιμαχίες των κομματικών στρατών. Η πολιτική σήμερα είναι οι αποφάσεις που παράγουν πραγματικά αποτελέσματα, που διαμορφώνουν την πραγματική ζωή χιλιάδων συμπολιτών μας, αριστερών και δεξιών, κεντρών και σοσιαλιστών, στην εργασία τους, στο νοικοκυριό τους ακόμη και στην κοινωνική τους θέση.

Απλώνουμε και τείνουμε χέρι συνεργασίας και συναίνεσης με όλες τις πολιτικές δυνάμεις. Θεωρούμε ελάχιστη πατριωτική υποχρέωση ολωνών μας να συμβάλουμε στην κοινή προσπάθεια για τη σωτηρία της χώρας μας, για να μπορούμε να καταστούν για τη νέα γενιά αυτές οι εποχές μια σύντομη κακή ανάμνηση. Στεκόμαστε συνειδητοποιώντας ότι τα κόμματα δεν έχουμε την πολυτέλεια να συρρικνώσουμε άλλο τη δημοκρατία. Έχουμε υποχρέωση όλοι μαζί να κοινωνικοποιήσουμε την πολιτική και όχι να συνεχίζουμε να κομματικοποιούμε την κοινωνία. Ο προϋπολογισμός που σήμερα έχουμε ενώπιόν μας μπορεί να αποτελέσει την αξιόπιστη βάση μιας μεγάλης συλλογικής προσπάθειας. Πολιτικές διαφορές, διαφορετικές ιδεολογικές προσεγγίσεις, ακόμα και αντίθετες προσεγγίσεις μπορούμε και πρέπει να έχουμε και είναι χρήσιμο να έχουμε. Ο μεγάλος στόχος όμως μπορεί και πρέπει να είναι κοινός για όλους μας. Καλούμε όλους να συνθέσουμε θέσεις εθνικά χρήσιμες και ωφέλιμες.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Στεκόμαστε στην πρώτη γραμμή στη μάχη για ρήξη με τα κατεστημένα και τις νοοτροπίες άλλων εποχών. Είμαστε έτοιμοι να επωμιστούμε το οποιοδήποτε κόστος και δε λογαριάζουμε κομματικό ποσοστό· αρκεί να διασφαλίσουμε το μέλλον και την προοπτική στον τόπο μας. Οι νοοτροπίες «μα, πέντε χρόνια είμαστε κυβέρνηση, να βολέψουμε τους δικούς μας ή να μετακυλίσουμε ευθύνες στους επόμενους» δεν αντιπροσωπεύουν το Δημοκρατικό Συναγερμό. Στην κατάσταση που σήμερα βρίσκεται η χώρα δεν υπάρχει άλλη επιλογή. Η πολιτική σήμερα είναι πράξεις. Εκεί κρινόμαστε όλοι. Έτσι γινόμαστε αξιόπιστοι. Έτσι υπηρετούμε την πατρίδα μας.

Είμαστε εδώ, κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, είμαστε εδώ, για να πάρουμε τη χώρα μας μπροστά. Να φτιάξουμε την καλύτερη Κύπρο της επόμενης ημέρας. Την Κύπρο της αυτοπεποίθησης και της ελπίδας. Την Κύπρο που θα μας κάνει όλους και προπάντων τους πολίτες μας, τους νέους ανθρώπους, ξανά υπερήφανους και αξιοπρεπείς σε μια ελεύθερη, επανενωμένη και αξιόπιστη πατρίδα.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, σας ευχαριστώ για την προσοχή.

Τελειώνοντας, εύχομαι σε όλους καλές γιορτές και τις καλύτερες μας ευχές ο Πρόεδρός μας να έρθει πίσω σιδερένιος. Κάθε καλό!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ, κύριε Νεοφύτου.

Συναδέλφισσες και συνάδελφοι, εδώ τελειώνει η σημερινή συνεδρία. Η επόμενη συνεδρία της Βουλής ορίζεται για αύριο Τρίτη, 16 Δεκεμβρίου 2014, στις 9.00 το πρωί ακριβώς με την ακόλουθη ημερήσια διάταξη:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ:

Νομοθετική εργασία

Ο περί Προϋπολογισμού του 2015 Νόμος του 2014.
(Αρ. Φακ. 23.01.055.215-2014).
(Συνέχιση της συζήτησης).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ:

Κηρύσσω τη λήξη της σημερινής συνεδρίας της Βουλής και σας εύχομαι μια καλή νύχτα.

(Ωρα λήξης: 8.30 μ.μ.)

Παρόντες βουλευτές

Αδάμου Αδάμος

Λουκαΐδης Γιώργος

Αντωνίου Αντώνης

Μαππουρίδης Ρίγκος

Βαρνάβα Γιώργος	Μαυριδής Μάριος
Βότσης Άγγελος	Μαυρονικόλα Ρούλα
Γαβριήλ Γιαννάκης	Μέσης Χρίστος
Γεωργίου Γεώργιος	Μισός Αριστοτέλης
Γεωργίου Γιώργος	Μιχαηλίδης Ανδρέας
Δαμιανού Άριστος	Νεοφύτου Αβέρωφ
Δημητρίου Μισιαούλη Στέλλα	Νικολαΐδης Νίκος
Δίπλαρος Ευθύμιος	Νουρής Νίκος
Ευαγόρου Σταύρος	Παπαγεωργίου Πάμπος
Ζαχαρίου Ζαχαρίας	Παπαδόπουλος Νικόλας
Θεμιστοκλέους Ανδρέας	Περδίκης Γιώργος
Καρογιάν Μάριος	Προδρόμου Πρόδρομος
Κατσουρίδης Νίκος	Προκοπίου Γεώργιος
Καυκαλιάς Αντρέας	Σαμψών Σωτήρης
Κουκουμά Κούτρα Σκεύη	Σαρίκας Φειδίας
Κουλίας Ζαχαρίας	Σταυριανός Πανίκκος
Κουτσού Νίκος	Συλλούρης Δημήτρης
Κυπριανού Ανδρέας	Τάσου Γεώργιος
Κυπριανού Άντρος	Τζιοβάνης Χριστάκης
Κυριακίδου Αθηνά	Τορναρίτης Νίκος
Κυριακίδου Στέλλα	Φακοντής Αντρέας
Κυριακού Μαρία	Φυττής Σοφοκλής
Κωνσταντίνου Νεόφυτος	Χαμπουλλάς Ευγένιος
Κώστα Κώστας	Χαραλαμπίδου Ειρήνη
Λαμάρης Γιάννος	Χατζηγιάννης Κυριάκος

Παρόντες αντιπρόσωποι θρησκευτικών ομάδων

Μαχτεσιάν Βαρτέξ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Έκθεση για το νομοσχέδιο «Ο περί Προϋπολογισμού του 2015 Νόμος του 2014» και αγορεύσεις (Ν. Κουτσού, Γ. Περδίκης, Δ. Συλλούρης, Γ. Βαρνάβα, Ν. Παπαδόπουλος, Άντρος Κυπριανού, Α. Νεοφύτου).

Τιμή: €3,50